

UNIVERSAL
LIBRARY

OU-234309

UNIVERSAL
LIBRARY

اصحاب النبي

طريقه ثانيه

جوز صالح

٣٥

٢٣٣٥١

٥١

كتاب الطب الكبير

تصنيف

محمد بن سعد كاتب الواقدي رحمه

الله وهو مشتمل ايضا على

السيرة الشريفة النبوية

على صاحبها

افضل

السلام

م

عنى بتصحيحه وطبعه

ان وارداً نسخ

ناظر مذكرسة اللغات الشرقية بمدينة برلين عاصمة البلاد الألمانية
عهد به اليه من الجمعية العلمية الكبرى (أكاديمية) الملوكانية البروسانية
بتلك المدينة مع مساعدة عدد من افاضل العلماء المستشرقين

طبع في مدينة لندن انجروسة مطبعة بريل

سنة ١٢٢٥ هجرية

١٦٠١

الجزء الرابع

من

كتاب الطب الكبير

في

الصَّحَابَةِ الَّذِينَ أَسْلَمُوا قَبْلَ فَتْحِ مَكَّةَ

القسم الثاني

عَنِ بَعْضِ صَحْبِهِ وَطَبَّعَهُ

البرفسور الدكتور بولويس ليرت أستاذ اللغة
العربية بمدرسة اللغات الشرقية بمدينة بلين

طُبِعَ فِي مَدِينَةِ لَيْدَنِ الْمُنْتَوَسَةِ وَطَبَّعَ بَرِيلُ

سَنَةِ ١٢٢٥ هِجْرِيَّةَ

فهرست

الصحابۃ الذین أسلوا قبل فتح مکة

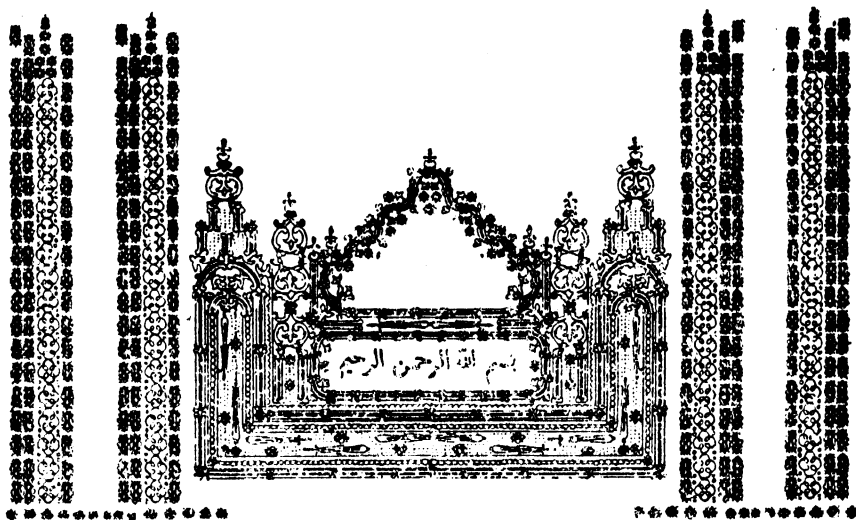
١٨ مسعود بن رخیلة بن عائذ . ١٩ حُسَیل بن نُویرة الاشجعی . . ٢٠ عبد الله بن نَعیم الاشجعی . ٢١ عوف بن المالك الاشجعی . . . ٢٢ جاریة بن حُمیل بن نُشَیة . . ٢٣ عامر بن الاضبط الاشجعی . . . ٢٤ مَعْقِل بن سنان بن مُطَیّر . . . ٢٥ ابو ثعلبة الاشجعی ٢٦ ابو مالك الاشجعی ومن ثقیف واسمه قُسمی بن منبیه ابن بکر بن هوازن بن عکرمه ابن خَصَمَة بن قیس عیْلان بن مُضر ٢٧ المغيرة بن شُعْبَة بن ابي عامر . . ٢٨ عمران بن حُصَین ٢٩ انثم بن ابي الجون ٣٠ سلیمان بن صرد بن الجون . . . ٣١ خالد بن الأشعر بن خلیف . . ٣٢ عمرو بن سالم بن خصیمة . . . ٣٣ بُدَیل بن وَرَقَة بن عبد العزى	١ خالد بن الولید ٢ عمرو بن العاص ٣ عبد الله بن عمرو بن العاص . . ومن بنی جُمَح بن عمرو ٤ سَعید بن عامر بن حَدِیم . . . ٥ الحجاج بن علاط ٦ العباس بن مرداس ٧ جاثمة بن العباس بن مرداس . . ٨ یزید بن الأخنس بن حَبِیب . . ٩ الصّاحک بن سُفیان بن الحِجَارث ١٠ عُبَیة بن فرقد ١١ خُفّاف بن عُمَیر بن الحارث . . ١٢ ابن ابي العجاج السَلَمی . . . ١٣ الورد بن خالد ١٤ هُوَذة بن حارث بن عَجْرة . . ١٥ العبراص بن سارية السَلَمی . . ١٦ ابو حُصَین السَلَمی ومن البنى اشجع بن رِیث بن غطفان بن قیس عیْلان بن مُضر نَعیم بن مسعود بن عامر . . .

٣٤	أبو شريح الكعبي
٣٥	تميم بن أسد بن عبد العزى
٣٦	علقمة بن القعواء بن عبید
٣٧	عمرو بن القعواء أخوه
٣٨	عبد الله بن أقرم الخزاعي
٣٩	أبو لاس الخزاعي
	ومتى انخزع أيضا من اسلم
٤٠	جرهد بن رزاح
٤١	أبو برة الأسلمي
٤٢	عبد الله بن أبي أوفى
٤٣	الأكوع واسمه سنان
٤٤	عامر بن الأكوع
٤٥	سلمة بن الأكوع
٤٦	أقبان بن الأكوع
٤٧	عبد الله بن أبي حدر
٤٨	أبو تميم الأسلمي
٤٩	مسعود بن فريدة
٥٠	سعد مولى السالميين
٥١	ربيع بن كعب الأسلمي
٥٢	ناجية بن جندب الأسلمي
٥٣	ناجية بن الأعجم الأسلمي
٥٤	حمزة بن عمرو الأسلمي
٥٥	عبد الرحمان بن الأشيم الأسلمي
٥٦	مخجن بن الادرع الأسلمي
٥٧	عبد الله بن وهب الأسلمي
٥٨	خزيلة بن عمرو الأسلمي
٥٩	سنان بن سنان الأسلمي
٦٠	عمرو بن حمزة الأسلمي
٦١	حجاج بن عمرو الأسلمي
٦٢	عمرو بن عبد نهم الأسلمي
٦٣	زاهر بن الأسود بن مخلع
٦٤	هاني بن أوس الأسلمي
٦٥	أبو مروان الأسلمي
٦٦	بشير الأسلمي
٦٧	الهيثم بن نصر بن دهر الأسلمي
٦٨	الحارث بن حبال
٦٩	مالك بن جبير بن حبال
	آخر الجزء الثاني عشر من كتاب
	ابن حيويه ويتلوه في الثالث
	عشر ومن بني مالك بن اقصي
	وهو ممن انخزع أيضا
	والحمد لله رب العالمين
	وصلواته على الماحم وأله
٧٠	اسما بن حارثة
٧١	وأخوه هذل بن حارثة الأسلمي
٧٢	ذويب بن حبيب الأسلمي
٧٣	هزال الأسلمي
٧٤	ماغز بن مالك الأسلمي
٧٥	أبو هريرة
٧٦	أبو الروي الدوسي
٧٧	سعد بن أبي نذاب الدوسي
٧٨	عبد الله بن بكينة
٧٩	جبير بن مالك
٨٠	الحارث بن عمير الأزدي
	ومن قضاة بني مالك بن عمرو
	بن مرة بن زيد بن حمير

١٠٤ طَلْحَة بن البراء بن عمير . . .
 ١٠٥ أَبُو أُمَامَةَ بن ثَعْلَبَة البَلَوِي . . .
 ١٠٦ عبد الله بن صَيْفِي بن وَبَرَة .
 ومن بَنَى عُدْرَة بن سعد بن
 زيد ابن ليث بن سُود بن
 أَسْلَم بن الحُفَّاء ابن قُضَاعَة
 ١٠٧ خالد بن عُرْفَطَة
 ١٠٨ جَمْرَة بن النُّعْمَان بن هَوْدَة . . .
 ١٠٩ أَبُو خَزَامَة العُدْرِي
 من الْأَشْعَرِيَّيْن وَبَنُو الْأَشْر واسمه
 نَبْتُ بن أَدَد بن زيد بن
 يَشْجَب بن عَرِيب بن زيد بن
 كَهْلَان بن سَبَأ بن يَشْجَب
 بن يَعْزُوب بن قَحْطَان
 ١١٠ أَبُو بُرْدَة بن قَيْس
 ١١١ أَبُو عَامِر الْأَشْعَرِي
 ١١٢ عَامِر بن أُنَى عَامِر
 ١١٣ أَبُو مَالِك الْأَشْعَرِي
 ١١٤ الْحَارِث الْأَشْعَرِي
 ومن الْحَضَارِمَة وهم بن يَمَن
 ١١٥ الْعَلَاء بن الْحَضَرِي
 ١١٦ شُرَيْح الْحَضَرِي
 ١١٧ عَمْرُو بن عَوَف
 ١١٨ لَبِيد بن عُقْبَة
 ١١٩ حَاجِب بن بُرَيْدَة
 ومن بَنَى حَارِثَة بن الْحَارِث بن
 الْحُزْرَج بن عَمْرُو
 ١٢٠ الْبَرَاء بن عَازِب

ثَمَر من جُهَيْنَة بن زَيْد بن
 لَيْث بن سُود بن أَسْلَم بن
 الْحُفَّاء بن قُضَاعَة
 ٨١ عُقْبَة بن عَامِر الْجُهَيْنِي
 ٨٢ زَيْد بن خَالِد الْجُهَيْنِي
 ٨٣ تَمِيم بن رَبِيعَة
 ٨٤ رَافِع بن مُكَيْث بن عَمْرُو
 ٨٥ جَنْدَب بن مُكَيْث بن عَمْرُو أَخُوهُ
 ٨٦ عبد الله بن بَدْر بن زَيْد
 ٨٧ عَمْرُو بن مُرَّة بن عَبَس
 ٨٨ سَبْرَة بن مَعْبَد الْجُهَيْنِي
 ٨٩ مَعْبَد بن خَالِد
 ٩٠ أَبُو ضُبَيْس الْجُهَيْنِي
 ٩١ كَلِيب الْجُهَيْنِي
 ٩٢ سُؤَيْد بن صَاحِر الْجُهَيْنِي
 ٩٣ سِنَان بن وَبَر الْجُهَيْنِي
 ٩٤ خَالِد بن عَدِي الْجُهَيْنِي
 ٩٥ أَبُو عبد الرحمن الْجُهَيْنِي
 ٩٦ عبد الله بن حُبَيْب الْجُهَيْنِي
 ٩٧ الْحَارِث بن عبد الله الْجُهَيْنِي
 ٩٨ أَوْسَجَة بن حَرْمَلَة بن جَذِيمَة
 ٩٩ بَنَّة الْجُهَيْنِي
 ١٠٠ ابن حَدِيدَة الْجُهَيْنِي
 ١٠١ رِفَاعَة بن عَرَادَة الْجُهَيْنِي
 ومن بَلِي بن عَمْرُو بن الْحُفَّاء
 بن قُضَاعَة
 ١٠٢ رُوَيْفِع بن ثَابِت الْبَلَوِي
 ١٠٣ أَبُو شُمُوس الْبَلَوِي

- ١٣٥ أَوْسُ بْنُ حَبِيبٍ
 ١٣٦ أَنَيْفُ بْنُ وَائِلَةَ
 ١٣٧ عُرْوَةُ بْنُ أَسْمَاءَ بْنِ الصَّلْتِ
 ١٣٨ جَزْعُ بْنُ عَبَّاسٍ
 وَمِنْ بَنُو خُطْمَةَ بْنِ جُسَمِ بْنِ
 مَالِكِ بْنِ الْأَوْسِ
 ١٣٩ خُزَيْمَةُ بْنُ ثَابِتٍ
 ١٤٠ عَمِيرُ بْنُ حَبِيبٍ
 ١٤١ عِمَارَةُ بْنُ أَوْسٍ
 وَمِنْ بَنِي السَّلَامِ بْنِ أَمْرِ الْقَيْسِ
 بْنِ مَالِكِ بْنِ أَوْسٍ
 ١٤٢ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدٍ
 وَمِنْ بَنِي وَائِلِ بْنِ زَيْدٍ بْنِ قَيْسٍ
 بْنِ عَامِرِ بْنِ مَرْثَةَ بْنِ مَالِكِ بْنِ
 الْأَوْسِ يُقَالُ لَهُمُ الْجَعَادِرَةُ
 ١٤٣ مَحْصَنُ بْنُ أَبِي قَيْسٍ
- ١٢١ وَاخُوهُ عُبَيْدُ بْنُ عَازِبٍ
 ١٢٢ أُسَيْدُ بْنُ طُهَيْرٍ
 ١٢٣ عَرَابَةُ بْنُ أَوْسٍ
 ١٢٤ عَلْبَةُ بْنُ يَزِيدٍ الْحَارِثِيُّ مِنَ الْأَنْصَارِ
 ١٢٥ مَالِكُ بْنُ ثَابِتٍ
 ١٢٦ سُفْيَانُ بْنُ ثَابِتٍ
 وَمِنْ بَنِي عَمْرِو بْنِ غُوفٍ بْنِ
 مَالِكِ بْنِ الْأَوْسِ
 ١٢٧ يَزِيدُ بْنُ حَارِثَةَ
 ١٢٨ مُجَمِّعُ بْنُ حَارِثَةَ
 ١٢٩ ثَابِتُ بْنُ وَدِيعَةَ
 ١٣٠ عَامِرُ بْنُ ثَابِتٍ
 ١٣١ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ شَيْلٍ
 ١٣٢ عُمَيْرُ بْنُ سَعْدٍ
 ١٣٣ عُمَيْرُ بْنُ سَعِيدٍ
 ١٣٤ جُدَى بْنُ مَرْثَةَ

[خالد بن الوليد]

... أَسَاحِبُ فَلَقِيْتُ عَثْمَانَ بْنَ طَلْحَةَ فَذَكَرْتُ لَهُ الَّذِي أُرِيدُ فَأَسْرَعَ
الْإِجَابَةَ وَخَرَجْنَا جَمِيعًا فَأَدْخَلْنَا سَحْرًا فَلَمَّا كُنَّا بِالْهَيْلِ إِذَا عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ
فَقَالَ مَرْحَبًا بِأَنْقَوْمِ قُلْنَا وَبِكَ [قَالَ] إِيْنِ مَسِيرِكُمْ فَأَخْبَرْتَنَاهُ وَأَخْبَرْنَا أَنَّهُ يَرِيدُ أَيْضًا
النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاصْطَاحَبْنَا حَتَّى قَدَمْنَا الْمَدِينَةَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ صَفَرٍ سَنَةِ ثَمَانٍ فَلَمَّا أَظْلَعْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
عَلَيْهِ بِالنَّبَوَةِ فَرَدَّ عَلَيَّ السَّلَامَ بِوَجْهِ طَلْقٍ فَأَسْلَمْتُ وَشَهِدْتُ شَهَادَةَ الْحَقِّ
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ كُنْتُ أَرَى لَكَ عَقْلًا رَجَوْتُ أَلَّا يَسْتَلِمَكَ إِلَّا إِلَى
خَيْرٍ وَبَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُلْتُ أَسْتَغْفِرُ لِي كُلَّمَا أَوْضَعْتُ فِيهِ مِنْ صَدِّ
عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ فَقَالَ إِنَّ الْإِسْلَامَ يَجِبُ مَا كَانَ قَبْلَهُ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ١٠
عَلَى ذَلِكَ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَغْفِرْ لَخَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ كُلَّمَا أَوْضَعَ فِيهِ مِنْ صَدِّ عَنِ
سَبِيلِكَ فَقَالَ خَالِدٌ وَتَقَدَّمَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ وَعَثْمَانُ بْنُ طَلْحَةَ فَأَسْلَمَا وَبَايَعَا
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَاللَّهِ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْدِلُ بِي
أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فِيمَا يَجْزِيهِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنَا
مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَتِيقَةَ ١٥
قَالَ * أَقْطَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ مَوْضِعَ دَارِهِ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ
عَمْرِو * وَالْمَنَاءُ أَقْضَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ خَيْبَرَ وَبَعْدَ قُدُومِ خَالِدٍ عَلَيْهِ
وَكَانَتْ دُورًا لِحَارِثَةَ بْنِ النُّعْمَانِ وَرِثَهَا مِنْ آبَائِهِ فَوَهَبَهَا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فاقطع منها رسول الله صلعم خالد بن الوليد وعمار بن ياسر
قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني اسماعيل بن مصعب عن ابراهيم
ابن يحيى بن زيد بن ثابت قال * لما كان يوم مؤتة وقُتل الأمراء أخذ
اللواء ثابت بن اقرم وجعل يصيح يا آل الانصار فجعل الناس يثوبون اليه
٥ فنظر الى خالد بن الوليد فقال خذ اللواء يا ابا سليمان قال لا آخذه
انت أحق به لك سن وقد شهدت بدرا قال ثابت خذه أيها الرجل
فوالله ما أخذته الا لك وقال ثابت للناس اصطلحتم على خالد قالوا نعم
فأخذ خالد اللواء فحملة ساعة وجعل المشركون يحملون عليه فثبت حتى
تكره المشركون وحمل باصحابه ففص جمعا من جمعهم ثم دهم منهم بشر
١٠ كثير فاحش بالمسلمين فانكشفوا راجعين قال اخبرنا محمد بن عمر
قال حدثني عبد الله بن الحارث بن الفضل عن ابيه قال * لما اخذ
خالد بن الوليد الراية قال رسول الله صلعم الآن حمى الوطيس
قال اخبرنا وكيع بن الجراح وعبد الله بن عمير ومحمد بن عبيد الطنافسي
عن اسماعيل بن ابي خالد عن قيس بن ابي حازم قال * سمعت خالد
١٥ ابن الوليد بالحيرة يقول قد انقطع في يدي يوم مؤتة [نسعة اسيف] ...

[عمرو بن العاص]

... وَأَسْلَمَ لِي فِي دِينِي وَأَمَّا أَنْتَ يَا مُحَمَّدُ فَأَمَرْتَنِي [بِالَّذِي أَنْبَأَهُ لِي
فِي دُنْيَايَ وَأَشَرَّ لِي فِي آخِرَتِي] وَأَنْ عَلَيَا قَدْ بَوَّعَ لَهُ وَهُوَ يُدِلُّ
بِسَابِقَتِهِ وَهُوَ غَيْرُ مُشْرِكِي فِي شَيْءٍ مِنْ أَمْرِهِ أَرْحَلُ يَا وَرْدَانُ
٢٠ ثُمَّ خَرَجَ وَمَعَهُ ابْنَاهُ حَتَّى قَدِمَ عَلَى مُعَاوِيَةَ ابْنِ أَبِي سَفْيَانَ فَبَيَّعَهُ
عَلَى الْإِطْلَاقِ بِدَمِ عُثْمَانَ وَكُتِبَا بَيْنَهُمَا كِتَابًا نُسَخَتْهُ * بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ هَذَا مَا تَعَاهَدَ عَلَيْهِ مُعَاوِيَةُ بْنُ أَبِي سَفْيَانَ وَعَمْرُو بْنُ الْعَاصِ بِبَيْتِ
الْمَقْدِسِ مِنْ بَعْدِ قَتْلِ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ وَحَمَلِ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا صَاحِبَهُ
الْإِمَانَةَ أَنْ يَبْنِيَا عَهْدَ اللَّهِ عَلَى التَّنَاصُرِ وَالْإِخْلَاصِ وَالتَّنَاصُحِ فِي أَمْرِ اللَّهِ
٢٥ وَالْإِسْلَامِ وَلَا يَجْذُلُ أَحَدًا صَاحِبَهُ بِشَيْءٍ وَلَا يَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ وَلِيًّا جَنَّةً
وَلَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَلَدٌ وَلَا وَالِدٌ أَبَدًا مَا حَيَيْنَا فِيمَا اسْتَطَعْنَا فَإِذَا فُتِحَتْ
مِصْرُ فَإِنَّ عَمْرًا عَلَى أَرْضِهَا وَإِمَارَتَهُ الَّتِي أَمَرَهُ عَلَيْهَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَبَيْنَنَا

التناصح والنوازر والتعاون على ما نأبنا من الامور ومعاوية امير على
عمرو بن العاص في الناس وفي عامة الامر حتى يجمع الله الامة فاذا
اجتمعت الامة فاتهما يدخلان في احسن امرها على احسن الذي بينهم
في امر الله الذي بينهما من الشرط في هذه الصحيفة وكتب وردان سنة
ثمان وثلاثين ن قال وبلغ ذلك عليا فقام فخطب اهل الكوفة فقال ٥
اما بعد فانه قد بلغني ان عمرا بن العاص الابتر بن الابتر بايع معاوية
على الطلب بدم عثمان وحضهم عليه فلعصد والله الشلاء عمرو وذصرته ن
قال اخبرنا محمد بن عمر قال اخبرنا هشام بن الغزاز وابراهيم بن موسى
عن عكرمة بن خالد وغيرهما قالوا * كان عمرو بن العاص يباشر القتال
في القلب ايام صقيين بنفسه فلما كان يوم من تلك الايام اقتتل اهل
العراق واهل الشام حتى غابت الشمس فاذا كتيبة خشنا من خلف
صفوفنا اراهم خمسمائة فيها عمرو بن العاص ويقبل على في كتيبة اخرى
نحو من عدد الذي مع عمرو ابن العاص فاقتتلوا ساعة من الليل حتى
كثرت القتلى بينهم ثم صاح عمرو باصحابه الارض يا اهل الشام فترجلوا ودب
بهم وترجل اهل العراق فنظرت الى عمرو بن العاص يباشر القتال وهو يقول ١٥
وَصَبْرْنَا عَلَى مَوَاطِنِ ضَنْكِ وَخُطُوبِ تَرِي الْبَيَاضِ الْوَلِيدَا
ويقبل رجل من اهل العراق فخلص الى عمرو وضربه ضربة جرحه على
العاتق وهو يقول انا ابو السمراء ويدركه عمرو فضربه ضربة أثبتته واحاز
عمرو في احابه واحاز احابه ن قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني
اسماعيل بن عبد الملك عن يحيى بن شبيل عن ابي جعفر عن عبيد ٢٠
الله بن ابي رافع قال * نظرت الى عمرو بن العاص يوم صقيين وقد وضعت
له اللراسي يصف الناس بنفسه صفوا ويقول كقص الشارب وهو حاسر
واسمعه وانا منه قريب يقول عليكم بالشيخ الازدي او الدجال يعني هاشم
ابن عتبة ن قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني معمر بن راشد
عن الزهري قال * اقتتل الناس بصقيين قتالا شديدا لم يكن في هذه ٢٥
الامة مثله قط حتى كره اهل الشام واهل العراق القتال وملوه من طول
تبادلهم السيف فقال عمرو بن العاص وهو يومئذ على القتال لمعاوية هل
انت مطيعي فتأمر رجلا بنشر المصاحف ثم يقولون يا اهل العراق

ندعوكم الى القرآن والى ما فى فاتحته الى خاتمته فانك ان تفعل ذلك
يختلف اهل العراق ولا يزيد ذلك امر اهل الشام الا استجماعا فأطاعه
معاوية ففعل وأمر عمرو رجلا من اهل الشام فقرا المصحف ثم نادى با
اهل العراق ندعوكم الى القرآن فاختلف اهل العراق فقالت طائفة أولسنا
على كتاب الله وبيعتنا وقال آخرون كرهوا القتال أجبنا الى كتاب الله فلما
رأى على عم وهنهم وكراهتهم للقتال فارب معاوية فيما يدعوه اليه واختلف
بينهم الرسل فقال على عم قد قبلنا كتاب الله فن يحكم بكتاب الله
بيننا وبينك قال نأخذ رجلا منا نختاره وتأخذ منكم رجلا نختاره فاختار
معاوية عمرا بن العاص واختار على ابا موسى الاشعري ن قال أخبرنا
١. محمد بن عمر قال حدثنا منصور بن ابي الاسود عن مجاهد عن الشعبي
عن زياد بن النضر * ان عليا عم بعث ابا موسى الاشعري ومعه اربعائة
رجل عليهم شريح بن هانئ ومعهم عبد الله بن عباس يصلى بهم ويلى
امرهم وبعث معاوية عمرا بن العاص فى اربعائة من اهل الشام حتى
توافوا بدومة الجندل ن قال أخبرنا محمد بن عمر قال حدثني ابو بكر
٥. ابن عبد الله بن ابي سبرة عن اسحاق بن عبد الله بن ابي قروة عن
عمرو بن الحكم قال * لما التقى الناس بدومة الجندل قال ابن عباس
للاشعري أحذر عمرا فانما يريد ان يُقدّمك ويقول انت صاحب رسول الله
صلعم واسن متى فكُن مندبرا للامة فكانا اذا التقيا يقول عمرو أنك صحت
رسول الله صلعم قبلى وأنت اسن متى فتكلم ثم أتكلم وانما يريد عمرو
٢. ان يُقدّم ابا موسى فى الكلام ليخْلَع عليا فاجتمعا على امرها فأداره عمرو
على معاوية فأبى وقال ابو موسى عبد الله بن عمر فقال عمرو أخبرني
عن رأيك فقال ابو موسى رأى ان نخلع هذين الرجلين ونجعل هذا
الامر شورى بين المسلمين فيختارون لانفسهم من أحبوا ن قال عمرو
الرأى ما رأيت فأقبلا على الناس ولم يجتمعوا فقال له عمرو يا ابا موسى
٢٥ أعلمهم بأن رأينا قد اجتمع فتكلم ابو موسى فقال ابو موسى ان رأينا
قد اتفق على امر نرجو ان يصلح به امر هذه الأمة فقال عمرو صدق
وبر ونعم الناظر للاسلام واهله فتكلم يا ابا موسى فأتاه ابن عباس فخلا به
فقال انت فى خدعة الم أقل لك لا تبدأه وتقبه فأتى أخشى ان يكون

اعطاك امرا خالبا ثم ينزع عنه على مَلَأ من الناس واجتماعهم فقال
الاشعري لا تَخْشَ ذلك قد اجتمعنا واصطلحنا فقام ابو موسى فحمد
الله وأثنى عليه ثم قال ايها الناس قد نظرنا في امر هذه الأمة فلم
نَرَشِيحا هو اصلح لأمرها ولا أَلَم لِسَعَتِها من ان لا نَبْتَرُ أمرها ولا نَعْصِبَها
حتى يكون ذلك عن رِضَى منها وتشاور وقد اجتمعنا انا وصاحبي على ٥
امر واحد على خلع علي ومعاوية وتَسْتَقِيلُ هذه الأمة هذا الامر فيكون
شُورَى بينهم يُؤْتُونَ منهم مَنْ احبوا عليهم واتى قد خلعت عليا ومعاوية
فؤثروا أَمْرَكم مَنْ رَأَيْتُمْ ثُمَّ تَنَحَّى فَأَقْبَلَ عمرو بن العاص فحمد الله
وأثنى عليه ثم قال ان هذا قد قال ما قد سمعتم وخلع صاحبه واتى
أَخْلَعَ صاحبه كما خلعه وأُثِمْتُ صاحبي معاوية فأنه ولي ابن عفان ١٠
والطالب بدمه واحق الناس بمقامه فقال سعد بن ابي وقاص وجحك يا
ابا موسى ما أضعفك عن عمرو ومكائده فقال ابو موسى فما أصنع جامعني
على امر ثم نزع عنه فقال ابن عباس لا تَنْبَ لك يا ابا موسى الذنب
لغيرك الذي قَدَّمَكَ في هذا المقام فقال ابو موسى رَحِمَكَ اللهُ غَدَرَنِي فما
اصنع وقال ابو موسى لعمرؤا اَمَّا مَثْلُكَ كَأَنَّكَ لَبَّيْنُ تَحْمِلُ عَلَيْهِ يَلْهَثُ ١٥
أَوْ تَتَرَكُّهُ يَلْهَثُ فقال له عمرو اَمَّا مَثْلُكَ مَثْلُ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَثْقَارًا فقال ابن
عمر الى ما صُبِرَتْ هذه الأمة الى رجل لا يبالي ما صنع وآخر ضعيف وقال
عبد الرحمن بن ابي بكر لو مات الاشعري من قبل هذا كان خيرا له ن
قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني عبد الرحمن بن عبد العزيز عن
الزُّهْرِيِّ قال * كان عمرو يقول لمعاوية حين خرجت الخوارج على علي كيف
رَأَيْتَ تدبيري لك حيث ضاقت نفسك مستهزئا على نفسك الزُّورُ
تستبطنه فأشرت عليك ان تدعوك الى كتاب الله وعرفت ان اهل العراق
اهل شُبُهه وانهم يختلفون عليه فقد اشتغل عنك علي بهم ولم آخر هذا
قاتلوه ليس جنسٌ أَوْفَى كيدا منهم ن فقال اخبرنا محمد بن عمر قال
حدثني مفضل بن فضالة عن يزيد بن ابي حبيب قال وحدثني عبد ٢٥
الله بن جعفر عن عبد الواحد بن ابي عون قالا * لما صار الامر في
يَدَي معاوية استكثر طُعْمَةَ مصر لعمرؤا ما عَشَ ورأى عمرو ان
الأمر كله قد صلح به وبندبيرة وعنائه وسعيه فيه ووطن ان معاوية

سيزيده الشام مع مصر فلم يفعل معاوية فتنتكر عمرو لمعاوية فاختلفا
وتغالطا وتميز الناس ووطنوا أنه لا يجتمع امرؤا فدخل بينهما معاوية بن
حديج فأصلح امرؤا وكتب بينهما كتابا وشرط فيه شروطا لمعاوية وعمرو
خاصة وللناس عليه وأن لعمر وولاية مصر سبع سنين وعلى أن على عمرو
السمع والطاعة لمعاوية وتوافقا وتعاهدا على ذلك واشهدا عليهما به
شهودا ثم مضى عمرو بن العاص على مصر واليا عليها وذلك في آخر
سنة تسع وثلاثين فوالله ما مكث بها إلا سنتين أو ثلاثا حتى مات ن
قال أخبرنا الضحاك بن مخلد أبو عاصم الشيباني النبيل قال حدثنا حيوة
ابن شريح قال حدثنا يزيد بن أبي حميب عن ابن شماسة المهرى
١٠ قال * حضرنا عمرو بن العاص وهو في سياقة الموت فحول وجهه الى الحائط
يبكى طويلا وابنه يقول له ما يبكيك أما ببشرى رسول الله صلعم بكذا أما
بشرى بكذا قال وهو في ذلك يبكى ووجهه الى الحائط قال ثم اقبل بوجهه
الينا فقال ان أفضل مما تعد على شهادة ان لا اله الا الله وأن محمدا
رسول الله صلعم ولكنى قد كنت على أطباء ثلاث قد رأيتنى ما من
١٥ الناس من احد أبغض الى من رسول الله صلعم ولا أحب الى من ان
أستبكن منه فأقتله فلو مت على تلك الطبقة لكنت من اهل النار ثم
جعل الله الاسلام فى قلبى فأتيت رسول الله صلعم لأبأبعه فقلت أبسط
يمينك أبأبعك يا رسول الله قال فبسط يده ثم أتى قبضت يدى فقال
ما لك يا عمرو قل فقلت أردت ان أشتري فقال تشتري ماذا فقلت أشتري
٢٠ ان يغفر لى فقال أما علمت يا عمرو ان الاسلام يهدم ما كان قبله وأن
الهجرة تهدم ما كان قبلها وأن الحج يهدم ما كان قبله فقد رأيتنى ما
من الناس احد أحب الى من رسول الله صلعم ولا اجل فى عينى منه
ولو سئلت ان أنعته ما أطقت لأنى لو اكن أطيع ان أملا عيني إجلالا
له فلو مت على تلك الطبقة رجوت ان أكون من اهل الجنة ثم ولينا
٢٥ اشياء بعد فليست أدري ما انا فيها او ما حالى فيها فاذا انا مت فلا
تصحبني نائحة ولا نار فاذا دفنتموني فستوا على التراب سنا فاذا فرغتم
من قبرى فامكنوا عند قبرى قدر ما يندحر جزور ويقسم لحمها فأتى
أستأنس بكم حتى أعلم ماذا أرجع به رسل ربى ن قال أخبرنا روح

- ابن عبادة قال حدثنا عوف عن الحسن قال * بلغني أن عمرو بن العاص لما كان عند الموت دعا خرسه فقال أَيْ صاحب كنتُ لكم قالوا كنتُ لنا صاحب صدني تُكرِّمنا وتُعطينا وتُفعل وتُفعل قال فإني إنما كنتُ افعل ذلك لتمنعوني من الموت وأن الموتَ ها هو ذا قد نزل بي فأغثوه عني فنظر القوم بعضهم إلى بعض فقالوا والله ما كنا نحسبك تكلم بالعمَّراء يا أبا عبد الله قد علمتَ أنا لا نُغني عنك من الموت شيئاً فقال أما والله لقد قلتُها وإني لأعلمُ أنكم لا تُغنون عني من الموت شيئاً ولكن والله لأن أكون لم ألتخذُ منكم رجلاً قط يمنعني من الموت أحبَّ إليَّ من كذا وكذا فيما ويَسَّح ابن أبي طالب إذ يقول خرسُ أمراء أَجله ثم قال عمرو اللهم لا يريءُ فأعتذر ولا عزيزُ فأنتصر وإلا تُدرِكني برحمة أكن من الهالكين ن قال ١٠
- أخبرنا عبيد الله بن أبي موسى قال أخبرنا إسرائيل عن عبد الله بن المختار عن معاوية بن قرة المزني قال حدثني أبو حرب بن أبي الأسود عن عبد الله ابن عمرو أنه حدثه * أن أياه أوصاه قال يا بُني إذا متَّ فأغسلني غسلةً بالماء ثم جفِّقني في ثوب ثم اغسلني الثانية بماء قراح ثم جفِّقني في ثوب ثم اغسلني الثالثة بماء فيه شيء من كافور ثم جفِّقني ١٥ في ثوب ثم إذا أبستني الثياب فأزِر عليّ فإني محاصم ثم إذا انت حملتني على السرير فامش بي مشياً بين المشيتين وكن خلف الجنائز فإن مقدّمها للملائكة وخلفها لبيئ آدم فإذا انت وضعتني في القبر فسِّن عليّ التراب سناً ثم قال اللهم انك أمرتنا فركبنا ونهيتنا فأضعنا فلا يريءُ فأعتذر ولا عزيزُ فأنتصر ولكن لا اله إلا الله ما زال يقولها حتى مات ن ٢٠
- قال أخبرنا علي بن محمد القرشي عن علي بن حماد وغيره قال قال معاوية بن حديج * عدتُ عمرو بن العاص وقد ثقل فقلتُ كيف تجدك قال أذوب ولا أثوب وأجد نَجوى أكثر من رزئي فما بقاء الكلبير على هذا ن قال أخبرنا هشام بن محمد بن السائب الكلبي عن عوانة ابن الحكم قال * عمرو بن العاص يقول عَاجِباً لِمَن نزل به الموت وعقله معه ٢٥ كيف لا يصفه فلما نزل به قال له ابنه عبد الله بن عمرو يا أبتَ انك كنتَ تقول عجباً لِمَن نزل به الموت وعقله معه كيف لا يصفه فصِفْ لنا الموت وعقلك معك فقال يا بُنَيَّ الموتُ أجَدُّ من أن يوصف ولتَي سَاصِف

لك منه شيئا أجدني كأنّ على عنقي جبال رَضَوِي وأجدني كأنّ في جوفي
شوك البُسْلَاء وأجدني كأنّ نفسي يخرج من ثَقْبِ إِبْرَةٍ ن قال أَخْبَرَنَا
محمد بن عمر قال حَدَّثَنَا عبد الله بن أبي يحيى عن عمرو بن شعيب
قال * تَوَفَّى عمرو بن العاص يوم الفِطْرِ بمصر سنة اثنتين وأربعين وهو وإِ
عليها ٥ قال محمد بن عمر وسمعت من يذكر أنّهُ تَوَفَّى سنة ثلاث
وأربعين قال محمد بن سعد وسمعت بعض أهل العلم يقول تَوَفَّى عمرو
ابن العاص سنة إحدى وخمسين ن قال أَخْبَرَنَا الفضل بن دكين قال
حَدَّثَنَا زُهَيْرُ عَنْ لَيْثٍ عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ * أَعْتَقَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ كُلَّ مَمْلُوكٍ
لَهُ ن قال أَخْبَرَنَا هِشَامُ أَبُو الْوَلِيدِ الْأَنْطَلِيسِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا لَيْثُ بْنُ
١٠ سَعْدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ مَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ * أَنَّ عَمْرُ بْنَ الْخَطَّابِ
كَتَبَ إِلَى عَمْرُو بْنِ الْعَاصِ أَنْظِرْ مَنْ كَانَ قَبْلَكَ مِمَّنْ بَايَعَ النَّبِيَّ صَلَّى
تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَإِنَّهُمْ لَهُ مِائَتِي دِينَارٍ وَأَنْتُمْ لِنَفْسِكُمْ بِأَمَارَتِكِ مِائَتِي دِينَارٍ
وَالْحَارِجَةُ بْنُ حُذَافَةَ بِشَاجَعَتِهِ وَلَقِيسُ بْنُ الْعَاصِ بِضِيافَتِهِ ن قال
أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمٍ الْعَبْدَرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا هِشِيمُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ
١٥ يَحْيَى عَنْ حَيَّانَ بْنِ أَبِي جَبَلَةَ قَالَ * قِيلَ لِعَمْرُو بْنِ الْعَاصِ مَا الْمَرْوَةُ
فَقَالَ يُصْلِحُ الرَّجُلَ مَالُهُ وَيُجَسِّنُ إِلَى إِخْوَانِهِ ن

عبد الله بن عمرو بن العاص

ابن وائل بن هاشم بن سعيد بن سلم وأمه رَيْطَةُ بِنْتُ مَنِبِّهَ بْنِ
لَحْجَاجٍ بْنِ عَامِرٍ بْنِ حُذَيْفَةَ بْنِ سَعْدِ بْنِ سَلَمٍ وَكَانَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو
٢٠ مِنْ الْوَلَدِ مُحَمَّدٌ وَبِهِ كَانَ يَكْنَى وَأُمُّهُ بِنْتُ مَحْمِيَّةَ بْنِ جَزْءِ الزُّبَيْدِيِّ
وَهِشَامٌ وَهَاشِمٌ وَعَمْرَانُ وَأُمُّ إِبِلَسَ وَأُمُّ عَبْدِ اللَّهِ وَأُمُّ سَعِيدٍ وَأُمُّ هَاشِمٍ
الْكَنْدِيَّةُ مِنْ بَنِي وَهَبِ بْنِ الْخَارِثِ ن قال وَأَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو قَالَ
* أَسْلَمَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو قَبْلَ أَبِيهِ ن قال أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَبْدِ
اللَّهِ بْنِ أَبِي أُوَيْسٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ عَبْدِ
٢٥ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ * اسْتَأْذَنْتُ النَّبِيَّ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي كِتَابٍ مَا سَمِعْتُهُ مِنْهُ قَالَ
فَإِنِّي لِي فَكْتَبْتُهُ فَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَسْتَمِي حِكْمِيَّتَهُ تِلْكَ الصَّادِقَةُ ن قال
أَخْبَرَنَا مَعْنُ بْنُ عِيسَى قَالَ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ

* رَأَيْتُ عِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو كُفَيْفَةً فَسَأَلْتُهُ عَنْهَا فَقَالَ هَذِهِ الصَّادِقَةُ فِيهَا مَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ فِيهَا أَحَدٌ قَالَ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيُّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ رَافِعٍ عَنْ خَالِدِ ابْنِ يَزِيدَ الْإِسْكَدَرَانِيِّ قَالَ * بَلَغَنِي أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بْنَ الْعَاصِ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَى أَسْمَعَ مِنْكَ أَحَادِيثَ أُحِبُّ أَنْ أُعْيَهَا فَأُسْتَعِينَ بِبَيْدِي ٥ مَعَ قَلْبِي يَعْنِي أَكْتَبُهَا قَالَ نَعَمْ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَسَدِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا مِسْعَرُ بْنُ كِدَامٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنَ الْعَاصِ قَالَ * قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَنْبَأْتَ أَنَّكَ تَقُومُ اللَّيْلَ وَتَصُومُ النَّهَارَ قَالَ قُلْتُ أَتَى أَقْوَى قَالَ فَإِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ هَاجَمَتِ الْعَيْنُ وَتَنَفَّهَ النَّفْسُ صُمْ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَذَلِكَ صَوْمُ الدَّهْرِ أَوْ كَصَوْمِ الدَّهْرِ قَالَ قُلْتُ أَتَى أَجْدُ قُوَّةً قَالَ فَصُمْ صَوْمَ دَاوُدَ كَانَ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا وَلَا يَغْفِرُ إِذَا لَاقَى قَالَ أَخْبَرَنَا عَقَّانُ بْنُ مَسَامٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَبِيبٍ * قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بَلَغَنِي أَنَّكَ تَصُومُ النَّهَارَ وَتَقُومُ اللَّيْلَ فَلَا تَفْعَلُ فَإِنَّ لِحَسَدِكَ عَلَيْكَ حَظًّا وَإِنَّ لَزَوْجِكَ عَلَيْكَ حَظًّا وَإِنَّ لِعَيْنَيْكَ عَلَيْكَ حَظًّا ١٥ صُمْ وَأَفْطِرْ صُمْ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَذَلِكَ صَوْمُ الدَّهْرِ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَى أَجْدُ بِي قُوَّةً قَالَ صُمْ صَوْمَ دَاوُدَ صُمْ يَوْمًا وَأَفْطِرْ يَوْمًا قَالَ فَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَقُولُ فَيَا لَيْتَنِي أَخَذْتُ بِالرُّخْصَةِ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَصْعَبٍ الْقُرْقَسَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ * قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَخْبَرْتَ أَنَّكَ تَصُومُ النَّهَارَ وَتَقُومُ اللَّيْلَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ بَلَى قَالَ فَقَالَ صُمْ وَأَفْطِرْ وَصَلِّ وَنَمْ فَإِنَّ لِحَسَدِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَإِنَّ لَزَوْجِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَإِنَّ لَزَوْجِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَإِنْ حَسَبَكَ أَنْ تَصُومَ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ قَالَ فَشَدَّدْتُ فَشَدَّدَ عَلَيَّ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَى أَجْدُ قُوَّةً قَالَ فَصُمْ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَقَالَ فَشَدَّدْتُ فَشَدَّدَ عَلَيَّ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَاتَى ٢٥ أَجْدُ قُوَّةً قَالَ فَقَالَ فَصُمْ صِيَامَ نَبِيِّ اللَّهِ دَاوُدَ لَا تَزِدْ عَلَيْهِ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا كَانَ صِيَامَ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كَانَ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا قَالَ أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ الزُّهْرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ صَالِحِ بْنِ

كيسان عن ابن شهاب أن سعيد بن المسيّب وأبا سلمة بن عبد الرحمن
ابن عوف أخبراه أن عبد الله بن عمرو بن العاص قال * أُخْبِرَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّمَ أَنِّي أَقُولُ لِلْأَصُومِ الدَّهْرَ وَالْأَقُومِ اللَّيْلَ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّمَ
أَنْتَ الَّذِي تَقُولُ لِلْأَصُومِ النَّهَارَ وَالْأَقُومِ اللَّيْلَ مَا عَشْتُ قَالَ قَدْ قُلْتُ
هَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّمَ إِنَّكَ لَا تَسْتَطِيعُ ذَلِكَ فَأَفْطِرْ وَصُمْ
وَنَمْ وَقُمْ وَصُمْ مِنَ الشَّهْرِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَإِنَّ الْحَسَنَةَ بَعِشْرَ امِثَالِهَا وَذَلِكَ مِثْلُ صِيَامِ
الدَّهْرِ قَالَ قُلْتُ أَنِّي أُطِيقُ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّمَ صُمْ يَوْمًا
وَأَفْطِرْ يَوْمَيْنِ قَالَ أَنِّي أُطِيقُ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالَ لَا أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ
قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَكْرٍ بْنُ حَبِيبٍ السَّهْمِيُّ مِنْ بَاهِلَةَ قَالَ حَدَّثَنَا حَاتِمُ
١٠ ابْنِ ابْنِ صَغِيرَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ قَالَ * قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو لَمَّا أَسْنَى
لِيَتَنِي كُنْتُ أَخَذْتُ بِرُخْصَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّمَ قَالَ وَكَانَ مِنْ تِلْكَ الْأَيَّامِ يَوْمٌ
مِنْ أَيَّامِ النَّشْرِيقِ فَدَعَا عَمْرُو فَقَالَ قَلَمَ إِلَى الْغَدَاءِ قَالَ أَنِّي صَائِمٌ قَالَ لَيْسَ
لَكَ ذَلِكَ لِأَنَّهَا أَيَّامُ أَكْلٍ وَشُرْبٍ قَالَ وَسَأَلَهُ كَيْفَ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ قَالَ أَقْرَأُهُ كُلَّ لَيْلَةٍ
قَالَ أَفَلَا تَقْرَأُهُ فِي كُلِّ عَشْرٍ قَالَ أَنَا أَقْوَى مِنْ ذَلِكَ قَالَ فَأَقْرَأُهُ فِي كُلِّ سِتَّةٍ
١٥ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرٍ الْبُرْسَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي
سَعِيدُ بْنُ كَثِيرٍ أَنَّ جَعْفَرَ بْنَ الْمُطَّلِبِ أَخْبَرَهُ * أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو بْنَ
الْعَاصِ دَخَلَ عَلَى عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ فِي أَيَّامٍ مَنَى فَدَعَا إِلَى الْغَدَاءِ فَقَالَ أَنِّي
صَائِمٌ ثُمَّ الثَّانِيَةَ فَكَذَلِكَ ثُمَّ دَعَا الثَّالِثَةَ فَقَالَ لَا إِلَّا أَنْ تَكُونَ سَمِعْتَهُ مِنْ
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّمَ قَالَ فَاتَى سَمِعْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّمَ قَالَ أَخْبَرَنَا
٢٠ عُبَيْدَةُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو
قَالَ * قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّمَ يَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو فِي كَمْ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ قَالَ
قُلْتُ فِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ قَالَ فَقَالَ لِي أَرَفُدُ وَصَلَّ وَصَلَّ وَأَرَقُدُ وَأَقْرَأُهُ فِي كُلِّ شَهْرٍ
فَمَا زِلْتُ أَنْقِضُهُ بِنَاقِضِي حَتَّى قَالَ أَقْرَأُهُ فِي سَبْعِ لَيَالٍ قَالَ ثُمَّ قَالَ لِي كَيْفَ
تَصُومُ قَالَ قُلْتُ أَصُومُ وَلَا أَفْطِرُ قَالَ فَقَالَ لِي صُمْ وَأَفْطِرْ وَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ
٢٥ كُلِّ شَهْرٍ فَمَا زِلْتُ أَنْقِضُهُ وَبِنَاقِضِي حَتَّى قَالَ لِي صُمْ أَحَبَّ الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ
صِيَامُ أَخِي دَاوُدَ صُمْ يَوْمًا وَأَفْطِرْ يَوْمًا قَالَ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو فَلَأَنْ
أَكُونَ قَبْلْتُ رُخْصَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّمَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يَكُونَ لِي حُمْرُ النَّعَمِ
حَسِبْتُهُ نَ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ الضَّرِيرُ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ خَيْثَمَةَ

- قال * انتهيتُ الى عبد الله بن عمرو بن العاص وهو يقرأ في المصحف قال فقلتُ أى شيء تقرأ قال جُزئى الذى اقوم به الليلة ن قال اخبرنا محمد ابن عبد الله الاسدى قال حدثنا ابن المبارك عن الاوزاعى قال حدثنا يحيى بن ابي كثير قال حدثنى ابو سلمة بن عبد الرحمن قال حدثنى عبد الله بن عمرو بن العاص قال * قال لى رسول الله صلعم يا عبد الله بن عمرو ه لا تكن مثل فلان كان يقوم الليل فترك قيام الليل ن قال اخبرنا وهب ابن جرير بن حازم قال حدثنا هشام الدستوانى عن يحيى بن ابي كثير عن محمد ابن ابراهيم عن خالد بن معدان عن جُبَيْر بن نُفَيْر عن عبد الله ابن عمرو * ان رسول الله صلعم رأى عليه ثوبين معصفرين قال ان هذه الثياب ثياب الكفار فلا تلبسها ن قال اخبرنا محمد بن كثير العبدى ١٠ قال اخبرنا ابراهيم بن نافع قال سمعتُ سليمان الاحول يذكر عن طاوُس قال * رأى النبى صلعم على عبد الله بن عمرو ثوبين معصفرين فقال أمك أمرتك بهذا فقال اغسلهما يا رسول الله فقال رسول الله صلعم خرّيهما ن قال اخبرنا سعيد بن محمد الثقفى عن رَشْدَيْن بن كُرَيْب قال * رأيتُ عبد الله بن عمرو يعنتم بعمامة خرقانية ويُرْخِيها شِبْرًا واقِل من شبرن ١٥ قال اخبرنا محمد بن عمر قال اخبرنا ابن ابي ذئب قال اخبرنا عمرو بن عبد الله بن شُوَيْفَع قال * اخبرنى من رأى عبد الله ابن عمرو بن العاص ابيض الرأس واللاحية ن قال اخبرنا عَفَّان بن مسلم ويحيى بن عباد قالا حدثنا حماد بن سَلَمَةَ قال اخبرنا عُلَيّ بن زيد عن العُرْبَان بن الهيثم قال * وفدتُ مع ابي الى يزيد بن معاوية فجاء رجل طوال احمر عظيم البطن ٢٠ فسلم ثم جلس فقال لى من هذا فقيل عبد الله بن عمرو ن قال اخبرنا عَفَّان بن مسلم قال حدثنا حماد بن سلمة قال اخبرنا عُلَيّ بن زيد عن عبد الرحمن بن ابي بكرة * انه وصف عبد الله بن عمرو فقال رجل احمر عظيم البطن طوال ن قال اخبرنا عمرو بن عاصم الكلأى قال حدثنا حَوْشَب قال حدثنا مسلم مولى بنى مخزوم قال * طاف عبد الله بن عمرو ٢٥ بالبيت بعد ما عمى ن قال اخبرنا عمرو بن عاصم قال حدثنا همام بن يحيى قال حدثنا قَنَادَةَ عن الحسن عن شريك بن خليفة قال * رأيتُ عبد الله بن عمرو يقرأ بالسريانية ن قال اخبرنا معن بن عيسى قال

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُؤَمَّلِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ابْنِ مُلَيْكَةَ قَالَ * كَانَ عَبْدُ
 اللَّهِ بْنُ عَمْرِو يَأْتِي لَجْمَعَةَ مِنَ الْمُعْتَمِسِ فَيُصَلِّي الصُّبْحَ ثُمَّ يَرْتَفِعُ إِلَى الْحِجْرِ
 فَيَسْتَبْجِرُ وَيَكْبُرُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ ثُمَّ يَقُومُ فِي جُوفِ الْحِجْرِ فَيَجْلِسُ إِلَيْهِ
 النَّاسُ فَقَالَ يَوْمًا مَا أَفْرَقَ عَلَى نَفْسِي إِلَّا مِنْ ثَلَاثِ مَوَاطِنَ فِي دَمِ عَثْمَانَ
 ٥ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَفْوَانَ إِنْ كُنْتَ رَضِيتَ قَتْلَهُ فَقَدْ شَرَكْتَ فِي دَمِهِ
 وَأَنْتَى أَخَذَ الْمَالَ فَأَقُولُ أَفْرَضَهُ اللَّهُ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فَيُصْبِحُ فِي مَكَانِهِ فَقَالَ ابْنُ
 صَفْوَانَ أَنْتَ أَمْرٌ لَمْ تُنَوِّقْ شُحَّ نَفْسِكَ قَالَ وَيَوْمَ صَقِيقِينَ ن قَالَ أَخْبَرَنَا
 هِشَامُ أَبُو الْوَلِيدِ الطَّبَالَسِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا نَافِعُ بْنُ عَمْرِو عَنْ ابْنِ ابْنِ مُلَيْكَةَ
 قَالَ * قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو مَا لِي وَلِصِقِّينَ مَا لِي وَلِقَتَالِ الْمُسْلِمِينَ لَوَدِدْتُ
 ١٠ أَنْتَى مِتُّ قَبْلَهُ بَعَشَرَ سَنِينَ أَمَا وَاللَّهِ عَلَى ذَلِكَ مَا ضَرَبْتُ بِسَيْفٍ وَلَا طَعَنْتُ
 بِرُمَحٍ وَلَا رَمَيْتُ بِسَهْمٍ وَمَا رَجُلٌ أَجْهَدَ مَنَى مِنْ رَجُلٍ لَمْ يَفْعَلْ شَيْئًا مِنْ
 ذَلِكَ قَالَ نَافِعٌ حَسِبْتُهُ ذَكَرَ أَنَّهُ كَانَتْ بِيَدِهِ الرِّايَةُ فَقَدِمَ النَّاسَ مَنْزِلَةً أَوْ
 مَنْزِلَتَيْنِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ حَمَادُ بْنُ أُسَامَةَ وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ
 الْأَسَدِيُّ قَالَا حَدَّثَنَا مِسْعَرٌ قَالَ حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ سَلَامَةَ قَالَ * قَالَ عَبْدُ اللَّهِ
 ١٥ ابْنُ عَمْرِو لَوَدِدْتُ أَنْتَى هَذِهِ السَّارِيَّةُ ن قَالَ أَخْبَرَنَا مَعْنُ بْنُ عِيسَى قَالَ
 حَدَّثَنَا السَّرِيُّ بْنُ يَحْيَى عَنْ الْحَسَنِ قَالَ * رُبَّمَا ارْتَجَزَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو
 بْنُ الْعَاصِ بِسَيْفِهِ فِي الْحَرْبِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا
 الْقَاسِمُ بْنُ الْفَضْلِ قَالَ حَدَّثَنَا طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ كُرَيْزٍ الْخَزَاعِيُّ قَالَ
 * كَانَ عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ عَمْرِو إِذَا جَلَسَ لَمْ تَنْطَفِ قَرِيشٌ قَالَ فَقَالَ يَوْمًا كَيْفَ
 ٢٠ أَنْتُمْ خَلِيفَةُ يَمْلِكُكُمْ لَيْسَ هُوَ مِنْكُمْ قَالُوا فَأَيْنَ قَرِيشٌ يَوْمَئِذٍ قَالَ يَقْنُبُهَا
 السَّيْفُ ن قَالَ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا هَمَّامُ بْنُ يَحْيَى قَالَ
 حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ سَلِيمَانَ بْنِ الرَّبِيعِ قَالَ * انْطَلَقْتُ
 فِي رَهْطٍ مِنْ نُسَاكِ أَهْلِ الْبَصْرَةِ إِلَى مَكَّةَ فَقُلْنَا لَوْ نَظَرْنَا رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَدَّثَنَا إِلَيْهِ فَدَلَّلْنَا عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ
 ٢٥ فَأَتَيْنَا مَنْزِلَهُ فَذَا قَرِيبٌ مِنْ ثَلَاثِمِائَةِ رَاحِلَةٍ قَالَ فَقُلْنَا عَلَى كُلِّ هَؤُلَاءِ حَجٌّ
 عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو قَالُوا نَعَمْ هُوَ وَمَوَالِيهِ وَأَحْبَاؤُهُ قَالَ فَانْطَلَقْنَا إِلَى الْبَيْتِ فَذَا
 نَحْنُ بِرَجُلٍ أَبْيَضَ الرَّأْسَ وَاللَّحْيَةَ بَيْنَ بُرْدَتَيْنِ قَطْرَتَيْنِ عَلَيْهِ عِمَامَةٌ لَيْسَ
 عَلَيْهِ قَمِيصٌ قَالَ فَقُلْنَا أَنْتَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو وَأَنْتَ صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّعَ وَرَجَلَ مِنْ فَرِيشٍ وَفَدَّ قَرَأَتِ الْكِتَابَ الْأَوَّلَ وَلَيْسَ أَحَدٌ نَأْخُذُ عَنْهُ أَحَبَّ إِلَيْنَا أَوْ قَالَ أَعْجَبَ إِلَيْنَا مِنْكَ فَحَدَّثَنَا بِحَدِيثٍ لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَنَا بِهِ فَقَالَ لَنَا مِمَّنْ أَنْتُمْ فَقُلْنَا مِنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ فَقَالَ أَنْ مِنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ قَوْمًا يَكْذِبُونَ وَيَكْذِبُونَ وَيَسْخَرُونَ قَالَ قُلْنَا مَا كُنَّا لِنُكْذِبَكَ وَلَا نَكْذِبَ عَلَيْكَ وَلَا نَسْخَرَ مِنْكَ حَدَّثَنَا بِحَدِيثٍ لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَنَا بِهِ فَحَدَّثَنَا بِحَدِيثٍ هـ فِي بَنِي قَنْطُورَ بْنِ كَرْكُرَ قَالَ أَخْبَرَنَا كَثِيرُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْغَرَاءُ ابْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنْ مُجَاهِدٍ * أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بْنَ الْعَاصِ كَانَ يَضْرِبُ فُسْطَاطَهُ فِي الْحِلِّ وَيَجْعَلُ مُصَلَّاهُ فِي الْحَرَمِ فَقِيلَ لَهُ لِمَ تَفْعَلُ ذَلِكَ قَالَ لِأَنَّ الْأَحْدَاثَ فِي الْحَرَمِ أَشَدَّ مِنْهَا فِي الْحِلِّ قَالَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ ابْنِ سِنَانٍ ١٠ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ابْنِ الْهَيْذِيلِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ * لَوْ رَأَيْتُ رَجُلًا يَشْرِبُ الْخَمْرَ لَا يِرْفَى إِلَّا اللَّهَ فَاسْتَطَعْتُ أَنْ أَقْتَلَهُ لَقَتَلْتُهُ ن قَالَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَمْرٍو ابْنِ دِينَارٍ قَالَ * بَاعَ قَيْمُ الْوَهْطِ فَضْلَ مَاءِ الْوَهْطِ فَرَدَّهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو ابْنُ الْعَاصِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ١٥ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ السَّلْمَانِيِّ قَالَ * التَّقَى كَعَبِ الْأَحْبَارِ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو فَقَالَ كَعَبُ أَنْطَبِيرٍ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَمَا تَقُولُ قَالَ أَقُولُ اللَّهُمَّ لَا طَبِيرَ إِلَّا طَبِيرُكَ وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ وَلَا رَبَّ غَيْرُكَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ فَقَالَ أَنْتَ أَفْقَهُ الْعَرَبِ أَنْهَا لِمَكْتُوبَةٍ فِي التَّوْرَةِ كَمَا قُلْتَ ن قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو قَالَ * تَوَقَّى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو ابْنُ الْعَاصِ بِالشَّامِ سَنَةً خَمْسَ وَسِتِّينَ وَهُوَ ٢٠ يَوْمًا ابْنِ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ سَنَةً وَقَدْ رَوَى عَنْ ابْنِ بَكْرٍ وَعَمْرٍو

وَمِنْ بَنِي جَمَحَ بْنِ عَمْرٍو

سعيد بن عامر بن حذيم

ابْنُ سَلَامَانَ بْنِ رَبِيعَةَ بْنِ سَعْدِ بْنِ جَمَحَ بْنِ عَمْرٍو بْنِ هُضَيْصِ بْنِ كَعْبٍ وَأُمُّهُ أَرْوَى بِنْتُ ابْنِ مُعَيْطِ بْنِ ابْنِ عَمْرٍو بْنِ أُمَيَّةَ بْنِ عَبْدِ شَمْسٍ ٢٥ ابْنِ عَبْدِ مَنَافٍ وَلَمْ يَكُنْ لَسَعِيدٍ وَلَدٌ وَلَا عَقَبٌ وَالْعَقَبُ لِأَخِيهِ جَمِيلٍ

ابن عامر بن حذيم من ولده سعيد بن عبد الرحمن بن عبد الله بن جميل ولى القضاء ببغداد فى عسكر المهدي واسلم سعيد بن عامر قبل خيبر وهاجر الى المدينة وشهد مع رسول الله صلعم خيبر وما بعد ذلك من المشاعد ولا نعلم له بالمدينة دارا ن قال اخبرنا محمد بن عمر قال ٥ حدثنا سعيد بن عبد الرحمن الجماعى قال * لما مات عياض بن غنم ولى عمر بن الخطاب سعيد بن عامر بن حذيم عمه وكان على حمص وما يليها من الشام وكتب اليه كتابا يوصيه فيه بتقوى الله والجد في امر الله والقيام بالحق الذى يجب عليه ويأمره بوضع الخراج والرفق بالرعية فأجابته سعيد ابن عامر على نحو من كتابه ن قال اخبرنا احمد بن عبد الله بن ... ن

[الحجاج بن علاط]

١.

... [لن] نقتله حتى نبعث به الى اهل مكة قال فصاحوا بمكة وقالوا قد جاءكم الخير فقلت أعينوني على جمع مالى على غرمائى فانى أريد ان اقدم فأصيب من غنائم محمد واصحابه قبل ان يسبقنى التجار الى ما هناك فقاموا فجمعوا لى مالى كأحت جمع سمعت به وجئت صاحبتى وكان لى ١٥ عندها مال فقلت لها مالى لعلى ألحف خيبر فأصيب من البيع قبل ان يسبقنى التجار وسمع بذلك العباس ابن عبد المطلب فاتخزل ظهره فلم يستطع القيام فدعا غلاما له يقال له ابو زبيبة فقال اذهب الى الحجاج فقل يقول لك العباس الله أعلى واجل من ان يكون الذى تخبره حقا فجاءه فقال للحجاج قل لاني الفصل أخلى فى بعض بيوتك حتى آتيك ٢٠ ظهرا ببعض ما تحب وأكنم عني فأثاه ظهرا فناشده الله ليكنتم عليه ثلاثة أيام فواتقه العباس على ذلك قال فانى قد أسلمت ولى مال عند امرأتى ودين على الناس ولو علموا باسلامى لم يدفعوا الى شيئا تركت رسول الله صلعم قد فتنج خيبر وجرت سهام الله ورسوله فيها وتركته عروسا بابنة حبي بن اخطب وقتل بنى ابي الحقيق فلما أمسى للحجاج من يومه ٢٥ ذلك خرج واقبل العباس بعد ما مضى الاجل وعليه حلة وقد تخلف خلوف واخذ فى يده قضيبا واقبل يخاطر حتى وقف على باب الحجاج ابن علاط فقرعه وقال أين للحجاج فقالت امرأته انطلق الى غنائم محمد

واصحابه لِيَشْتَرِيَ مِنْهَا فَقَالَ الْعَبَّاسُ فَإِنَّ الرَّجُلَ لَيْسَ لَكَ بِزَوْجٍ إِلَّا أَنْ تَتَّبِعِي دِينَهُ أَنَّهُ قَدْ أَسْلَمَ وَحَضَرَ الْفَتْحَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ انْصَرَفَ الْعَبَّاسُ إِلَى الْمَسْجِدِ وَقَرِيشَ يَتَحَدَّثُونَ بِحَدِيثِ الْحَجَّاجِ بْنِ عَلَاطٍ فَقَالَ الْعَبَّاسُ كَلَّا وَالَّذِي حَلَقْتُمْ بِهِ لَقَدْ افْتَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْبَرَ وَتُرِكَ عُرُوسًا عَلَى ابْنَةِ حُبَيْبِ بْنِ أَخْطَبٍ فَضَرَبَ اعْنَاقَ بَنِي أَبِي الْحَقِيقِ الْبَيْضِ ٥
لِلْجَعَادِ الَّذِينَ رَأَيْتُمُوهُمْ سَادَةَ النَّصِيرِ مِنْ يَثْرِبَ وَخَيْبَرَ وَهَرَبَ لِلْحَجَّاجِ بِمَالِهِ الَّذِي عِنْدَ امْرَأَتِهِ قَالُوا مَنْ أَخْبَرَكَ هَذَا قَالَ الصَّادِقُ فِي نَفْسِي الثَّقَفَةُ فِي صَدْرِي لِلْحَجَّاجِ فَأَبْعَثُوا إِلَى أَهْلِهِ فَبَعَثُوا فَوَجَدُوا لِلْحَجَّاجِ قَدْ انْطَلَقَ بِمَالِهِ وَوَجَدُوا كُلَّ مَا قَالَ لَهُمُ الْعَبَّاسُ حَقًّا فَكَيْفَ الْمُشْرِكُونَ وَفَرَحَ الْمُسْلِمُونَ وَلَمْ تَلْبَثْ قَرِيشَ خَمْسَةَ أَيَّامٍ حَتَّى جَاءَهُمُ الْخَبَرُ بِذَلِكَ هَذَا كُلُّهُ حَدِيثُ مُحَمَّدِ بْنِ ١٠
عَمْرِ عَنْ رِجَالِهِ الَّذِينَ رَوَى عَنْهُمْ غَزْوَةُ خَيْبَرَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو
قَالَ حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ عَطَاءٍ بْنُ أَبِي مَرْوَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ * أَنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا أَرَادَ أَنْ يَعْزِزُوا مَكَّةَ بَعَثَ لِلْحَجَّاجِ بْنِ عَلَاطٍ وَالْعُرْبَاضَ بْنَ
سَارِيَةَ السُّلَمِيَّ بِأَمْرِهِمْ بِقُدُومِ الْمَدِينَةِ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو وَهَاجَرَ لِلْحَجَّاجِ
ابْنُ عَلَاطٍ وَسَكَنَ الْمَدِينَةَ بِنِي أُمَيَّةَ بْنِ زَيْدٍ وَبَنَى بِهَا دَارًا وَمَسْجِدًا ١٥
يَعْرِفُ بِهِ وَهُوَ أَبُو نَصْرِ بْنِ حَجَّاجٍ وَلَهُ حَدِيثٌ

العباس بن مرداس

ابْنُ أَبِي عَامِرٍ بْنِ حَارِثَةَ بْنِ عَبْدِ بْنِ عَيْسَى بْنِ رِفَاعَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ
بُهَيْثَةَ بْنِ سُلَيْمٍ أَسْلَمَ قَبْلَ فَتْحِ مَكَّةَ وَوَأْفَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي تَسْمِيَةِ مَنْ
قَوْمَهُ عَلَى الْخَيْوَلِ وَالْقَنَا وَالْدُرُوعِ الظَّاهِرَةِ لِيَحْضُرُوا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَحَ ٢٠
مَكَّةَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي عِكْرَمَةُ بْنُ فَرُوحٍ السُّلَمِيُّ
عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ جَاهِمَةَ بْنِ عَبَّاسِ بْنِ مَرْدَاسٍ قَالَ * قَالَ عَبَّاسُ بْنُ مَرْدَاسٍ
لَقِينْتُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَسِيرُ حِينَ هَبَطَ مِنَ الْمَشَلِّ وَحَسَنَ فِي آتَةِ الْحَرْبِ وَالْحَدِيدِ
ظَاهِرَ عَلَيْنَا وَالْحَيْلِ تَنَازَعْنَا الْأَعْنَةَ فَصَفَقْنَا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جَنْبِهِ أَبُو
بَكْرٍ وَعَمْرٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عُبَيْنَةُ هَذِهِ بَنُو سُلَيْمٍ قَدْ حَضَرُوا بِمَا تَرَى ٢٥
مِنَ الْعُدَّةِ وَالْعَدَدِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ جَاءَهُمْ دَاعِيكَ وَلَمْ يَأْتِنِي أَمَا وَاللَّهِ أَنَّ
قَوْمِي لَمُعِدُونَ مُؤَدُونَ فِي الْكُرَاعِ وَالسِّلَاحِ وَأَنَّهُمْ لِأَحْلَاسَ لِلْحَيْلِ وَرِجَالُ الْحَرْبِ

ورماة الحَدَف فقال عباس بن مرداس أَقْصِرْ آيَهَا الرَّجُلُ فَوَاللَّهِ أَنَا لَنْتَعَلَّمَ
 أَنَا أَفْرَسَ عَلَى مَنُونٍ لَخِيلٍ وَأَطْعَنَ بِالْقَنَا وَأَضْرَبَ بِالْمَشْرِفِيَّةِ مِنْكَ وَمِنْ قَوْمِكَ
 فَقَالَ عُبَيْنَةُ كَذِبَتْ وَخُنْتُ لَنَاكَنْ أَوَّلِي بِمَا ذَكَرْتَ مِنْكَ قَدْ عَرَفْتَهُ لَنَا الْعَرَبُ
 قَاطِبَةً فَأَوْمَى إِلَيْهِمَا النَّبِيُّ صَلَّعَ بِيَدِهِ حَتَّى سَكَنَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ
 ٥ ابن عمر قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ ابْنِ الزِّنَادِ قَالَ * أَعْطَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّعَ
 الْعَبَّاسُ ابْنَ مَرْدَاسٍ مَعَ مَنْ أَعْطَى مِنَ الْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ فَأَعْطَاهُ أَرْبَعَةَ مِنَ الْإِبِلِ
 فَعَاتَبَ النَّبِيُّ صَلَّعَ فِي شَعْرٍ قَالَهُ

كَانَتْ نِهَابًا تَلَاقَيْتُهَا وَكَرَى عَلَى الْقَوْمِ بِالْأَجْرِ
 وَحَتَّى الْجُنُودَ لَكِي يَذْلُجُوا إِذَا هَجَعَ الْقَوْمُ لَمْ أَهْجَعْ
 فَأَصْبَحَ نَهْبِي وَنَهْبُ الْعَبِيدِ بَيْنَ عُبَيْنَةَ وَالْأَفْرَعِ ١
 إِلَّا أَفَائِلَ أُعْطِيَتْهَا عَدِيدَ قَوَائِمِهِ الْأَرْبَعِ
 وَمَا كَانَ بَدْرٌ وَلَا حَابِسٌ يَفُوقَانِ مَرْدَاسَ فِي الْمَجْمَعِ
 وَقَدْ كُنْتُ فِي الْحَرْبِ ذَا نُدْرٍ قَلَمَ أُعْطِيَ شَيْئًا وَلَمْ أُمْنَعْ
 وَمَا كُنْتُ دُونَ أَمْرِي مِنْهُمَا وَمَنْ تَضَعِ الْيَوْمَ لَا يُرْفَعِ
 ١٥ قَالَ فَرَفَعَ أَبُو بَكْرٍ آيَاتِهِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّعَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّعَ لِلْعَبَّاسِ أَرَأَيْتَ
 قَوْلَكَ

أَصْبَحَ نَهْبِي وَنَهْبُ الْعَبِيدِ بَيْنَ الْأَفْرَعِ وَعُبَيْنَةَ
 فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ بَأَيِّ وَامِي يَا رَسُولَ اللَّهِ لَيْسَ هَكَذَا قَالَ فَقَالَ كَيْفَ قَالَ فَانشده
 أَبُو بَكْرٍ كَمَا قَالَ عَبَّاسٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّعَ سَوَاءٌ مَا يَصْرُكَ بَدَأْتُ بِالْأَفْرَعِ أَوْ
 ٢٠ بَعْبِيْنَةَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ بَأَيِّ أَنْتَ مَا أَنْتَ بِشَاعِرٍ وَلَا رَاوِيَةٍ وَلَا يَنْبَغِي لَكَ
 فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّعَ أَقْطَعُوا أَعْنَى لِسَانَهُ فَفَزِعَ مِنْهَا أَنْاسٌ وَقَالُوا أَمْرٌ بِعَبَّاسٍ
 يَمْتَثِلُ بِهِ فَأَعْطَاهُ مَائَةَ مِنَ الْإِبِلِ وَيُقَالُ خَمْسِينَ مِنَ الْإِبِلِ قَالَ أَخْبَرَنَا
 عَارِمُ بْنُ الْفَضْلِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ عُرْوَةَ
 * أَنَّ الْعَبَّاسَ بْنَ مَرْدَاسٍ قَالَ أَيَّامَ خَيْبَرَ لَمَّا أَعْطَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّعَ أَبَا
 ٢٥ سَفْيَانَ وَعُبَيْنَةَ وَالْأَفْرَعِ بْنِ حَابِسٍ مَا أُعْطِيَ

أَتَجْعَلُ نَهْبِي وَنَهْبَ الْعَبِيدِ بَيْنَ عُبَيْنَةَ وَالْأَفْرَعِ
 وَقَدْ كُنْتُ فِي الْقَوْمِ ذَا ثَرَوَةٍ قَلَمَ أُعْطِيَ شَيْئًا وَلَمْ أُمْنَعْ
 فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّعَ لَأَقْطَعَنَّ لِسَانَكَ وَقَالَ لِبَلَالٍ إِذَا أَمَرْتُكَ أَنْ تَقْطَعَ لِسَانَهُ

فَأَعْطَاهُ حُلَّةً ثُمَّ قَالَ يَا بِلَالُ أَذْهَبَ بِهِ فَاقْطَعْ لِسَانَهُ فَأَخَذَ بِلَالُ بِيَدِهِ
 لِيَذْهَبَ بِهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيقْطَعُ لِسَانِي يَا مَعْشَرَ الْمُهَاجِرِينَ أَيقْطَعُ
 لِسَانِي يَا لِلْمُهَاجِرِينَ أَيقْطَعُ لِسَانِي وَبِلَالُ يَحْجَرُهُ فَلَمَّا اكْتَمَرَ قَالَ أَنَّمَا
 أَمَرْتُ أَنْ أَكُفَّ حُلَّةً أَقْطَعُ بِهَا لِسَانَكَ فَذْهَبَ بِهِ فَأَعْطَاهُ حُلَّةً قَالَ
 مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَرْدَاسٍ مَكَّةَ وَلَا الْمَدِينَةَ وَكَانَ هـ
 يَغْزُو مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَرْجِعُ إِلَى بِلَادِ قَوْمِهِ وَكَانَ يَنْزِلُ بِوَادِي الْبَصْرَةِ وَكَانَ
 يَأْتِي الْبَصْرَةَ كَثِيرًا وَرَوَى عَنْهُ الْبَصَرِيُّونَ وَبَقِيَّةُ وَلَدِهِ بِبَادِيَةِ الْبَصْرَةِ وَقَدْ نَزَلَ
 قَوْمٌ مِنْهُمْ الْبَصْرَةَ ن

جَاهِمَةُ بْنُ الْعَبَّاسِ بْنِ مَرْدَاسٍ

وَقَدْ اسْلَمَ وَحَسِبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَوَى عَنْهُ أَحَادِيثُ قَالَ أَخْبَرَنَا حَبَّاجُ ١
 ابْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ
 ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ طَلْحَةَ عَنْ معاويةَ بْنِ جَاهِمَةَ السُّلَمِيِّ * أَنَّ
 جَاهِمَةَ جَاءَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَدْتُ أَنْ أَغْزُوَ وَقَدْ جِئْتُكَ
 أَسْتَشِيرُكَ فَقَالَ هَلْ لَكَ مِنْ أُمٍّ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَالْتَزِمِهَا فَإِنَّ الْجَنَّةَ تَحْتَ رِجْلِهَا
 ثُمَّ الثَّانِيَةُ ثُمَّ الثَّلَاثَةُ فِي مَقَاعِدِ شَتَّى وَكَمَثَلُ هَذَا الْقَوْلِ ١٥

يَزِيدُ بْنُ الْأَخْنَسِ بْنِ حَبِيبٍ

ابْنُ جُرَّةَ بْنِ زُعْبِ بْنِ مَالِكِ بْنِ خُفَّافِ بْنِ أُمِّ الْقَيْسِ بْنِ بَهْتَةَ
 ابْنِ سُلَيْمٍ وَهُوَ أَبُو مَعْنٍ بْنُ يَزِيدَ السُّلَمِيُّ الَّذِي رَوَى عَنْهُ أَبُو الْجَوَيْرِ
 قَالَ * بَايَعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَأَبِي وَجَدِّي وَخَاصِمْتُ إِلَيْهِ فَأَفْلَحَنِي وَعَقَدَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَزِيدَ بْنِ الْأَخْنَسِ يَوْمَ فَتَحِ مَكَّةَ لَوَاءً مِنَ الْأَلْوِيَةِ ٢٠
 الْأَرْبَعَةِ الَّتِي عَقَدَهَا لِبَنِي سُلَيْمٍ وَسَكَنَ يَزِيدُ الْكُوفَةَ بَعْدَ ذَلِكَ هُوَ وَوَلَدُهُ
 وَشَهِدَ مَعْنُ بْنُ يَزِيدَ يَوْمَ الْمَرْجِ مَرْجَ رَاهِطُونَ

الضُّحَّاكُ بْنُ سَفْيَانَ بْنِ الْحَارِثِ

ابْنُ زَائِدَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ بْنِ مَالِكِ بْنِ خُفَّافِ بْنِ أُمِّ

القيس بن بهثة بن سليم اسلم وحلب النبي صلعم وعقد له لواء
يوم فتح مكة ن

عنتبة بن فرقد

وهو يربوع بن حبيب بن مالك بن اسعد بن رفاعه بن ربيعة بن
ه رفاعه بن الحارث بن بهثة بن سليم كان شريفا بالكوفة يقال لهم
الفراقد ن

خفاف بن عمير بن الحارث

ابن الشريد واسمه عمرو بن رباح بن بَقَظَة بن عَصِيَّة بن خفاف بن
امرئ القيس بن بهثة بن سليم وكان شاعرا وهو الذي يقال له خفاف
١. ابن نُدْبَة وهي أمة بها يُعْرَف وهي ابنة الشيطان بن قَتان سبيته من
بنى الحارث بن كعب ويقال ان نُدْبَة كانت أمة سوداء وشهد خفاف فتح
مكة مع رسول الله صلعم وكان معه لواء بنى سليم الآخرون

ابن أبي العوجاء السلمي

قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني محمد بن عبد الله عن الزهري
٥ اقل * بعث رسول الله صلعم ابن ابي العوجاء السلمي في ذي الحجة سنة
سبع في خمسين رجلا سريّة الى بنى سليم فكثرتهم القوم فقاتلوا قتالا
شديدا حتى قتل عاتمة المسلمين وأصيب صاحبهم ابن ابي العوجاء
جرحا مع القتل ثم تحامل حتى بلغ رسول الله صلعم المدينة أول يوم من
صفر سنة ثمان ن

الورد بن خالد بن حذيفة

ابن عمرو بن خلف بن مازن بن مالك بن ثعلبة بن بهثة بن سليم
اسلم وحلب النبي صلعم وكان على ميمنته يوم الفتح ن

هَوْدَةُ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ عَجْرَةَ

ابن عبد الله بن يَقْظَةَ بن عُمَيْيَةَ بن خُفَاف بن امرئ القيس بن
بهثة بن سليم اسلم وشهد فتح مكة وهو الذي يقول لعمر بن الخطاب
وخاصم ابن عم له في الراية،
لَقَدْ دَارَ هَذَا الْأَمْرُ فِي غَيْرِ أَهْلِهِ فَأَبْصُرْ وَلِيَّ الْأَمْرِ أَيْنَ تُرِيدُنْ ٥

العرباض بن سارية السلمي

ويكنى ابا نجيح بن قَالَ محمد بن سعد أُخْبِرْتُ عَنْ ابْنِ الْمُغِيرَةِ
الْحِمَصِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ابْنِ مَرْثَمٍ قَالَ حَدَّثَنِي
حَبِيبُ بْنُ عَمِيدٍ قَالَ * قَالَ الْعَرْبَاضُ بْنُ سَارِيَةَ لَوْلَا أَن يَقُولُ النَّاسُ فَعَلَ
أَبُو نَجِيحٍ فَعَلَ أَبُو نَجِيحٍ يَعْنِي نَفْسَهُ ١٠

أبو حصين السلمي

قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ ابْنِ أَبِي حَبِيبٍ السَّلْمِيُّ
عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَكَمِ بْنِ ثَوْبَانَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ * قَدِمَ أَبُو حُصَيْنٍ
السَّلْمِيُّ بِذَهَبٍ مِنْ مَعْدَنِهِمْ فَقَضَى دَيْنًا كَانَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَحْمَلُ
بِهِ عَنْهُ وَفَضَلَ مَعَهُ مِثْلَ بَيْضَةِ الْخَمَامَةِ ذَهَبٌ فَأَتَى بِهَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ١٥
يَا رَسُولَ اللَّهِ ضَعْ هَذِهِ حَيْثُ أَرَاكَ اللَّهُ أَوْ حَيْثُ رَأَيْتَ قَالَ فَجَاءَهُ عَنْ يَمِينِهِ
فَأَعْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ جَاءَهُ عَنْ يَسَارِهِ فَأَعْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ جَاءَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَمَكَسَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا أَكْثَرَ عَلَيْهِ أَخَذَهَا مِنْ يَدِهِ فَحَذَفَهَا بِهَا لَوْ أَصَابَتْهُ لَعَقَرَتْهُ
ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَعْجِدُ أَحَدُكُمْ إِلَى مَالِهِ فَيَتَصَدَّقُ
بِهِ ثُمَّ يَقْعُدُ يَتَكَلَّفُ النَّاسَ وَأَتَمَّ الصَّدَقَةَ عَنْ ظَهْرِ غَنًى وَأَبْدَأُ بِمَنْ تَعُولُنْ ٢٠

ومن بنى أشجع بن ريث بن غطفان بن سعد بن قيس
عيلان بن مضر

نعيم بن مسعود بن عامر

ابن أنيف بن ثعلبة بن قُنُذْ بن خَلَاوَةَ بن سُبَيْع بن بكر بن

اشجع بن ^٥ قال أخبرنا محمد بن عمر قال حدثنا عبد الله بن عاصم
 الاشجعي عن ابيه قال * قال نعيم بن مسعود كنت اقدم على كعب بن
 اسد بنى قريظة فاقيم عندهم الايام اشرب من شرايهم واكل من طعامهم ثم
 يحملوني ثمرا على ركابي ما كانت فأرجع به الى اهلي فلما سارت الاحزاب
 الى رسول الله صلعم سرت مع قومي وانا على ديني ذلك وكان رسول الله
 صلعم في عارفا فغذف الله في قلبي الاسلام فكتمت ذلك قومي واخرج
 حتى اتى رسول الله صلعم بين المغرب والعشاء فأجده يصلي فلما رآني
 جلس ثم قال ما جاء بك يا نعيم قلت اتى جئت اصدقك واشهد ان
 ما جئت به حق فمرني بما شئت يا رسول الله قال ما استنطعت ان يخذل
 ١٠ عتا الناس فاحذل قال قلت ولكن يا رسول الله اتى اقول قل قل ما بدا
 لك فانت في حذر قال فذهبت الى بنى قريظة فقلت اكتبوا عني اكتبوا
 عني قالوا نفعل فقلت ان قريشا وغطفان على الانصراف عن محمد عليه
 السلام ان اصابوا فرصة انتهزوها والا استمروا الى بلادهم فلا تقاتلوا معهم
 حتى تأخذوا منهم رهنا قالوا اشرت بالرائى علينا والنصح لنا ثم خرج
 ١٥ الى ابي سفيان بن حرب فقال قد جئتكم بنصيحة فآتكم عني قال افعل
 قال تعلم ان قريظة قد ندموا على ما صنعوا فيما بينكم وبين محمد عليه
 السلام وأرادوا إصلاحه ومراجعته أرسلوا اليه وانا عندهم انا سنأخذ
 من قريش وغطفان سبعين رجلا من اشرافهم نسلهم اليك تضرب اعناقهم
 ونكون معك على قريش وغطفان حتى نردكم عنك وترد جناحنا الذي
 ٢٠ كسرت الى ديارهم يعني بنى النضير فان بعثوا اليكم يسألونكم رهنا فلا
 تدفعوا اليهم احدا واحذروهم ثم اتى غطفان فقال لهم مثل ما قال لقريش
 وكان رجلا منهم فصدقوه وأرسلت قريظة الى قريش انا والله ما نخرج
 فنقاتل معكم محمدا صلعم حتى نعطونا رهنا منكم يكونون عندنا
 فانا ننخوف ان تنكشفوا وتدعونا ومحمدا فقال ابو سفيان هذا ما قال
 ٢٥ نعيم وارسلوا الى غطفان بمثل ما ارسلوا الى قريش فقالوا لهم مثل ذلك وقالوا
 جميعا انا والله ما نعطيك رهنا ولكن اخرجوا فقاتلوا معنا فقاتل يهود
 تحلف بالتوراة ان الخبر الذي قال نعيم لحق وجعلت قريش وغطفان
 يقولون الخبر ما قال نعيم ويثس هؤلاء من نصر هؤلاء من نصر هؤلاء

واختلف امرؤ وتفرقوا فكان نعيم يقول أنا خذلت بين الاحزاب حتى تفرقوا في كل وجه وانا امين رسول الله صلعم على سره وكان صبيح الاسلام بعد ذلك قال محمد بن عمر وهاجر نعيم بن مسعود بعد ذلك وسكن المدينة وولده بها وكان يغزو مع رسول الله صلعم اذا غزا وبعثه رسول الله صلعم لما اراد الخروج الى تبوك الى قومه ليستنفرهم الى غزو عدوهم ٥ قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني سعيد بن عطاء بن ابي مروان عن ابيه عن جده قال * بعث رسول الله صلعم نعيم بن مسعود ومقل بن سنان الى اشجع يأمر انهم يحضرو المدينة لغزو مكة، قال اخبرنا محمد ابن عمر عن خلف بن خليفة عن ابيه * ان رسول الله صلعم نزع الأختلة بفيه عن نعيم بن مسعود حين مات قال محمد بن عمر وهذا الحديث ١٠ وهل لم يمت نعيم بن مسعود على عهد رسول الله صلعم وبقي الى زمن عثمان بن عفان رضى الله عنه ن

مسعود بن رخیلة بن عائذ

ابن مالك بن حبيب بن نبيح بن ثعلبة بن قنفذ بن خلاوة بن مسعود بن بكر بن اشجع وهو قائد اشجع يوم الاحزاب مع المشركين ١٥ ثم اسلم بعد ذلك فحسن اسلامه ن

حسيل بن نؤيرة الاشجعي

وهو كان دليل النبي صلعم الى خيبر وهو الذي قدم على رسول الله صلعم من الجناح فأخبره ان جمعا من غطفان بالجناح فبعث رسول الله صلعم حينئذ بشر بن سعد سرية ومعه ثلاثمائة من المسلمين الى الجناح ٢٠ فلقوم بيمن وخيارن

عبد الله بن نعيم الاشجعي

وكان ايضا دليل النبي صلعم الى خيبر مع حسيل بن نؤيرة ن

عُوفُ بْنُ مَالِكِ الْأَشْجَعِيِّ

قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَقَّابِ بْنُ عِطَاءٍ الْعَجَلِيُّ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو سِنَانٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ * أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آخَى بَيْنَ ابْنِ الدَّرْدَاءِ وَبَيْنَ عُوفِ بْنِ مَالِكِ الْأَشْجَعِيِّ ن قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو * وَشَهِدَ عُوفُ بْنُ مَالِكِ خَيْبَرَ ه مُسْلِمًا وَكَانَتْ رَايَةُ أَشْجَعٍ مَعَ عُوفِ بْنِ مَالِكِ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ ن قَالَ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى وَعَبِيدُ الْوَقَّابِ بْنُ عِطَاءٍ قَالَا أَخْبَرَنَا إِسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ اللَّيْثِيُّ عَنْ مَكْحُولٍ قَالَ * جَاءَ عُوفُ بْنُ مَالِكِ الْأَشْجَعِيِّ إِلَى عَمْرِو بْنِ الْأَكْبَابِ وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ ذَهَبٍ فَضَرَبَ عَمْرُو يَدَهُ وَقَالَ أَتَلْبِسُ الذَّهَبَ فَرَمَى بِهِ فَقَالَ لَهُ عَمْرُو مَا أَرَانَا إِلَّا وَفَدًا أَوْجَعْنَاكَ وَأَهْلَكْنَا خَاتَمَكَ فَجَاءَ مِنَ الْغَدِ ١. وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ حَدِيدٍ فَقَالَ حَلِيَّةُ أَهْلُ النَّارِ فَجَاءَ مِنَ الْغَدِ وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ وَرَقٍ فَسَكَتَ عَنْهُ ن قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو وَتَحَوَّلَ عُوفُ بْنُ مَالِكِ إِلَى الشَّامِ فِي خِلَافَةِ ابْنِ بَكْرِ فَنَزَلَ حِمصَ وَبَقِيَ إِلَى أَوَّلِ خِلَافَةِ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ وَمَاتَ سَنَةَ ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ وَكَانَ يَكْنَى أَبَا عَمْرُونَ

جَارِيَةُ بْنُ حَمِيلِ بْنِ نَشْبَةَ

١٥ ابْنُ قُرْطُ بْنُ مَرَّةَ بْنِ نَصْرِ بْنِ دُهْمَانَ بْنِ بَصَارِ بْنِ سُبَيْعِ بْنِ بَكْرِ بْنِ أَشْجَعٍ اسْلَمَ وَصَحِبَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِيحَانِ قَالَ وَذَكَرَ هِشَامُ بْنُ مُحَمَّدٍ مِنَ السَّائِبِ الْكَلْبِيِّ عَنْ أَبِيهِ * أَنَّ جَارِيَةَ بْنَ حَمِيلٍ شَهِدَ بَدْرًا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَذْكُرْ ذَلِكَ أَحَدٌ مِنَ الْعُلَمَاءِ غَيْرِهِ وَلَيْسَ ذَلِكَ بَثْبُتٍ عِنْدَنَا

عامر بن الاضبط الاشجعي

٢. قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ بْنِ قُسَيْطٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ابْنِ حَذَرْدٍ الْأَسْلَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ * لَمَّا وَجَّهَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ ابْنِ قَتَادَةَ الْأَنْصَارِيِّ إِلَى بَطْنِ إِضْمٍ إِذْ مَرَّ بِنَا عَامِرُ بْنُ الْأَضْبُطِ الْأَشْجَعِيِّ فَسَلَّمَ عَلَيْنَا بِتَحِيَّةِ الْإِسْلَامِ فَاْمَسَكْنَا عَنْهُ وَحَمَلَ عَلَيْهِ مُحْتَلِمُ بْنُ جَتَامَةَ وَكَانَ مَعَنَا فَقَتَلَهُ وَسَلَبَهُ بَعِيرَهُ ه وَمَتَاعًا وَوَطْبًا مِنْ لَبَنِ فَلَمَّا لَحَقْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَزَلَ فِينَا الْقُرْآنُ يَا أَيُّهَا

الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا إِلَى آخِرِ الْآيَةِ ۚ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو وَقد حَكَمْنَا قِصَّةَ مُحْتَمٍ بِنِ جَتَامَةَ حِينَ ارَادَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّعُم اَنْ يُقَيِّدَهُ بَعَامِرُ بِنِ الْاَضْبَطُ وَمَا كَانَ بَيْنَ عُبَيْنَةَ بِنِ بَدْرٍ وَالْاَفْرَاجِ بِنِ حَابِسٍ مِنَ الْكَلَامِ بَيْنَ يَدَي رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّعُم بِحَنِينٍ وَمَا رَأَى رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّعُم بَعْدَ ذَلِكَ مِنْ ٥ اخْرَاجَ دِيْنَهُ خَمْسِينَ فِي فَوْرِهَا هَذَا وَخَمْسِينَ اِذَا رَجَعْنَا اِلَى الْمَدِيْنَةِ يَعْنِي مِنَ الْاَبْلِ وَلَمْ يَزَلْ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّعُم بِالنَّقْمِ حَتَّى قَبِلُوْهَا فِي قِصَّةِ مُحْتَمٍ بِنِ جَتَامَةَ ۚ

مَعْقِلُ بْنُ سِنَانِ بْنِ مَظْهَرٍ

ابن عَرَكِيٍّ بِنِ فَتِيَّانٍ بِنِ سُبَيْعٍ بِنِ بَكْرِ بِنِ اشْجَعٍ شَهِدَ الْفَتْحَ مَعَ ١٠ النَبِيِّ صَلَّعُم وَبَقِيَ اِلَى يَوْمِ الْحَرَّةِ ۚ قُلْ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَثْمَانَ بْنِ زِيَادٍ الْاَشْجَعِيُّ عَنْ اَبِيهِ قُلْ * كَانَ مَعْقِلُ بْنُ سِنَانٍ قَدْ صَحَبَ النَّبِيَّ صَلَّعُم وَحَمَلَ لَوَاءَ قَوْمِهِ يَوْمَ الْفَتْحِ وَكَانَ شَابًّا ظَرِيفًا وَبَقِيَ بَعْدَ ذَلِكَ فَبِعْتَهُ الْوَلِيدُ بْنُ عُتْبَةَ بِنِ ابْنِ سَفْيَانَ وَكَانَ عَلَى الْمَدِيْنَةِ بِمِيعَةِ يَزِيدَ بِنِ مَعَاوِيَةَ فَقَدِمَ الشَّامَ فِي وَفْدٍ مِنْ اَهْلِ ٥ الْمَدِيْنَةِ فَاجْتَمَعَ مَعْقِلُ بْنُ سِنَانٍ وَمُسْلِمُ بْنُ عَقْبَةَ الَّذِي يَعْرِفُ بِمُسْرِفٍ قَالَ فَقَالَ مَعْقِلُ بْنُ سِنَانٍ مُسْرِفٌ وَقَدْ كَانَ آنَسَهُ وَحَادَثَهُ اِلَى اَنْ ذَكَرَ مَعْقِلُ ابْنَ سِنَانٍ يَزِيدَ بِنِ مَعَاوِيَةَ بِنِ ابْنِ سَفْيَانَ فَقَالَ اَتَى خَرَجْتُ كُرْهَا بِمِيعَةِ هَذَا الرَّجُلِ وَقَدْ كَانَ مِنَ الْقَصَاءِ وَالْقَدَرِ خُرُوجِي اِلَيْهِ رَجُلٌ يَشْرِبُ الْخَمْرَ وَيُنَكِّحُ الْحُرَمَ ثُمَّ نَالَ مِنْهُ فَلَمْ يَبْرَكَ ثُمَّ قَالَ لِمُسْرِفٍ اَحْبَبْتُ اَنْ اُضَعَ ٢٠ ذَلِكَ عِنْدَكَ فَقَالَ مُسْرِفٌ اَمَّا اِنْ اَذَكَرَ ذَلِكَ لَامِيْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ يَوْمَ هَذَا فَلَا وَاللّٰهِ لَا اَفْعَلُ وَلَكِنْ لِلّٰهِ عَلَيَّ عَهْدٌ وَمِيثَاقٌ اَلَّا تُمَكِّنَنِيْ يَدَايَ مِنْكَ وَلِيْ عَلَيْكَ مَقْدَرَةٌ اَلَّا ضَرْبُ الَّذِي فِيْهِ عَيْنَاكَ فَلَمَّا قَدِمَ مُسْرِفُ الْمَدِيْنَةِ اَوْفَعَ بِهِمْ اَيَّامَ الْحَرَّةِ كَانَ مَعْقِلُ يَوْمئِذٍ صَاحِبَ الْمُهَاجِرِيْنَ فَأَتَى بِهِ مُسْرِفٌ مَأْسُورًا فَقَالَ لَهُ يَا مَعْقِلُ بِنِ سِنَانٍ اَعْطِشْتُ قُلْ نَعَمْ اَصْلَحَ اللّٰهُ الْاَمِيْرَ ٢٥ فَقَالَ خُوضُوا لَهُ شَرْبَةً بَلُوْزٌ فَخَاضُوا لَهُ فَشَرِبَ فَقَالَ لَهُ اَشْرَبْتُ وَرَوَيْتُ قَالَ نَعَمْ قَالَ اَمَّا وَاللّٰهِ لَا تَسْتَهْتِيْ بِهَا يَا مُفْرَجُ قُمْ فَاَضْرِبْ عُنُقَهُ قَالَ ثُمَّ قَالَ

أَجْلَسَ ثُمَّ قَالَ لِنُوفَلِ بْنِ مُسَاحِقٍ قُمْ فَاصْرِبْ عَنْقَهُ قَالَ فَقَامَ إِلَيْهِ فَضْرِبَ عَنْقَهُ ثُمَّ قَالَ وَاللَّهِ مَا كُنْتُ لَأَدْعُكَ بَعْدَ كَلَامِ سَمْعَتِهِ مِنْكَ تَطْعُنَ فِيهِ عَلَى إِمَامِكَ قَالَ فَقَتَلَهُ صَبْرًا وَكَانَتْ الْحَاكِمَةُ فِي ذِي الْحَاجَةِ سَنَةَ سِتٍّ وَسِتِّينَ

فَقَالَ الشَّاعِرُ

هـ أَلَا تَلِكُمُ الْأَنْصَارُ تَنْعَى سَرَائِهَا وَأَشْجَعُ تَنْعَى مَعْقِلِ بْنِ سِنَانٍ

أَبُو ثَعْلَبَةَ الْأَشْجَعِي

قَالَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا مَسْدَدُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ ابْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَمْرِو بْنِ نُبَّهَانَ عَنْ ابْنِ ثَعْلَبَةَ الْأَشْجَعِي قَالَ * قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَاتَ لِي وَلَدَانِ فِي الْإِسْلَامِ قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمِنْ مَاتَ لَهُ وَلَدَانِ فِي الْإِسْلَامِ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ أَيُّهُمَا

أَبُو مَالِكٍ الْأَشْجَعِي

قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَمْرِو أَبُو عَامِرٍ أُنْقِدَى قَالَ حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَقِيلٍ عَنْ عَنَاءَ بْنِ يَسَارٍ عَنْ ابْنِ مَالِكٍ الْأَشْجَعِي عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ * أَنْ اعْظُمَ الْغُلُولُ عِنْدَ اللَّهِ ذِرَاعٌ مِنْ هَذَا الْأَرْضِ تَجِدُونَ الرَّجُلَيْنِ جَارَيْنِ فِي الْأَرْضِ أَوْ فِي الدَّارِ فَيَقْتَضِعُ أَحَدُهُمَا مِنْ حَظِّ أَخِيهِ ذِرَاعًا فَإِذَا اقْتَضَعَهُ نُتِفَ فِي سَبْعِ أَرْضَيْنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

وَمِنْ ثَقِيفٍ وَاسْمُهُ قُسَيٌّ بْنُ مَنِبَهٍ بْنُ بَكْرِ بْنِ هَوَازِنَ بْنِ عَكْرَمَةَ بْنِ خَصَفَةَ بْنِ قَيْسِ بْنِ عَيْلَانَ بْنِ مَضَرَ

المغيرة بن شعبة بن ابي عامر

٢. ابْنُ مَسْعُودٍ بْنُ مَعْتَبٍ بْنُ مَالِكِ بْنِ كَعْبٍ بْنِ عَمْرِو بْنِ سَعْدِ بْنِ عَوْفٍ بْنِ ثَقِيفٍ وَأُمُّهُ أَسْمَاءُ بِنْتُ الْأَفْقَمِ بْنِ ابْنِ عَمْرِو بْنِ طُؤَيْلَمِ بْنِ جُعَيْلِ بْنِ عَمْرِو بْنِ دُهْمَانَ بْنِ نَصْرٍ وَيَكْنَى الْمُغِيرَةَ بْنُ شُعْبَةَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَكَانَ يُقَالُ لَهُ مُغِيرَةُ الرَّأْيِ وَكَانَ دَاهِيَةً لَا يَشْتَجِرُ فِي صَدْرِهِ أَمْرَانِ إِلَّا وَجَدَ فِي أَحَدِهِمَا مَخْرَجًا قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ

سعيد الثقفي وعبد الرحمن بن عبد العزيز وعبد الملك بن عيسى الثقفي
وعبد الله بن عبد الرحمن بن يعلى بن كعب ومحمد بن يعقوب بن
عتبة عن ابيه وغيرهم قالوا* قال المغيرة بن شعبة كنا قوما من العرب
منتمسكين بديننا واحن سَدَنَة اللات فأراني لو رأيت قوما قد اسلموا ما
تبعنهم فأجمع نفر من بنى مالك الوفود على الموقوس وأهدوا له هدايا ٥
فأجمعت الخروج معهم فاستنشرت عمتي عروة بن مسعود فنهاني وقال ليس
معك من بنى ابيك احد فأبيت الا للخروج فخرجت معهم وليس معهم
الأحلاف غيري حتى دخلنا الاسكندرية فاذا الموقوس في مجلس مظل على
البحر فركبت زورقا حتى حاذيت مجلسه فنظر الي فافكرني وأمر من
يسألني من أنا وما أريد فسألني المأمور فأخبرته بأمرنا وقدومنا عليه فأمر ١٠
بنا ان ننزل في الكنيسة وأجرى علينا ضيافة ثم دعا بنا فدخلنا عليه
فنظر الى رأس بنى مالك فأدناه اليه وأجلسه معه ثم سأل أكل القوم من
بنى مالك فقال نعم الا رجل واحد من الاحلاف فعرّفه إيتى فكنت أعون
القوم عليه ووضعوا هداياهم بين يديه فسّر بها وأمر بقبضها وأمر لهم بجوائز
وفضل بعضهم على بعض وقصر في فأعطاني شيئا قليلا لا ذكر له وخرجنا ١٥
فأقبلت بنو مالك يشترون هدايا لأهلهم ولم يعرض على رجل
منهم مواساةً وخرجوا وحملوا معهم الخمر فكانوا يشربون وأشرب معهم وتأتى
نفسى تدعى ينصرفون الى الطائف بما أصابوا وما حباهم الملك وخبرون
قومي بتقصيره في وازدراءه إيتى فأجمعت على قتلهم فلما كنا ببساق
نمارضت وعصبت رأسي فقالوا لي ما لك قلت أصدع فوضعوا شرابهم ودعوني ٢٠
فقلت رأسي يصدع ولكني أجلس فأسقيكم فلم ينكروا شيئا فجلست أسقيهم
وأشرب القدح بعد القدح فلما دبّت الكأس فيهم اشتبهوا الشراب فجعلت
أصرّف لهم وأنزع الكأس فيشربون ولا يدرون فأعمدناهم الكأس حتى ناموا
ما يعقلون فوثبت اليهم فقتلناهم جميعا وأخذت جميع ما كان معهم فقدمت
على النبي صلعم فأجده جالسا في المسجد مع اصحابه وعلى ثياب سفرى ٢٥
فسلمت بسلام الاسلام فنظر الى ابي بكر بن ابي قحافة وكان في عارفا فقال
ابن اخي عروة قال قلت نعم جئت أشهد ان لا اله الا الله وان محمدا
رسول الله فقال رسول الله صلعم الحمد لله الذي هداك للاسلام فقال ابو بكر

أَمِنْ مَصْرَ أَقْبَلْتُمْ قُلْتُ نَعَمْ قُلْ فَمَا فَعَلَ الْمَالِكِيُّونَ الَّذِينَ كَانُوا مَعَكَ قُلْتُ
 كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ بَعْضُ مَا يَكُونُ بَيْنَ أَعْرَبٍ وَحَنٍّ عَلَى دِينِ الشُّرْكِ فَقَتَلْتَهُمْ
 وَأَخَذْتُ أَسْلَابَهُمْ وَجِئْتُ بِهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُخْتَمِسَهَا أَوْ يَرَى فِيهَا رَأْيَهُ
 فَلَمَّا فِي غَنِيمَةٍ مِنْ مُشْرِكِينَ وَأَنَا مُسْلِمٌ مُصَدِّقٌ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ
 ٥ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّا إِسْلَامُكَ فَقَبْلَتُهُ وَلَا آخِذٌ مِنْ أَمْوَالِهِمْ شَيْئًا وَلَا أُخْمَسُهُ لَأَنْ
 هَذَا غَدَرٌ وَالْغَدَرُ لَا خَيْرَ فِيهِ قُلْ فَأَخَذْتُ مَا قَرُبَ وَمَا بَعُدَ وَقُلْتُ يَا رَسُولَ
 اللَّهِ إِنَّمَا قَتَلْتُهُمْ وَأَنَا عَلَى دِينِ قَوْمِي ثُمَّ أَسْلَمْتُ حَيْثُ دَخَلْتُ عَلَيْكَ
 السَّاعَةَ قُلْ فَإِنَّ الْإِسْلَامَ يُجِبُّ مَا كَانَ قَبْلَهُ قُلْ وَكَانَ قَتْلُ مَنْهُمْ... ن

[عمران بن حصين]

- ١... [قُلْ أَخْبَرَنَا حَفْصُ] بْنِ عُمَرَ الْخَوْصِيِّ قُلْ حَدَّثَنَا أَبُو خُشَيْنَةَ حَاجِبُ بْنُ عَمْرِو بْنِ
 الْحَكَمِ يَعْنِي ابْنَ الْأَعْرَجِ عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ قُلْ * مَا مَسَسْتُ ذَكَرِي بِبَيْمِي مِنْذُ
 بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الْخَوْصِيُّ قُلْ حَدَّثَنَا أَبُو
 خُشَيْنَةَ حَاجِبُ بْنُ عَمْرِو بْنِ الْحَكَمِ يَعْنِي ابْنَ الْأَعْرَجِ قُلْ * اسْتَقْصَى عُبَيْدُ اللَّهِ
 ابْنَ زِيَادٍ عُمَرَ بْنَ حُصَيْنٍ فَاتَّخَصَمَ إِلَيْهِ رَجُلَانِ قَامَتِ عَلَى أَحَدِهِمَا الْبَيْتَةُ
 ٥ فَاقْصَى عَلَيْهِ فَقَالَ الرَّجُلُ قَضَيْتَ عَلَيَّ وَلَمْ تَأَلَّ فَوَاللَّهِ إِنَّهَا لِبَاطِلٌ قُلْ اللَّهُ
 أَنْذَى لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَوُتِبَ فَدَخَلَ عَلَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ [وَقُلْ] اعْزَلْنِي عَنْ
 انْقِصَاءٍ قُلْ مَهْلًا يَا أَبَا النُّجَيْدِ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَنْذَى لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَا أَقْصَى بَيْنَ
 رَجُلَيْنِ مَا عَبَدْتُ اللَّهَ ن قُلْ أَخْبَرَنَا عَزْمُ بْنُ الْفَضْلِ قُلْ حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ
 زَيْدٍ قُلْ حَدَّثَنَا هِشَامُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قُلْ * مَا قَدِمَ مِنَ الْبَصْرَةِ أَحَدٌ
 ٢. مِنَ الْأَحْبَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْضُلُ عَلَى عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ ن قُلْ أَخْبَرَنَا
 هِشَامُ أَبُو الْوَيْدِ الطَّيْلَسِيُّ قُلْ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قُلْ قَتَادَةُ أَخْبَرَنِي قُلْ سَمِعْتُ
 مَطَرًا يَقُولُ * خَرَجْتُ مَعَ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ مِنَ الْكُوفَةِ إِلَى الْبَصْرَةِ فَمَا أَتَى
 عَلَيْنَا يَوْمَ إِلَّا يُنْشَدُنَا فِيهِ شَعْرًا وَيَقُولُ إِنَّ لَكُمْ فِي الْأَعْرَابِ لِمُنَادٍ يَدْعُو
 إِلَى الْغَيْبِ ن قُلْ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ قُلْ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ أَبِي عُبَادَةَ اللَّهُ
 ٣. عَنْ قَتَادَةَ قُلْ * بَلَغَنِي أَنَّ عُمَرَ بْنَ حُصَيْنٍ قُلْ وَدِدْتُ أَنَّ رِمَادًا تَدْرُوقِي
 الرِّيحَ ن قُلْ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ قُلْ حَدَّثَنَا أَبُو نَعَامَةَ الْعَدَوِيُّ قُلْ
 حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ هَلَالٍ عَنْ حَاجِرِ بْنِ الرَّبِيعِ * أَنَّ عُمَرَ بْنَ حُصَيْنٍ

أرسله الى بنى عدى ان أُنْتِمْ أَجْمَعُ ما يكونون فى مسجدكم وذلك عند
العصر فقم قائما قل فقام قائما فقال أرسلنى اليكم عمران بن حصين صاحب
رسول الله صلّعم يقرأ عليكم السلام ورحمة الله ويخبركم ائى لكم ناصح
ويحلف بالله الذى لا اله الا هو لان يكون عبدا حبشيا مجّدا يرعى
أَعْنَزَا حَصَنِيَّاتٍ فى رأس جبل حتى يُدْرِكَه الموتُ احب اليه من ان يرمى
فى احد من الفريقين بسهمٍ أَخْطَأُ او أصاب فأمسكوا فدى لكم ائى وائى
قل فرغ القوم رؤوسهم وقلوا دَعْنَا مِنْكَ ابْنَا العِلامِ فانا والله لا نَدْعُ فقل رسول
الله صلّعم لشيء ابداء فغدوا يوم للجل فقتل بَشَرٌ والله كثير حول عائشة
يومئذ سبعون كلّم قد جمع القرآن قل ومن لم يجمع القرآن أكثرن قل
اخبرنا عقاب بن مسلم قل حدّثنا وهيب بن خالد قل حدّثنا أيوب
عن حميد بن هلال عن ائى قتادة قل * قل لى عمران بن حصين أنرم
مسجداك قلتُ فإِن دُخِلَ عَلَيَّ قل فأنرم بينك قل فان دُخِلَ عَلَيَّ بيتى
قل فقال عمران بن حصين لو دخل على رجل بيتى يريد نفسه وما
لرأيت ان قد حلّ لى قتالُه ن قل اخبرنا حفص بن عمر اللوصى قل
حدّثنا يزيد بن ابراهيم قل سمعتُ محمدا يعنى ابن سيرين قل * سقا
بطن عمران بن الحصين ثلاثين سنة كل ذلك يُعْرَضُ عَلَيْهِ الكى فيأبى ان
يكتوى حتى كان قبل وفاته بسنتين فاكْتَوَى ن قل اخبرنا الخليل بن
عمر العبّدى البصرى قل حدّثنى ائى قل حدّثنا قتادة * ان الملائكة كنّت
تصافح عمران بن حصين حتى اكْتَوَى فتندحتن ن قل اخبرنا عزم بن
الفضل قل حدّثنا حماد بن زيد عن ثابت عن مطرف عن عمران بن
حصين قل * اكْتَوَيْنَا فَمَا أَفْلَحْنَ وَلَا أَفْجَحْنَ يعنى المداوى ن قل اخبرنا
سليمان بن حرب قال حدّثنا حماد بن زيد قل سمع عمرو بن الحجاج
هشام بن حسان يحدث عن الحسن * ان عمران بن حصين قل اكْتَوَيْنَا
فَمَا أَفْلَحْنَا وَلَا أَفْجَحْنَا قل فأنكره على هشام وقل اما قل فلا أَفْلَحْنَ
وَلَا أَفْجَحْنَ ن قل اخبرنا عبد الوهاب بن عطاء قل اخبرنا عمران بن
حدير عن لاحف بن عبيد قل * كان عمران بن حصين ينبى عن الكى
فابنلّى فاكْتَوَى فكان يعرّج ويقول لقد آكْتَوَيْتُ كَبِيَّةَ بَنَارٍ مَا أَلَبَّتْ مِنْ أَلَمٍ
وَلَا شَفَتْ مِنْ سَقَمٍ ن قل اخبرنا وهب بن جرير بن حازم قل حدّثنا

إلى قال سمعتُ حميد بن هلال يحدث عن مطرف قال * قال لي عمران بن
 حصين أشعرتُ أنه كان يسلم على فلما أَكْتُوبْتُ انقطع التسليم فقلتُ
 أمن قبل رأسك كان يأتيك التسليم أو من قبل رجلك قال لا بل من قبل
 رأسي فقلتُ لا أرى أن تموت حتى يعود ذلك فلما كان بعدُ قال لي
 ه أشعرتُ أن التسليم عاد لي قال ثم لم يلبث إلا يسيراً حتى مات **ن** قال
 أخبرنا مسلم بن إبراهيم قال حدثنا إسماعيل بن مسلم العبدى قال
 حدثنا محمد بن واسع عن مطرف ابن عبد الله بن الشَّخِير قال * قال
 لي عمران بن حصين أن الذي كان انقطع عني قد رجع يعنى تسليم
 الملائكة قال وقال لي أكنمه على **ن** قال أخبرنا عبد الوقاب بن عطاء
 العجلي قال أخبرنا سعيد بن أبي عروبة عن قتادة عن مطرف قال * أرسل
 النبي عمران بن حصين في مرضه فقال أنه كان تسلم على يعنى الملائكة فإن
 عشتُ فأكنتم على وإن متُّ فحدثت به أن شئت **ن** قال أخبرنا عقاب
 ابن مسلم قال حدثنا فهم بن يحيى قال حدثنا قتادة عن مطرف * أن
 عمران بن حصين كان يسلم عليه فقال لي فقدتُ السلام حتى ذهب عني
 ه أثر النار قال قلتُ له من أين تسمع السلام قال من نواحي البيت قال
 فقلتُ أما أنه لو قد سلم عليك من عند رأسك كان عند حضور أجلك
 فسمع تسليماً عند رأسه قال فقلتُ إنما قلته برأى قال فوافق ذلك حضور
 أجلك **ن** قال أخبرنا محمد بن عبد الله الانصاري قال حدثنا سعيد
 ابن أبي عروبة قال حدثنا قتادة عن مطرف بن عبد الله بن الشَّخِير
 ٢. أنه قال * بعث النبي عمران بن حصين في مرضه الذي توفى فيه أو في
 وجعه الذي توفى فيه فقال لي كنتُ أحدثك أحاديث لعل الله أن ينفعك
 بها بعدى فإن عشتُ فأكنتم على وإن متُّ فحدثت به أن شئت أنه قد
 سلم على وأعلم أن نبي الله صلعم جمع بين حجٍّ وعمره ثم لم ينزل فيها
 كتاب ولم يئنه عنها نبي الله صلعم قال فيها رجل برأيه ما شاء **ن** قال
 ٢٥ أخبرنا وهب بن جرير بن حازم قال حدثنا أبي قال سمعتُ حميد بن هلال
 يحدث عن مطرف قال * قلتُ لعمران بن حصين ما يمنعني من عيادتك
 ألا ما أرى من حالك قال فلا تفعل فإن أحبَّه إلى الله **ن** قال
 أخبرنا عمرو بن عاصم الكلابي وعبد الوقاب بن عطاء العجلي قالا حدثنا

ابو الاشهب عن الحسن * انَّ عمران بن حصين اشتكى شكاةً شديدة حتى جعل يَبْوُوا له من ذلك فقال له بعض من يأتينه لقد كان يمنعنا ما نرى بك من أتيانك قال فلا تفعل فوالله انَّ احبه اليّ لأحبه الى الله ن قال أَخْبَرَنَا مسلم بن ابراهيم وعبيد الله بن محمد بن حفص القرشي التيمي قالا حَدَّثَنَا حفص بن النضر السلمي قال حَدَّثَنِي أُمِّي عَنْ أُمِّهَا ه وهى بنت عمران بن حصين * انَّ عمران بن الحصين لما حضرته الوفاة قال اذا مات فشدوا على سريري بعمامتي فاذا رجعت فاحرقوا وأطعموا ن قال أَخْبَرَنَا رَوْح بن عباد قال حَدَّثَنَا شعبة قال حَدَّثَنَا الفضل بن فضالة رجل من قريش عن ابي رجاء العطاردي قال * خرج علينا عمران بن حصين في مَطَرٍ خَزَرٍ لم نره عليه قبل ولا بعد فقال قال رسول الله صلعم ١٠ انَّ الله اذا أنعم على عبد نعمة يحب ان يرى أثر نعمته على عبده ن قال أَخْبَرَنَا عقان بن مسلم والمعلّى بن اسد قالا حَدَّثَنَا عبد الرحمن بن العريّان قال حَدَّثَنَا ابو عمران الجوني * انه رأى على عمران بن حصين مَطَرٍ خَزَرٍ ن قال أَخْبَرَنَا عمرو بن عاصم الكلابي قال حَدَّثَنَا همام بن يحيى عن قتادة * انَّ عمران بن حصين كان يلبس الخُزَن ن قال أَخْبَرَنَا محمد بن ١٥ عبيد الضنافسي قال حَدَّثَنَا الاعمش عن هلال بن يساف قال * قدمت البصرة فدخلت المسجد فاذا انا بشيخ ابيض الرأس والاحية مستند الى اسطوانة في حلقة يحدثهم فسألت من هذا قالوا عمران بن حصين ن قال محمد ابن عمر وغيره * وقد روى عمران بن حصين عن ابي بكر وعثمان ونوفى بالبصرة قبل وفاة زياد بن ابي سفيان بسنة وتوفى زياد سنة ثلاث ٢٠ وخمسين في خلافة معاوية بن ابي سفيان ن

اَكْتَمُ بْنُ أَبِي الْجَوْنِ

وهو عبد العزى بن مُنْقِذ بن ربيعة بن أصرم بن ضُبَيْس بن حَرَام ابن حبشية بن كعب بن عمرو وهو الذى قال له النبى صلعم رُفِع لى الدجال فاذا رجل آدم جعدً وأشبهه من رأيت به اَكْتَمُ بْنُ الْجَوْنِ فقال ٢٥ اَكْتَمُ يا رسول الله هل يضرتنى شبهى آياه قال لا انت مسلم وهو كافر ن

سليمان بن صرد بن الجحون

ابن ابي الجحون وهو عبد العزى بن منقذ بن ربيعة بن اصرم بن ضبيس ابن حرام بن حبشية بن كعب بن عمرو ويكنى ابا مطرف اسلم وصحب النبي صلعم وكان اسمه يسار فلما اسلم سماه رسول الله صلعم سليمان ٥ وكانت له سِنٌ عالية وشرف في قومه فلما قبض النبي صلعم تحول فنزل الكوفة حين نزلها المسلمون وشهد مع علي بن ابي طالب عليه السلام للجلل وصيقين وكان فيمن كذب الى الحسين بن علي ان يقدم الكوفة فلما قدمها امسك عنه ولم يقاتل معه كان كثير الشك والوقوف فلما قتل الحسين ندم هو وامسيب بن نجبة الثقاري وجميع من خذل الحسين ولم يقاتل معه فقاتلوا ما المخرج والنبوة مما صنعنا فخرجوا فعسكروا بالدخيلة مستبدين شهر ربيع الآخر سنة خمس وستين وولوا امرهم سليمان بن صرد وقنوا تخرج الى الشام فنطلب بدم الحسين فسبوا التوابين وكانوا اربعة آلاف فخرجوا فأتوا عين التوردة وهي بناحية قريسياء فلقبهم جمع من اهل الشام وهم عشرون الفا عليهم الحصبين بن نمير فقاتلهم ففرحل سليمان بن صرد ١٥ فقاتل فرماه يزيد بن الحصبين بن نمير بسلم فقتله فسقط وقيل قُتِلَ ورب العتبة وقتل عاتكة احبائه ورجع من بقي منهم الى الكوفة وسمل رأس سليمان ابن صرد وامسيب بن نجبة الى مروان بن الحكم ادم بن محرز الباعلي وكان سليمان بن صرد يوم قتل ابن ثلاث وتسعين سنة

خالد الاشعر بن خليف

٢. ابن منقذ بن ربيعة بن اصرم بن ضبيس بن حرام بن حبشية بن كعب بن عمرو وهو جد حزام بن هشام بن خالد الكعبي الذي روى عنه محمد بن عمر وعبد الله بن مسلمة بن قعنب وابو النصر هاشم بن القاسم وكان حزام ينزل قديداً واسلم خالد الاشعر قبل فتح مكة وشهد مع رسول الله صلعم الفتح فسلك هو وكرز بن جابر غير طريق رسول الله ٢٥ صلعم اتي دخل منها مكة فأخطأ الطريق ولقيتهم خيل امشركين فقتلوا

شہید بن وكان الذی قَتَلَ خَالِدَ الْأَشْعَرِ ابْنُ الْإِجْدَعِ الْجَمْعِي وَكَانَ هِشَامُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ السَّائِبِ يَقُولُ هُوَ حُبَيْشُ بْنُ خَالِدِ الْأَشْعَرِ

عمرو بن سالم بن حَضِيرَة

ابن سالم من بنى مُلَيْحَ بْنِ عَمْرِو بْنِ رَبِيعَةَ وَكَانَ شَاعِرًا وَلَمَّا نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْخُدَيْبِيَّةَ أَهْدَى لَهُ عَمْرِو بْنُ سَالِمٍ غَنَمًا وَجَزُورًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَارَكَ اللَّهُ فِي عَمْرِو وَأَقْبَلَ عَمْرُو وَبُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ فَأَخْبَرَاهُ عَنْ قُرَيْشٍ وَكَانَ عَمْرُو يَحْمِلُ أَحَدَ الْأُيُوتِ بَنَى كَعْبُ الثَّلَاثَةَ اثْنَيْ عَشَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَوْمَ فَتَحَ مَكَّةَ وَهُوَ الَّذِي يَقُولُ يَوْمَئِذٍ

لَا هُمْ إِلَّا نَاشِدُ مُحَمَّدًا حَلَفَ أَيْبُنَا وَأَبِيهِ الْأَتْلَدَا ١.

بُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ بْنِ عَبْدِ الْعَزَى

ابن رَبِيعَةَ بْنِ جُرْجَى بْنِ عَامِرِ بْنِ مَازِنِ بْنِ عَدَى بْنِ عَمْرِو بْنِ رَبِيعَةَ كَتَبَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْيَسَّرُ بْنُ سَفْيَانَ يَدْعُوهُمَا إِلَى الْإِسْلَامِ وَابْنُهُ نَافِعُ بْنُ بُدَيْلٍ كَانَ أَقْدَمَ إِسْلَامًا مِنْ أَبِيهِ وَشَهِدَ نَافِعُ بَيْتَ مَعُونَةَ مَعَ الْمُسْلِمِينَ وَقُتِلَ يَوْمَئِذٍ شَهِيدًا وَابْنُهُ عَبْدِ اللَّهِ بْنُ بُدَيْلٍ قُتِلَ يَوْمَ صِفِّينَ مَعَ عَلِيٍّ ١٥ ابْنُ ابْنِ ثَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَشَهِدَ بُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَحَ مَكَّةَ وَحُنَيْنَ وَقَسَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبَى هِزَازٍ مِنْ حُنَيْنٍ إِلَى الْغُرَانَةِ وَاسْتَعْمَلَ عَلَيْهِمُ بُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ الْخِرَاعِي وَبَعَثَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَمْرُو بْنُ سَالِمٍ وَبُسْرُ بْنُ سَفْيَانَ إِلَى بَنَى كَعْبٍ يَسْتَنْفِرُونَهُمْ إِلَى عَدُوِّهِمْ حِينَ أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ إِلَى تَبُوكَ وَشَهِدُوا جَمِيعًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَبُوكَ ٢. وَشَهِدَ بُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ حِجَّةَ الْوَدَاعِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ جَابِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ بُدَيْلِ بْنِ وَرْقَاءَ قَالَ * أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيَّامَ التَّشْرِيفِ أَنْ أَتْلُوَ أَنْ هَذِهِ أَيَّامُ أَكْلِ وَشُرْبٍ فَلَا تَصُومُوا

أبو شريح الكعبي

واسمه خُوَيْلِد بن عمرو بن صَخْر بن عبد العزى بن معاوية بن
المختار بن عمرو بن زَمَان بن عدى بن عمرو بن ربيعة أسلم قبل
فتح مكة وكان يحمل احد ألوية بنى كَعْب من خِزاعة الثلاثة يوم فتح
مكة ٥ ومات ابو شريح بالمدينة سنة ثمان وستين وقد روى عن رسول الله
صلعم احاديث ن

تميم بن اسد بن عبد العزى

ابن جَعونة بن عمرو بن الصَّوْب بن رَزَاح بن عمرو بن سعد بن كعب
ابن عمرو أسلم وصاحب النبى صلعم قبل فتح مكة ن قال اخبرنا
١. محمد بن عمر قال حدثنا عبد الله بن جعفر قال حدثنا عبد الله بن
عثمان بن خثيم عن ابي الطفيل عن ابن عباس * ان رسول الله صلعم
بعث عام الفتح تميم بن اسد الخزاعى فجَدَّد أنصاب الحَرَم ن

علقمة بن القعواء بن عبيد

ابن عمرو بن زَمَان بن عدى بن عمرو بن ربيعة كان قديم الاسلام
١. وكان ينزل بئر ابن شَرْحِبِيل وهى فيما بين ذى حُشْب والمدينة وكان يأتى
المدينة كثيرا وهو دليل رسول الله صلعم الى تبوك ن

واخوه عمرو بن القعواء

قال اخبرنا نوح بن يزيد قال اخبرنا ابراهيم بن سعد قال حدثني ابن
اسحاق عن عيسى بن معمر عن عبد الله بن عمرو بن القعواء الخزاعى
٢. عن ابيه قال * دعانى رسول الله صلعم وقد اراد ان يبعثنى بمال الى ابي
سفيان يقسمه فى قريش بمكة بعد الفتح فقال اَلْتَمِسْ صاحباً قال فجاءنى
عمرو بن اُمَيَّة الصَّمْرى فقال بلغنى انك تريد الخروج وتلتبس صاحباً قال
قلت اَجَلْ قال فانا لك صاحب قال فجئت رسول الله صلعم فقلت قد وجدت

صاحباً وكان رسول الله صلعم قال اذا وجدت صاحباً فاذنني قال فقال من فقلت عمرو بن أمية الضمري قال فقال اذا هبطت بلاد قومه فأحذره فإنه قد قال القائل اخوك المبكرى ولا تأمنه قال فخرجنا حتى اذا جئنا الأبواء قال الى أريد حاجة الى قومي بؤدان فتلبت في قال قلت راشدا فلما وتي ذكرت قول رسول الله صلعم فشدت على بعيري ثم خرجت أضعه حتى اذا كنت بالأصافر اذا هو يعارضني في رهط قال وأضعف فسبقته فلما رأيته قد فتنه انصرفوا وجاءني فقل كانت لي الى قومي حاجة قلت أجل فصبينا حتى قدمنا مكة فدعيت المال الى ابني سفيان

عبد الله بن اكرم الخزاعي

قال اخبرنا وكيع بن الجراح والفصل بن دكين وعبد الله بن مسلمة بن ١٠ قعنب الخارثي عن داود بن قيس القراء عن عبيد الله بن عبد الله بن اكرم عن ابيه قال * كنت مع ابني بالقلاع من نمرة فمر بنا ركب فأناسخوا بناحية الطريق فقال لي ابني بني كس في بهمك حتى اتى هؤلاء القوم وأسألتهم فخرج وخرجت يعني فدنا ودنوت فاذا رسول الله صلعم فحضرت الصلاة فصليت معه فكانني أنظر الى عقرتي إبطي رسول الله صلعم اذا سجد ١٥

ابو لاس الخزاعي

قال اخبرنا محمد بن عبيد الطنافسي قال حدثنا محمد بن اسحاق عن محمد بن ابراهيم عن عمر بن الحكم بن ثوبان عن ابني لاس الخزاعي قال * حملنا رسول الله صلعم على ابل من ابل الصدقة صعب للحج فقلنا يا رسول الله ما نرى ان نحملنا هذه فقال ما من بعير الا في ذروته شيطان فاذكروا اسم ٢٠ الله عليها اذا ركبت عليها كما أمركم ثم آمنهنوها لأنفسكم فاذما يحمل اللهن ومن انزع ايضا

اسلم بن أقصى بن حارثة

ابن عمرو بن عامر من

منهم

جرهد بن رزاح

ابن عدي بن سلم بن مازن بن الخارث بن سلامان بن اسلم بن أقصى

وكان شريفا يكنى ابا عبد الرحمن وكان من اهل النصفين قال اخبرنا محمد ابن عبيد عن محمد بن اسحاق عن عبد الله بن ابي بكر عن الزهري قال * هو جرهد بن خويلد الاسلمى قال اخبرنا محمد بن عمر قال اخبرني الثوري عن ابي الزناد عن زرعة بن عبد الرحمن بن جرهد الاسلمى عن جده جرهد قال * مر على رسول الله صلعم وقد انكشف فخذى فقال غَطِّ فُحْدَكَ فَإِنَّ الْفُحْدَ عَوْرَةٌ أَوْ مِنَ الْعَوْرَةِ قَالَ محمد بن عمر جرهد ابن رزاح وهكذا قال هشام بن محمد بن السائب الكلبي ونسبه هذا النسب الذى ذكرناه الى اسلم وكان لجرهد دار بالمدينة في زقاق ابن حنين ومات بالمدينة في آخر خلافة معاوية بن ابي سفيان واول خلافة ابيزيد بن معاوية ن

ابو برزة الاسلمى

واسمه فيما ذكر محمد بن عمر عن بعض ولد ابي برزة عبد الله بن نضلته وقال هشام بن محمد بن السائب الكلبي وغيره من اهل العلم اسمه نضلة بن عبد الله وقال بعضهم ابن عبيد الله بن الحارث بن حبال ابن ربيعة بن دعلج بن انس بن خزيمه بن مالك بن سلام بن اسلم ابن اقصى والى دعلج التبيت اسلم قديما وشهد مع رسول الله صلعم فتح مكة قال اخبرنا حاجاج بن نصير البصرى قال حدثنا شداد بن سعيد عن ابي الوازع عن ابي برزة قال * سمعت رسول الله صلعم يعنى يوم فتح مكة يقول الناس آمنون كلهم غير عبد العزى بن خطل وبنانة الفاسقة ٢٠ قال ابو برزة فقتلته وهو متعلق بأستار الكعبة يعنى عبد الله بن خطلن قال محمد بن عمر وكان عبد الله بن خطل من بنى الأدرم بن تميم بن غالب بن فهر قال اخبرنا حاجاج بن نصير قال حدثنا شداد بن سعيد الراسى عن ابي الوازع وهو جابر بن عمرو عن ابي برزة الاسلمى قال * قلت يا رسول الله مَرْنِي بِعَمَلٍ أَعْمَلُهُ قَالَ أَمِطِ الْاَذَى عَنِ الطَّرِيفِ فَإِنَّهُ ٢٥ لك صدقة ن قال وقال محمد بن عمر ولم يزل ابو برزة يغزو مع رسول الله صلعم الى ان قبض فتحوّل الى البصرة فنزلها حين نزلها المسلمون وبني بها دارا وله بها بقية ثم غزا خراسان فأت بها ن قال اخبرنا احمد

ابن عبد الله بن يونس قال حدثنا معاوية بن عمران قال حدثنا الحسن بن
 حكيم قال حدثني أمي * أنهما كانت لاني بركة جفنة من ثريد غدوة
 وجفنة عشيّة للأرامل واليتامى والمساكين قال أخبرنا مسلم بن إبراهيم
 قال حدثنا المبارك بن فضالة قال حدثنا سيار بن سلامة قال * رأيت أبا
 بركة أبيص الرأس والباكية قال أخبرنا الفضل بن دكين قال حدثنا هـ
 همام بن يحيى عن ثابت البناني * أن أبا بركة كان يلبس الصوف فقال له
 رجل أن اخاك عائذ بن عمرو يلبس الخنز وهو يرغب عن لباسك قال
 ويحك ومن مثل عائذ ليس مثله ثم أتى عائذ فقال أن اخاك أبا بركة يلبس
 الصوف وهو يرغب عن لباسك قال ويحك ومن مثل أبا بركة ليس مثله فأت
 أحدهما فأوصى أن يصلي عليه الآخرون قال أخبرنا عقان بن مسلم قال ١
 حدثنا حماد بن سلمة قال أخبرنا ثابت البناني * أن عائذ بن عمرو كان
 يلبس الخنز ويركب الخيل وكان أبو بركة لا يلبس الخنز ولا يركب الخيل
 ويلبس ثوبين مضربين فأراد رجل أن يشي بينهما فأتى عائذ بن عمرو فقال
 ألم تر إلى أبا بركة يرغب عن لباسك وهيئتك ونحوك لا يلبس الخنز ولا يركب
 الخيل فقال عائذ يرحم الله أبا بركة من فينا مثل أبا بركة ثم أتى أبا بركة ١٥
 فقال ألم تر إلى عائذ يرغب عن هيئتك ونحوك يركب الخيل ويلبس الخنز
 فقال يرحم الله عائذ ومن فينا مثل عائذ قال أخبرنا حفص بن عمر
 النخوصي قال حدثنا المنذر بن زائدة قال حدثنا عبد الله بن بريدة قال
 قال عبد الله بن زياد * من أخبرنا عن النخوص فقال هاهنا أبو بركة صاحب
 رسول الله صلعم وكان أبو بركة رجلاً مسنماً فلما رآه قال أن مكمدكم ٢٠
 هذا لحدثنا قال فعصب أبو بركة وقال الحمد لله الذي لم أمت حتى
 عيرت بصاحبة رسول الله صلعم ثم جاء مغضباً حتى قعد على سرير عبيد
 الله فسأله عن النخوص فقال نعم من كذب به فلا أورده الله آياه ولا سقاه
 الله آياه ثم انطلق مغضباً قال أخبرنا محمد بن عبد الله الانصاري
 قال حدثنا عوف قال حدثني أبو المنهال سيار بن سلامة قال * لما كان ٢٥
 زمن ابن زياد أخرج ابن زياد فوثب ابن مروان بالشام حيث وثب ووثب
 ابن الزبير بمكة ووثب الذين يدعون بالقرء بالبصرة قال اغتتم إلى غمماً
 شديداً وكان أبو المنهال يتنهي على أبيه خيراً قال قال لي انطلق معي

الى هذا الرجل من اصحاب رسول الله صلعم الى ابي برزة...

[عبد الله بن أبي أوفى]

... قال اخبرنا احمد بن عبد الله بن يونس قال حدثنا زهير قال حدثنا ابو خالد عن ابي يعقوب عن ابن ابي أوفى قال * غزونا مع رسول الله صلعم ه سابع غزوات نأكل فيهن الجراد قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثنا الثوري عن ابي يعقوب قال سمعت عبد الله بن ابي أوفى يقول * غزوت مع رسول الله صلعم سبع غزوات نأكل معه الجراد قال محمد بن عمر قد روى الكوفيون عن عبد الله بن ابي أوفى ما ترى في مشاهدته وأما في روايتنا فأول مشهد شهده عندنا خيبر وما بعد ذلك قال اخبرنا يزيد بن ١٠ هارون قال اخبرنا اسماعيل بن ابي خالد عن عبد الله بن ابي أوفى قال * رأيت بيده ضربة فقلت ما هذه قال ضربتها يوم حنين قلت وشهدت حنيننا قال نعم وقبل ذلك قال اخبرنا يزيد بن هارون قال اخبرنا اسماعيل بن ابي خالد قال * رأيت عبد الله بن ابي أوفى خضابه احمر قال اخبرنا الفضل بن دكين قال اخبرنا شريك عن ابي خالد قال ١٥ * رأيت ابن ابي أوفى احم الرأس واللحية قال اخبرنا عبد الحميد بن عبد الرحمن الحماني عن ابي سعد البقال قال * رأيت ابن ابي أوفى عليه برنس من خبز أدكن قال اخبرنا هشام ابو الوليد الطيالسي عن شعبة قال عمرو أنبأني قال * سمعت عبد الله بن ابي أوفى وكان من اصحاب الشجرة قال اخبرنا كثير بن هشام قال حدثنا حماد بن ٢٠ سلمة قال حدثني سعيد بن جهمان قال * كنا نقاتل الخوارج مع عبد الله بن ابي أوفى قال فلما حفر غلام له بلم فمادينهاه وهو من ذلك الشط يا فيروز هذا مولاك عبد الله قال نعم الرجل هو لو هاجر فقال ابن ابي أوفى ما يقول عدو الله قلنا يقول نعم الرجل لو هاجر فقال هجرة بعد هجرتي مع رسول الله صلعم ثلاث مزار سمعت رسول الله صلعم يقول طوبى لمن ٢٥ قتلهم وقتلوه قال محمد بن عمر ولم يزل عبد الله بن ابي أوفى بالمدينة حتى قبض النبي صلعم فتحول الى الكوفة فنزلها حيث نزلها المسلمون وابتنى بها دارا في اسلم وكان قد ذهب البصرة وتوفي بالكوفة سنة ست وثمانين ن

قال أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ خَلِيدُ بْنُ دَعْلَجٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ الْحَسَنِ قَالَ
 * عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أَوْفَى أَخْبَرُ مَنْ مَاتَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْكُوفَةِ ن
 قَالَ أَخْبَرَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَيْنٍ أَبُو الْعَلَانِيَةِ الْمَرَّي
 قَالَ * كُنْتُ بِالْكُوفَةِ فَرَأَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي أَوْفَى أَحْرَمَ مِنَ الْكُوفَةِ مِنْ
 مَسَاجِدِ الرَّمَادَةِ وَجَعَلَ يَلْتَبِي ن

الأكوع

واسمه سنان بن عبد الله بن فُشَيْرِ بْنِ خُزَيْمَةَ بْنِ مَالِكِ بْنِ سَلَامَانَ
 ابْنِ اسْلَمِ بْنِ أَفْصَى اسلم قديما هو وابنه عمر وسلمة وصحبوا النبي
 صلعم جميعا ن

عمر بن الاكوع

١.

وكان شاعرا قال أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ قَالَ حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ عَنْ
 مُجْزَأَةَ بْنِ زَاهِرٍ * أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْاَكُوعِ ضَرَبَ رَجُلًا مِنَ الْمُشْرِكِينَ يَعْزِي يَوْمَ خَيْبَرَ
 فَقَتَلَهُ وَجَرَحَ نَفْسَهُ فَأَنْشَأَ يَقُولُ قَتَلْتُ نَفْسِي فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ
 أَجْرَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَمُوسَى
 ابْنُ مُحَمَّدٍ ابْنِ إِبْرَاهِيمَ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرِ الزُّهْرِيِّ وَغَيْرُهُمْ قَالُوا * كَانَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَسِيرِهِ إِلَى خَيْبَرَ قَالَ لِعُمَرَ بْنِ سَنَانٍ أَنْزِلْ يَا ابْنَ الْاَكُوعِ فَخُذْ لَنَا مِنْ
 هُنَيَاتِكَ فَاتَّخِذْ عُمَرَ عَنْ رَاحِلَتِهِ ثُمَّ ارْتَحِلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُولُ
 لَا هُمْ لَوْلَا أَنْتَ مَا أَتَيْنَا وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلَّيْنَا
 فَبَالِقَيْنِ سَكِينَةٍ عَلَيْنَا وَثَبَّتِ الْأَقْدَامُ إِنَّ لَاقِينَا
 إِنَّا إِذَا صَبَحَ بِنَا أَتَيْنَا وَبِالْصَّبَاحِ عُولُوا عَلَيْنَا

٢.

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْجُوكَ اللَّهُ فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَجَبَتْ وَاللَّهِ يَا رَسُولَ
 اللَّهِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ لَوْلَا مَتَّعْنَا بِهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَاسْتُشْهِدَ عُمَرَ يَوْمَ خَيْبَرَ
 ذَهَبَ يَضْرِبُ رَجُلًا مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَجَرَعَ السَّيْفُ فَجَرَحَ نَفْسَهُ فَمَاتَ فَحُمِلَ إِلَى
 الرَّجِيعِ فَقُبِرَ مَعَ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْلَمَةَ فِي قَبْرِ فِي غَارٍ فَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ يَا
 رَسُولَ اللَّهِ أَفْطَعُ لِي عِنْدَ قَبْرِ أَخِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَكَ حُضْرُ الْقَبْرِ
 فَإِنْ عَمِلْتَ فَلَكَ حُضْرُ فَرَسَيْنِ فَقَالَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ حَبِطَ عَمَلُ عُمَرَ قَتَلَ

نفسه فبلغ ذلك رسول الله صلعم فقال كذب من قال ذلك ان له لأجربين
انه قتل مجاهدا وانه ليعوم في الجنة عوم الدعومون قال اخبرنا حماد
ابن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد عن سلمة بن الاكوع * ان رجلا قال

لعمري اسمعني من هنيئك وكان عامر رجلا شاعرا قال فنزل يحدو ويقول
اللهم لولا انت ما اهتديت بنا ولا تصدقنا ولا صليتنا
فاغفر فداء لك ما اقترنينا وقويت الاقدام ان لاقينا
والقيين سكينتنا علينا انا اذا صيح بنا اتينا
وبالصياح عولوا علينا

فقال النبي صلعم من هذا الحادي قالوا ابن الاكوع قال يرحمه الله فقال
١ رجل من القوم وجبت يا نبي الله لولا متعتنا به قال فاصيب يوم خير
ذهب يصرب رجلا من اليهود فاصاب ذباب السيف عين ركبته فقال الناس
حبط عمل عامر قتل نفسه قال تجئت الى رسول الله صلعم بعد ان قدم
المدينة وهو في المسجد فقلت يا رسول الله يزعمون ان عامرا حبط عمله قال
من يقوله قلت رجال من الانصار منهم فلان وفلان واسيد بن حصير قال
١٥ كذب من قال ان له أجربين وقال باصبعيه اوما حماد بالسبابة والوسطى
انه لجاهد مجاهد وقد عرني نسا بها مثله ن

سلمة بن الاكوع

قال اخبرنا الصحاك بن مخلد ابو عاصم النبيل قال حدثنا يزيد بن
ابي عبيد عن سلمة بن الاكوع قال * غزوت مع رسول الله صلعم سبع غزوات
٢. ومع زيد بن حارثة تسع غزوات حين امرة رسول الله صلعم عليان قال
اخبرنا هشام ابو الوليد الطيالسي قال حدثنا عكرمة بن عمار عن اياس
ابن سلمة عن ابيه قال * امر علينا رسول الله صلعم ابا بكر فغزونا ناسا من
المشركين فبيتناهم فقتلناهم وكان شعارنا امنت امنت فقتلت بيدي تلك الليلة
سبعة اهل ابيات ن قال اخبرنا حماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي
٢٥ عبيد عن سلمة بن الاكوع قال * غزوت مع رسول الله صلعم سبع غزوات
فذكر الحديبية وخيبر وحنيننا ويوم القر قال ونسيت بقيتهن ن قال
اخبرنا الصحاك بن مخلد عن يزيد بن ابي عبيد عن سلمة بن الاكوع

قال * خرجتُ أريد الغابة فلقيتُ غلاما لعبد الرحمن بن عوف فسمعتُه يقول
أَخَذْتُ لِقَاحَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قُلْتُ مَنْ أَخَذَهَا قَالَ غُطْفَانُ قَالَ فَانْطَلَقْتُ
فَنَادَيْتُ يَا صَبَاحَاهُ يَا صَبَاحَاهُ حَتَّى أَسْمَعْتُ مَنْ بَيْنَ لَابَتَيْهَا ثُمَّ مَضَيْتُ
فَاسْتَنْقَذْتُهَا مِنْهُمْ قَالَ وَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي النَّاسِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ
إِنَّ الْقَوْمَ عَطَّاشُونَ أَجْعَلُنَا مِنْهُمْ أَنْ يَسْتَنْقِذُوا لَشَقَّتْهُمْ فَقَالَ يَا ابْنَ الْاَكُوعِ مَلَكْتُ ه
فَأَسَاحِجُ أَتُهُمُ الْآنَ فِي غُطْفَانٍ يَقْرُونَ قَالَ وَأَرْدَفَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلْفَهُ ن
قَالَ أَخْبِرْنَا الصَّحَّاحَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ
الْاَكُوعِ قَالَ * بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْحُدَيْبِيَّةِ تَحْتَ الشَّجَرَةِ قَالَ ثُمَّ
تَنَاحَيْتُ فَلَمَّا خَفَّ النَّاسُ قَالَ يَا سَلَمَةُ مَا لَكَ لَا تَبَايِعَ قُلْتُ قَدْ بَايَعْتُ
يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَأَيْضًا قَالَ قَبَايِعَتُهُ قُلْتُ عَلَى مَا بَايَعْتُمُوهُ يَا أَبَا مُسْلِمٍ قَالَ ١٠
عَلَى الْمَوْتِ ن قَالَ وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَدْ سَمِعْتُ مَنْ يَذْكُرُ أَنَّ سَلَمَةَ
كَانَ يَكْنَى أَبَا إِيَّاسٍ ن قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِاسِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا
عِكْرَمَةُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ إِيَّاسِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ * قَدِمْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحُدَيْبِيَّةَ ثُمَّ خَرَجْنَا رَاجِعِينَ إِلَى الْمَدِينَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ
فُرْسَانِنَا الْيَوْمَ أَبُو قَتَادَةَ وَخَيْرُ رَجُلَانِنَا سَلَمَةُ ثُمَّ أُعْطَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ١٥
سَهْمَيْنِ سَهْمِ الْفَارَسِ وَسَهْمِ الرَّاجِلِ جَمِيعَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رِيبَعَةَ
الْكَلْبِيُّ عَنْ أَبِي الْعُمَيْسِ عَنْ إِيَّاسِ بْنِ سَلَمَةَ بْنِ الْاَكُوعِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ * قَامَ
رَجُلٌ مِنَ عِنْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُخْبِرَ أَنَّهُ عَيْنٌ لِلْمَشْرِكِينَ فَقَالَ مَنْ قَتَلَهُ فَلَهُ
سَلْبُهُ قَالَ فَلَحَقْتُهُ فَقَتَلْتُهُ فَقَتَلَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَلْبَهُ ن قَالَ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ
ابْنِ مُسْعَدَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْاَكُوعِ * أَنَّهُ اسْتَأْذَنَ ٢٠
النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي التَّبَدُّو فَأَذِنَ لَهُ ن قَالَ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ
حَدَّثَنَا عَدَّافُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ زَيْدٍ الْعِرَاقِيُّ قَالَ
* أَتَيْنَا سَلَمَةَ بْنَ الْاَكُوعِ بِالرَّبَذَةِ فَأَخْرَجَ إِلَيْنَا يَدَهُ ضَخْمَةً كَأَنَّهَا خُفُّ الْبَعِيرِ
قَالَ بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِي هَذِهِ فَأَخَذَنَا يَدَهُ فَقَبَّلَنَا ن قَالَ
أَخْبَرَنَا يَعْلَى بْنُ الْحَارِثِ الْحَارِثِيُّ الْكُوفِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ إِيَّاسِ بْنِ ٢٥
سَلَمَةَ بْنِ الْاَكُوعِ عَنْ أَبِيهِ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ يَعْنِي أَنَّهُ شَهِدَ الْحُدَيْبِيَّةَ
مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ وَنَزَلَ فِيهِمُ الْقُرْآنُ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ
عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ

عمر قال حدثنا موسى بن عبيدة عن ابياس بن سلمة بن الاكوع عن ابيه قال * كانت الحديبية في ذى القعدة سنة ست وكنا فيها ست عشرة مائة وأهدى رسول الله صلعم جمل ابي جهل ن قال أخبرنا حماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد عن سلمة بن الاكوع * انه كان لا يسأله احد بوجه الله الا أعنائه وكان يكرهها ويقول في الالتفاف ن قال أخبرنا صفوان بن عيسى البصري عن يزيد بن ابي عبيد قال * كان سلمة بن الاكوع اذا سئل بوجه الله أفف ويقول من لم يعط بوجه الله فبما ذا يعطى قال وكان يقول في مسئلة الالتفاف ن قال أخبرنا حماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد قال * كان يتحرى موضع القحف يستحب فيه وذكر ان رسول الله صلعم كان يتحرى ذلك المكان قال وكان بين القبلة والمنبر قدر ممر شاهق ن قال أخبرنا عماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد قال * لما ظهر نَجْدَةُ وأخذ الصدقات قيل لسلمة ألا تباعد منهم قال فقال والله لا أتباعد ولا أبايعه قال ودفع صدقته اليهم ن قال أخبرنا حماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد * ان سلمة بن الاكوع كان يكره ان يشتري صدقة ماله ن قال أخبرنا حماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد عن سلمة بن الاكوع * انه كان ينهى بنيه عن لعب اربعة عشر ويقول في مائة ن قال أخبرنا حماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد عن سلمة بن الاكوع * انه توضأ فمسح مقدم رأسه وغسل قدميه ونضح بيده جسده وثيابه ن قال أخبرنا حماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد عن سلمة بن الاكوع * انه كان يستنجي بالماء ن قال أخبرنا حماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد عن سلمة * انه أكل خيساً ثم جاءت الصلاة فقام الى الصلاة ولم يتوضأ ن قال أخبرنا حماد بن مسعدة عن يزيد بن ابي عبيد قال * أجاز للحجاج سلمة بجائزة فقبلها ن قال أخبرنا موسى بن مسعود ابو حذيفة النهدي البصري قال حدثنا عكرمة بن عمار عن ابياس بن سلمة عن ابيه قال * كان عبد الملك بن مروان يكتب لنا بجوائز من المدينة الى الكوفة فنذهب فنأخذها ن قال أخبرنا قبيصة بن عقبة قال حدثنا سفيان عن محمد بن عجلان ابن عمر بن عبيد الله بن رافع قال * رأيت سلمة بن الاكوع يجفئ شاربته

أَخْبَى الْخَلْفِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَقْبَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَلَمَةَ قَالَ * تَوَقَّى أَبُو سَلَمَةَ بْنُ الْكَوْعِ بِالْمَدِينَةِ سَنَةَ أَرْبَعٍ وَسَبْعِينَ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانِينَ سَنَةً ن قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو وَقَدْ رَوَى سَلَمَةُ عَنْ أَبِي بَكْرٍ وَعَمْرِو وَعُثْمَانُ ن

٥

أَهْبَانُ بْنُ الْكَوْعِ

وهو مكتم الذئب في رواية هشام بن محمد بن السائب من ولده جعفر بن محمد بن عقبة بن اهبان بن الكوع ن وكان عثمان بن عفان بعث عقبة بن اهبان بن الكوع على صدقات كلب وبلقين وغسان قَالَ هشام هكذا انتسب لي بعض ولد جعفر بن محمد وكان محمد بن الاشعث يقول انا اعلم بهذا من غيري فكان يقول عقبة بن اهبان مكتم الذئب ابن عباد بن ربيعة بن كعب بن امية بن يقظة بن خزيمة بن مالك بن سلام بن اسلم بن افضى قَالَ وكان محمد بن عمر يقول مكتم الذئب اهبان بن اوس الاسلمي ولم يرفع في نسبه قَالَ وكان يسكن بين وهي بلاد اسلم فبينما هو يرمى غنما له بحرة الوبرة فعدا الذئب على شاة منها فأخذها منه فتنحى الذئب فألقى على ذنبه قال وجحك لم تمنع متى رزقا رزقيته الله فجعل اهبان الاسلمي يصفق بيديه ويقول قال الله ما رأيت اعجب من هذا فقال الذئب ان اعجب من هذا رسول الله صلعم بين هذه الدخلات وأومأ الى المدينة فحذر اهبان غنمه الى المدينة وأتى رسول الله صلعم فحدثه فعجب رسول الله صلعم لذلك وأمره اذا صلى العصر ان يحدث به احبابه ففعل فقال رسول الله صلعم صدق ٢٠ في آيات تكون قبل الساعة قَالَ واسلم اهبان وحب النبي صلى الله عليه وسلم وكان يكنى أبا عقبة ثم نزل الكوفة وابتنى بها دارا في اسلم وتوفي بها في خلافة معاوية بن ابي سفيان وولاية المغيرة بن شعبان

عبد الله بن ابي حذر

واسم ابي حذر سلامة بن عمير بن ابي سلامة بن سعد بن مساب ٢٥

ابن الحارث بن عيس بن هوازن بن اسلم بن افضى ن قَالَ بعضهم اسم
ابى حدرود عبد الله ويكنى عبد الله ابا محمد وأول مشهود شهده مع رسول
الله صلعم الحديثية ثم خبير وما بعد ذلك من المشاهد ن قَالَ
أخبرنا يزيد بن هارون قال أخبرنا يحيى بن سعيد عن محمد بن ابراهيم
ه * أن ابا حدرود الاسلمى استعان رسول الله صلعم في مهر امرأته ن قَالَ
محمد بن عمر هذا وقيل إنما الحديث أن ابن ابي حدرود الاسلمى
استعان رسول الله صلعم في مهر امرأته فقال كم أضدقتها قال مائتي درهم
قال لو كنتم تعرفونه من بطحان ما زدتم ن وتوفي عبد الله ابن ابي
حدرود سنة إحدى وسبعين وهو يومئذ ابن إحدى وثمانين سنة وقد
أروى عن ابي بكر وعمر ن

أبو تميم الاسلمى

اسلم بعد ان قدم رسول الله صلعم المدينة وهو أرسل غلامه مسعود
ابن هنيذة من العرج على قدميه الى رسول الله صلعم يخبره بقدم
قريش عليه وما معهم من العدة والعدة والخيول والسلاح ليوم أحد ن

مسعود بن هنيذة

مولى اوس بن حاجر ابي تميم الاسلمى

قال أخبرنا محمد بن عمر قال حدثني افلح بن سعيد عن يزيد بن
سفيان الاسلمى عن مسعود بن هنيذة قال وحدثني هاشم بن عاصم الاسلمى
عن ابيه عن مسعود بن هنيذة قال * أتى بالخذوات نصف النهار اذا
٢. انا بأبي بكر يقود باخر فسلمت عليه وكان ذا خلة بأبي تميم فقال لي
اذهب الى ابي تميم فاقره متى السلام وقل له يبعث الى بغير وزير
ودليل فخرجت حتى أتيت مولاي فأعلمته رسالة ابي بكر فأعطاني جمل
ظعينة لاهله يقال له انذيل وطبأ من لبن وصا من تمر وأرسلني دليلا
وقال لي نل على الطريق حتى يستغنى عنك فسرت بهم حتى سلكت ركبة
٣. فلما علوها حضرت الصلاة فقام رسول الله صلعم وقام ابو بكر عن يمينه

ودخل الاسلام قلبي فأسلمت فقمْتُ من شَقَّةِ الْآخِرِ فُدِفِعَ بِيَدِهِ فِي صَدْرِ
 ابْنِ بَكْرٍ فَصَقْنَا وَرَأَاهُ قَالَ مَسْعُودٌ فَلَا أَعْلَمُ أَحَدًا مِنْ بَنِي سَهْمٍ أَسْلَمَ أَوَّلَ
 مَتَى غَيْرَ بُرَيْدَةَ بْنِ الْحُصَيْبِ نَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي
 عَمِيدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ عَنِ الْمُنْذِرِ بْنِ جَهْمٍ عَنْ مَسْعُودِ بْنِ هُنَيْدَةَ قَالَ * لَمَّا
 نَزَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُبَاءَ وَجَدْنَا مَسْجِدًا كَانَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 يَصَلُّونَ فِيهِ إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ يَصَلُّونَ بِهِمْ سَالِمٌ مَوْلَى ابْنِ حُذَيْفَةَ ثَرَادُ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ وَصَلَّى بِهِمْ فَأَقَمْتُ مَعَهُ بِقُبَاءَ حَتَّى صَلَّيْتُ مَعَهُ خَمْسَ
 صَلَوَاتٍ ثُمَّ جِئْتُ أُوَدِّعُهُ فَقَالَ لَأَنْيَ بَكْرٍ أَعْطَاهُ شَيْئًا فَأَعْطَانِي عَشْرِينَ دِرْهَمًا
 وَكِسْفًا ثَوْبًا ثُمَّ انْصَرَفْتُ إِلَى مَوْلَايَ وَمَعِيَ حُلَّةٌ الظَّعِينَةُ فَطَلَعْتُ عَلَى
 الْحَكَمِيِّ وَأَنَا مُسْلِمٌ فَقَالَ لِي مَوْلَايَ عَاجِلَتْ فَقُلْتُ يَا مَوْلَايَ أَتَى سَمِعْتُ ١٠
 كَلَامًا لَمْ أَسْمَعْ أَحْسَنَ مِنْهُ ثُمَّ أَسْلَمَ مَوْلَايَ بَعْدُنَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ
 ابْنِ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ابْنِ سَبْرَةَ عَنْ الْحَارِثِ بْنِ
 قُضَيْلٍ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ مَسْعُودٍ عَنْ هُنَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ * أَنَّهُ شَهِدَ الْمُرَيْسِعَ
 مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ اعْتَقَهُ مَوْلَاهُ فَأَعْطَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرًا مِنَ الْإِبِلِ ن

سعد مولى الاسلاميين

قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي قَائِدُ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ بْنُ
 ابْنِ رَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ * لَمَّا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 بِالْعَرَجِ وَأَنَا مَعَهُ دَلِيلٌ حَتَّى سَلَكْنَا فِي رَكُوبَةٍ فَسَلَكْتُ فِي الْجِبَالِ فَلَصَقْتُ بِهَا
 وَمَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالتَّخَذُّوَاتِ وَفِي قَرِيبٍ مِنَ الْعَرَجِ فَأَرْسَلَ أَبُو تَيْمٍ إِلَيْهِ بِزَادٍ
 وَدَلِيلٍ غَلَامَهُ مَسْعُودٌ فَخَرَجْنَا جَمِيعًا حَتَّى انْتَهَيْنَا إِلَى الْجَبْتِ جَانَّةٍ وَهِيَ عَلَى ٢٠
 بَرِيدٍ مِنَ الْمَدِينَةِ فَصَلَّى بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَسْجِدَهُ الْيَوْمَ بِهَا وَتَغْدِينَا
 بِهَا بِقِيَّةٍ مِنْ سُفَرْتِنَا وَكُنَّا نَحْنُ بِالْأَمْسِ شَاةً فَجَعَلْنَاهَا إِرَّةً فَقَالَ النَّبِيُّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَبْدُلُنَا عَلَى ضَرِيفِ بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ قَالَ فَاثْنَا نَزَلْتُ مَعَ رَسُولِ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى سَعْدِ بْنِ خَيْثَمَةَ وَأَسْلَمَ سَعْدُ مَوْلَى الْإِسْلَامِيِّينَ وَصَاحِبُ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ن

ربيعة بن كعب الاسلمى

أسلم وصاحب النبي صلعم قديما وكان يلزمه وكان محتاجا من اهل
الصفة وكان يخدم رسول الله صلعم ن قال اخبرنا عمرو بن الهيثم قال
حدثنا هشام الدستواني عن يحيى بن ابي كثير عن ابي سلمة بن عبد
الرحمن عن ربيعة بن كعب الاسلمى قال * كنت أبيت عند باب رسول الله
صلعم أعطيه وضوءه فاستمع الهوى من الليل سمع الله من حمده وسمع
انهوى من الليل الحمد لله رب العالمين ن قال اخبرنا مسلم بن ابراهيم
قال حدثنا الحارث بن عبيد قال حدثنا ابو عمران الجوني * ان النبي صلعم
أقطع ابا بكر وربيعة الاسلمى ارضا فيها نخلة مائلة اصلها في ارض ربيعة
١. وفرعها في ارض ابي بكر فقال ابو بكر هى لى وقال ربيعة هى لى حتى
أسرع اليه ابو بكر فبلغ ذلك قوم ربيعة فجاءوه فقال لهم ربيعة أخرج على
كل رجل منكم ان يقول له شيئا فيغضب فيغضب رسول الله صلعم لغضبه
فيغضب الله لغضب رسوله فلما ان ذهب غضب ابي بكر قال رد على يا
ربيعة فقال لا أرد عليك فانطلق ابو بكر الى النبي صلعم وبدره ربيعة فقال
١٥ اعوذ بالله من غضب الله وغضب رسوله قال وما ذاك فأنبأه بالقصة فقال له
النبي صلعم أجل فلا ترد عليه قال فحول ابو بكر وجهه الى الحائط يبكى
قال وقضى النبي صلعم بالفرع لمن له الاصل ن قال وقال محمد بن عمر
ولم يزل ربيعة بن كعب يلزم النبي صلعم بالمدينة يغزو معه حتى قبض
رسول الله صلعم فخرج ربيعة من المدينة فنزل بين وهى من بلاد اسلم
٢. وهى على بريد من المدينة وبقي ربيعة الى ايام الحرة وكانت الحرة في ذى
الحجة سنة ثلاث وستين في خلافة يزيد بن معاوية ن

ناجية بن جندب الاسلمى

من بنى سهم بطن من اسلم

شهد مع رسول الله صلعم الحديبية واستعمله رسول الله صلعم على
٢٥ هـ قديمه حين توجه الى الحديبية وأمره ان يقدمها الى ذى الحليفة ن
قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني غانم بن ابي غانم عن عبد الله بن

نِيار قال * جعل رسول صلعم ناجية بن جندب الاسلمى على قَدَيْهِ حين
توجّه الى عُمرة القُصْبِيَّة فاجعل يسير بالهَدْيِ اَمَامَهُ يطلب الرِّعَى فى الشَّجَرِ
معه اربعة فتيان من اسلمن قال محمد بن عمرو * وشهد ابن جندب
فتح مَكَّة واستعمله رسول الله صلعم على قَدَيْهِ فى حَاجَةِ الْوِدَاعِ وكان ناجية
نازلا فى بنى سَلَمَةَ ومات بالمدينة فى خلافة معاوية بن ابى سفيان ٥

ناجية بن الاعجم الاسلمى

شهد الحُدَيْبِيَّة مع رسول الله صلعم قال اخبرنا محمد بن عمر
قال حدَّثنى الهيثم بن واقد عن عطاء بن ابى مَرْوَانَ عن ابيه قال
حدَّثنى اربعة عشر رجلا من اصحاب رسول الله صلعم * ان ناجية بن
الاعجم هو الذى نزل بالنسهم فى البئر بالحديبية فجاشت بالروء حتى ١٠
صدروا بعظن قال وقال محمد بن عمر ويقال الذى نزل بالنسهم ناجية
ابن جندب ويقال البراء بن عازب ويقال عَمَاد بن خُثَيْم الغِفَارِيّ والاول
اثبت انه ناجية بن الاعجم وعقد رسول الله صلعم يوم فتح مَكَّة لاسلم
لِوَاءَيْنِ فحمل احدهما ناجية بن الاعجم والآخر بُرَيْدَةُ بن الحُصَيْبِ
ومات ناجية بن الاعجم بالمدينة فى آخر خلافة معاوية بن ابى سفيان ١٥
وليس له عقب ن

حمزة بن عمرو الاسلمى

قال اخبرنا محمد بن عمرو عن اُسَامَةَ بن زَيْد عن محمد بن حمزة ان
حمزة بن عمرو كان يكنى ابا محمد ومات سنة احدى وستين وهو يومئذ
ابن احدى وسبعين سنة وقد روى عن ابى بكر وعمر قال محمد ٢٠
ابن عمر قال حمزة بن عمرو * لما كنّا بنبوك وانقر المنافقون بِنَاقَةِ رسول الله
صلعم فى العقبة حتى سقط بعض متاع رحله قال حمزة فَنَزَرْتُ فى اَصَابِعِى
الْخَمْسِ فَأُصِيتُ حَتَّى جَعَلْتُ الْفِطْ مَا شَدَّ مِنَ الْمَتَاعِ السُّوْطَ وَالْحَبَاءَ وَاشْبَاهَ
ذَلِكَ قَالَ وكان حمزة بن عمرو وهو الذى بشر كعب بن مالك بتوبته
وما نزل فيه من القرآن فنزع كعب ثوبين كانا عليه فكساهما اَيَّاهُ ن ٢٥
قال كعب والله ما كان لى غيرهما قل فاستعرت ثوبين من ابى قتادة ن

عبد الرحمن بن الأشيم الاسلمى

قال أخيرنا محمد بن عمر قال أخبرنا سلمة بن وردان قال * رأيتُ عبد الرحمن بن الأشيم الاسلمى وكان من أصحاب النبی صلعم ابيض الرأس واللاحية ن

مُحَاجَّجَن بن الأدرع الاسلمى

وهو من بنى سلم وهو الذى قال له النبی صلعم آرموا وأنا مع ابن الأدرع وكان يسكن المدينة ومات بها فى خلافة معاوية بن ابى سفيان ن

عبد الله بن وهب الاسلمى

صحب النبی صلعم وكان بعُمان حين فُبِص النبی صلعم فأقبل هو ١. وحبیب بن زید المازنى الى عمرو بن العاص من عُمان حين بلغتكم وفاة رسول الله صلعم فعرض لهم مُسيلمَة فأفلت النُوم جميعا وظَفِرَ حبیب بن زید وعبد الله بن وهب فقال أَنَشْهَدَانِ أَنِّى رَسُولُ اللَّهِ فَأُتِىَ حبیب ان يشهد له فقتله وقطعه عضوا عضوا وأقرَّ له عبد الله بن وهب وقلبه مُطْمَئِنَّ بِالْإِيمَانِ فلم يقتله وحبسه فلما نزل خالد بن الوليد والمسلمون باليمامة ٥. وقتلوا مُسيلمَة أَفلت عبد الله بن وهب فَأُتِىَ أُسامَة بن زید وكان مع خالد ابن الوليد فلجأ اليه وكرَّ مع المسلمين يقاتل مُسيلمَة واصرَّحابه قتلا شديدا ن

حرملة بن عمرو الاسلمى

وهو ابو عبد الرحمن بن حرملة الذى روى عن سعيد بن المسيب ن ٢. قال أخيرنا عقان بن مسلم عن وهيب عن عبد الرحمن عن يحيى بن هند عن حرملة بن عمرو قال * حاججتُ حَاجَّةَ السُّودَاعِ مُرْدِفِى عَمِّى سنان بن سَنَة فلما وقفنا بعَرَقات رأيتُ رسول الله صلعم وضع احدى اصبعيه على الاخرى فقلت لعَمِّى ماذا يقول رسول الله صلعم قال يقول آرموا للجرة بمثل حصى الخذف ن

سنان بن سَنَّة الاسلمى

وهو عم حرملة بن عمرو ابو عبد الرحمن بن حرملة الاسلمى الذى روى عن سعيد بن المسيب اسلم سنان بن سَنَّة وصحب النبى صلعم

عمرو بن حمزة بن سنان الاسلمى

قال أخبرنا محمد بن عمر قال حدثنى هشام بن عاصم عن المنذر بن هـ جهم * ان عمرو بن حمزة بن سنان كان قد شهد الحديبية مع رسول الله صلعم قدم المدينة ثم استأذن النبى صلعم ان يرجع الى بادية فاذن له فخرج حتى اذا كان بالصبوة على بريد من المدينة على المَحَاجَّة الى مكة لقي جارية من العرب وضيفة فنزعه الشيطان حتى اصابها ولم يكن أحصن ثم ندم فأتى النبى صلعم فأخبره فأقام عليه لخذ امر رجلا ١٠ أن يجلده بين الجلدتين بسوط قد ركب به ولان

حجاج بن عمرو الاسلمى

وهو ابو حجاج الذى روى عنه عروة بن الزبير وقد روى حجاج ابن حجاج عن ابي هريرة ن قال أخبرنا اسماعيل بن ابراهيم الاسدى عن الحجاج بن ابي عثمان قال حدثنى يحيى بن ابي كشير ان ١٥ عكرمة مولى ابن عباس حدثه ان الحجاج بن عمرو حدثه * انه سمع رسول الله صلعم يقول من كسر أو عرج فقد حذل وعليه حجة اخرى قال فأخبرت بذلك ابن عباس واما هريرة فقالا صدق ن قال أخبرنا يزيد ابن هارون قال حدثنا ابن ابي ذئب عن سمع عروة بن الزبير يحدث عن الحجاج بن الحجاج عن ابيه قال * قلت يا رسول الله ما يؤدب عني ٢٠ مَدَمَةَ الرضاع فقال عبد او أمة ن

عمرو بن عبد نهم الاسلمى

خرج مع رسول الله صلعم الى الحديبية وهو كان دليله على طريق ذبيحة ذات الحنظل انطلق أمام رسول الله صلعم بامرته حتى وقف به عليها

فقال رسول الله صلعم والذى نفسى بيده ما مثل هذه الثنية الليلة الا مثل الباب الذى قال الله لبنى اسرائيل ادخلوا ابواب سجدوا وقولوا حطة وقال لا يجوز هذه الثنية الليلة احد الا غفر له ن

زاهر بن الأسود بن ماخلع

٥ واسمه عبد الله بن قيس بن دعبل واليه انبت ابن انس بن خزيمة بن مالك بن سلامان بن اصى ن قال اخبرنا عبيد الله بن موسى قال اخبرنا اسرائيل عن ماجة بن زاهر بن الاسود الاسلامي عن ابيه وكان ممن شهد الشجرة قال * انى لأوفد بالجمر اذ نادى منادى رسول الله صلعم ان رسول الله صلعم ينهاكم عن لحوم الخمر ن قال محمد بن عمر نزل زاهر الكوفة حين نزلها المسلمون وكان ابنه ماجة بن زاهر شريفا بالكوفة وكان من اصحاب عمرو بن الحمق ن

هانئ بن اوس الاسلامي

قال اخبرنا عبيد الله بن موسى قال حدثنا اسرائيل عن ماجة بن هانئ بن اوس وكان ممن شهد الشجرة * انه اشتكى ركبته فكان اذا سجد جعل تحت ركبته وسادة ن

ابو مروان الاسلامي

١ واسمه معتب بن عمرو روى عنه ابنه عطاء بن ابي مروان وروى الناس عن عطاء بن ابي مروان ن قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثنا سعيد ابن عطاء بن ابي مروان عن ابيه عن حده معتب بن عمرو الاسلامي قال * ٢ كنت جالسا عند النبی صلعم فجاءه ماعز بن مالك فقال زنيبت فاعرض عنه ثلاثا فقالها الرابعة فأقبل عليه فقال أنكحتها فقال نعم حتى غاب ذلك في ذلك منها كما يغيب المروء في المكحلة والنش في البثر ن

بشير الاسلامي

قال اخبرنا هشام ابو الوليد الطيالسي قال حدثنا قيس بن الربيع

قال حدثني بشر بن بشير الاسلمى قال * اخبرني ابي وكان من اصحاب الشجرة ان رسول الله صلعم قال من اكل من هذه الشجرة الخبيثة فلا ينجينان وقد روى حميد بن عبد الرحمن الحميري عن بشير هذا ايضا حديثا طويلا سمعا من ابي عوانة عن داود الأودي عن حميد ابن عبد الرحمن في بيعة يزيد بن معاوية وعن رسول الله صلعم في الحياء ٥

الهيثم بن نصر بن دهر الاسلمى

وكان محمد بن عمر يقول بن دهر بن قال اخبرنا محمد بن عمر عن عمر ابن عقبة بن ابي عائشة الاسلمى عن المنذر بن جهم عن الهيثم بن دهر قال * رأيت النبي صلعم في عنقته وناصيته حَزْرَتُهُ يكون ثلاثين شبيبة عدداً ن

١.

الحارث بن حبال

ابن ربيعة بن دعبل بن انس بن خزيمه بن مالك بن سلامان بن اسلم صحب النبي صلعم وشهد معه الحديبية في رواية هشام بن محمد ن

مالك بن جبير بن حبال

ابن ربيعة بن دعبل صحب النبي صلعم وشهد معه الحديبية في رواية هشام بن محمد بن السائب الكلبي ن

١٥

آخر الجزء الثانى عشر من كتاب ابن حيويه ويتلوه في
 الثالث عشر ومن بنى مالك بن اقصى وهو
 ممن اخرج ايضا والحمد لله رب العالمين
 وصلواته على محمد وآله

بسم الله الرحمن الرحيم

٥

قال ومن بنى مالك بن اقصى إخوة اسلم وهو ممن اخرج ايضا

اسماء بن حارثة

ابن سعيد بن عبد الله بن غياث بن سعد بن عمرو بن عامر بن
 ثعلبة بن مالك بن اقصى والى بنى حارثة البيت من بنى مالك بن اقصى ن
 ١. من وند اسماء بن حارثة غيلان بن عبد الله بن اسماء بن حارثة كان
 من قواد ابي جعفر المنصور كان له ذكر في دعوة بنى العباس ن قال
 اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني سعيد بن عطاء بن ابي مروان عن جدّه
 عن اسماء بن حارثة الاسلمى قال * دخلت على النبی صلعم يوم عاشوراء
 فقال اُصِمَّتَ اليوم يا اسماء فقلت لا فقال فُصِمَ قل قد تغديت يا رسول
 ٢. الله قل صُمَ ما بقى من يومك ومُر قومك يصوموه قال اسماء فاخذت
 نعلی بيدى فأدخلت رجلى حتى وردت يمين على قومي فقلت ان رسول
 الله صلعم يأمرکم ان تصوموا قلوا قد تغدينا فقال انه قد امرکم ان
 تصوموا بقيّة يومکم ن قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني سعيد بن
 عطاء بن ابي مروان عن ابيه عن جدّه قال * ارسل رسول الله صلعم
 ٣. اسماء وعند ابنتى حارثة الى اسلم يقولان لهم ان رسول الله صلعم يأمرکم
 ان تحضروا رمضان بالمدينة وذلك حيث اراد رسول الله صلعم ان يغزو
 مكة ن قال وقال محمد بن عمر وثوقي اسماء بن حارثة سنة ست وستين

وهو يومئذ ابن ثمانين سنة قال وكان محتاجا من اهل الصِّفَةِ ن قَالَ
محمد بن سعد وسمعتُ غيره من اهل العلم يقول تُوفِّيَ اسماء بالبصرة في
خلافة معاوية بن ابي سفيان في ولاية زياد عليها ن

وَاخُوهُ هَنْدُ بْنُ حَارِثَةَ الْإِسْلَمِيِّ

شهد الحديبية مع رسول الله صلعم قَالَ قال محمد بن عمر قال ابو هريرة ه
* ما كنتُ أرى اسماء وهند ابنتي حارثة الا خادمتين لرسول الله صلعم من
طول لزومهما بابه وخِدمتهما آباء وكنا محتاجين ولهما بقية بين ومات
هند بن حارثة بالمدينة في خلافة معاوية بن ابي سفيان ن وَذَكَرَ
بعض اهل العلم انهم ثمانية اخوة هكبوا النبي صلعم وشهدوا بيعة الرضوان
وهم اسماء وهند وخداش وذؤيب وحمران وفصالة وسلمة ومالك بنو حارثة ه
ابن سعيد بن عبد الله بن عيات ن

ذُوَيْبُ بْنُ حَبِيبٍ الْإِسْلَمِيُّ

وهو من بني مالك بن افضى اخوة اسلم ن وكان ابن عباس يقول
حدثنا ذؤيب صاحب هذلي النبي صلعم * ان النبي صلعم سألهُ عما عَطِبَ
من الهذلي ن وله دار بالمدينة وبقي الى خلافة معاوية بن ابي سفيان ن ه

هَزَالُ الْإِسْلَمِيِّ

وهو ابو نعيم بن هَزَالٍ وهو من بني مالك بن افضى اخوة اسلم ن وهو
صاحب ماعز بن مالك الذي أمره ان يأتي النبي صلعم فيُقرَّ عنده بما
صنع ن قال أَخْبَرَنَا محمد بن عمر قال حدثني هشام بن عاصم عن يزيد
ابن نعيم بن هَزَالٍ عن ابيه عن جده قال * كان ابو ماعز قد أوصى الى ٢
بأبيه ماعز وكان في حَجْرِي أَكْفَلَهُ باحسن ما يكفل به احد احدا فجاءني
يوما فقال لي اتى كنتُ أَطْلُبُ مهيِّرةَ امرأة كنتُ اعرفها حتَّى نَلْتُ منها
الآن ما كنتُ اريد ثم نَدِمْتُ على ما اتيت فما رَأَيْكَ فَأمره ان
يأتني رسول الله صلعم فيُخبره فأتني رسول الله فاعترف عنده بالزنى وكان

مُحَصَّنًا فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى النَّحْرَةِ وَبَعَثَ مَعَهُ أَبَا بَكْرَ الصَّدِيقَ يَرْجِمُهُ فَمَسَّنَهُ لِحَاجِرَتِهِ فَقَرَّ يَعْدُو قِبَلَ الْعَقِيقِ فَأُذِرَكَ بِالْمُكَيَّمِينَ وَكَانَ الَّذِي أَدْرَكَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُنَيْسٍ بَوَطِيفَ حِمَارٍ فَلَمْ يَزَلْ يَضْرِبُهُ حَتَّى قَتَلَهُ ثُمَّ جَاءَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُنَيْسٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَبَرَهُ قَالَ فَهَلَّا تَرَكْتُمُوهُ لَعَلَّهُ يَنْتَوِبُ فَيَنْتَوِبُ اللَّهُ عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ يَا هَرَالُ بَشِّرْ مَا صَنَعْتَ بَيْنِيكَمَ لَوْ سَتَرْتَ عَلَيْهِ بِطْرَفَ رِدَائِكَ لَكَانَ خَيْرًا لَكَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَمْ أَذِرْ أَنْ فِي الْأَمْرِ سَعَةً وَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَرْأَةَ الَّتِي أَصَابَهَا فَقَالَ أَذْهَبِي وَلَمْ يَسْأَلْهَا عَنْ شَيْءٍ فَقَالَ النَّاسُ فِي مَا عَزَّ فَاكْثَرُوا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ تَابَ تَوْبَةً لَوْ تَابَهَا طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي لَأَجَزْتُ عَنْهُمْ

مَاعِزُ بْنُ مَالِكٍ الْأَسْلَمِيُّ

١.

أَسْلَمَ وَحَسِبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ الَّذِي أَصَابَ الذَّنْبَ ثُمَّ نَدِمَ فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاعْتَرَفَ عِنْدَهُ وَكَانَ مُحَصَّنًا فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فُرْجَمَ وَقَدْ لَقَدْ تَابَ تَوْبَةً لَوْ تَابَهَا طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي لَأَجَزْتُ عَنْهُمْ قَالَ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ قَالَ حَدَّثَنَا بْنُ الرَّبِيعِ عَنْ عُلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ ابْنِ أَبِي بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ * قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَغْفِرُوا لِمَاعِزِ بْنِ مَالِكٍ

وَمِنْ سَائِرِ قِبَائِلِ الْأَزْدِ ثُمَّ مِنْ دَوْسَ بْنِ عَدَّانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ زَهْرَانَ بْنِ كَعْبِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ كَعْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَالِكِ بْنِ نَصْرِ بْنِ الْأَزْدِ

أَبُو هُرَيْرَةَ

٢. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ كَانَ اسْمُهُ عَبْدُ شَمْسٍ فَسُمِّيَ فِي الْإِسْلَامِ عَبْدُ اللَّهِ وَقَالَ غَيْرُهُ اسْمُهُ عَبْدُ نُثْمٍ وَيُقَالُ عَبْدُ غَنَمٍ وَيُقَالُ سَكِينٌ قَالَ وَقَالَ هِشَامُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ السَّائِبِ الْكَلْبِيُّ اسْمُهُ عُمَيْرُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ ذِي الشَّوْثِ بْنِ طَرِيفِ بْنِ غِيَاثِ بْنِ أَبِي صَعْبٍ بْنِ هُنَيْيَةَ بْنِ سَعْدِ بْنِ ثَعْلَبَةَ بْنِ سُلَيْمِ بْنِ قَلْمٍ بْنِ غَنَمٍ بْنِ دَوْسٍ وَأُمُّهُ ابْنَةُ صَفِيحِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ شَالَى بْنِ أَبِي صَعْبٍ بْنِ هُنَيْيَةَ بْنِ سَعْدِ بْنِ ثَعْلَبَةَ بْنِ سُلَيْمِ بْنِ قَلْمٍ بْنِ غَنَمٍ بْنِ دَوْسٍ وَكَانَ سَعْدُ بْنُ صَفِيحٍ خَالَ ابْنِ هُرَيْرَةَ مِنَ [أَشْدَاءِ بَنِي دَوْسٍ] فَكَانَ لَا يَأْخُذُ

أحدا من قريش ألا قتله بأبي أُرَيه الدوسي ن قال أخبرنا الفضل بن
 دكين قال حدثنا سفيان بن عيينة عن عثمان بن أبي سليمان قال سمعتُ بن
 مالك قال سمعتُ أبا هريرة يقول * قدمتُ المدينة ورسول الله صلعم بخير
 فوجدتُ رجلا من بني غِفَارِ يومَ الناس في صلاة الفجر فسمعتُه يقرأ في
 الرَّكْعَةِ الأولى بسورة مريم وفي الثانية بويل للمطففين ن قال أخبرنا أبو ه
 أسامة حماد بن أسامة عن اسماعيل بن أبي خالد عن قيس بن أبي
 حازم عن أبي هريرة قال * لما قدمتُ على النبي صلعم قلتُ في الطريف
 يا ليلتُ من طولِها وعنائِها على أُنْها من دارة الكفر تَجَّتِ
 قال وأبغ مني غلام في الطريف فلما قدمتُ على النبي صلعم فبايعتُه
 فبينما أنا عنده إذ طلع الغلام فقال لي رسول الله صلعم يا أبا هريرة هذا غلامك
 فقلتُ هو لوجه الله فأعتقته ن قال أخبرنا يزيد بن هارون وعفان بن
 مسلم قالا أخبرنا سليم بن خبّان قال سمعتُ أبي يقول سمعتُ أبا هريرة يقول
 * نشأتُ يتيما وهاجرتُ مسكينا وكنْتُ أجيورا لبُصرة بنت غزوان بطعام
 بطني وعقبة رجلى فكنْتُ أخدم إذا نزلوا وأحدوا إذا ركبوا فزوجنيها الله
 فأحمد لله الذي جعل الدين قواما وجعل أبا هريرة إماما ن قال أخبرنا ه
 هُوذة بن خليفة قال أخبرنا ابن عون عن محمد عن أبي هريرة قال * أُكْرِيتُ
 نفسي من ابنة غزوان على طعام بطني وعقبة رجلى قال فكانت تكلفني
 أن أركبَ قَهما وأن أُرْدَى أو أوردَ حافيا فلما كان بعد ذلك زوجنيها الله
 فكلفتُها أن تركبَ قائمة وأن تَرْدَى أو تُردَى حافية ن قال أخبرنا سليمان
 ابن حرب قال حدثنا حماد بن زيد عن أيوب عن محمد عن أبي هريرة ٢٠
 أنه قال * كنتُ أجير ابن عفان وابنة غزوان بطعام بطني وعقبة رجلى
 أسوف بهم إذا ركبوا وأخدمهم إذا نزلوا فقلتُ لي يوما لتَرْدَنَّهُ حافيا
 ولتَرْكَبَنَّهُ قائما فزوجنيها الله بعد فقلتُ لتَرْدَنَّهُ حافية ولتَرْكَبَنَّهُ
 قائمة ن قال أخبرنا عمار بن الفضل قال حدثنا حماد بن زيد عن أيوب
 عن محمد قال * تمتخط أبو هريرة وعليه ثوب من كتان مشق فتمخط ٢٥
 فيه فقال بَخْ بَخْ يَتَمَخَّط أبو هريرة في الكتان لقد رأيتُني آخرَ فيما بين
 منبر رسول الله صلعم وحُجرة عائشة يجيء الجاني يرى أن في جنونا وما
 في إلا الجوع ولقد رأيتُني واتى لأجير لابن عفان وابنة غزوان بطعام

بطنى وعقبة رجلى اسوق بهم اذا ارتحلوا واخدمهم اذا نزلوا فقالت يوما
لنردته حافيا ونتركبته قائما قال فزوجنيها الله بعد ذلك فقلت لها لنردته
حافية ونتركبته قائمة **ن** قال أخبرنا عبيد الله بن محمد النيمي قال
حدثنا حماد بن سلمة عن علي بن زيد عن عمار بن ابي عمار ان ابا
هـ هريرة قال * ما شهدت مع رسول الله صلعم مشهدا قط الا قسم لي منه
الا ما كان من خيبر فاذا كانت لاهل الحديبية خاصة قال وكان ابو
هريرة وابو موسى قدما بين الحديبية وخبير **ن** قال أخبرنا محمد بن
عمر قال حدثنا عبد الحميد بن جعفر عن ابيه قال * قدم ابو هريرة سنة
سبع والنبي صلعم خيبر فسار الى خيبر حتى قدم مع النبي صلعم الى
١٠ المدينة **ن** قال أخبرنا يزيد بن هارون وعبد الله بن نمير ويعلى بن
عبيد قالوا حدثنا اسماعيل بن ابي خالد عن قيس بن ابي حازم عن
ابي هريرة قال * صحبت النبي صلعم ثلاث سنين ما كنت سنوات قط اعقل
منى ولا احب الي ان اعنى ما يقول رسول الله صلعم منى فيهن **ن** قال
أخبرنا يعقوب بن اسحاق الخضرى وسعيد بن منصور قال أخبرنا ابو عوانة
هـ عن داود بن عبد الله الأودي عن حميد بن عبد الرحمن قال * صحبت
ابو هريرة النبي صلعم اربع سنين **ن** قال أخبرنا احمد بن اسحاق
للخضرى قال حدثنا وهيب قال وحدثنا خثيم بن عراك بن مالك عن ابيه
عن نفر من قومه * ان ابا هريرة قدم المدينة في نفر من قومه وافدين
وفد خرج رسول الله صلعم الى خيبر واستخلف على المدينة رجلا من بنى
٢٠ غفار يقال له سباع بن عرفتة فأتينا سباعا وهو في صلاة الصبح فقرأ في الركعة
الاولى كيعص وقرأ في الركعة الثانية ويلى للمصنفين قال ابو هريرة فأقول في
الصلاة ويلى لأبي فلان له مئيلان اذا اكتمل بالوافي واذا كل بالناقص
فلما فرغنا من صلاتنا أتينا سباعا فزودنا شيئا حتى قدمنا على رسول الله
صلعم وقد افتتح خيبر فكلّم المسلمين فأشرونا في سهمانهم **ن** قال
٢٥ أخبرنا يعقوب بن اسحاق للخضرى قال حدثنا عكرمة بن عمار قال حدثني
ابو كثير الغبري عن ابي هريرة انه قال * والله لا يسمع بن مؤمن ولا مؤمنة
الا أحبني قال قلت وما يعلمك ذلك قال فقال اني كنت ادعو أمتي الى
الاسلام فنأبى عليّ قال فدعوتها ذات يوم الى الاسلام فاسمعني في رسول الله

صَلَّعَ مَا أَكْرَهَ فَجِئْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا ابْكِي فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ ادْعُو أُمَّ ابْنِي هُرَيْرَةَ إِلَى الْإِسْلَامِ فَتَنَّبَنِي عَلَيَّ وَإِنِّي دَعَوْتُهَا الْيَوْمَ فَاسْمَعْنِي فِيكَ مَا أَكْرَهَ فَأَدْعُ اللَّهَ أَنْ يُعْدِيَ أُمَّ ابْنِي هُرَيْرَةَ إِلَى الْإِسْلَامِ ففعل فجئت فإذا الباب مُجَافٌ وَسَمِعْتُ خَضْخَضَةَ الْمَاءِ فَلَبِسْتُ دَرْعَهَا وَعَاجَلْتُ عَنْ خَمَارِهَا ثُمَّ قُلْتُ أَدْخُلْ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ فَدَخَلْتُ فَقَالَتْ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ فَجِئْتُ أَسْعَى إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْكِي مِنَ الْفَرْحِ كَمَا بَكَيْتُ مِنَ الْخُزْنِ فَقُلْتُ أَبَشِّرْ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَدْ أَجَابَ اللَّهُ دَعْوَتَكَ قَدْ هَدَى اللَّهُ أُمَّ ابْنِي هُرَيْرَةَ إِلَى الْإِسْلَامِ ثُمَّ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَدْعُ اللَّهَ أَنْ يُحَبِّبَنِي وَأُمَّي إِلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَإِلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ فَقَالَ اللَّهُمَّ حَبِّبْ عَبْدَكَ هَذَا وَأُمَّهُ إِلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ فَلَيْسَ يَسْمَعُ بِي مُؤْمِنٌ وَلَا مُؤْمِنَةٌ إِلَّا أَحَبَّنِي ١٠

قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ بْنُ قَعْنَبٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَلَالٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ أَنَّهُ قَالَ * خَرَجْتُ يَوْمًا مِنْ بَيْتِي إِلَى الْمَسْجِدِ لَمْ يُخْرِجْنِي إِلَّا الْجُوعُ فَوَجَدْتُ نَفَرًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا يَا أَبَا هُرَيْرَةَ مَا أَخْرَجَكَ هَذَا السَّاعَةَ فَقُلْتُ مَا أَخْرَجَنِي إِلَّا الْجُوعُ فَقَالُوا نَحْنُ وَاللَّهِ مَا أَخْرَجَنَا إِلَّا الْجُوعُ فَقُمْنَا فَدَخَلْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا جَاءَ بِكُمْ هَذِهِ السَّاعَةَ ١٥ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ جَاءَ بِنَا الْجُوعُ قَالَ فِدَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِطَبَقٍ فِيهِ تَمْرٌ فَأَعْطَانِي كُلَّ رَجُلٍ مَنَّا تَمْرَتَيْنِ فَقَالَ كُلُوا هَاتَيْنِ التَّمْرَتَيْنِ وَاشْرَبُوا عَلَيْهِمَا مِنَ الْمَاءِ فَالْتَبَمَا سَتَجِزِيَانِ كَمْ يَوْمَكُمْ عِذَا قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ فَأَكَلْتُ تَمْرَةً وَجَعَلْتُ تَمْرَةً فِي حُجْرَتِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ لِمَ رَفَعْتَ هَذِهِ التَّمْرَةَ فَقُلْتُ رَفَعْتُهَا لِأُمِّي فَقَالَ كُلُّهَا فَإِنَّا سَنُعْطِيكَ لَهَا تَمْرَتَيْنِ فَأَكَلْتُهَا فَأَعْطَانِي ٢٠ لَهَا تَمْرَتَيْنِ

قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ابْنِ أَبِيسَ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بَلَالٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ * أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ لَمْ يَكُنْ يَحْتَجُّ حَتَّى مَاتَتْ أُمُّهُ لَصُحْبَتَيْهَا قَالَ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ قَالَ حَدَّثَنَا إِسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ قَالَ * قُلْتُ لَأَبْنِي هُرَيْرَةَ لِمَ كُنْتُكَ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ أَمَا تَعْرِفُ مَتَى قَالَ قُلْتُ بَلَى وَاللَّهِ إِنِّي لِأَهْلَبُكَ قَالَ كُنْتُ أَرْعَى غِنْمًا لِأَهْلِي وَكَانَتْ لِي هُرَيْرَةٌ صَغِيرَةٌ فَكُنْتُ إِذَا كَانَ اللَّيْلُ وَضَعْتُهَا فِي شَجَرَةٍ إِذَا أَصْبَحْتُ أَخَذْتُهَا فَلَعَبْتُ بِهَا فَكَتَمْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ ابْنِ فُذَيْكٍ عَنْ ابْنِ ابْنِ ذُئْبٍ عَنْ الْمُقْبَرِيِّ عَنْ ابْنِ

هريرة قال * قلت لرسول الله صلعم اتي سمعت منك حديثا كثيرا فانساه فقال
 أبسط رداءك فبسطته فغرف بيده فيه ثم قال ضمه فضمته فما نسيت
 حديثا بعده **ن** قال أخبرنا انس بن عياض الليثي قال حدثني عبد
 الله بن عبد العزيز الليثي عن عمرو بن مَرْدَاس بن عبد الرحمن الجندبي
 ه عن ابي هريرة قال * قال رسول الله صلعم لي أبسط ثوبك فبسطته ثم حدثني
 رسول الله صلعم النهار ثم ضمنت ثوبي الى بطني فما نسيت شيئا مما
 حدثني **ن** قال أخبرنا عبد الله بن مسلمة بن قعنب الخارثي قال حدثنا
 عبد العزيز بن محمد عن عمرو بن ابي عمرو عن سعيد بن ابي سعيد عن
 ابي هريرة أنه قال * يا رسول الله من أسعد الناس بشفاعتك يوم القيامة
 ١. قال لقد ظننت يا ابا هريرة ألا يسألني عن هذا الحديث أول منك لما رأيت
 من حرصك على الحديث أن أسعد الناس بشفاعتي يوم القيامة من قال
 لا أنه إلا الله مخلصا من قبل نفسه **ن** قال أخبرنا محمد بن حميد
 العبدي عن معمر عن الزهري في قوله إن الذين يكتُمون ما أنزلنا من
 البينات والهدى من بعد ما بيناه للناس في الكتاب قال قال ابو هريرة انكم
 ٥ لتقولون أكثر ابو هريرة عن النبي صلعم والله الموعود ويقولون ما للمهاجرين
 لا يحدثون عن رسول الله صلعم هذه الاحاديث وأن احادي من
 المهاجرين كانت تشغلهم صفقاتهم بالسوق وأن احادي من الانصار كانت
 تشغلهم أرضهم والقيام عليها والى كنت امرأة مسكينا وكنت أكثر مجالسة
 رسول الله صلعم أحضر اذا غابوا واحفظ اذا نسوا وأن النبي صلعم حدثنا
 ٢. يوما فقال من يبسط ثوبه حتى أفرغ فيه من حديثي ثم يقبضه اليه
 فلا ينسى شيئا سمعه متى ابدا فبسطت ثوبي او قال نمرتني فحدثني
 ثم قبضته الى فوالله ما كنت نسيت شيئا سمعته منه وأيم الله لولا آية
 في كتاب الله ما حدثتكم بشيء ابدا ثم تلا أن الذين يكتُمون ما أنزلنا
 من البينات والهدى من بعد ما بيناه للناس في الكتاب أولئك يلعنهم
 ٣. الله وyleعنهم ألعنهم **ن** قال محمد بن حميد قال معمر وبلغني عن عطاء
 ابن ابي رباح عن ابي هريرة قال * من سئل عن علم فكتمه أتى به يوم
 القيامة مذجما بلجام من نار **ن** قال أخبرنا عبد الوهاب بن عطاء قال
 أخبرنا محمد بن عمر بن علقمة عن ابي سلمة عن ابي هريرة أنه قال

* لولا آية في البقرة ما حدثتكم بحديث ابدا إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ لَكِنَّ الْمَوْعِدَ لِلَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ ابْنُ عَمِيدٍ اللَّهُ بْنُ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو شَهَابٍ عَنْ لَيْثٍ عَنْ عِزِّهِ عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ قَالَ * مَنْ كَتَمَ عِلْمًا يَنْتَفِعُ بِهِ أَلْجِمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِلُجَامٍ مِنْ نَارٍ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إسماعيلَ بْنِ ابْنِ فُديكٍ عَنْ ابْنِ ابْنِ ذُئْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ ابْنِ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ * حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَائِشِينَ فَأَمَّا أَحَدُهُمَا فَبَتَّتْنَاهُ وَأَمَّا الْآخَرُ فَلَوْ بَتَّتْنَاهُ لَقَطَعْتَ هَذَا الْبُلْعُومَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إسماعيلَ بْنِ ابْنِ فُديكٍ وَإِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ابْنِ أُوَيْسٍ وَخَالِدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْبَاجِلِيُّ قَالُوا ١٠ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هِلَالٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ * لَوْ أَنبَأْتُكُمْ بِكُلِّ مَا أَعْلَمُ لَرَمَى النَّاسُ بِالْخَرْفِ وَقَالُوا أَبُو هُرَيْرَةَ مَجْنُونٌ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو هِلَالٍ قَالَ لِلْحَسَنِ قَالَ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ * لَوْ حَدَّثْتُكُمْ بِكُلِّ مَا فِي جَوْفِي لَرَمَيْتُمُونِي بِالْبَعْرِ قَالَ الْحَسَنُ صَدَقَ وَاللَّهِ لَوْ أَخْبَرَنَا أَنَّ بَيْتَ اللَّهِ يُهْدَمُ أَوْ يُحْرَقُ مَا صَدَّقَهُ النَّاسُ قَالَ أَخْبَرَنَا كَثِيرُ بْنُ ١٥ هِشَامٍ قَالَ حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ بُرْقَانَ قَالَ سَمِعْتُ يَزِيدَ بْنَ الْأَصَمِّ يَقُولُ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ * يَقُولُونَ أَكْثَرَتْ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ أَنَّ لَوْ حَدَّثْتُكُمْ بِكُلِّ شَيْءٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ لَرَمَيْتُمُونِي بِالْقَشْعِ يَعْنِي بِالْمَزَابِلِ ثُمَّ مَا نَظَرْتُمُونِي قَالَ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ قَالَ حَدَّثَنَا كُثَيْبٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ * جَاءَ أَبُو هُرَيْرَةَ إِلَى كَعْبٍ يَسْأَلُ عَنْهُ وَكَعْبٌ فِي الْقَوْمِ ٢٠ فَقَالَ كَعْبٌ مَا تَزِيدُ مِنْهُ فَقَالَ أَمَا إِنِّي لَا أَعْرِفُ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَكُونَ أَحْفَظَ لِحَدِيثِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنِّي فَقَالَ كَعْبٌ أَمَا إِنَّكَ لَمْ تَجِدْ طَالِبَ شَيْءٍ إِلَّا سَيِّشِبُعُ مِنْهُ يَوْمًا مِنْ أُنْدَهْرِ إِلَّا طَالِبَ عِلْمٍ أَوْ طَالِبَ دُنْيَا فَقَالَ أَنْتَ كَعْبُ فَقَالَ نَعَمْ فَقَالَ لِمِثْلِ هَذَا جِئْتَنِي قَالَ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ وَبُحَيِّى بْنُ عُبَادَةَ قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ٢٥ قَالَ أَخْبَرَنِي يَعْلى بْنُ عِطَاءٍ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ حَدَّثَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ * مَنْ صَلَّى عَلَى جَنَازَةٍ فَلَهُ قِيْرَاطٌ وَمَنْ صَلَّى عَلَيْهَا وَتَبِعَهَا فَلَهُ قِيْرَاطَانِ فَقَالَ عَبْدِ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ مَا تَحْدِثُ فَاتَّكَ

تُكْتَرُ لِلدِّينِ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَهَبَ بِهِ إِلَى عَائِشَةَ فَسَأَلَهَا عَنْ ذَلِكَ فَقَالَتْ صَدَقَ أَبُو هُرَيْرَةَ ثُمَّ قَالَ يَا أبا عَبْدِ الرَّحْمَنِ إِنَّهُ وَاللَّهِ مَا كَانَ يَشْغَلُنِي عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْأَسْوَاقِ إِنَّمَا كَانَ يُهْمُّهُ كَلِمَةٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنِيهَا أَوْ لِقْمَةٌ يُطْعِمُنِيهَا قَالَ يَحْيَى ٥
ابْنُ عَبَّادٍ يُقَلِّمُنِيهَا ن قَالَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَنَحُوهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ مِنْ خَيْرٍ فَكَسَاهَا أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَسَاهَا أَبُو هُرَيْرَةَ مِطْرًا أَغْبَرَ فَكَانَ يُثْنِيهِ عَلَيْهِ ثَلَاثَةَ أَثْنَاءَ مِنْ سَعَتِهِ فَأَصَابَهُ شَيْءٌ فَتَشَبَّهَ تَشَبُّهًا وَلَمْ يَرَفَهُ كَمَا يَرَفُونَ فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى طَرَائِفِهِ مِنْ ابْنِ أَبِي سَمٍ ١
قَالَ أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ هَاشِمٍ عَنْ كَيْسَانَ قَالَ * رَأَيْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَلْبَسُ الْخَزْنَ قَالَ أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ قَالَ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ عُمَيْرٍ مَوْلَى بَنِي أَسَدٍ قَالَ سَمِعْتُ الْمُقْبِرِيَّ يَقُولُ * رَأَيْتُ عَلَى أَبِي هُرَيْرَةَ كِسَاءً مِنْ خَزْنٍ قَالَ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ * رَأَيْتُ عَلَى أَبِي هُرَيْرَةَ كِسَاءً خَزْنٍ ١٥
قَالَ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ الْكِلَابِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا هَمَّامُ بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا قَنَادَةُ * أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ كَانَ يَلْبَسُ الْخَزْنَ قَالَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا فُلَيْحٌ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ * رَأَيْتُ عَلَى أَبِي هُرَيْرَةَ سَاجَا مَزْرَرًا بِدِيْبِيَا جَنْبِ بْنِ دُكَيْنٍ قَالَ حَدَّثَنَا قَيْسُ ابْنِ الرَّبِيعِ عَنْ أَبِي الْخَصَمِينِ عَنْ جَنْابِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ * رَأَيْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ عَلَيْهِ عِمَامَةٌ سُودَاءُ ن قَالَ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَالَ حَدَّثَنَا عَاصِمُ الْأَحْوَلُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ * أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ كَانَ يَلْبَسُ الثِّيَابَ الْمَمَشَقَةَ ن قَالَ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ مُعَاذٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عَمْرٍو عَنْ عُمَيْرِ بْنِ أَسْحَدٍ قَالَ * كَانَتْ رِدْيَةُ أَبِي هُرَيْرَةَ النَّائِبُ ن قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَطَاءٍ وَعَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَمْرٍو وَمُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالُوا حَدَّثَنَا قُزَّةُ بْنُ خَالِدٍ ٢٥
قَالَ * قُلْتُ لِمُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ أَكَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ مُخَشَّوْشًا قَالَ لَا بَلْ كَانَ لَيْنًا قُلْتُ فَمَا كَانَ لَوْنُهُ قَالَ أَيْبُضٌ قُلْتُ هَلْ كَانَ يَخْصُصُ قُلْتُ نَعَمْ نَحْوُ مَا تَرَى قَالَ وَأَهْوَى مُحَمَّدٌ بِيَدِهِ إِلَى لَحْيَتِهِ وَهِيَ حُمْرَاءُ قُلْتُ فَمَا كَانَ لِبَاسُهُ قَالَ نَحْوُ مَا تَرَى قَالَ وَعَلَى مُحَمَّدٍ ثَوْبَانِ مَمَشَقَانِ مِنْ كَتَّانٍ قَالَ وَتَمَخَّطُ بِرُومَا

فَقَالَ بَحْبَحَ أَبُو هُرَيْرَةَ يَتَمَخَّطُ فِي الْكُتَّانِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا رُوحُ بْنُ عُبَادَةَ
 قَالَ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ الشَّهِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ * أَنَّهُ كَانَ يَخْضِبُ
 بِالْحِنَّاءِ قَالَ فَقَبِضَ يَوْمًا عَلَى لِحْيَتِهِ فَقَالَ كَأَنَّ خِصَامِي خَضَابُ أَبِي هُرَيْرَةَ
 وَلِحْيَتِي مِثْلُ لِحْيَتِهِ وَشَعْرِي مِثْلُ شَعْرِهِ وَثِيَابِي مِثْلُ ثِيَابِهِ وَعَلِيهِ
 مَمْضَرَانِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا بَكَّارُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ ه
 سِيرِينَ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْنُ عَوْنٍ عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ * أَمْتَخَّطُ أَبُو هُرَيْرَةَ فِي تَوْبِهِ
 فَقَالَ بَحْ بَحْ يَتَمَخَّطُ فِي الْكُتَّانِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا عَقْبَانُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ
 حَدَّثَنَا أَبُو هِلَالٍ قَالَ حَدَّثَنَا شَيْخُ أَطْنَةَ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ قَالَ * رَأَيْتُ
 أَبَا هُرَيْرَةَ يُكْفِي عَارِضِيهِ يَأْخُذُ مِنْهُمَا قَالَ وَرَأَيْتُهُ أَصْفَرُ اللَّحْيَةِ ن قَالَ
 أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا هَمَّامُ بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي
 كَثِيرٍ * أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَنْتَعِلَ قَائِمًا وَأَنْ يَأْتِرَ فَوْقَ قَمِيصِهِ ن
 قَالَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يُونُسَ وَسَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَا حَدَّثَنَا
 دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْعَطَّارُ قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ خَيْثَمٍ
 عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لُبَيْبَةَ الطَّائِفِيِّ أَنَّهُ قَالَ * رَأَيْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ وَهُوَ فِي
 الْمَسْجِدِ قَالَ ابْنُ خَيْثَمٍ فَقُلْتُ لِعَبْدِ الرَّحْمَنِ صَفِّهُ لِي فَقَالَ رَجُلٌ آتَمٌ بِعِيدٍ ١٥
 مَا بَيْنَ الْمُنَكْبِتِينَ ذُو صَفَرَيْنِ أَفْرَقَ الثَّنِيَّتَيْنِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ أَبُو
 الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عِكْرَمَةُ بْنُ عَمَارٍ قَالَ حَدَّثَنِي صَمُصَمُ بْنُ
 جَوْسٍ قَالَ * دَخَلْتُ مَسْجِدًا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا أَنَا بِشَيْخٍ يَصْفَرُ رَأْسَهُ
 بَرَأَى الثَّنَايَا قُلْتُ مَنْ أَنْتَ رَجَمَكَ اللَّهُ قَالَ أَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ ن قَالَ أَخْبَرَنَا
 عَمْرُو بْنُ الْهَيْثَمِ عَنْ ابْنِ أَبِي ذَثْبٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَمِيدٍ اللَّهُ قَالَ * رَأَيْتُ ٢٠
 أَبَا هُرَيْرَةَ يَصْفَرُ لِحْيَتَهُ وَحَنَ فِي الْكِتَابِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ
 عَنْ قُرَّةَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ قُلْتُ لِمُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ * كَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ يَخْضِبُ
 قَالَ نَعَمْ خِصَامِي هَذَا وَهُوَ يَوْمُئِذٍ بِحَنَاءِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ الْهَيْثَمِ
 قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو هِلَالٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ * كُنْتُ
 عَامِلًا بِالْبَحْرَيْنِ فَقَدِمْتُ عَلَى عَمْرِو بْنِ لُحْطَابٍ فَقَالَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَلِلْإِسْلَامِ ٢٥
 قَالَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ سَرَقْتَ مَا لِلَّهِ قُلْتُ لَا وَلَكِنِّي عَدُوٌّ مِنْ عَادَاهُمَا
 خَيْلٌ لِي تَنَاجَتْ وَسَهَامٌ لِي اجْتَمَعَتْ فَأَخَذَ مِنِّي اثْنَيْ عَشَرَ أَلْفًا قَالَ ثُمَّ
 أَرْسَلَ إِلَيَّ بَعْدَ أَنْ أَلَّا تَعْمَلُ قُلْتُ لَا قَالَ لِمَ أَلَيْسَ قَدْ عَمِلَ يُوسُفُ قُلْتُ

يوسف نبي بن نبي فأخشى من عملكم ثلاثا أو اثنين قال افلا تقول
 خمساً قلت لا اخاف ان يشتموا عرصى ويأخذوا مالي ويضربوا ظهري
 واخاف ان أقول بغير حلم وأقضى بغير علم ن قال أخبرنا هذبة بن
 خليفة وعبد الوقاب بن عطاء ويحيى بن خليف بن عقبة وبكار بن
 محمد قالوا حدثنا ابن عرون عن محمد بن سيرين عن ابي هريرة قال
 * قال لي عمر يا عدو الله وعدو كتابه أسرفت مال الله قال فقلت ما انا بعدو
 الله ولا عدو كتابه ولكني عدو من عداهما ولا سرفت مال الله قال فمن
 اين اجتمعت لك عشرة آلاف قل قلت يا امير المؤمنين خيلي تناسلت
 وسهامي تلاحقت وعطائي تلاحق قل فامر بها امير المؤمنين فقيضت
 ١. قال فكان ابو هريرة يقول اللهم اغفر لأمير المؤمنين ن قال أخبرنا عمرو
 ابن عاصم الكلابي قال حدثنا همام بن يحيى قال حدثنا اسحاق بن
 عبد الله * ان عمر بن الخطاب قال لابي هريرة كيف وجدت الامارة يا ابا
 هريرة قال بعثتني وانا كاره ونزعتنى وقد أحببتها وأتاه باربعمائة الف من
 النصارى فقال أظلمت احدا قال لا قال أخذت شيئا بغير حقه قال لا قال
 ٥. فما جئت به لنفسك قال عشرين الفا قال من اين أصبتها قال كنت أئجر
 قال أنظر رأس ما لك ورزقك فخذ وأجعل الآخر في بيت المال ن قال
 أخبرنا يحيى بن عباد قال حدثنا فليح بن سليمان عن سعيد بن
 الحارث قال * كان مروان يستخلف ابا هريرة اذا حج أو غاب ن قال
 أخبرنا الفضل بن ذكين قال حدثنا ابو اسرائيل عن الحكم عن ابي
 ٢. جعفر قال * كان يكون مروان على المدينة فاذا خرج منها استخلف ابا
 هريرة ن قال أخبرنا عبد الله بن مسلمة بن قعنب قال حدثنا سليمان
 ابن بلال عن جعفر بن محمد عن ابيه عن عبد الله بن ابي رافع قال
 * استخلف مروان ابا هريرة على المدينة وخرج الى مكّة ن قال أخبرنا
 عقان بن مسلم وعارم بن الفضل قالا حدثنا حماد بن سلمة عن ثابت
 ٣. عن ابي رافع قال * كان مروان ربما استخلف ابا هريرة على المدينة
 فيركب حمرا قد شد عليه قال عقان قرطاطا وقال عارم بردعة وفي رأسه
 خلبة من ليف فيسير فيلقى الرجل فيقول الطريف قد جاء الأمير وربما
 اتى الصبيان وهم يلعبون بالليل لعبة الغراب فلا يشعرون بشيء حتى

يُلْقَى نَفْسَهُ بَيْنَهُمْ وَيَضْرِبُ بِرِجْلِهِ فَيُفْزِعُ الصَّبِيَّانَ فَيَقْرُونَ وَرَبَّمَا دَخَلَ إِلَى عَشَائِهِ بِاللَّيْلِ فَيَقُولُ دَعِ الْعُرَى لِلْأَمِيرِ فَانْظُرْ فَإِذَا هُوَ ثَرِيدٌ بِزَيْتٍ ن قَالَ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ الْكَلْبِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي تَمِيمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ أَبِي رَاحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ * مَا وَجَعَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْحُمَى لِأَنَّهُا تُعْطَى كُلُّ مَفْصِلٍ قِسْطُهُ مِنَ الْوَجَعِ وَإِنَّ اللَّهَ يَعْطِي كُلَّ مَفْصِلٍ قِسْطَهُ ٥ مِنَ الْأَجْرَنِ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أُوَيْسٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ عَمْرُو بْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي مَرْوَانَ الْأَسْلَمِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ * أَنَّهُ سَمِعَهُ وَهُوَ فِي مَجْلِسِ اسْلَمَ وَمَجْلِسِ قُرَيْبٍ مِنَ الْمُنْبَرِ وَأَبُو هُرَيْرَةَ يَخْطُبُ النَّاسَ ثُمَّ التَفَتَ إِلَى مَجْلِسِ اسْلَمَ فَيَقُولُ مَوْتُوا سَرَوَاتُ اسْلَمَ مَوْتُوا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يَا مَعْشَرَ اسْلَمَ مَوْتُوا وَيَمُوتُ أَبُو هُرَيْرَةَ ن قَالَ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ أَبِي عُبَادَةَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عَوْنٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ بَابٍ قَالَ * كُنْتُ أَصَبُّ عَلَى أَبِي هُرَيْرَةَ مِنْ إِذَاوَةٍ وَهُوَ يَتَوَضَّأُ فَمَرَّ بِهِ رَجُلٌ فَقَالَ ابْنُ تَرِيدٍ قَالَ السُّوقُ فَقَالَ إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَشْتَرِيَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَرْجِعَ فَأَفْعَلْ ثُمَّ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ لَقَدْ خِفْتُ اللَّهَ مِمَّا اسْتَعْجَلَ الْقَدَرَنَ قَالَ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ قَالَ حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ صَبِيحٍ قَالَ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي فُضَالَةَ * أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ ٥ ذَكَرَ الْمَوْتَ فَكَأَنَّهُ تَمَنَّاهُ فَقَالَ بَعْضُ اصْحَابِهِ وَكَيْفَ تَهْتَمُّ بِالْمَوْتِ بَعْدَ قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يَتَمَنَّى الْمَوْتَ لَا بَرًّا وَلَا فَاجِرًا أَمَّا بَرٌّ فَيَزِدُّهُ بَرًّا وَأَمَّا فَاجِرٌ فَيَسْتَعْتِبُ فَقَالَ وَكَيْفَ لَا تَهْتَمُّ بِالْمَوْتِ وَأَنَا أَخَافُ أَنْ تُدْرِكَنِي سِتَّةَ نَهْأُونَ بِالدَّائِبِ وَيَبِيعُ الْحَكَمَ وَتَقَاطِعُ الْأَرْحَامَ وَكَثْرَةُ الشَّرِطِ وَنَشْوُ [الْحُمْرِ] يَتَّخِذُونَ الْقُرْآنَ مَزَامِيرَ ن قَالَ أَخْبَرَنَا مَعَاذُ بْنُ هَانِئٍ الْبَهْرَانِيُّ الْبَصْرِيُّ ٥ قَالَ حَدَّثَنَا حَرْبُ بْنُ شَدَّادٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ * أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى أَبِي هُرَيْرَةَ وَهُوَ مَرِيضٌ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَشْفِ أَبَا هُرَيْرَةَ فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ اللَّهُمَّ لَا تُرْجِعْنِي قَالَ فَأَعْلَاهَا مَرَّتَيْنِ فَقَالَ لَهُ أَبُو هُرَيْرَةَ يَا أَبَا سَلَمَةَ إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَمُوتَ فَمُتْ فَوَالَّذِي نَفْسِي فِي هُرَيْرَةَ بِيَدِهِ لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَأْتِيَ عَلَى الْعُلَمَاءِ زَمَنٌ يَكُونُ الْمَوْتُ أَحَبَّ إِلَى ٥ أَحَدِهِمْ مِنَ الذَّهَبِ الْأَحْمَرِ أَوْ لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَأْتِيَ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَأْتِي الرَّجُلَ قَبْرَ الْمُسْلِمِ فَيَقُولُ وَدِدْتُ أَنِّي صَاحِبُ هَذَا الْقَبْرِ ن قَالَ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي

كثير عن ابي سلمة بن عبد الرحمن قال * مرض ابو هريرة فأتته أعمده
فقلت اللهم أشف ابا هريرة فقال اللهم لا ترجعها وقال يوشك يا ابا سلمة
ان يأتى على الناس زمان يكون الموت احب الى احدهم من الذهب الاحمر
ويوشك يا ابا سلمة ان يقيت الى قريب ان يأتى الرجل القبر فيقول يا
ه ليتنى مكانه او مكانك ^٥ قال اخبرنا عقان بن مسلم وكثير بن هشام
قالا حدثنا حماد بن سلمة عن ابي المهزم عن ابي هريرة * انه كان اذا
موت به جنازة قال أمضى فأنا على الاثرون قال اخبرنا الفضل بن دكين
قال حدثنا ابو معشر عن سعيد قال * لما نزل بابى هريرة الموت قال لا
تضربوا على قبرى فسطاطا ولا تتبعونى بنار فاذا حملتمونى فأسرعوا فان
^{١٠} اكن صالحا تأتون الى ربى وان اكن غير ذلك فانما هو شىء تطرحونه
عن رقابكم ^{١٥} قال اخبرنا يزيد بن عمرو ومحمد بن اسماعيل بن ابي
فديك ومعن بن عيسى قالوا حدثنا ابن ابي ذئب عن المقبرى عن عبد
الرحمن بن مهران مولى ابي هريرة * ان ابا هريرة لما حضرته الوفاة قال لا
تضربوا على فسطاطا ولا تتبعونى بنار وأسرعوا الى اسراة فانى سمعت رسول
^{٢٠} الله صلعم يقول اذا وضع الرجل الصالح او المؤمن على سريره قال قدمون واذا
وضع الكافر او الفاجر على سريره قال يا ويلتى اين تذهبون ^{٢٥} قال
اخبرنا معن بن عيسى ومحمد بن اسماعيل بن ابي فديك قالا حدثنا
ابن ابي ذئب عن المقبرى عن عبد الرحمن بن مهران * ان مروان جاء
يعود ابا هريرة فوجده فى غمبة فقال عافاك الله فرفع ابو هريرة رأسه وقال
^{٣٠} اللهم أشدد وأجدد فخرج مروان فأدركه انسان عند أحساب القضا فقال
قد قضى ابو هريرة ^{٣٥} قال اخبرنا معن بن عيسى قال حدثنا مالك بن
انس عن المقبرى عن ابي هريرة * ان مروان دخل عليه فى شكوه الذى
مات فيه فقال شفاك الله يا ابا هريرة فقال ابو هريرة اللهم اتى أحب لى
فأحب لى قال فما بلغ مروان أحساب القضا حتى مات ابو هريرة ^{٤٠}
^{٤٥} قال اخبرنا سعيد بن منصور قال حدثنا عبد الله بن المبارك عن عبد
الوهاب بن ورن عن سلم بن بشير بن حاجل قال * بكى ابو هريرة فى
مرضه فقبل له ما يبكيك يا ابا هريرة قال اما اتى لا أبكى على دنياكم
هذه ولكنى أبكى لبعد سفرى وقلة زادى أصبحت فى صعود مهبطه على

جَنَّةٍ وَثَارٍ فَلَا أَدْرَى إِلَى أَيِّهِمَا يُسَلَّكُ فِي ن . قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ سَلَمَةَ قَالَ * دَخَلْتُ عَلَى ابْنِ هُرَيْرَةَ وَهُوَ يَمُوتُ فَقَالَ لِأَهْلِهِ لَا تَعْمِمُونِي وَلَا تُقَبِّصُونِي كَمَا صَنَعَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي ثَابِتُ بْنُ قَيْسٍ عَنْ ثَابِتِ بْنِ مَسْحَلٍ قَالَ * نَزَلَ النَّاسُ مِنَ الْعَوَالِي لِأَنَّ هُرَيْرَةَ كَانَ السُّلَيْدُ بْنُ عَتَبَةَ أَمِيرَ الْمَدِينَةِ فَأَرْسَلَ إِلَيْهِمْ لَا تَدْفِنُونَهُ حَتَّى تُؤْذِنُونِي وَنَامَ بَعْدَ الظُّهْرِ فَقَالَ ابْنُ عَمْرِو وَأَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ وَقَدْ حَضَرَا أَخْرَجُوا بِهِ فَخَرَجُوا بِهِ بَعْدَ الظُّهْرِ فَانْتَهَوْا بِهِ إِلَى مَوْضِعٍ لِلْجَنَائِزِ وَقَدْ دَنَا أَذَانُ الْعَصْرِ فَقَالَ الْقَوْمُ صَلُّوا عَلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ السُّلَيْدِ لَا يَصَلِّي عَلَيْهِ حَتَّى يَجِيءَ الْأَمِيرُ فَخَرَجَ لِلْعَصْرِ فَصَلَّى بِالنَّاسِ ثُمَّ صَلَّى عَلَيْهِ وَفِي النَّاسِ ابْنُ عَمْرِو وَأَبُو سَعِيدٍ ١٠ الْخُدْرِيُّ . قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ابْنُ ابْنِ فُرَوَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ابْنِ بَكْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ قَالَ * صَلَّى عَلَيْهِ السُّلَيْدُ بْنُ عَتَبَةَ وَهُوَ أَمِيرُ الْمَدِينَةِ وَمُرْوَانُ بْنُ الْحَكَمِ يَوْمَ شَهِدَ أَبَا هُرَيْرَةَ مَعْرُولاً مِنْ عَمَلِ الْمَدِينَةِ . قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ هِلَالٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ * شَهِدْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَوْمَ مَاتَ وَأَبُوهُ سَعِيدُ الْخُدْرِيُّ وَمُرْوَانُ يَمَشِيَانِ أَمَامَ الْجَنَازَةِ . قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَافِعٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ * كُنْتُ مَعَ ابْنِ عَمْرِو فِي جَنَازَةِ ابْنِ هُرَيْرَةَ وَهُوَ يَمَشِي أَمَامَهَا وَيُكْثِرُ التَّرَحُّمَ عَلَيْهِ وَيَقُولُ كَانَ مِمَّنْ يَحْفَظُ حَدِيثَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ . قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي عَمْرِو بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنُ عَنَسَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ٢٠ ابْنِ عَمْرِو بْنِ عَثْمَانَ بْنِ عَفَّانٍ قَالَ * لَمَّا مَاتَ أَبُو هُرَيْرَةَ كَانَ وَلَدُ عَثْمَانَ يَحْمِلُونَ سَرِيرَهُ حَتَّى بَلَّغُوا الْبَقِيعَ حَفِظًا بِمَا كَانَ مِنْ رَأْيِهِ فِي عَثْمَانَ . قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي ثَابِتُ بْنُ قَيْسٍ عَنْ ثَابِتِ بْنِ مَسْحَلٍ قَالَ * كَتَبَ السُّلَيْدُ بْنُ عَتَبَةَ إِلَى مَعَاوِيَةَ يُخْبِرُهُ بِمَوْتِ ابْنِ هُرَيْرَةَ فَكَتَبَ إِلَيْهِ أَنْظِرْ مِنْ تَرْكِ فُادُثْعَ إِلَى وَرَثَتِهِ عَشْرَةَ آلَافٍ دِرْهَمٍ وَأَحْسِنْ ٢٥ جِوَارِمَ وَأَفْعَلْ إِلَيْهِمْ مَعْرُوفًا فَإِنَّهُ كَانَ مِمَّنْ نَصَرَ عَثْمَانَ وَكَانَ مَعَهُ فِي الدَّارِ فَرَحَهُ اللَّهُ . قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو وَكَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ يَنْزِلُ ذَا الْخُلَيْفَةِ وَلَهُ دَارٌ بِالْمَدِينَةِ تَصَدَّقَ بِهَا عَلَى مَوَالِيهِ فَبَسَّغُوهَا بَعْدَ ذَلِكَ مِنْ عَمْرِو بْنِ

بِزَيْعِ ن وقد روى أبو هريرة عن أبي بكر وعمر وتوفى سنة تسع وخمسين في آخر خلافة معاوية بن أبي سفيان وكان له يوم توفى ثمان وسبعون سنة وهو صلى على عائشة زوج النبي صلى الله عليه وسلم في شهر رمضان سنة ثمان وخمسين وهو صلى على أم سلمة زوج النبي صلى الله عليه وسلم في شوال سنة تسع وخمسين وكان الولي على المدينة الوليد بن عتبة فركب إلى الغابة وأمر أبا هريرة يصلي بالناس فصلى على أم سلمة في شوال ثم توفى أبو هريرة بعد ذلك في هذه السنة ن

أبو الروي الدوسي من الأزد

كان ينزل ذا الحليفة من الأزد وكان عثمانياً وقد روى عن أبي بكر الصديق ومات قبل وفاة معاوية بن أبي سفيان ن

سعد بن أبي ذباب الدوسي

قال أخبرنا أنس بن عياض وصفوان بن عيسى قال حدثنا الحارث بن عبد الرحمن بن أبي ذباب الدوسي عن أبيه عن سعد بن أبي ذباب قال *قدمت على رسول الله صلى الله عليه وسلم فأسلمت ثم قلت يا رسول الله أجعل لقومي ٥ ما أسلموا عليه من أموالهم قال ففعل رسول الله صلى الله عليه وسلم واستعملني عليهم ثم استعملني عمر ن قال وكان سعد من أهل السراة قال فكلمت قومي في العسل فقلت لهم زكوه فإنه لا خير في ثمره لا تزكى قال وقال صفوان في ملأ لا يزكى فقالوا كم ترى قال فقلت العشر قال فأخذت منهم العشر فأثبت به عمر بن الخطاب وأخبرته بما كان قال فقبضه عمر فباعه ن قال أنس بن ٢ عياض في حديثه ثم جعل ثمنه في صدقات المسلمين ن

عبد الله بن باحينة

وباحينة أمه وهي ابنة الأرت وهو الحارث بن المطلب بن عبد مناف ابن قصي وأبوه مالك بن القش وهو جندب بن نضلة بن عبد الله ابن رافع بن مخضب بن مبشر بن صعب بن ذهمان بن نصر

ابن زهران بن كعب بن الحارث بن عبد الله بن نصر بن الازد غضب على قومه بنى مَحْضَب في شىء فحلف ألا يجمعه وآياهم منزل فلاحق بمكة فحالف المطلب بن عبد مناف فتزوج بحينة بنت الحارث بن المطلب فولدت له عبد الله ويكنى ابا محمد وأسلم وصحب النبي صلعم قديما وكان ناسكا فاضلا يصوم الدهر وكان ينزل بطن ريم على ثلاثين ميلا من المدينة ومات به في عمل مروان بن الحكم الآخر على المدينة في خلافة معاوية بن ابي سفيان

واخوه لابييه وامة جبير بن مالك

وامه بحينة بنت الحارث بن عبد المطلب صحب النبي صلعم وقُتل يوم اليمامة شهيدا سنة اثنى عشرة في خلافة ابي بكر الصديق ١٠

ثم احد ائهب الحارث بن عمير الازدي

قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني ربيعة بن عثمان عن عمر بن الحكم قال * بعث رسول الله صلعم الحارث بن عمير الازدي الى ملك بصرى بكتابه فلما نزل مؤتة عرض له شرحبيل بن عمرو الغساني فقال اين تريد قال الشام قال لعلك من رسل محمد قل نعم انا رسول الله صلعم ١٥ فأمر به فأوثق رباطا ثم قدمه فصرب عنقه صبرا ولم يقتل لرسول الله صلعم رسول غيرة وبلغ رسول الله صلعم الخبر فاشتد عليه وزدب الناس وأخبرهم بمقتل الحارث بن عمير ومن قتله فأسرعوا فكان ذلك سبب خروجهم الى غزوة مؤتة

ومن قضاة بن مالك بن عمرو بن مرة بن زيد بن حمير ٢٠
ثم من جهينة بن زيد بن ليث بن سود بن أسلم
بن الحاف بن قضاة

عقبة بن عامر بن عباس الجهني

قال اخبرنا موسى بن اسماعيل قال حدثني جبير بن حازم أملا على

قال ابن لهيعة عن معروف بن سوييد عن ابي حشاشنة عن عقبة بن عامر قال * بلغني قدوم النبي صلعم وانا في غنيمة لي فرغصتها ثم اتيت فقلت يا رسول الله جئت ابايعك فقال بيعة عربية تريد او بيعة هجرة قال فبايعته واقمت فقال يوما من كان هنا من معد فليقم فقام رجال وقمت معهم فقال لي اجلس قل ففعلت ذاك في مرتين او ثلاثا فقلت يا رسول الله ائسنا من معد قال لا قلت ممن نحن قال انتم من قضاة بن مالك بن حمير قال اخبرنا هشام ابو الوليد الطيالسي قال حدثنا ليث بن سعد قال حدثني ابو حشاشنة قال * رأيت عقبة بن عامر يصبغ بالسواد وكان يقول

١. نَغِيرُ اَعْلَاهَا وَنَبِّي اَصْلُهَا

قال محمد بن عمر شهد عقبة بن عامر صفيين مع معاوية وتحول الى مصر فنزلها وبني بها دارا وترقى في آخر خلافة معاوية بن ابي سفيان

زيد بن خالد الجهني

قال محمد بن عمر * يكنى ابا عبد الرحمن وقال غيره يكنى ابا طلحة ١٥ قال اخبرنا محمد بن عمر قال اخبرنا اسامة بن زيد بن اسلم عن ابيه ومحمد بن الحجازي الجهني قالا * مات زيد بن خالد الجهني بالمدينة سنة ثمان وسبعين وهو ابن خمس وثمانين سنة وقد روى عن ابي بكر وعمر وعثمان قال محمد بن سعد * وسمعت غير محمد بن عمر يقول توفى زيد بن خالد بالكوفة في آخر خلافة معاوية بن ابي سفيان

٢. تميم بن ربيعة بن عوف

ابن جراد بن يربوع بن طحيل بن عدى بن الربعة بن رشدان بن قيس بن جُهينة اسلم وشهد الحديبية مع رسول الله صلعم وبايع تحت الشجرة بيعة الرضوان

رافع بن مكيث بن عمرو

٢٥ ابن جراد بن يربوع بن طحيل بن عدى بن الربعة بن رشدان بن

قيس بن جُهينة اسلم وشهد الحُدَيْبِيَّةَ مع رسول الله صلَّعم وباع تحت الشجرة بيعة الرضوان وكان مع زيد بن حارثة في السرية التي وجه فيها رسول الله صلَّعم الى حِمْيَ وكانت في جمادى الآخرة سنة ست وبعثه زيد بن حارثة الى رسول الله صلَّعم بشيراً على ناقة من ابل القوم فأخذها منه علي بن ابي طالب في الطريق فردَّها على القوم وذلك حين بعثه رسول الله صلَّعم ليعرِّ عليهم ما أخذ منهم لأنهم قد كانوا قدموا على رسول الله صلَّعم فأسلموا وكتب لهم كتابا وكان رافع بن مكيث ايضا مع كُرْز بن جابر الفهري حين بعثه رسول الله صلَّعم بذى الجدر وكان مع عبد الرحمن في سريته الى دومة الجندل وبعثه بكتابه الى رسول الله صلَّعم بشيراً بما فتح الله عليه ورافع بن مكيث احد الاربعة الذين حملوا اُلوِيَّةَ جُهينة الاربعة التي عقدها لهم رسول الله صلَّعم يوم فتح مكة وبعثه رسول الله صلَّعم على صدقات جُهينة يصدِّقهم وكانت له دار بالمدينة ولجُهينة مساجد بالمدينة ن

واخوه جندب بن مكيث بن عمرو

شهد الحُدَيْبِيَّةَ مع رسول الله صلَّعم وباع تحت الشجرة بيعة الرضوان وكان مع كُرْز بن جابر الفهري حين بعثه رسول الله صلَّعم سريَّة الى العُرَيْنِيِّينَ الذين اغاروا على لقاح رسول الله صلَّعم بذى الجدرن قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني سعيد بن عطاء بن ابي مروان عن ابيه عن جدِّه * ان رسول الله صلَّعم لما أراد ان يغزو مكة بعث جندبا ورافعا ابني مكيث الى جُهينة يأمُرهم ان يحضروا رمضان بالمدينة وبعثهما ايضا حين اراد الخروج الى تبوك الى جُهينة يستنفرهم لغزو عدوهم قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثنا عبد الله بن عمرو بن زهير عن مَحْجَن ابن وهب عن ابي بَسْرَةَ الجهني عن جندب بن مكيث قال * كان رسول الله صلَّعم اذا قدم الوفاء لبس أحسن ثيابه وأمر عليَّة اصحابه بذلك فلقد رأيت رسول الله صلَّعم يوم قدم وفد كندة وعليه حلة يمانية وعلى ٢٥ ابي بكر وعمر مثل ذلك ن

عبد الله بن بدر بن زيد

ابن معاوية بن حسان بن اسعد بن وديعة بن مبدول بن عدو
ابن غنم بن الربعة بن رشدان بن قيس بن جهينة وكان اسمه عبد
العزى فلما اسلم غيّر اسمه فسُمّي عبد الله وابوه بدر بن زيد الذي
ذكره العباس بن مرداس في شعره وكان عبد الله بن بدر مع كرز بن جابر
انفهرى حين بعثه رسول الله صلعم سرية الى العنبريين الذين اغاروا على
لِقاح رسول الله صلعم بذي الجَدْر وهو احد الاربعة الذين حملوا النوبة جهينة
التي عقدها لهم رسول الله صلعم يوم فتح مكة ونزل عبد الله بن بدر
المدينة وله بها دار وكان ينزل ايضا البادية بالقبليّة جبال جهينة وقد
اروى عن ابي بكر ومات عبد الله بن بدر في خلافة معاوية بن ابي سفيان ن

عمرو بن مرة بن عبس

ابن مالك بن المَكْرَث بن مازن بن سعد بن مالك بن رفاعة بن نصر
ابن غطفان بن قيس بن جهينة ن اسلم قديما وصحب النبي صلعم
وشهد معه المشاهد وكان اول من ألحف قضاة باليمن فقال في ذلك
١٥ بعض البلويين

فَلَا تَهْلِكُوا فِي لَجَّةٍ قَالَهَا عَمْرُو

يعنى لَجَّاجَةً وولده بدمشق ن قال اخبرنا سليمان بن حرب قال
حدثنا بشر بن السرق عن ابن لهيعة عن الربيع بن سبرة عن ابيه عن
عمرو بن مرة الجهني قال * قال رسول الله صلعم يوما من كان من معد فليقم
٢٠ فقامت فقال اجلس ثم قال من كان من معد فليقم فقامت فقال اجلس
ثم قال من كان من معد فليقم فقامت فقال اجلس فقلت يا رسول الله
ممن نحن فقال انتم من قضاة بن مالك بن حمير ن

سيرة بن معبد الجهني

وهو ابو الربيع بن سبرة الذي روى عنه الزهري وروى الربيع عن ابيه
٢٥ قال * كنّا مع رسول الله صلعم في حجة الوداع فنهى عن المتعة وكانت

لسيرة دار بالمدينة في جهينة وكان نزل في آخر عمره ذا المروة فعقبه بها الى اليوم وتوفي سيرة في خلافة معاوية بن ابي سفيان

معبد بن خالد

وهو ابو زرعة الجهني ن اسلم قديما وكان مع كرز بن جابر الفهري حين بعثه رسول الله صلعم سرية الى العرنيين الذين اغاروا على لقاح رسول الله صلعم بذى الجدر وهو احد الاربعة الذين حملوا الوبة جهينة الاربعة التي عقدها لهم رسول الله صلعم يوم فتح مكة وكان ألزمهم للبادية وقد روى عن ابي بكر وعمر ومات سنة اثنتين وسبعين وهو ابن بضع وثمانين سنة ن

ابو ضبيس الجهني

اسلم قديما وكان مع كرز بن جابر الفهري حين بعثه رسول الله صلعم سرية الى العرنيين الذين أغاروا على لقاح رسول الله صلعم بذى الجدر وذلك في شوال سنة ست من الهجرة وشهد مع رسول الله صلعم بعد ذلك للديبية وبيع تحت الشجرة ببيعة الرضوان وشهد فتح مكة وكان يلزم البادية ومات في آخر خلافة معاوية بن ابي سفيان

كليب الجهني

قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثنا محمد بن مسلم الجوسقي مولى بني مخزوم عن غنيم بن كثير بن كليب الجهني عن ابيه عن جده قال * رأيت رسول الله صلعم في حاجته وقد رفع من عرقه الى جسع والنار توقد بالمزلفة وهو يومها حتى نزل قريبا منها ن

سويد بن صخر الجهني

اسلم قديما وكان مع كرز بن جابر الفهري حين بعثه رسول الله صلعم سرية الى العرنيين الذين اغاروا على لقاح رسول الله صلعم بذى الجدر

وذلك في شوال سنة ست من الهجرة وشهد بعد ذلك الحديبية وبايع تحت الشجرة بيعة الرضوان وهو احد الاربعة الذين حملوا أَلْوِيَةَ جهينة الاربعة التي عقدها لهم رسول الله صلعم يوم فتح مكة

سنان بن وبر الجهني

٥ وكان حليفا في بني سالم من الانصار شهد الرئيسيع مع رسول الله صلعم وهو الذي نازع جهجاه بن سعد يومئذ الدلو وهما يسقيان الماء فاختلعا وتنازعا وتناديا بالقبائل فننادى سنان بالانصار ونادى جهجاه يا آل قريش فتكلم يومئذ عبد الله بن أبي بن سلول وقال لئن رجعنا الى المدينة ليُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ في كلام له كثير فمما زيد بن ارقم ١. ذلك الى رسول الله صلعم فانكر ذلك عبد الله بن أبي فنزل القرآن بتصديق زيد وتكذيب ابي أبي ن

خالد بن عدى الجهني

أسلم خالد وصحب النبي صلعم وروى عنه ن قال أخبرنا عبد الله ابن يزيد ابو عبد الرحمن المقرئ قال حدثنا سعيد بن ابي أيوب وحياة ١٥ عن ابي الاسود عن بكير بن عبد الله عن بشر بن سعيد أخيرة عن خالد بن عدى الجهني عن رسول الله صلعم قال * من جاءه من اخيه معروف من غير مسئلة ولا إشراف نفس فليقبله ولا يرده فانما هو رزق ساقه الله اليه ن

ابو عبد الرحمن الجهني

٢. أسلم وصحب النبي صلعم وروى عنه ن قال أخبرنا محمد بن عبيد الطنافسي قال حدثنا محمد بن اسحاق عن يزيد بن ابي حبيب عن مَرْتَد بن عبد الله اليماني عن ابي عبد الرحمن الجهني قال * بينا نحن عند رسول الله صلعم ان طلع راكبان فلما رآهما قال كنديان مَدْحَجِيَّانِ حتى أتياه فاذا رجلا ن من مذحج فدنا احدهما اليه ليبايعه فلما أخذ بيده

قال يا رسول الله أَرَأَيْتَ مَنْ ذَاكَ فَاَمَنَّ بِكَ وَصَدَّقَكَ وَاتَّبَعَكَ مَا ذَا لَه قَالَ طُوبَى لَه فَمَسَحَ عَلَى يَدِهِ فَانصَرَفَ قَالَ ثُمَّ أَقْبَلَ الْآخِرَ حَتَّى اخَذَ بِيَدِهِ لِيُبَايِعَهُ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ مَنْ آمَنَ بِكَ وَصَدَّقَكَ وَاتَّبَعَكَ وَلَمْ يَرَوْكَ مَا ذَا لَه قَالَ طُوبَى لَه ثُمَّ طُوبَى لَه قَالَ ثُمَّ مَسَحَ عَلَى يَدِهِ فَانصَرَفَ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ اسْحَاقَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ ابْنِ حَبِيبٍ ه عَنْ مَرْثَدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عَبْدِ السَّرْحَنِ الْجُهَنِيِّ قَالَ * قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اقْبَلْ رَاكِبٌ غَدَا إِلَى يَهُودَ فَلَا تَبْدُوهُمْ بِالسَّلَامِ وَإِذَا سَلَّمُوا عَلَيْكُمْ فَقُولُوا وَعَلَيْكُمْ

عبد الله بن حبيب الجهنى

اسلم وصحب النبي صلى الله عليه وسلم وروى عنه ن قال أَخْبَرَنَا الصَّحَّاحُ بْنُ ١٠ مُحَمَّدٍ أَبُو عَاصِمٍ الشَّيْبَانِيُّ وَمُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنُ ابْنِ فُديك المدنى عن ابن ابى ذئب قال ابو عاصم عن أسيد بن ابى أسيد وقال ابن ابى فُديك عن ابى أسيد البراد عن معاذ بن عبد الله بن حبيب عن أبيه أنه قال * خَرَجْنَا فِي لَيْلَةٍ مَطَرٌ وَظُلُمَةٌ نَطْلُبُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَصَلَّى لَنَا قَالَ فَأَدْرَكْتُهُ فَقَالَ قُلْ فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا ثُمَّ قَالَ قُلْ فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا ثُمَّ قَالَ قُلْ ١٥ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَقُولُ قَالَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ حِينَ تُمَسِّي وَحِينَ تُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كَفَيْتُكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ن

الحارث بن عبد الله الجهنى

قال أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ عَمْرٍو الصَّبْيِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ رُفَيْعٍ عَنْ مَعْبُدِ الْجُهَنِيِّ قَالَ * بَعَثَنِي الصَّحَّاحُ بْنُ قَيْسٍ إِلَى الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْجُهَنِيِّ ٢٠ بَعَثَرِينَ أَلْفَ دِرْهَمٍ فَقَالَ قُلْ لَه أَنَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ أَمَرْنَا أَنْ نَنْفَقَ عَلَيْكَ فَاسْتَعْنِ بِهَذِهِ فَانْطَلَقْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ لَه أَصْلَحَكَ اللَّهُ أَنَا أَلَمِيرُ بَعَثَنِي إِلَيْكَ بِهَذِهِ الدَّرَاهِمِ وَأَخْبِرْهُ أَمْرَهَا فَقَالَ مَنْ أَنْتَ قُلْتُ أَنَا مَعْبُدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ابْنُ عُوَيْمِرٍ فَقَالَ نَعَمْ وَأَمَرَنِي أَنْ أَسْأَلَكَ عَنِ الْكَلْبَاتِ الَّتِي قَالَ لَكَ الْكَاهِنُ بِالْيَمَنِ يَوْمَ كَذَا وَكَذَا قَالَ نَعَمْ بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْيَمَنِ وَلَوْ أَوْسُنْ ٢٥ أَنَّهُ يَمُوتُ لَمْ أَفَارِقْهُ فَانْطَلَقْتُ فَأَتَانِي الْحَبَرُ فَقَالَ أَنَا مُحَمَّدًا قَدْ مَاتَ فَقُلْتُ لَه

متى فقال اليوم فلو انّ عندى سلاحا لقاتلته فلم امكث الا يسيرا حتى
أتى كتاب من ابى بكر انّ رسول الله صلعم قد مات وباع الناس لى خليفة
من بعده فبايع من قبلك فقلت ان رجلا اخبرنى بهذا من يومه لخليف
ان يكون عنده علم فارسلت اليه فقلت انّ ما قلت كان حقاً قال ما
كنت لأكذب فقلت له من اين تعلم ذلك فقال انه نبي نجده فى الكتاب
انه يموت يوم كذا وكذا قلت وكيف نكون بعده قال تستدبر راحم الى
خمس وثلاثين سنة ما زاد يومان

عوسجة بن جرمل بن جذيمة

ابن سيرة بن خديج بن مالك بن الماحرث بن مازن بن سعد بن
مالك بن رفاعة بن نصر بن غطفان بن قيس بن جهينة قال محمد بن
سعد هكذا نسبه لى هشام بن محمد بن السائب الكلبى وذكر هشام ان
رسول الله صلعم عقد لعوسجة بن حرسنة على الف من الناس يوم فتح
مكة وأقطعها ذا مّر قال ولم أسمع ذلك من غيره

بنّة للجهمي

١٥ قال محمد بن سعد أخبرت عن الوليد بن مسلم عن ابن لهيعة عن
ابى الزبير عن جابر بن عبد الله عن بنّة للجهمي قال قال رسول الله
صلعم * لا يتعاطى السيف مسلوان

ابن حديدة الجهمي

وكان له صحبة وهو الذى أدركه عمر بن الخطاب فقال ابن تريد قال
٢٠ أردت صلاة العصر فقال أسرع فانك قد طفقت

رفاعة بن عرادة الجهمي

قال بعضهم ابن عرابة وابن هرابة اسلم وصحب النبى صلعم

ومن بَلَى بن عمرو بن الْحَافِ بن قِضَاعَةَ

رُوَيْفَعِ بن ثَابِتِ الْبَلَوِيِّ

وكان ينزل الجَنَابَ اسلم وصحب النبي صلعم وروى عنه ن

أَبُو الشَّمُوسِ الْبَلَوِيُّ

وكان ينزل حُبَقًا اسلم وصحب النبي صلعم ن

طَلْحَةَ بن الْبَرَاءِ بن عَمِيرٍ

ابن وَبَرَةَ بن ثَعْلَبَةَ بن غَنَمِ بن سُرَّى بن سَلَمَةَ بن أُثَيْفِ بن جُشَمِ
ابن تَمِيمِ بن عَوْذِ مَنَاةَ بن نَاجِ بن تَيْمِ بن أَرَاثَةَ بن عَامِرِ بن عَبِيلَةَ بن
قَسِيمِ بن قِرَانَ بن بَلَى وله حِلْفٌ في بَنِي عَمْرِو بن عَنُوفٍ من الانصار
وهو الذي قال له النبي صلعم * اللَّهُمَّ اكْفِ طَلْحَةَ وَاَنْتَ تَصْحَكُ إِلَيْهِ وَهُوَ ١٠
يَصْحَكُ إِلَيْكَ ن قال أَخْبَرَنِي بِنَسَبِ طَلْحَةَ وَقِصَّتِهِ هَذِهِ هِشَامُ بن مُحَمَّدٍ
ابن السَّائِبِ الْكَلْبِيِّ ن

أَبُو أُمَامَةَ بن ثَعْلَبَةَ الْبَلَوِيُّ

ابن عَمِّ ابْنِ بُرْدَةَ بن نِيَارِ خَالَ الْبَرَاءِ بن عَازِبِ ن قال أَخْبَرَنَا مُحَمَّدٌ
ابن عَمْرِو قال حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بن مُنِيبِ بن عَبْدِ اللَّهِ بن ابْنِ أُمَامَةَ عن ١٥
أَبِيهِ عن جَدِّهِ * أَنَّهُ أبا أُمَامَةَ بن ثَعْلَبَةَ وله صَحْبَةٌ وهو ابن عَمِّ ابْنِ بُرْدَةَ
ابن نِيَارِ رُئِيَ يَغْسِلُ يَدَيْهِ مِنْ غَمَرِ بَطْنِ فَقِيلَ لَهُ فِي ذَلِكَ فَقَالَ أَمَرْنَا
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّعَمَ أَنْ نَتَوَضَّأَ مِنَ الْغَمَرِ لَا يُوْنِى بِهِ بَعْضُنَا بَعْضًا ن

عبد الله بن صبيح بن وبرة

ابن ثَعْلَبَةَ بن غَنَمِ بن سُرَّى بن سَلَمَةَ بن أُثَيْفِ وهو في بَنِي عَمْرِو بن ٢٠
عَنُوفٍ وشَهِدَ الْحَدِيثِيَّةَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّعَمَ وَيَاوِجَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ بَيْعَةَ
الرَّضْوَانِ ن قال أَخْبَرَنِي بِذَلِكَ هِشَامُ بن مُحَمَّدِ بن السَّائِبِ الْكَلْبِيِّ عن أَبِيهِ ن

ومن بنى عذرة بن سعد بن زيد بن ليث بن سود بن

اسلم بن لحاف بن قضاة

خالد بن عرفة

ابن أبرة بن سنان بن صيفي بن الهائلة بن عبد الله بن غيلان بن
اسلم بن حزار بن كاهل بن عذرة وهو حليف لبني زهرة بن كلاب
صحب النبي صلعم وروى عنه وكان سعد بن أبي وقاص ولده القتال يوم
القادسية وهو الذي قتل للخوارج يوم النخيلة ونزل الكوفة وابتنى بها دارا
وله بقية وعقب اليوم ن

جمرة بن النعمان بن قودة

١. ابن مالك بن سنان بن البتياع بن ذليم بن عدي بن حزار بن كاهل
ابن عذرة ن وكان سيد عذرة وعمو أول أهل الحجاز قدم على النبي
صلعم بصدقة بنى عذرة فأقطع رسول الله صلعم رمية سوطه وحضر فرسه
من وادي القرى فلم يزل بواقي القرى واتخذها منزلا حتى مات ن

أبو خزامة العذري

١٥ كان يسكن الحجاب وهي أرض عذرة ويلي اسلم وصحب النبي صلعم
وروى عنه ن

ومن الاشعريين وهم بنو الاشعر واسمه نبت بن أدد بن

زيد بن يشجب بن عريب بن زيد بن كهلان

بن سبأ بن يشجب بن يعرب بن قحطان

أبو بردة بن قيس

٢.

ابن سليم بن حصار بن حرب بن عامر بن عمرو بن بكر بن عامر بن
عكر بن وائل بن ناجية بن الجهمير بن الاشعر وهو اخو ابي موسى

الاشعري اسلم وهاجر من بلاد قومه فوافق قدومه المدينة مع من هاجر من
الاشعريين ويقال كانوا خمسين رجلا قدوم اهل السفينتين من ارض الحبشة
وروى ابو بردة بن قيس عن النبي صلعم ن

ابو عامر الاشعري

وكان ممن قدم من الاشعريين على رسول الله صلعم وشهد معه فتح ه
مكة وحنين وبعثه رسول الله صلعم يوم حنين في آثار من توجه الى
أوطاس من المشركين من هوازن وعقد له رسول الله صلعم لواء فانتهى
الى عسكرهم فبرز منهم رجل فقال من يبارز فبرز له ابو عامر فقتله ابو عامر
حتى قبل منهم تسعة مبارزة فلما كان العاشر برز له ابو عامر فضرب ابا
عامر فاثبتته فاحتبل به رمف واستخلف ابا موسى الاشعري على مكانه ١٠
واخبر ابو عامر ابا موسى ان قاتله صاحب العمامة الصفراء واوصى ابو عامر
الى ابي موسى ودفع اليه الراية وقال ادفع قوسى وسلاحى للنبي صلعم
ومات ابو عامر فقاتلهم ابو موسى حتى فتح الله عليه وقتل قاتل ابي عامر
وجاء بفرسه وسلاحه وتركتته الى رسول الله صلعم فدفعه رسول الله صلعم
لى ابنه ثم قال اللهم اغفر لاني عامر واجعله من اهل الجنة في الجنة ن ١٥

وابنه عامر بن ابي عامر

وقد صحب النبي صلعم وغزا معه وروى عنه ن

ابو مالك الاشعري

اسلم وصحب النبي صلعم وغزا معه وروى عنه ن قال اخبرنا سليمان
ابن عبد الرحمن الدمشقي قال حدثنا الوليد بن مسلم قال حدثني ٢٠
يحيى بن عبد العزيز الأزدي عن عبد الله بن نعيم الأزدي عن الضحاك
ابن عبد الرحمن بن عرزب عن ابي موسى الاشعري * ان رسول الله صلعم
عقد لاني مالك الاشعري على خيل الطلب وأمره ان يطلب هوازن حين
أنهزم من ن قال اخبرنا موسى بن اسماعيل عن أبان بن يزيد العطار
عن يحيى بن ابي كثير عن زيد عن ابي سلام عن ابي مالك الاشعري ٢٥

عن النبي صلعم قال * الطهور شطر الايمان ن قال اخبرنا عفان بن مسلم قال حدثنا ابيان قال حدثنا قتادة عن شهر بن حوشب عن عبد الرحمن بن غنم عن ابي مالك الاشعري * انه جمع اصحابه فقال هلم اصلتكم بكم صلاة أم نسي قال وكان رجلا من الاشعريين قال فدا بجفنة من ماء فغسل يديه ثلاثا تمضمض واستنشق وغسل وجهه ثلاثا وذراعيه ثلاثا ومسح برأسه وأذنيه وغسل قدميه قال فصلى الظهر فقرأ فيها بفتح الكتاب اثنيتين وعشرين تكبيرة ن

الحارث الاشعري

اسلم وصحب النبي صلعم وروى عنه ن قال اخبرنا موسى بن اسماعيل عن ابيان عن يحيى بن ابي كثير عن زيد عن ابي سلام عن الحارث الاشعري عن النبي صلعم قال * ان الله امر يحيى بن زكرياء بخمس كلمات ان يعمل بهن وان يأمر بنى اسرائيل ان يعملوا بهن ن

ومن الحضارمة وهم من اليمن

العلاء بن الحضرمي

١٥ واسم الحضرمي عبد الله بن ضداد بن سلمى بن اكبر من حضرموت من اليمن وكان حليفا لبنى امية بن عبد شمس بن عبد مناف واخوه ميمون بن الحضرمي صاحب البئر التي بأعلى مكة بالابطح يقال لها بئر ميمون مشهورة على طريق اهل العراف وكان حفرها في الجاهلية واسلم العلاء بن الحضرمي قديمان قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني ٢٠ ابو بكر بن عبد الله بن ابي سبرة عن محمد بن يوسف عن السائب بن يزيد عن العلاء بن الحضرمي * ان رسول الله صلعم بعثه منصرفة من الجعرانة الى المنذر بن ساهي العبدي بالبحرين وكتب رسول الله صلعم الى المنذر بن ساهي معه كتابا يدعوه فيه الى الاسلام وخلق بين العلاء ابن الحضرمي وبين الصدقة يجتنبها وكتب رسول الله صلعم للعلاء كتابا ٢٥ فيه فرائض الصدقة في الابل والبقر والغنم والثمار والاموال يصدقهم على ذلك وأنه ان يأخذ الصدقة من اغنياءهم فيردها على فقراءهم وبعث رسول

الله صلعم معه نفرا فيهم ابو هريرة وقال له اَسْتَوْصِ به خيرا ن قال اخبرنا
محمد بن عمر قال حدثني عبد الله بن يزيد عن سالم مولى بنى نصر قال
سمعت ابا هريرة يقول * بعثني رسول الله صلعم مع العلاء بن الحضرمي
وأوصاه في خيرا فلما فصلنا قال لي ان رسول الله صلعم قد أوصاني بك خيرا
فانظر ماذا تحب قال قلت تجعلني أوتن لك ولا تسبقني بأمين فأعطاه
ذلك ن قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني اسماعيل بن ابراهيم بن عقبة
عن موسى بن عقبة عن الزهري عن عروة عن المسور بن مخرمة عن
عمرو بن عوف حليف بنى عامر بن لؤي * ان رسول الله صلعم بعث العلاء
ابن الحضرمي الى البحرين ثم عزله عن البحرين وبعث أبان بن سعد عاملا
عليهان قال محمد بن عمر وكان رسول الله صلعم قد كتب الى العلاء
ابن الحضرمي ان يقدم عليه بعشرين رجلا من عبد القيس فقدم عليه
منهم بعشرين رجلا رأسهم عبد الله بن عوف الاشج واستخلف العلاء
على البحرين المنذر بن ساوى فشكا الوفد العلاء بن الحضرمي فعزله رسول
الله صلعم وولى أبان بن سعيد بن العاص وقال له اَسْتَوْصِ بعبد القيس
خيرا وأكرم سراتهم ن قال اخبرنا يزيد بن هارون قال اخبرنا حماد بن
سلمة عن علي بن زيد * ان رسول الله صلعم رأى على العلاء بن الحضرمي
قميصا سُبُلَانِيَا طَوِيلَ الْكُمَيْيْنِ فقطعه من عند اطراف اصابعه ن قال
اخبرنا انس بن عياض قال حدثني عبد الرحمن بن حُميد بن عبد الرحمن
ابن عوف قال سمعت عمر بن عبد العزيز سأل السائب بن يزيد ما
سمعت في سكتي مكة فقال قال العلاء بن الحضرمي ان رسول الله صلعم
قال * ثلاث للمهاجر بعد الصدّار ن قال اخبرنا يعقوب بن ابراهيم بن سعد
الزهري عن ابيه عن صالح بن كيسان عن عبد الرحمن بن حُميد انه
سمع عمر بن عبد العزيز يسأل السائب بن يزيد فقال السائب سمعت
العلاء بن الحضرمي يقول سمعت رسول الله صلعم يقول * ثلاث لِيَالٍ يَمْكُنُهُنَّ
المهاجر بمكة بعد الصدّار قال ثم رجع الحديث الى الاول قال فلم يزل أبان
ابن سعيد عاملا على البحرين حتى قبض رسول الله صلعم وارتد ربيعة
بالبحرين فاقبل أبان بن سعيد الى المدينة وتركه عمله فاراد ابو بكر الصديق
ان يرده الى البحرين فأبى وقال لا أعمل لاحد بعد رسول الله صلعم فاجمع

ابو بكر بَعَثَ العلاء بن الحضرمي فداه فقال اتى وجدتك من عمال رسول الله صلعم الذين ولى فرأيت ان أولئك ما كان رسول الله صلعم ولاك فعليك بتقوى الله فخرج العلاء بن الحضرمي من المدينة في سنة عشر رابعا معه فرأت بن حبان العاجلي دليلا وكتب ابو بكر كتابا للعلاء بن الحضرمي ان ينفر معه كل من مر به من المسلمين الى عدوهم فصار العلاء فيمن تبعه منهم حتى نزل حصن حواثا فقاتلهم فلم يفلت منهم احد ثم أتى القطيف وبها جمع من العجم فقاتلهم فاصاب منهم طرفا وانهزموا فانصمت الاعاجم الى الزارة فاتاهم العلاء فنزل الخطط على ساحل البحر فقاتلهم وحاصره الى ان توفي ابو بكر رحمه الله وولى عمر بن الخطاب وطلب اهل الزارة الصلح فصالحهم العلاء ثم عبر العلاء الى اهل دارين فقاتلهم فقتل المقاتلة وحوى الدارى وبعث العلاء عرقبة بن هرثمة الى اسياق فارس فقطع في السفن فكان اول من فتح جزيرة بارض فارس واتخذ فيها مسجدا واغار على بارخان والاسياق وذلك في سنة اربع عشرة ن قال اخبرنا علي بن محمد بن عبد الله بن ابي سيف عن ابي اسماعيل الهمداني وغيره عن مجاهد عن ١٥ الشَّعْبِي قال * كتب عمر بن الخطاب الى العلاء بن الحضرمي وهو بالبحرين ان سر الى عتبة بن غزوان فقد وليت عملك واعلم انك تقدم على رجل من المهاجرين الاولين الذين سبقك لهم من الله الحسنى لم اعزله الا يكون عفيفا صليبا شديدا البأس ولكي ظننت انك اغنى عن المسلمين في تلك الناحية منه فأعرف له حقه وقد وليت قبلك رجلا مات قبل ان يصل ٢٠ فان يرد الله ان تلي وليت وان يرد الله ان يلي عتبة فالخلف والامر لله رب العالمين واعلم ان امر الله محفوظ بحفظه الذي انزله فانظر الذي خلقت له فأكدح له ودع ما سواه فان الدنيا امد والآخرة ابد فلا يشغلتك شئ مذبذب خبيره عن شئ باق شره وأهرب الى الله من سخطه فان الله يجمع لمن شاء الفضيلة في حكمه وعلمه نسأل الله لنا ولك العون على ٢٥ طاعته والنجاح من عذابه قال فخرج العلاء بن الحضرمي من البحرين في رهط منهم ابو هريرة وابو بكرة وكان يقال لاني بكرة حين قدم البصرة البحري وولد له بالبحرين عبد الله بن ابي بكرة قال فلما كانوا بلباس قريبا من الصعاب والصعاب من ارض بني تميم مات العلاء بن الحضرمي

فرجع ابو هريرة الى البكرين وقدم ابو بكر الى البصرة فكان ابو هريرة يقول رأيت من العلاء بن الحضرمي ثلاثة اشياء لا أزال احبه ابدا رأيتُه قطع البحر على فرسه يوم دارين وقدم من المدينة يريد البكرين فلما كان بالدهناء نفذ مأوئهم فدعا الله فنبع لهم من تحت رملة فارتووا وارتحلوا وأنسى رجل منهم بعض متاعته فرجع فأخذه ولم يجد الماء وخرجت معه من البكرين الى صف البصرة فلما كنا بلباس مات ونحن على غير ماء فأبى الله لنا سحابة فمطرنا فغسلناه وحفرنا له بسيوفنا ولم نلحده له ودفناه ومضينا فقال رجل من اصحاب رسول صلعم دفناه ولم نلحده له فرجعنا لنلحده له فلم نجد موضع قبره وقدم ابو بكر البصرة ب وفاة العلاء بن الحضرمي ن

شريح الحضرمي

قال اخبرنا ابو أسامة حماد بن أسامة قال حدثني عبد الله بن المبارك عن يونس بن يزيد عن الزهري عن السائب بن يزيد أن شريحا للحضرمي ذكر عند النبي صلعم فقال * ذاك رجل لا يتوسد القرآن

عمرو بن عوف

قال محمد بن عمر هو يمان حليف لبني عامر بن لؤي واسلم قديما وصحب النبي صلعم وروى عنه ن

لبيد بن عقبة

ابن رافع بن امرئ القيس بن زيد بن عبد الاشهل وامة أم البنين بنت حذيفة بن ربيعة بن سالم بن معاوية بن ضرار بن ذبيان من بني سلامان بن سعد هذيم من قضاة وفي لبيد بن عقبة جاءت رخصة الأطعم لم لا يقدر على الصوم فولد لبيد بن عقبة محمود بن لبيد الفقيه ولد في عهد النبي صلعم ومنظور وميمون وأمه أم منظور بنت محمود بن مسلمة بن سلمة بن خالد بن عدى بن مجدعة بن حارثة

ابن الحارث من الاوس وعثمان وامية وامية الرحمن وامهم ام ولد وكان للبيد بن عقبة عقب فانقرضوا جميعا فلم يبق منهم احد

حاجب بن بريدة من اهل رابح

وَمِنْ بَنُو زَعُورَاءَ بْنِ جُشَمٍ إِخْوَةُ عَبْدِ الْأَشْهَلِ بْنِ جُشَمٍ قُتِلَ يَوْمَ الْيَمَامَةِ شَهِيدًا سَنَةَ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ ن

وَمِنْ بَنِي حَارِثَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ بْنِ عَمْرِو وَهُوَ النَّبِيتُ

البراء بن عازب

ابن الحارث بن عدى بن جشم بن مَجْدَعَةَ بن حارثة بن الحارث بن الخزرج وامه حبيبة بنت ابي حبيبة بن الحباب بن انس بن زيد بن مالك بن النجار بن الخزرج ويقال بل امه ام خالد بنت ثابت بن سنان ابن عبيد بن الاحجر وهو خذرة فولد البراء يزيد وعبيدا ويونس وعازب ويحيى وام عبد الله ولم تسم لنا امهم قال اخبرنا وكيع بن الجراح عن اسرائيل وابيه عن ابي اسحاق قال واخبرنا عبيد الله بن موسى عن اسرائيل عن ابي اسحاق * ان البراء بن عازب كان يكتي ابا عماره ن قالوا وكان عازب قد اسلم ايضا وكانت امه من بني سليم بن منصور وكان له من الولد البراء وعبيد وام عبد الله مَبِيعَةً وامهم جميعا حبيبة بنت ابي حبيبة بن الحباب ويقال بل امهم ام خالد بنت ثابت ن ولم نسمع لعازب بذكر في شيء من المغازي وقد سمعنا بحديثه في الرجل الذي اشتراه منه ابو بكر ن قال اخبرنا عبيد الله بن موسى قال اخبرنا ١. اسرائيل عن ابي اسحاق عن البراء قال * اشترى ابو بكر من عازب رجلا بثلاثة عشر درهما فقال ابو بكر لعازب مِر البراء فليُحْمِلْهُ اِىَّ رَحْلِي فقال له عازب لا حتى نُحَدِّثَنَّاهُ كَيْفَ صَنَعْتَ اَنْتَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّعَ حِينَ خَرَجْنَا وَالْمَشْرُوكُونَ يَطْلُبُونَكَ قَالَ اَدْجْنَا مِنْ مَكَّةَ فَاَحْبَبْنَا لِبَيْتِنَا وَيَوْمَنَا حَتَّى اُطَهِّرْنَا وَهَلَمَّ قَائِمُ الظُّهْرِ فَرَمِينُ بَبْصَرِي هَلْ اَرَى مِنْ هَذَا نَأْيِي اِلَيْهِ ٢. فَكَلَّا اَلَا بِصُخْرَةٍ فَكَتَبْتُهُنَّ اِلَيْهَا فَلَا بَقِيَّةَ هَلْ لَهَا فَظَهَرَتْ اِىَّ بَقِيَّةَ هَلْ لَهَا

فَسَوَّيْتُهُ ثُمَّ فَرَشْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ فَرَوْهُ ثُمَّ قُلْتُ أَصْطَجِعُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَاصْطَجَعَ ثُمَّ ذَهَبْتُ أَنْقَضُ مَا حَوْلِي هَلْ أَرَى مِنَ الطَّلَبِ أَحَدًا فَإِذَا أَنَا بِرَأْسِ يَسَاقِ غَنَمِهِ إِلَى الصَّخْرَةِ يُرِيدُ مِنْهَا مِثْلَ الَّذِي نُرِيدُ يَعْنِي الطَّلَبَ فَسَأَلْتُهُ لِمَنْ أَنْتَ يَا غَلَامُ قَالَ لِرَجُلٍ مِنْ قُرَيْشٍ [فَسَمَّاهُ لِي] فَعَرَفْتُهُ فَقُلْتُ وَهَلْ فِي غَنَمِكَ مِنْ نَبِيٍّ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ هَلْ أَنْتَ حَالِبٌ لِي قَالَ نَعَمْ قَالَ أَمَرْتُهُ فَاعْتَقَلَ شَاةً مِنْ غَنَمِهِ ثُمَّ أَمَرْتُهُ أَنْ يَنْقِضَ كَفْيَهُ فَقَالَ هَكَذَا فَضَرَبَ أَحَدِي يَدَيْهِ الْآخَرَى فَحَلَبَ لِي كَثْبَةً مِنْ لَبَنٍ وَقَدْ رُوِيَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ مَعَى إِدَاوَةٍ عَلَى فَمِهَا خِرْقَةٌ فَصَبَبْتُ عَلَى اللَّبَنِ حَتَّى بَرَدَ اسْفَلُهُ فَأَقْبَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ فَوَافَقْتُهُ قَدْ اسْتَنْقِظَ فَقُلْتُ أَشْرِبُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَشَرِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ حَتَّى رَضِيْتُ ثُمَّ قُلْتُ قَدْ إِنَّا لِلرَّحِيلِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَارْتَحَلْنَا وَالْقَوْمُ ١٠ يَطْلُبُونَنَا فَلَمْ يُدْرِكُنَا أَحَدٌ مِنْهُمْ غَيْرُ سُرَاقَةَ بْنِ مَالِكِ بْنِ جُعْشَمٍ عَلَى فَرَسٍ لَهُ فَقُلْتُ هَذَا الطَّلَبُ قَدْ لَحَقَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ لَا تَحْزَنَنَّ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَلَمَّا دَنَا فَكَانَ بَيْنَهُ وَبَيْنَنَا قَيْدٌ رُمَحَيْنٍ أَوْ ثَلَاثَةٌ قُلْتُ هَذَا الطَّلَبُ قَدْ لَحَقَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَبَكَيْتُ فَقَالَ مَا يُبْكِيكَ قُلْتُ أَمَّا وَاللَّهِ مَا عَلَى نَفْسِي أَبْكِي وَلَكِنِّي أَبْكِي عَلَيْكَ قَالَ فِدَا عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ اكْفِنَاهُ ١٥ بِمَا شِئْتَ قَالَ فَسَاحَتِ بِهِ فَرَسُهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى بَطْنِهَا فَوَثَبَ عَنْهَا ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ هَذَا عَمَلُكَ فَادْعِ اللَّهَ أَنْ يُنَجِّيَنِي مِمَّا أَنَا فِيهِ فَوَاللَّهِ لَأُعَمِّيَنَّ عَلَى مَنْ وَرَأَى مِنَ الطَّلَبِ وَهَذِهِ كِنَانَتِي فَخُذْ سَهْمًا مِنْهَا فَإِنَّكَ سَتَمَرَّ عَلَى أَبِي وَغَنَمِي بِمَكَانٍ كَذَا وَكَذَا فَخُذْ مِنْهَا حَاجَتَكَ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ لَا حَاجَةَ لَنَا فِي أَبِيكَ وَدَعَا لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ فَانْطَلَقَ ٢٠ وَاجْعَا إِلَى أَصْحَابِهِ وَمَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ وَأَنَا مَعَهُ حَتَّى قَدَمْنَا الْمَدِينَةَ لَيْلًا فَتَنَازَعَهُ الْقَوْمُ أَيُّهُمْ يَنْزِلُ عَلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ أَنِّي أَنْزِلُ اللَّيْلَةَ عَلَى بَنِي النَّجَّارِ أَخْوَالَ عَبْدِ الْمُطَّلَبِ أَكْرَمُهُمْ بِذَلِكَ وَخَرَجَ النَّاسُ حِينَ دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ فِي الطَّرِيقِ وَعَلَى الْبُيُوتِ وَالْغُلَامَانِ وَالْخُدَمِ [صَارْخُونَ] جَاءَ مُحَمَّدٌ جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ جَاءَ مُحَمَّدٌ جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ فَلَمَّا أَصْبَحَ انْطَلَقَ فَتَزَلَّ ٢٥ حَيْثُ أَمَرَ قَالَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ يَحِبُّ أَنْ يُوَجَّهَ نَحْوَ الْكَعْبَةِ فَانْزَلَ اللَّهُ قَدْ تَرَى تَقَلَّبَ وَجْهَهُ فِي السَّمَاءِ فَلَنَوَّلَيْنَاكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا قَوْلُ وَجْهَهُ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَتَوَجَّهَ نَحْوَ الْكَعْبَةِ قَالَ وَقَالَ أَلَسْفَاهُ مِنَ النَّاسِ

مَا وَلَّاهُمْ عَنْ قِبَلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ
وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ قَالَ صَلَّى مع النَّبِيِّ رَجُلٌ
ثُمَّ خَرَجَ بَعْدَ مَا صَلَّى فَمَرَّ عَلَيَّ قَوْمٌ مِنَ الْإِنصَارِ وَهُمْ رُكُوعٌ فِي صَلَاةِ الْعَصْرِ
نَحْوَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ فَقَالَ هُوَ يَشْهَدُ أَنَّهُ صَلَّى مع رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَّهُ وَجَّهَ
نَحْوَ الْكَعْبَةِ فَاحْرَفَ الْقَوْمُ حَتَّى وَجَّهُوا نَحْوَ الْكَعْبَةِ ٥ قَالَ الْبَرَاءُ وَكَانَ أَوَّلَ مَنْ
قَدَّمَ عَلَيْنَا مِنَ الْهَاجَرِيِّينَ مَصْعَبُ بْنُ عَمِيرٍ أَخُو بَنِي عَبْدِ الدَّارِ بْنِ قُصَيٍّ
فَقُلْنَا لَهُ مَا فَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ هُوَ مَكَانُهُ وَاصْحَابُهُ عَلَى أَثَرِي ثُمَّ
أَتَى بَعْدَهُ عَمْرُو بْنُ أُمِّ مَكْتُمٍ أَخُو بَنِي فَهْرٍ الْأَعْمَى فَقُلْنَا لَهُ مَا فَعَلَ مِنْ
وَرَاءِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاصْحَابُهُ قَالَ هُمْ أَوَّلِي عَلَى أَثَرِي قَالَ ثُمَّ أَتَانَا بَعْدَهُ
١٠ هَمَارُ بْنُ يَاسِرٍ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ وَبِلَالٌ ثُمَّ أَتَانَا
بَعْدَهُمْ عَمْرُ بْنُ الْخَطَّابِ فِي عِشْرِينَ رَاكِبًا ثُمَّ أَتَانَا بَعْدَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَأَبُو بَكْرٍ مَعَهُ ١١ قَالَ الْبَرَاءُ فَلَمْ يَقْدَمْ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى قَرَأْتُ سُورَةَ
مِنَ الْمُفَصَّلِ ثُمَّ خَرَجْنَا نَتَلَقَّى الْعَبِيرَ فَوَجَدْنَاهُمْ قَدْ حَذَرُوا ١٢ قَالَ أَخْبَرَنَا
عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي اسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ
١٥ * اُسْتُصْغِرْتُ أَنَا وَأَبْنُ عَمْرِو يَوْمَ بَدْرٍ فَلَمْ نَشْهَدْ هَاهُنَا قَالَ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ
ابْنُ هَارُونَ قَالَ أَخْبَرَنَا شَرِيكُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي اسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ
ابْنِ عَازِبٍ قَالَ * اُسْتُصْغِرْتُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَأَبْنُ عَمْرِو يَوْمَ بَدْرٍ
قَالَ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ عَنْ حَازِمٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي اسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ
قَالَ * اُسْتُصْغِرْنَا يَوْمَ بَدْرٍ أَنَا وَأَبْنُ عَمْرِو ١٦ قَالَ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ
٢٠ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو اسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ الْبَرَاءَ يَقُولُ * مَا قَدَّمَ
عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى قَرَأْتُ سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى فِي سُورَةٍ مِنَ
الْمُفَصَّلِ ٢١ قَالَ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ أَبِي اسْحَاقَ
عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ * صَغُرْتُ أَنَا وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو يَوْمَ بَدْرٍ ٢٢ قَالَ أَخْبَرَنَا
عَبِيدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي اسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ
٢٥ الْبَرَاءَ يَقُولُ * غَزَوْتُ مع رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسَ عَشْرَةَ غَزْوَةً وَأَنَا وَعَبْدُ اللَّهِ
ابْنُ عَمْرِو لَدُنَّ ٢٦ قَالَ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا حُدَيْمٌ
ابْنُ مَعَاوِيَةَ عَنْ أَبِي اسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ الْبَرَاءَ بْنَ عَازِبٍ يَقُولُ * غَزَوْتُ مع
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسَ عَشْرَةَ غَزْوَةً ٢٧ قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ أَبُو الْوَلِيدِ

الطيالسي قال حدثنا ليث بن سعد قال حدثني صفوان بن سليم عن
 ابي بُسرة عن البراء بن عازب قال * صحبتُ رسول الله صلعم ثمانية عشر
 سفراً فلم أره ترك ركعتين قبل الظهر قال اخبرنا محمد بن عمر قال
 حدثنا عبد الملك بن سليمان عن صفوان بن سليم عن ابي بُسرة الجهني
 قال سمعت البراء بن عازب يقول * غزوت مع رسول الله صلعم ثمان عشرة ٥
 غزوة ما رأيته ترك ركعتين حين تزيغ الشمس في حضر ولا سفر
 قال محمد بن عمر * أجاز رسول الله صلعم البراء بن عازب يوم الخندق وهو
 ابن خمس عشرة سنة ولم يجز قبلها قال اخبرنا الفضل بن دكين
 قال حدثنا يونس بن ابي اسحاق وشعبة ومالك عن ابي السفر قال * رأيت
 علي البراء بن عازب خاتم ذهب قال محمد بن عمر ونزل البراء ١٠
 الكوفة وتوفي بها أيام مصعب بن الزبير وله عقبٌ دروي البراء عن
 ابي بكر

واخوه عبيد بن عازب

ابن الحارث بن عددي وهو لأمه ايضاً فولد عبيد بن عازب لوطاً
 وسليمان ونويسرة وأم زيد وهي عمرة ولم تسم لنا أمهم وكان عبيد ١٥
 ابن عازب احد العشرة من الانصار الذين وجههم عمر بن الخطاب مع عمار
 ابن ياسر الى الكوفة وله بقيّة وعقبٌ بالكوفة

أسيد بن ظهير

ابن رافع بن عددي بن زيد بن جشم بن حارثة بن الحارث بن
 الخزرج بن عمرو وهو النبيت وأمّه فاطمة بنت بشر بن عددي بن أبي ٢٠
 ابن غنم بن عوف من بني قوقل من الخزرج حلفاء في بني عبد الاشهل
 فولد اسيد ثابتاً ومحمداً وأم كلثوم وأم الحسن وأمهم أمانة بنت خديج
 ابن رافع بن عددي من بني حارثة من الاوس وسعدا وعبد الرحمن
 وعثمان وأم رافع وأمهم زينب بنت وبرة بن اوس من بني تميم وعبيد
 الله وأمّه أم ولد وعبد الله وأمّه أم سلمة بنت عبد الله بن ابي معقل ٢٥

ابن نُهَيْلَ بْنِ إِسَافٍ وَكَانَ أُسَيْدُ بْنُ ظُهَيْرٍ يَكْنَى أبا ثَابِتٍ وَكَانَ مِنَ الْمُسْتَضْعَرِّينَ يَوْمَ أَحَدٍ وَشَهِدَ الْخَنْدَقَ وَكَانَ أَبُوهُ ظُهَيْرُ بْنُ رَافِعٍ مِنَ أَهْلِ الْعُقْبَةِ وَلَهُ بَقِيَّةٌ وَعُقْبَنٌ

عَرَابَةُ بْنُ أَوْسٍ

٥ ابن قَيْطَى بْنُ عَمْرِو بْنِ زَيْدِ بْنِ جُشَمِ بْنِ حَارِثَةَ بْنِ الْحَارِثِ وَأُمُّهُ شَيْبَةُ بِنْتُ الرَّبِيعِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَدَى بْنِ زَيْدِ بْنِ جُشَمٍ فَوُلِدَ عَرَابَةُ سَعِيدًا وَلَمْ تُسَمَّ لَنَا أُمُّهُ وَشَهِدَ أَبُوهُ أَوْسُ بْنُ قَيْطَى وَأَخُوهُ عَبْدِ اللَّهِ وَكَبَاثَةُ ابْنَا أَوْسٍ أَحَدًا وَأُسْتُضْعِرَ عَرَابَةُ يَوْمَ أَحَدٍ فَرَّتْ وَأُجِيزُ فِي يَوْمِ الْخَنْدَقِ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنَا عَمْرُ بْنُ عُقْبَةَ عَنْ ١٠ عِلَصَمِ بْنِ عَمْرِو بْنِ قَتَادَةَ قَالَ * كَانَ عَرَابَةُ بْنُ أَوْسٍ سَنَةَ يَوْمِ أَحَدٍ أَرْبَعَ عَشْرَةَ سَنَةً وَخَمْسَةَ أَشْهُرٍ فَرَّتْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبَى أَنْ يُجِيزَهُ قَالَ مُحَمَّدُ ابْنُ عَمْرِو وَعَرَابَةُ بْنُ أَوْسٍ هُوَ الَّذِي مَدَحَهُ الشَّامِيُّ بْنُ صِرَارٍ الشَّاعِرُ وَكَانَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ فَأَوْقَرَ لَهُ رَاحِلَتَهُ تَمَرًا فَقَالَ

رَأَيْتُ عَرَابَةَ الْأَوْسِيَّ يَنْمِي إِلَى الْخَيْرَاتِ مُنْقَطِعَ الْقَرِينِ
١٥ إِذَا مَا رَأَيْتُ رَفَعْتَ لِمَجْدٍ تَلْقَاهَا عَرَابَةُ بِأَلْيَمِينِ

عَلْبَةُ بْنُ يَزِيدَ الْحَارِثِيِّ مِنَ الْانْصَارِ

وَهُوَ مِنَ الْمَعْرُوفِينَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَظَرْنَا فِي نَسَبِ بَنِي حَارِثَةَ مِنَ الْانْصَارِ فَلَمْ نَجِدْ نَسَبَهُ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي سَبْوَ عَنْ قُطَيْبِ بْنِ الْحَارِثِيِّ وَأَسْمُهُ يَحْيَى بْنُ زَيْدِ بْنِ ٢٠ عُبَيْدٍ عَنْ حَرَامِ بْنِ سَعْدِ بْنِ نُحَيْصَةَ قَالَ * كَانَ عَلْبَةُ بْنُ زَيْدِ بْنِ الْحَارِثِيِّ وَذَوُوهُ أَقْوَامًا لَا مَالَ لَهُمْ وَلَا ثَمَارَ فَلَمَّا جَاءَ الرُّطْبُ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ لَا تَمَرٌ لَنَا وَلَا نَهَبٌ عِنْدَنَا وَلَا وَرَقٌ وَعِنْدَنَا تَمُورٌ مِمَّا تُرْسَلُ بِهِ إِلَيْنَا بِقِيَّتٍ مِنْكَ أَمْ الْأَوَّلُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاشْتَرَوْا بِهَا رُطْبًا بِخَرْصِهَا فَفَعَلُوا وَالْقَوْمُ يَجْتَبُونَ أَنْ يُطْعِمُوا عَمَّالَهُمُ التَّمْرَ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو هِيَ رُخْصَةٌ ٢٥ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَهُمْ وَمَكْرَهُ لَغَيْرِهِمْ وَكَانَ عَلْبَةُ مِنَ الْفُقَرَاءِ فَجَعَلَ النَّاسُ

يَتَصَدَّقُونَ وَلَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ شَيْءٌ فَتَصَدَّقَ بِعَرَضِهِ وَقَالَ قَدْ جَعَلْتُهُ حِلًّا فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ قَبِلَ اللَّهُ صَدَقَتَكَ وَكَانَ عَلِيَّةُ أَحَدَ الْبِكَاثِينَ الَّذِينَ
أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ ارَادَ أَنْ يُخْرَجَ إِلَى تَبُوكَ يُسْأَلُونَهُ حِمْلَانَا فَقَالَ
لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ فَمَاتُوا وَمِمَّا يَكُونُ غَمًّا أَنْ يَفُوتَهُمْ غَزْوَةٌ مَعَ رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِيهِمْ وَلَا عَالَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لَتَحْمِلَهُمْ
قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا
أَنْ لَا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ وَكَانَ عَلِيَّةُ بْنُ يَزِيدٍ مِنْهُمْ

مالك وسفيان ابنا ثابت

وهما من النبيت من الانصار ذكرهما محمد بن عمر في كتابه فيمن
أُتِشَّهَدَ يَوْمَ بَثْرِ مَعُونَةَ وَلَمْ يَذْكُرْهُمَا غَيْرُهُ وَطَلَبْنَا نَسَبَهُمَا فِي كِتَابِ ١٠
نَسَبِ النَّبِيِّ فَلَمْ نَجِدْ

ومن بنى عمرو بن عوف بن مالك بن الاوس

يزيد بن حارثة

ابن عامر بن مجّع بن العطف بن ضبيعة بن زيد بن مالك بن
عوف بن عمرو بن عوف وأمّه نائلة بنت قيس بن عبدة بن أميّة بن ١٥
زيد بن مالك بن عوف بن عمرو بن عوف فولد يزيد مجّعا وأمّه
حبيبمة بنت الجنيّد بن كنانة بن قيس بن زهير بن جذيمة بن
رواحة بن ربيعة بن مازن بن الحارث بن قطيعة بن عيس بن بغيض
وعبد الرحمن وأمّه جميلة بنت ثابت بن ابي الافلح بن عصمة بن
مالك بن أمّة بن ضبيعة بن زيد بن مالك بن عوف بن عمرو بن عوف ٢٠
أخوه لامّة عاصم بن عمر بن الخطاب وعامر بن يزيد وأمّه أم ولد ومات
يزيد بن حارثة بالمدينة وله عقب

مجمع بن حارثة

ابن عامر بن مجّع بن العطف بن ضبيعة بن زيد وأمّه نائلة بنت

قيس بن عبد بن أمية فولد مجتم بن حارثة يحيى وعبيد الله قُتِلَا
يوم الحرة وعبد الله وجبيلة وأُمهم سلمى بنت ثابت بن الدَّحْدَاحَة بن
نعيم بن غنم بن إياس من بلي ن أَخْبَرَنَا محمد بن عمر وغيره قالوا
* كان يقال لبني عامر بن العطف بن ضبيعة في الجاهلية كَسَرُ الذهب
٥ لشرفهم في قومهم ن قَالَ أَخْبَرَنَا محمد بن عمر قَالَ حَدَّثَنِي مجتم بن
يعقوب عن أبيه عن مجتم بن حارثة قَالَ * كُنَّا بِصُحْبَان رَاجِعِينَ مِنْ
الْمَدِينَةِ رَأَيْتُ النَّاسَ يَرْكُضُونَ وَإِذَا مَ يَقُولُونَ انْزِلْ عَلَي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّع
فَرَكَضْتُ مَعَ النَّاسِ حَتَّى تَوَافَيْنَا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّع فَإِذَا هُوَ يَقْرَأُ
إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا فَلَمَّا نَزَلَ بِهَا جَبْرِئِيلُ قَالَ يَهْتَكُ يَا رَسُولَ اللَّهِ
١٠ فَلَمَّا هَتَاهُ جَبْرِئِيلُ هَتَاهُ الْمُسْلِمُونَ ن قَالَ محمد بن عمر كان سعد بن
عبيد القاري من بني عمرو بن عوف إمام مسجد بني عمرو بن عوف فلما
قُتِلَ بِالْقِلَاسِيَّةِ اخْتَصَمَ بَنُو عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ فِي الْإِمَامَةِ إِلَى عَمْرِو بْنِ الْخَطَّابِ
وَاجْتَمَعُوا أَنْ يَقْدَمُوا مَجْتَمَ بَنِ حَارِثَةَ وَكَانَ يُطْعَمُ عَلَى مَجْتَمَ وَيُقِمُّصُ
عَلَيْهِ لِأَنَّهُ كَانَ إِمَامَ مَسْجِدِ الصَّرَارِ فَأَبَى عَمْرُ أَنْ يَقْدَمَهُ ثُمَّ دَعَاهُ بَعْدَ ذَلِكَ
١٥ فَقَالَ يَا مَجْتَمَ عَهْدِي بِكَ وَالنَّاسُ يَقُولُونَ مَا يَقُولُونَ فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ
كُنْتُ شَابًّا وَكَانَتْ الْقَائِلَةُ لِي سَرِيعَةً فَأَمَّا الْيَوْمَ فَقَدْ أَبْصَرْتُ مَا أَنَا فِيهِ وَعَرَفْتُ
الْأَشْيَاءَ فَسَأَلَ عَنْهُ عَمْرُ فَقَالُوا مَا نَعْلَمُ إِلَّا خَيْرًا وَلَقَدْ جَمَعَ الْقُرْآنَ وَمَا بَقِيَ
عَلَيْهِ إِلَّا سُورٌ يَسِيرَةٌ فَقَدَّمَهُ عَمْرُ فَصَبَّرَهُ إِمَامُهُمْ فِي مَسْجِدِ بَنِي عَمْرِو بْنِ
عَوْفٍ وَلَا يَعْلَمُ مَسْجِدًا يُتَنَاقَسُ فِي إِمَامَتِهِ مِثْلَ مَسْجِدِ بَنِي عَمْرِو بْنِ
٢٠ عَوْفٍ ن وَمَاتَ مَجْتَمَ بِالْمَدِينَةِ فِي خِلَافَةِ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سَفْيَانَ وَلَيْسَ
لَهُ عَقَبُ ن

ثابت بن دبيعة

ابن خِثَام بن خالد بن ثعلبة بن زيد بن عبيد بن زيد بن
ملك بن عوف بن عمرو بن عوف وأُمُّهُ أُمَامَةُ بِنْتُ حِجَابِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ
٢٥ عامر بن مجتم بن العطف بن ضبيعة بن زيد فولد ثابت بن دبيعة
يحيى ومريم وأُمُهُمَا وَهْبَةُ بِنْتُ سُلَيْمَانَ بْنِ رَافِعِ بْنِ سَهْلِ بْنِ هَدْيِ بْنِ

زيد بن أمية بن مازن بن سعد بن قيس بن الأيهم بن غسان من ساكني رابح حلفاء بني زُوراء بن حُشم أخى عبد الاشهل بن جشم ودَعَوْتُهُمْ فِي بَنِي عَبْدِ الْاَشْهَلِ وَكَانَ ثَابِتَ يَكْنَى اَبَا سَعْدٍ وَكَانَ اَبُوهُ وَدِيعَةُ بْنُ خِذَامٍ مِنَ الْمُنَافِقِينَ ن قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ عَنْ ابْنِ مَعْشَرٍ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي وَدِيعَةَ صَاحِبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ * مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ كَغَسَلِهِ مِنَ الْجَنَابَةِ وَمَسَحَ مِنْ دَهْنٍ أَوْ طَيِّبٍ إِنْ كَانَ عِنْدَهُ وَلَبَسَ احْسَنَ مَا عِنْدَهُ مِنَ الثِّيَابِ وَلَمْ يَفْرِقْ بَيْنَ اثْنَيْنِ وَأَنْصَتَ لِلإِمَامِ إِذَا جَاءَهُ غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَ الْجُمُعَتَيْنِ ن قَالَ سَعِيدٌ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِابْنِ حَزْمٍ فَقَالَ أَخْطَأَ أَبُوكَ غَفَرَ لَهُ مَا بَيْنَ الْجُمُعَتَيْنِ وَزِيَادَةُ أَرْبَعِينَ

١.

عامر بن ثابت

ابن سلمة بن أمية بن زيد بن مالك بن عوف بن عمرو بن عوف وأمه قُتَيْبَةُ بِنْتُ مَسْعُودِ الْخَطَمِيِّ الَّذِي قَتَلَ عَامَرَ بْنَ مَجْمَعٍ بْنِ الْعَطَافِ وَقَتَلَ عَامَرَ بْنَ مَجْمَعٍ بْنِ الْعَطَافِ يَوْمَ الْيَمَامَةِ شَهِيدًا سَنَةَ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ وَلَيْسَ لَهُ عَقَبٌ ن

١٥

عبد الرحمن بن شبل

ابن عمرو بن زيد بن تَجْدَةَ بْنِ مَالِكِ بْنِ لُؤْزَانَ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ وَبَنُو مَالِكِ بْنِ لُؤْزَانَ يَقَالُ لَهُمْ بَنُو السَّمِيعَةِ كَانَ يَقَالُ لَهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ بَنُو الصَّمَاءِ وَهِيَ امْرَأَةٌ مِنْ مُزَيْنَةَ أَرْضَعَتْ أَبَاهُمْ مَالِكُ بْنُ لُؤْزَانَ فَسَمَّاهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَنِي السَّمِيعَةِ وَأُمُّ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ شَبَلٍ أُمُّ سَعِيدِ بِنْتُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَارِثَةَ بْنِ سَهْلٍ بْنِ حَارِثَةَ بْنِ قَيْسِ ابْنِ عَامَرَ بْنِ مَالِكِ بْنِ لُؤْزَانَ ن فَوُلِدَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَزِيزًا وَمَسْعُودًا وَمُوسَى وَجَمِيلَةً وَلَمْ تُسَمَّ لَنَا أُمُّهُمْ ن وَرَوَى عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ شَبَلٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ * أَنَّهُ نَهَى عَنْ نَقَرَةِ الْغُرَابِ وَاقْتِرَاشِ السَّبْعِ ن

 عمير بن سعد

ابن عبيد بن [النعمان] بن قيس بن عمرو بن زيد بن أمية بن زيد
 ابن مالك بن عوف بن عمرو بن عوف وكان أبوه ممن شهد بدرًا وهو
 سعد القارئي وهو الذي يروى الكوفيون أنه أبو زيد الذي جمع القرآن
 ه على عهد رسول الله صلعم وقتل سعد بالقاسية شهيدًا وصحب ابنه
 عمير بن سعد النبي صلعم وولاه عمر بن الخطاب على حمص ن قال
 أَخْبَرْتُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ معاوية بن صالح عن سعيد بن
 سويد عن عمير بن سعد * أنه كان يقول وهو أمير على المنبر على حمص
 وهو من أصحاب النبي صلعم * ألا أن الإسلام حائط منيع وباب وثيق
 ١. فحائط الإسلام العدل وبابه الحَقُّ فإذا نُقِصَ للحائط وحُطِمَ الباب اسْتَفْتَحَ
 الإسلام فلا يزال الإسلام منيعًا ما اشتدَّ السلطان وليس شدة السلطان
 قَتْلًا بالسيف ولا ضربًا بالسوط ولكن قضاء بالحَقِّ وأخذًا بالعدل ن

 عمير بن سعيد

وهو ابن امرأة الجلّاس بن سويد بن الصامت وكان فقيرًا لا مال له
 ١٥ وكان يتيمًا في حجر الجلّاس وكان يكفله وينفق عليه ن قال أَخْبَرَنَا
 عمار بن الفضل قال حَدَّثَنَا حماد بن زيد عن هشام بن عروة عن أبيه
 أن رجلا من الانصار يقال له الجلّاس بن سويد قال لبنيه * والله لئن
 كان ما يقول محمد حقًا لنحن شيء من الحَمِيرِ قال فسمعه غلامًا يقال له
 عمير وكان ربيته والجلّاس عمه فقال له أَيْ عَمِّ ثُبُّ إِلَى اللَّهِ وَجَاءَ الْغُلَامُ
 ٢٠ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّعِمَ فَأَخْبَرَهُ فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ صَلَّعِمَ إِلَيْهِ فَجَعَلَ يَحْلِفُ وَيَقُولُ وَاللَّهِ
 مَا قُلْتُهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ الْغُلَامُ يَا عَمِّ بَلَى وَاللَّهِ وَلَقَدْ قُلْتُهُ ثُبُّ إِلَى اللَّهِ
 وَلَوْلَا أَنْ يَنْزِلَ الْقُرْآنُ فَيَجْعَلُنِي مَعَكُمْ مَا قُلْتُهُ ن قَالَ وَنَزَلَ الْقُرْآنُ يَحْلِفُونَ
 بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوا بِمَا لَمْ
 يَنَالُوا إِلَى آخِرِ الْآيَةِ ن قَالَ وَنَزَلَتْ قَانَ يَتُوبُوا إِلَيَّ خَيْرًا لَهُمْ وَلَمَّا يَتُوبُوا
 ٢٥ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فقال قد قُلْتُهُ وقد عرض الله على التوبة فأننا
 أتوب فقبل ذلك منه وكان له قنيل في الإسلام فوداه رسول الله صلعم فأعطاه

دَيْتَهُ فَاسْتَفَى بِذَلِكَ قَالَ وَقَدْ كَانَ هَمٌّ أَنْ يُلْحَقَ بِالْمَشْرِكِينَ قَالَ وَقَالَ
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْغُلَامِ * وَقَدْ أَذْنُكَ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ هَذَا الْكَلَامِ
مِنْ الْجُلَاسِ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ وَكَانَ قَدْ خَرَجَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى تَبُوكَ
وَخَرَجَ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ نَاسٌ كَثِيرٌ مِنَ الْمُنَافِقِينَ لَمْ يَخْرُجُوا فِي غَزْوَةِ قُطْ أَكْثَرُ
مِنْهُمْ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ وَتَكَلَّمُوا بِالنِّفَاقِ فَقَالَ الْجُلَاسُ مَا قَالَ فَرَدَّ عَلَيْهِ عُمَيْرُ
ابْنِ سَعِيدٍ قَوْلَهُ وَكَانَ مَعَهُ فِي هَذِهِ الْغَزَاةِ وَقَالَ لَهُ عُمَيْرُ مَا أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ
كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْكَ وَلَا اعْظَمَ عَلَيَّ مَنَةً مِنْكَ وَقَدْ سَمِعْتُ مِنْكَ مَقَالَةً
وَاللَّهِ لَئِنْ كَتَمْتُمُهَا لَأَهْلِكَنَّ وَلَئِنْ أَفْشَيْتُمُهَا لَتَنْفَتَضِحَنَّ وَاحِدًا لَهَا أَهْلُونَ عَلَيَّ
مِنَ الْآخَرِ ثُمَّ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ بِمَا قَالَ الْجُلَاسُ فَلَمَّا نَزَلَ الْقُرْآنُ
فَاعْتَرَفَ الْجُلَاسُ بِذُنُوبِهِمْ وَحَسَنَتْ تَوْبَتُهُمْ وَلَمْ يَنْزِعْ عَنْ خَيْرٍ كَانَ يَصْنَعُهُ ١٠
إِلَى عُمَيْرِ بْنِ سَعِيدٍ وَكَانَ ذَلِكَ مِمَّا عُرِفَ بِهِ تَوْبَتُهُمْ

جَدِّي بْنِ مَرَّةٍ

ابْنُ سُرَاقَةَ بْنِ الْأَحْزَابِ بْنِ عَدِيٍّ بْنِ اللَّجْدِ بْنِ عَاجِلَانَ مِنْ بَلَى قِصَاعَةَ
حُلَفَاءِ بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ قُتِلَ بِخَيْبَرٍ شَهِيدًا طَعَنَهُ أَحَدُهُمْ بَيْنَ قَدَائِيهِ
بِالْحَرْبَةِ فَمَاتَ وَقُتِلَ أَبُوهُ مَرَّةً بْنُ سُرَاقَةَ جُنَيْنٍ شَهِيدًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ١٥

أَوْسُ بْنُ حَبِيبٍ

مِنْ بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ قُتِلَ بِخَيْبَرٍ شَهِيدًا قُتِلَ عَلَى حِصْنِ نَاعِمٍ

أَنْيَفُ بْنُ وَائِلَةَ

مِنْ بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ قُتِلَ شَهِيدًا عَلَى حِصْنِ نَاعِمٍ بِخَيْبَرٍ

٢. عُرْوَةُ بْنُ أَسْمَاءَ بْنِ الصَّلْتِ السَّلْمِيِّ

حَلِيفُ لَبْنَى عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي
مُضْعَبُ بْنُ ثَابِتٍ هُنَا إِلَى الْأَسْوَدِ عَنْ عُرْوَةَ قَالَ * حَرَصَ الْمَشْرِكُونَ يَوْمَ
بَثْرِ مَعُونَةَ بِعُرْوَةَ بْنِ الصَّلْتِ أَنْ يُؤْمِنُوا فَأَتَى وَكَانَ ذَا خُلَّةٍ لِعَامِرِ بْنِ

الطفيل مع أن قومه من بني سليم حرصوا على ذلك فأتى وقال لا أقبل لكم أماناً ولا أَرْعَبُ بنفسى عن مَصْرَعِ اصْحَابِي ثُمَّ تَقَدَّمَ ففانل حتى قُتِل شهيداً وذلك في صفر على رأس سنة وثلاثين شهراً من الهجرة

جزء بن عباس

٥ حليف بني جاحجبا بن كلفة من بني عمرو بن عوف قُتِل يوم اليمامة شهيداً سنة اثنتي عشرة

ومن بني خطمة بن جشم بن مالك بن الاوس

خزيمه بن ثابت

ابن الفاكه بن ثعلبة بن ساعدة بن عامر بن غيان بن عامر بن خطمة
١ واسم خطمة عبد الله بن جشم بن مالك بن الاوس وأم خزيمه كُبَيْشَة بنت اوس بن عدى بن امية بن عامر بن خطمة فولد خزيمه بن ثابت عبد الله وعبد الرحمن وأمهما جميلة بنت زيد بن خالد بن مالك من بني قوقل وعُمارة بن خزيمه وأمه صفية بنت عامر بن طعمة بن زيد الخطمي وكان خزيمه بن ثابت وعمر بن عدى بن خَرَشَة يكسّران اصناماً
٢ بنى خطمة وخزيمه بن ثابت هو ذو الشهاداتتين قال أخيراً محمد ابن عمر قال حدثني معمر عن الزهري عن عُمارة بن خزيمه بن ثابت عن عمه وكان من اصحاب النبي صلعم * أن النبي صلعم ابتاع فرساً من رجل من الاعراب فاستنبتعه رسول الله صلعم ليعطيه ثمنه فأسرع النبي صلعم المشى وأبطأ الاعراب فطيف رجال يلقيون الاعراب يسأومونه الفرس ولا يشعرون أن رسول الله صلعم قد ابتاعه حتى زان بعضهم الاعراب في السوم على ثمن الفرس الذي ابتاعه رسول الله صلعم فلما زاده نادى الاعراب رسول الله صلعم فقال إن كنت مبتاعاً هذا الفرس فأبتعه وآلا بعته فقام النبي صلعم حين سمع قول الاعراب حتى أنهى الاعراب فقال رسول الله صلعم أَلَسْتُمْ قَدْ ابْتَعْتُمْ مِنْكَ فَقَالَ الاعراب لا والله ما بعته فقال رسول الله صلعم

بَلَمَى قَدْ ابْتَعْتَهُ مِنْكَ فَطُفِقَ انْثَاس يَلُوذُونَ بِالنَّبِيِّ صَلَّعْمُ وَبِالْاَعْرَابِيِّ وَهَما
يَتَرَاَجَعَانِ فَطُفِقَ الْاَعْرَابِيُّ يَقُولُ هَلَمْ شَهِيدًا يَشْهَدُ اَنْتَى بَعْنُكَ فَمَنْ جَاءَ مِنْ
الْمُسْلِمِينَ قَالَ لِلْاَعْرَابِيِّ وَيْلَكَ اَنْ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّعْمُ لَمْ يَكُنْ لِيَقُوْلَ اِلَّا حَقًّا
حَتّٰى جَاءَ خَزِيْمَةُ بْنُ ثَابِتٍ فَاسْتَمَعَ تَرَاْجُعَ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّعْمُ وَتَرَاْجُعَ الْاَعْرَابِيِّ
فَطُفِقَ الْاَعْرَابِيُّ يَقُولُ هَلَمْ شَهِيدًا يَشْهَدُ اَنْتَى بِابِيعْتِكَ فَقَالَ خَزِيْمَةُ اَنَا ٥
اَشْهَدُ اَنْكَ قَدْ بَايَعْتَهُ فَاَقْبَلَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّعْمُ عَلٰى خَزِيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ فَقَالَ
بِمَ تَشْهَدُ فَقَالَ بِتَصْدِيْقِكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَجَعَلَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّعْمُ شَهِادَةَ خَزِيْمَةَ
شَهِادَةً رَجُلَيْنِ نَ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو * لَمْ يُسَمَّ لَنَا اخُو خَزِيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ
الَّذِي رَوٰى هَذَا الْحَدِيثَ وَكَانَ لَهُ اَخْوَانٌ يُقَالُ لِاحْدِهِمَا وَحَوْجٌ وَلَا عَقَبَ
لَهُ وَالْآخَرُ عَبْدُ اللّٰهِ وَلَهُ عَقَبٌ وَامَهُمَا اُمُّ خَزِيْمَةَ كُبَيْشَةُ بِنْتُ اَوْسِ بْنِ ١٠
عَدِيٍّ بْنِ اُمَيَّةِ الْخَطْمِيِّ نَ قَالَ اَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنِي عَاصِمُ
ابْنُ سُوَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَارَةَ بْنِ خَزِيْمَةَ قَالَ * قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّعْمُ يَا
خَزِيْمَةُ بِمَ تَشْهَدُ وَلَمْ تَكُنْ مَعَنَا قَالَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَنَا اَصْدَقُكَ بِخَبَرِ السَّمَاءِ
وَلَا اَصْدَقُكَ بِمَا تَقُوْلُ فَجَعَلَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّعْمُ شَهِادَتَهُ شَهِادَةَ رَجُلَيْنِ نَ قَالَ
اَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ قَالَ اَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا عَنْ الشَّعْبِيِّ وَجُوْبَيْرٍ عَنِ الصَّاحَّكَ * اَنْ ١٥
النَّبِيَّ صَلَّعْمُ جَعَلَ شَهِادَةَ خَزِيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ بِشَهِادَةِ رَجُلَيْنِ نَ قَالَ اَخْبَرَنَا
الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ قَالَ حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا قَالَ سَمِعْتُ عَامِرًا يَقُوْلُ * كَانَ خَزِيْمَةُ بْنُ
ثَابِتٍ الَّذِي اُجَازَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّعْمُ شَهِادَتَهُ بِشَهِادَةِ رَجُلَيْنِ قَالَ اشْتَرٰى
رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّعْمُ بَعْضَ الْبَيْعِ مِنْ رَجُلٍ فَقَالَ الرَّجُلُ هَلَمْ شُهِدَكَ عَلٰى مَا تَقُوْلُ
فَقَالَ خَزِيْمَةُ اَنَا اَشْهَدُ لَكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ قَالَ وَمَا عَلِمَكَ قَالَ اَعْلَمُ اَنْكَ لَا تَقُوْلُ ٢٠
اِلَّا حَقًّا قَدْ اَمَنَّاكَ عَلٰى اَفْضَلِ مِنْ ذَلِكَ عَلٰى دِينِنَا فَاُجَازَ شَهِادَتَهُ نَ قَالَ
اَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمِ الْكَلَابِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا هَمَّامُ بْنُ يَحْيٰى قَالَ حَدَّثَنَا
قَتَادَةُ * اَنْ رَجُلًا ظَلَبَ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّعْمُ فَاَنْكَرَ النَّبِيُّ صَلَّعْمُ فَشَهِدَ خَزِيْمَةَ
ابْنِ ثَابِتٍ اَنْ النَّبِيَّ صَلَّعْمُ صَادِقٌ عَلَيْهِ وَاَنْتَ لَيْسَ لَهُ عَلَيْهِ حَقٌّ فَاُجَازَ
رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّعْمُ شَهِادَتَهُ قَالَ فَقَالَ لَهُ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّعْمُ بَعْدَ ذَلِكَ اَشْهَدُتُنَا ٢٥
قَالَ لَا قَدْ عَرَفْتُ اَنْكَ لَمْ تَكْذِبْ قَالَ فَكَانَتْ شَهِادَةُ خَزِيْمَةَ بَعْدَ ذَلِكَ
تُعَدُّ بِشَهِادَةِ رَجُلَيْنِ نَ قَالَ اَخْبَرَنَا عَثْمَانُ بْنُ عَمْرِو قَالَ اَخْبَرَنَا يُونُسُ
ابْنُ يَزِيْدٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ ابْنِ خَزِيْمَةَ عَنْ عَمِّهِ * اَنْ خَزِيْمَةَ بْنَ ثَابِتٍ رَأٰى

فيما يرى النائم كأنه يسجد على جبهة النبي صلعم فآخبر النبي صلعم فاضطجع له وقال صدق رؤياك فسجد على جبهته ن قال أخبرنا عقان ابن مسلم قال حدثنا حماد بن سلمة عن ابي جعفر الخطمي عن عمارة ابن خزيمة بن ثابت ان اياه قال * رأيت في المنام كأنني أسجد على جبهة النبي صلعم فآخبرته بذلك فقال ان الروح لا تلقى الروح وأفنع النبي صلعم رأسه هكذا فوضع جبهته على جبهة النبي صلعم قال محمد ابن عمر * وكانت راية بني خطمة مع خزيمة بن ثابت في غزوة الفتح وشهد خزيمة بن ثابت صفين مع علي بن ابي طالب عليه السلام وقتل يومئذ سنة سبع وثلاثين وله عقب وكان يكنى ابا عمارة ن

عمير بن حبيب

١.

ابن حباشة بن جوير بن عبيد بن غيان بن عامر بن خطمة و أمه أم عمارة وهي جميلة بنت عمرو بن عبيد بن غيان بن عامر بن خطمة ن قال أخبرنا عقان بن مسلم قال حدثنا حماد بن سلمة عن ابي جعفر الخطمي عن ابيه عن جدّه عمير بن حبيب بن حباشة هكذا قال عقان ه في الحديث حباشة أنه قال * ان الايمان يزيد وينقص فقبل له وما زلته وما نقصانه قال اذا ذكرنا الله وخشيناه فذلك زلته واذا غفلنا ونسينا وصيغنا فذلك نقصانه قال عقان ثم سمعت حمادا بعد يشك يقول عن عمير بن حبيب فقلت عن ابيه عن جدّه قال أحسب انه عن ابيه عن جدّه ن

عمارة بن اوس

٢.

ابن خالد بن عبيد بن امية بن عامر بن خطمة و أمه صفية بنت كعب بن مالك بن غطفان ثم من بني ثعلبة فولد عمارة صالحا يكنى ابا واصل ورجاء و عامرا و أمهم أم ولد وعمر و زيدا و أم خزيمة و أمهم أم ولد ن قال أخبرنا الفضل بن دكين قال حدثنا قيس بن الربيع قال حدثنا ه زيان بن علاقة عن عمارة بن اوس الانصاري قال * صلينا احدى صلاة العشاء فقم رجل على باب المسجد ونحن في الصلاة فنادى ان الصلاة

قَدْ وَجَّهَتْ نَحْوَ الْكَعْبَةِ فَحَرَّلَ أَوْ تَحَوَّفَ إِمَامُنَا نَحْوَ الْكَعْبَةِ [والرجال]
وَالنِّسَاءَ وَالصِّبْيَانَ

وَمِنْ بَنِي السَّيِّدِ بْنِ أَمْرِ الْقَيْسِ بْنِ مَالِكِ بْنِ الْأَوْسِ

عبد الله بن سعد

ابن خَيْثَمَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ مَالِكِ بْنِ كَعْبِ بْنِ النَّحَّاطِ وَيُقَالُ النَّحَّاطُ ٥
ابن كَعْبِ بْنِ حَارِثَةَ بْنِ غَنَمِ بْنِ السَّيِّدِ وَأُمُّهُ جَمِيلَةُ بِنْتُ ابْنِ عَامِرِ
الرَّاهِبِ وَهُوَ عَبْدُ عَمْرِو بْنِ صَيْفَى بْنِ النِّعْمَانِ بْنِ مَالِكِ بْنِ أُمِّهِ بْنِ
ضُبَيْعَةَ بْنِ زَيْدِ بْنِ مَالِكِ بْنِ عَوْفِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَوْفِ بْنِ الْأَوْسِ فُلِدَ
عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَأُمُّ عُبَيْدِ الرَّحْمَنِ وَأُمُّهُمَا أُمَامَةُ بِنْتُ عَبْدِ
اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بْنِ سَلُولٍ مِنْ بَلَاخْبَلَى بْنِ سَالِمِ بْنِ عَوْفِ بْنِ ١٠
الْخَزْرَجِ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنِ عَمْرِو الْعَقْدِيُّ وَمُحَمَّدُ بْنُ
عَبْدِ اللَّهِ الْأَسَدِيُّ قَالَا حَدَّثَنَا رَبَاحُ بْنُ ابْنِ مَعْرُوفٍ عَنِ الْمَغِيرَةِ بْنِ حَكِيمٍ
قَالَ * سَأَلْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سَعْدِ بْنِ خَيْثَمَةَ هَلْ شَهِدَتْ بِدْرًا قَالَ نَعَمْ
وَالْعَقَبَةُ مَعَ ابْنِ رَدِيفَا قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدٍ فَذَكَرْتُ هَذَا لِلْحَدِيثِ لِمُحَمَّدِ
ابْنِ عَمْرِو فَقَالَ قَدْ عَرَفْتَهُ وَهَذَا وَهَلْ وَلَمْ يَشْهَدْ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بِدْرًا ١٥
وَلَا أَحَدًا قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ أَخْبَرَنِي خَيْثَمَةُ بْنُ مُحَمَّدٍ
ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدِ بْنِ خَيْثَمَةَ عَنْ آبَائِهِ قَالُوا * شَهِدَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ
سَعْدٍ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحُنَيْنًا وَكَانَ يَوْمَ قُبُصِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْنُ عَمْرِو فِي السِّنِّ وَمَاتَ بِالْمَدِينَةِ بَعْدَ أَنْ اجْتَمَعَ النَّاسُ عَلَى عَبْدِ
الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو كَأَنَّهُ يَوْمَ شَهِدَ الْحُدَيْبِيَّةَ ابْنُ ٢٠
ثَمَالٍ عَشْرَةَ سَنَةً

ومن بنى وائل بن زيد بن قيس بن عامر بن مرة
ابن مالك بن الاوس وولد مرة بن مالك بن
الاوس يقال لهم الجعادرة

محسن بن ابي قيس

ابن الأسلت واسم ابي قيس صَيْفَى وكان شاعرا واسم الاسلت عامر
ابن جُشَم بن وائل ولم يكن لمحسن عقب وكان العقب لأخيه عامر بن
ابي قيس انقرضوا فلم يَبْقَ منهم احدون وكان ابو قيس قد كاد ان
يُسَلَمَ وذكر للحنيفية في شعره وذكر صفة النبي صلعم وكان يقال له بيثرب
للحنيفين قال اخبرنا محمد بن عمر قال حدثني موسى بن عبيدة الربذي
عن محمد بن كعب انقُرطى قال واخبرنا ابن ابي حبيبة عن داود بن
الحصين عن اشياخهم قال وحدثنا عبد الرحمن بن ابي الزناد عن ابيه
قال واخبرنا عبد الرحمن بن عبد العزيز عن عبد الله بن ابي بكر بن
محمد بن عمرو بن حَزَم قال فكل قد حدثني من حديث ابي قيس بن
الاسلت بطائفة فجمعت مما حدثوني من ذلك قالوا * لم يكن احد من
الاوس والخزرج اوصف للحنيفية ولا أَكْثَرَ مسئلة عنها من ابي قيس بن
الاسلت وكان قد سأل من بيثرب من اليهود عن الدين فدعوه الى اليهودية
هـ فكان يقاربهم ثم أتى ذلك وخرج الى الشام الى آل جَفْنَة فتعرضهم فوصلوه
وسأل الرُّقْبَان والأخبار فدعوه الى دينهم فلم يُبْرِدْهُ وقال لا ادخل في هذا
ابدا فقال له راهب بالشَّام أنت تريد دين الحنيفية قال ابو قيس ذلك
الذي أريد فقال الراهب هذا وراءك من حيث خرجت دين ابراهيم فقال
ابو قيس انا على دين ابراهيم وانا ادين به حتى أموت عليه ورجع ابو
٢٠ قيس الى الحجاز فأقام ثم خرج الى مكة معتمرا فلقى زيد بن عمرو بن
نُفَيْل فقال له ابو قيس خرجت الى الشام أسأل عن دين ابراهيم فقيل
هو وراءك فقال له زيد بن عمرو قد استعرضت الشام والجزيرة ويهود يثرب
فرايت دينهم باطلا وان الدين دين ابراهيم كان لا يُشْرِكُ بالله شيئا
وبصلى الى هذا البيت ولا يأكل ما نُجِحَ لغير الله فكان ابو قيس يقول

ليس على دين ابراهيم الا انا وزيد بن عمرو بن نفيل فلما قدم رسول الله صلعم المدينة وقد أسلمت الخزرج وطوائف من الاوس بنو عبد الاشهل كلها وظفر وحاتمة ومعاوية وعمرو بن عوف الا ما كان من اوس الله وم وائل وبنو خُطمة وواقف وامية بن زيد مع ابي قيس بن الاسلم وكان رأسها وشاعرها وخطيبها وكان يقودهم في الحرب وكان قد كاد ان يُسلم^٥ وذكر الخنيفة في شعره وكان يذكر صفة النبي صلعم وما تُخبره به يهود وان مولده بمكة ومهاجرة يشرب فقال بعد ان بعث النبي صلعم هذا النبي الذي بقي وهذه دار هجرته فلما كانت وقعة بُعثت شهادتها وكان بين قدوم رسول الله صلعم وقعة بُعثت خمس سنين وكان يُعرف بيشرب يقال له الخنيف فقال شعرا يذكر الدين

١.
وَأَوْشَا رَبَّنَا كُنَّا يَهُودًا وَمَا دِينُ الْيَهُودِ بِذِي سُكُولٍ
وَلَوْ شَاءَ رَبَّنَا كُنَّا نَصَارَى مَعَ الرَّقَبَانِ فِي جَبَلِ الْجَلِيلِ
وَلَكِنَّا خُلِقْنَا إِذْ خُلِقْنَا حَنِيفًا دِينَنَا عَنْ كُلِّ جِيلٍ
نَسُوهُ الْهَدَى تَرَسَّفَ مُدَعِّنَاتٍ تَكْشِفُ عَنْ مَنَاكِبِهَا الْجَلِيلِ

فلما قدم رسول الله صلعم المدينة قيل له يا ابا قيس هذا صاحبك الذي كنت تصف قال أَجَلُ قد بُعث بالحق وجاء الى النبي صلعم فقال له الى ما تدعو فقال رسول الله صلعم الى شهادة أن لا إله الا الله وأننى رسول الله وذكر شرائع الاسلام فقال ابو قيس ما أَحْسَنَ هذا وأَجْمَلُهُ أَنْظَرُ في أمرى ثم أعود اليك وكاد يُسلم فلقيه عبد الله بن أبي فقال من اين فقال من

عند محمد عرض على كلاما ما أحسنه وهو الذى كنا نعرف والذى^{٢٠} كانت احبار يهود تُخبرنا به فقال له عبد الله بن أبي كَرِهْتَ والله حرب الخزرج قال فغضب ابو قيس وقال والله لا أُسلم سنة ثم انصرف الى منزله فلم يُعد الى رسول الله صلعم حتى مات قبيل الحول وذلك في ذى الحجة على رأس عشرة اشهر من الهجرة ان قال أخبرنا محمد بن عمر قال حدثني

ابن ابي حبيبة عن داود بن الحصين عن اشياخهم انهم كانوا يقولون * ٢٥
لَقَدْ سَمِعَ يُوْحَدُ عِنْدَ الْمَوْتِ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو قَالَ وَحَدَّثَنِي
مُوسَى بْنُ عُبَيْدَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ الْقُرْطُبِيِّ قَالَ * كان الرجل اذا توفى عن امرأته كان ابنه احق بها ان ينكحها ان شاء ان لم تكن [أمه]...

رسول الله صلعم steht, als sinnlos für den Zusammenhang getilgt. In den beiden letzten Z. Sure II, 139 قَدْ تَوَيَّ تَقَلَّبَ وَجْهَكَ فِي السَّمَاءِ فَلْتُوَلِّيَنَّاكَ قِبَلَهُ تَرْضَاهَا قَوْلٍ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الْحَجَّ.

Seite ٨٢, 1, 2 Sure II, 136 وَقَالَ السُّفْهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّاهُمْ عَنْ قِبَلَتِهِمُ الْاَتَى كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِيقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.

Seite ٨٢, 14, 15 die Verse sind Wafr.

Seite ٨٥, 5, 6, 7 Sure IX, 93.

Seite ٨٦, 9 Sure 48, 1 اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا

Seite ٨٨, 22—25 Sure 9, 75 يَخْلُقُونَ بِاللَّهِ وَمَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ اِسْلَامِهِمْ الْحَجَّ.

Seite ٨٩, 9 القرآن bezieht sich wohl auch auf Sure IX, 75. — 10, 1 W. 1. وَاَعْتَرَنَ für فَاَعْتَرَنَ. — 23 Hs. بعامر; ich habe vorgezogen, Usd III, ٤.٣ oben, بعامر in den Text zu nehmen.

Seite ٩٠, 2 Usd l. p. اَقْبَلُ مِنْهُمْ اَمَانًا, während Hs. und Text لا اَقْبَلُ مِنْهُمْ اَمَانًا; ich würde Usd vorziehen.

Seite ٩٢, 3 الْحَطْمِي in der Hs. unvocalisiert; Lubb hat die im Text stehende Vocalisierung. — 17 l. بَعْدُ. — 22 l. W. 1. يُكْنَى für يُكْنَى.

Seite ٩٣, 1 Hs. hat النكعبة والنساء; das sinngemäss fehlende [والرجال] habe ich nach Usd IV, ٤٨, 1 Z. ergänzt.

Seite ٩٤, ١٥, die dem Miḥṣan b. Abī Qais zugetheilten 2 letzten Seiten unserer Textes beschäftigen sich mit Miḥṣan garnicht; den ganzen Raum füllt sein Vater Abū Qais aus; freilich ist die Vita ein Torso, mit der auch die Hs. vor Beendigung schliesst, und es möglich, dass auch der Sohn später noch herangekommen sein könnte. Das auf S. ١٥ in Klammer gesetzte letzte Wort [أُمَّة] habe ich sinngemäss hinzugefügt.

Gott! begegne Du dem Ṭalḥa, während Du lachst zu ihm, und er lacht zu Dir."

Seite ۷۴, 4 Hs. الهائلة. Usd II, 95 u. Isḡaba I, ۳۱ haben الهائلة.

— 22, 1 Wort عذر sic Hs.

Seite ۷۵, 6 l. 2 Wort قتل wie auch Hs. hat. — 10 رَمَق ist »ein letzter Lebensrest". — 15 erstes Wort nicht لى sondern الى zu lesen; das ل, das noch in den Correcturen stand, ist beim Reindruck abgefallen. — Usd V, ۲۳۸ hat den Hergang der Schlacht etwas anders dargestellt als Ibn Sa'd. Er sagt: »Es schickte der Gottesgesandte auf die Spuren derer, die sich nach Autas wandten, den Abu 'Amir al-Aṣ'arī; da erreichte er von den Leuten einige, welche flohen; darauf zwangen sie ihn zum Kampfe und Abu 'Amir wurde durch ein Pfeil getötet. Da nahm die Fahne Abu Musā, und sie bekämpften die Feinde und besiegten sie und jagten sie in die Flucht. Und sie vermuteten, dass Salma b. Duraid der gewesen sei, welcher den Abu 'Amir getötet hätte. Da holte man ihn ein, und tötete ihn. Und es wurde gesagt, dass Duraid derjenige wäre, welcher den Abu 'Amir durch Pfeilschuss getötet hätte; und ihn tötete Abu Musā. Das ist aber ein Irrtum. —

22 عَرَبَ vgl. Hulaṣa ۱۷۱ unten كَذَحَرَجَ.

Seite ۷۶, 1 الطَّهْرُ شَطْرُ الْإِيمَانِ vgl. Nihaja II, ۲۲۰, u. 2 Z.

(منه الحديث) الطَّهْرُ شَطْرُ الْإِيمَانِ لِأَنَّ الْإِيمَانَ يُطَهِّرُ تَجَاسَّةَ الْبَاطِنِ وَالطَّهْرُ يُطَهِّرُ تَجَاسَّةَ الظَّاهِرِ.

Seite ۷۷, 21 s. Nihaja II, ۲۵۵, 6 للمهاجر إقامة ثلاث بعد الصَّدَرِ يعنى بالملكة بعد أن يَقْضَى نُسْكَهُ.

Seite ۷۸, 15 الشَّعْبَى ist wohl شراويل الشعبى بفتح المعجمة ابو عمرو ثقة مشهور فقيه فاضل من الثالثة قال مكحول ما رأيت أفقه Taqrīb ۱۸۵ u. — 17 Sure 21, 101 ظ. — 20 فَانْطَرُ فُورَ فَانْطَرُ 1. 20. — 27 بِلْيَاس in der Hs. بِلْيَاس ohne Vocalisation. — 25 الحَرَبِينَ für البحرين.

Seite ۷۹, 4 Vocal. نَفَدَ. — 8 hinter رسول الله.

Seite ۸۱, 24, 25 Hs. وَلِخْدَمِ جَاء; da fehlt offenbar ein Wort des Ausrufs dazwischen: ich habe aus Ṭabari I, Bd. III den dortstehenden Ausdruck جَاء جَاء مُحَمَّدٌ أكبر, das zwischen جَاء und جَاء [صارخون] genommen; in 25 ist das أكبر, das zwischen جَاء مُحَمَّدٌ und جَاء

Die Geschichte, die auf S. ١١4—7 erzählt wird, wiederholt sich auf S. ٨, Z. 19—22. Die Vita des زيد بن خالد bei Usd II, ٢٢٨, Z. 1 ist wesentlich länger als die von Ibn Sa'd. — 20 Temim b. Rabi'a heisst zwar im Cod. ابن عوفى, aber بن عوف, wie Usd I, ٢١٧ hat, dürfte wohl richtiger sein.

Seite ٩٧, 2 حَسَمَى vocalis. nach Tab. ١٠٠٠.

Seite ٩٨, 4 وابوه بدر بن زيد الذى ذكره العباس بن مرداس فى 4. — 23 سيرة بن معبد الجهنى s. diesen Band S. ١٩, Z. 12. — 23 Von Sabra, von dem az-Zuhri tradierte. — 25 فنهى انه نهى عن نكاح المتعة الى أجل معين Nihaja IV, ٧١ sagt عن المتعة und so ist die Fassung des Hadit erst verständlich. Lane, Append. erklärt مَقْعَةٌ als »a gift to a divorced wife". Die Bedeutung ist also der Beischlaf bei der geschiedenen Frau bis zu einem gewissen Termin.

Seite ٩١, 19, 20 das Hadit ist zu übersetzen: ich sah den Gottesgesandten bei seiner Pilgerfahrt, wie er hinaufstieg von 'Arafa nach 'Gam; und das Feuer brannte in Muzdalifa und er näherte sich ihm, bis er hinunterstieg in seine Nähe.

Seite ٧٠, 10 يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا d. i. Sure IX, 75 وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةً الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ السَّخِ — 16 ff. Wem von seinem Bruder eine Wohltat ohne eine Bitte oder Seelenadel kam, der soll sie annehmen und nicht zurückweisen; denn es ist ein Geschenk, das Allah ihm zugetrieben hat.

Seite ٧١, 16 الْمَعُونَتَانِ sind die beiden letzten Suren des Koran, سُورَةُ النَّاسِ und سُورَةُ الْفَلَقِ — 24 hier kommt auch das Wort عُوَيْمِر als Eigennamen vor, über das de Goeje sich in meinem Bd. IV, 1, S. ١١, Z. 8, 9, 14 von Ibn Sa'd ausgesprochen hat.

Seite ٧٢, 13 وَأَقْطَعَهُ ذَا مَرٍّ; وَأَقْطَعَهُ ذَا مَرٍّ kann ich nicht feststellen.

Seite ٧٣, 3 Ha. الْجَنَابِ corrig. nach Usd. الْجَنَابِ, s. Jaqut II, 120 وَالْجَنَابِ موضع بعراض خيبر وسلاح وادى القرى وقيل هو من منازل بنى مازن — 5 حُبًّا nicht bei Jaqut. Abu-š-Šamus soll nach Usd V, ٢٢٧ teilgenommen hat an der غزوة تبوك. — 6 طَلْحَةَ بن البراء ebenfalls bei Usd III, 3, ٥٧ mit einer längerer Vita als bei Sa'd. s. Schluss auch: ٥٠

قيل المدنى; dann Taqrīb von Anfang ebenso bis عبد الرحمن ثقة مكثر من الثالثة مات سنة أربع، اسمه عبد الله وقيل اسمائيل وتسعين وكان مولده بعض وعشرين.

الخط الآخر وهو ابو شهاب 4. — Seite ٥٧, 1 Sure II, 154. — الاصغر اسمه عبد ربه بن نافع بن نافع الكِنَاني ابو شهاب الخطاط بمُهْمَلَة ونون الكوفى نزيل المدائن وهو الاصغر عن ليث بن ابى سليم والاعمش وعنه يحيى بن آدم ومسدد وثقه ابن معين قال النسائى ليس بالقوى Taqrīb p. 255. Wie Hulaṣa, nur mit Einfügung von اثنى او احدى — 19 Wird wohl nach Taqrīb p. ٣١. sein الخامسة ثقة من الحسن التميمى ابو البصرى 49 d. H. gestorben ist; Taqrīb hat ibid. ابو. كَهْمَس بن منهل السدوسى ابو. كَهْمَس بن الحسن التميمى ١٠. p. Tuhfa; ebenso عثمان من الناسة und كَهْمَس بن منهل. In der Hulaṣa fehlen beide.

Seite ٥٨, 7 müssen zwischen من und قال . . . drei Punkte stehen zum Zeichen, dass hier eine Lücke im Ms. ist, und zwar die ersten 9 Seiten des 15. Qurrās; vor من wird ein Ausdruck wie أَكْسِيَة oder ثِيَاب stehen müssen (im Ms. zwischen S. 53 u. 54). — 13 lies خَرٍ كساء. — 14 شُعْبَة ist wohl دينار الكوفى شُعْبَة، von dem Hulaṣa p. ١٩٩ sagt عنه الثورى وعن موسى وابن عيينة وثقه محمد بن عبيد. Taqrīb p. ١٩٨ sagt السادسة. — 25 مخشوشنا Particip. der XII Form von خشن; die Bedeutung des Wortes ist »rauh im Charakter«, wie schon das nachstehende لينا erweist. — 28 تَمَحَّطَ bedeutet »sich schnäuzen«.

Seite ٥٩, 1 بخبخ »wie ein Kamel schreien«.

Seite ٦٢, 2 آخر a. R. mit ؟ — 15 vgl. Usd II, 276 von 15—20 fast übereinstimmend mit Ibn Sa'd.

Seite ٦٥, 11 al-Ḥarīṭ b. 'Umair al-Azdi bei Ibn Sa'd und Usd I, ٣٢١, l. Z. ff. ziemlich übereinstimmend.

Seite ٦٦, 12 'Oqba b. 'Amir vgl. Usd III, flv, dessen Biographie auch hier mit der von Ibn Sa'd ziemlich übereinstimmt, hat عَرَبِيَّة für أَرَابِيَّة.

Seite ٥٤, 15 zu عبد الرحمن حميد siehe Hulaṣa p. ٩٤ wahrscheinlich mit Fatha zu vocalisieren. حميد بن عبد الرحمن الحميري البصري الفقيه عن ابي هريرة واني بكرة وعنه ابن سيرين وابن ابي وحشية Sure 19, 1. كهيعص 21 — وثقه العجلي قال ابن سيرين هو افقه اهل بصرة Sure 83, 1. — 22 die Übersetzung d. Z. heisst: Wehe dem Abu Fulān! er hat zwei Maasse; wenn er für sich misst, [tut er es] mit dem vollen; wenn er misst [dem Anderen] mit dem mangelnden.

Seite ٥٥, 3 Von فأنع steht nur ع da. — lies يُعَدِّي für يَهْدِي wie auch Z. 7 l. W. هدى. — l. Z. المَقْبُرَى ist سعيد بن ابي سعيد; Hulaṣa 138 u. hat سعيد المقبري ابو سعيد ارسل عن ام سلمة وعن أبيه وعن ابي هريرة واني سعيد وانس وخلف وعنه عمرو بن سعيد وأيوب بن موسى وعبيد الله بن عمر والليث وهو اثبت الناس فيه قال ابن خراش ثقة جليل قال الواقدي اختلط قبل موته بثلاث سنين قال ابن سعد مات سنة ثلاث وعشرين وقال ابو عبيد سنة خمس وعشرين المَقْبُرَى بضم الباء وفتحها سعيد بن ابي Tuhfa 188 u. sagt سعيد وحكى ابن السكيت وابو محمد بن السيد البطائوسي وابن مالك تثليث باء المقبرة قال الننوي ولغة الكسر غريبة.

Seite ٥٦, 4 l. für الجند, wie Ms. hat, l. الجندى, wie vielleicht nach Lubb al-Lulab zu lesen ist als Nisbe باليمن الجندى; Hulaṣa, Taqrib und Tabari haben diesen Mann nicht. Tuhfa hat die Nisbe الجندى ebenfalls für zwei andere Traditionarier. — Sure II, 154, ebenso in Z. 24. — l. Z. سلمة ابي schwer zu sagen, welcher es ist. Ich vermute, dass es ابو سلمة بن عبد الرحمن بن عوف الزهري المدنى أحد الاعلام قال عمرو بن علي ليس له اسم عن ابيه واسامة بن زيد واني أيسب وخلف وعنه ابنه عمر وعروة والاهرج والشبعي والزهري وخلف قال ابن سعد كان ثقة فقيها كثير الحديث ونقل للحاكم ابو عبد الله أنه أحد الفقهاء السبعة عن أكثر اهل الاخبار مات سنة أربع وتسعين Hulaṣa fol. Ich vermute es aus der umstehender Seite in der Hulaṣa, wo es heisst سلمة ابو الصواب ابو سلمة

ضرب الناس بِعَظَنِ الْعَظَنِ مَبْرُكِ الْإِبِلِ حَرْلَ الْمَاءِ. Hieraus geht hervor, dass عَظُنْ nomen loci ist, und den Ort, an dem die Kamele hinknien, nachdem sie das Wasser genommen haben, bezeichnet. — 24 u. 25. Es handelt hier wohl um die Sure 9, der Tauba oder Bara'a, Vers 119. وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّى إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ تَلَبَّ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا مَعَ الصَّادِقِينَ. Nach Baiḍawī f. f. M. sind diese drei Männer Ka'b b. Malik, Hilāl b. Umajja und Murāra b. ar-Rabīa gewesen. Siehe auch Usd IV, ۲۴۷.

Seite ۴۱, 21 حَاجَجَتْ S. auch Istr'ab I, 139 u., der von حَاجَجَتْ bis zum Schluss denselben Text hat, nur الْجَمْرُ für الْجَمَارَ.

Seite ۴۷, 10, 11 Siehe auch Iṣṣaba II, ۱۳۶, beinahe ebenso wie Text وَأَمْرٌ رَجُلًا أَنْ يَقِيمَ عَلَيْهِ الْحَدَّ فَجَلَدَهُ بَيْنَ جِلْدَيْنِ بَسُوطٍ قَدْ رُكِبَ وَلَان. Usd IV, ۱. hat den Text mit gleichem Wortlaut, nach قَدْ رُكِبَ aber ausgelassen بِهِ.

Seite ۴۸, 17 l. مُعْتَبٍ; so vocalisiert Hs.

Seite ۴۱, 9 عَنَفَقَتْ a. Nihaja III, ۱۳۳, شَعْرَاتُ، إِنَّهُ كَانَ فِي عَنَفَقَتِهِ شَعْرَاتُ، بِيضُ الْعَنَفَقَةِ الشَّعْرُ الَّذِي فِي الشَّفَةِ السُّفْلَى وَقِيلَ الشَّعْرُ الَّذِي بَيْنَهَا وَبَيْنَ الدَّقْنِ وَأَصْلُ الْعَنَفَقَةِ خَفَةُ الشَّيْءِ وَقِيلَتْهُ.

Seite ۵۰, 9 l. أَفْصَى für أَفْصَى wie Ms. hat. — 11 دعوة durch Collation a. R. — 15 Hs. hat بِصَوْمُونَهُ; ich habe in بِصَوْمُوهُ geändert. — Zwischen 21 يَغْرُو u. 22 مَكَة ist in der Hs. so gestrichen.

Seite ۵۱, 16 unter هِرَال den i-vocal, (es steht im Text هِرَال) zu tilgen.

Seite ۵۲, 16 lies عَدْنَان für عَدْنَان; vgl. Ibn Duraid 291, 8. — l. Z. Von [أَشْدَاءُ بَنِي دُوس] steht nur اشدا in der Hs.; das دُوس بَنِي, das ich nach dem Zusammenhang ergänzt habe, ist durch Wurmfrass gänzlich vernichtet.

Seite ۵۳ steht Z. 8 im zweiten Halbverse بَلَدَةٍ mit rotem — darüber und am Rande دَارَ. — 7 l. Wort lies نَجَتْ. — 14 muss جَلِيَّ جَلِيَّ gelesen werden, was „Wechseln meines Fusses“ bedeutet; vgl. Lisān II, 106 l. Z. — 26 Hs. آخِرُ. — 27 l. جَحَى für Hs. جَحَى.

ثم كَحَضَرَ الْقَرْسَ الْحَضْرُ بِالضَّمِّ vgl. Nihaja I, ٢٣٥ s. v. حَضْرُ الْقَرْسِ 25
الْعَدُوِّ وَأَحْضَرُ يُحْضِرُ فَهُوَ مُحْضَرٌ إِذَا عَدَا (ومن الحديث) أَنَّهُ أَقْطَعَ حَضْرَ
فَرْسَهُ بَارِضَ الْمَدِينَةِ.

Seite ٣٨, 11 ذُباب السيف s. Lane I, 952, 2 Sp. u. point or ex-
tremity of the sword. — 16 Hs. وَقَتْلَ عَرَبِيٍّ يَمْشِي بِهَا بِزِيرِكَ عَلَيْهِ. Işāba II,
٩٢٢, 5. وَقَتْلَ عَرَبِيٍّ نَشَأَ بِهَا مِثْلُهُ. — 26 Hs. يَوْمَ الْقَرْدِ; IHiš 719 u. IA II, 333
عُرْوَةُ ذِي قَرْدٍ 3. ذِي الْقَرْدِ, vgl. Tabari I, III, 1506, Z. 3. ذُو الْقَرْدِ.

Seite ٣٩, 11 vor اَنْ * (Stern). — 27 Sure 48, 18.

Seite ٤٠, 8 zu مسألة الالتحاف vgl. Nihaja IV, ٥١ M. اَلْحَفَّ وَيُقَالُ اَلْحَفَّ
لِعَبِّ اَرْبَعَةِ عَشَرَ 16. — فِي الْمَسْئَلَةِ يُلْحِفُ اِلْحَافًا اَلْحَ فِيهَا وَلِبَرَمَهَا
auch in der Biographie des 'Abdallah b. 'Umar zweimal vor. Vgl. Ibn
Sa'd, IV, 1; S. 114.

Seite ٤١, 1 W. l. اُخْتَى für اُخْتَرِ, 13 l. يَرْفَعُ für يَرْفَعُ. — Hs. بَيْنَ
لِئْسَ يَبِينُ; vergl. Jaqut IV, ٩١, 14, wo mit Bezug auf وَبَرَّةَ es heisst:
جَاءَ ذِكْرُهَا فِي حَدِيثِ أَهْبَانَ الْإِسْلَامِ أَنَّهُ يَسْكُنُ بَيْنَ بَيَّاضَيْنِ وَهِيَ مِنْ
بِلَادِ إِسْلَامٍ مِنْ بِلَادِ خُرَازْمٍ بَيْنَمَا هُوَ يَرَى بِحَرَّةَ الْوَبَرَةِ عَدَا الذَّنْبِ عَلَى غَنَمِهِ
لِلْحَدِيثِ فِي أَعْلَامِ النَّبَوَّةِ.

Seite ٤٢, 8 Hs. تَعْرِقُونَهُ; aber vgl. Nihaja I, ٨٣, 9 v. u.
(وَفِي الْحَدِيثِ الصَّدَاقُ) لَوْ كُنْتُمْ تَعْرِقُونَهُ مِنْ بَطَّاحَانٍ مَا زِدْتُمْ بَطَّاحَانَ بِفَتْحِ
الْبَاءِ اسْمَ وَادِي الْمَدِينَةِ وَالْبَطَّاحَانِيُّونَ مَنْسُوبُونَ إِلَيْهِ وَأَكْثَرُهُمْ يَصْطَمُونَ وَلَعَلَّهُ
٧٢٢ Işāba II, ظ. — 23 erstes Wort Hs. طَعِينَةٌ ohne Punkt bei ظ, Işāba II, ٧٢٢
vorl. Z. — 24 رَكُوبَةُ ist ein schwierig zu passierendes Thal zwischen
Mekka u. Medina vgl. Ibn Jaqut II, ٨١. u.

Seite ٤٣, 9 Hs. ebenfalls طَعِينَةٌ ohne Punkt bei ظ. — ابو 19
نَمِيمٍ von mir eingeschoben.

Seite ٤٤, 25 Hs. يَقْدُ مَهْمَا; von mir verbessert.

Seite ٤٥, 10 فَجَاشَتْ بِالرَّوَاءِ حَتَّى صَدَرُوا بِعَطْنٍ vgl. dazu Nihaja
I, ١١٣, 2 (جَيْشٍ) (فِي حَدِيثِ الْحَدِيبِيَّةِ) وَمَا زَالَ يَجِيشُ لَهُمُ بِالرِّقَى أَيْ
حَتَّى يَقْطِنَ 11 vgl. Nihaja III, ١٠٧ zu dem Worte يَقْطِنُ وَيَرْتَفِعُ

schrift aus dem folgenden Text reconstruiert worden. — 11 [لن] am Anfang ist Tab. I, ١٥٧, 2 entnommen; IHiš. ٧١, 1 hat لَا نَقْتُلُهُ.

Seite ١٥, 13 l. يبعزو für يبعزو. — 22 Ms. hat جهامة; lies aber جاهت nach Taqrīb ٣٥v Mitte.

Seite ١٩, 8 ff. die Verse finden sich in IHiš. ٧١, Usd. III, ١٢ und in dem Kitab as-šir wa's-šurā von Ibn Qutaiba, hrsggeg. von de Goeje natürlich mit wesentlichen Varianten; das Metrum ist Mutaqārib.

Seite ١٧, 3 يا لِلْمُهَاجِرِينَ im Text; solche Formen kommen vor. — 17 Ms. رغب; ich habe nach Usd corrigiert. — 19 s. dazu Nihaja III, ٢١٣, 2 بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَخَاصَمْتُ إِيَّاهُ فَأَقْلَجَنِي أَيْ حَكَمَ لِي وَغَلَبَنِي عَلَى خَصْمِي.

Seite ١٩, 20 وَابْتَدَأَ بِمَنْ تَعْمَلُ vergl. Lane S. 2200 begin thou with those whom thou sustainest. Vgl. auch Ibn Sa'd, Bd. IV, 1.

Seite ٢٠, 26 Text فقاتلوا; so Hs. تلو dann a. R. قفا.

Seite ٢١, 9 الْأَخْلَّةُ pl. von خلال s. Lane 780, a toothpick, a thing with which one extracts the remains of food between his teeth. Also wohl zu übersetzen: Zog ihm Prophet die Reste seiner Nahrung [aus den Zwischenräumen seiner Zähne] in seinem Munde.

Seite ٢٢, 6 l. قلا; Cod. قل.

Seite ٢٣, 1 Sure IV, 96. — 13 Cod. hat كَرَفًا, was ja auch richtig ist.

Seite ٢٤, 3 die Schlacht auf der Harra war nicht 66, undeutlich durch Rasur, wie im Codex سِتِّينَ وَسِتِّينَ steht, sondern 63, also zu lesen سِتِّينَ ثَلَاثِينَ. — 16 Zu طَوْقِهِ s. Nihaja III, ٢١٣, Z. 2 مَنْ ظَلَمَ شَيْئًا مِنْ أَرْضِ طَوْقِهِ اللَّهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ.

Seite ٢٤, 10 u. 17 Hs. beidemale حَاجِبُ بْنُ عَمْرٍو; ebenso Taqrīb ٢١٨, 4 حَاجِبُ بْنُ عَمْرٍو; dagegen Hulasa ٣٩٩, 9 حَاجِبُ بْنُ عَمْرٍو. — 15 letzte beiden Worte قَالَ اللَّهُ in Dittographie im Ms. — 24 Text أَيْ هَاشِمُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ in marg. nachgetragen.

Seite ٢٧, 4 Hs. wie Text مُجَدِّهَا; doch vielleicht besser Nihaja I, ١٢٨ s. v. الْمُقَطَّعُ الْأَطْرَافِ أَيْ مُقَطَّعُ الْأَعْضَاءِ und Nih. I, 287.

da der Name aber sonst nicht aufzufinden ist, habe ich vorgezogen, es als nom. loci aufzufassen, als Erweiterung zu موضع دار، und habe auch dementsprechend den Stern gesetzt.

Seite ۲, 15 [نسعة اسياف] ergänzt nach Iṣāba I, ۸, Z. 1; Iṣāba hat انقطع für اندق. — 16 Lücke in der Hs., Titel nach dem Inhalt ergänzt. Z. 17 u. 18 in [] ist zum Verständnis des Zusammenhangs ergänzt nach Ṭabarī I, Ser. II, ۳۲۰۳, 8 ff. Vor dem Anfang واسلم wäre noch nach l. c. zu ergänzen [قال عمرو أما انت يا عبد الله فأمرتني بالذى هو خير لى فى آخرى] — 13 عمير ist unsicher; Hs. hat nur ر.

Seite ۳, 24 Hs. راسد; correxi.

Seite ۵, 4 l. Wort نعصبه, correxi. — 15 Sure 7, 175. — 16 Anspielung auf Sure 62, 5. — 28 Cod. وَغَنَائِهِ, correxi.

Seite ۶, 3, 1. Wort Cod. خديج, unvocalisiert. — 26 فسنوا علىٰ So werft auf mich den Staub sanft".

Seite ۷, 14 بماء قراح "mit klaren Wasser". — 18 فسئ vgl. S. 6, 26. — 19 Cod. قلم. für قل. — 23 وأجد نأوى s. Lisān I, 79, 9.

Seite ۸, 2 Cod. الشلان.

Seite ۹, 13 hier ist wohl hinter حيّان einzufügen عن عبد الله بن عمرو قل.

Seite ۱۰, 2 Cod. اخبره. — 10 Cod. ضعبير. — 25 Cod. وينقضنى.

Seite ۱۱, 14 رشدين Taqrīb ۱۲۴ Mitte المعجبة.

Seite ۱۲, 4 Cod. ثلاث مواطن; man kann nun diese beiden Worte mit einander verbinden; dann müßte man freilich ثلاثة einsetzen; deshalb bin ich geneigt, das مواطن zu دم في zu ziehen.

Seite ۱۳, 3 أنتم und العراق durch Rasur undeutlich. — 6 بنو (من خديث عمرو بن عاص) يوشك بنو 3, ۲۸۰ s. Nihāja III, قنطر بن كركر (وخديث ابن بكرة) اذا. — und ibid. قنطواء أن يُخْرِجَكُمْ من أرض البصرة. كان آخر الزمان جاء بنو قنطواء.

Seite ۱۴, 9 mit عبد الله بن schliesst Bl. 15 v. der Hss. und es fehlen 1 oder mehrere Blätter. — 10 [للأجاج بن علاط] ist als Über-

ANMERKUNGEN.

ABKÜRZUNGEN.

- Hulāṣa = خلاصة تذهيب الكمال في أسماء الرجال von Aḥmad b. ‘Abd-
allāh al-Ḥazraḡī, Bulāq 1301.
- Iḥiṣ = Das Leben Muhammed's bearbeitet von Ibn Hišām, hrsg.
von F. Wüstenfeld. Göttingen 1858—1860.
- Iṣāba = كتاب الاصابة في تمييز الصحابة von Ibn Ḥaḡar al-‘Asqalanī.
Calcutta 1856—1888.
- Istī‘ab = Kitāb al-Istī‘ab fi ma‘rifat al-Aṣ von Ibn Abd al-Barr. 2 Bde.
- Jaquṭ = Jacut's geographisches Wörterbuch, hrsg. v. F. Wüstenfeld.
Leipzig 1866—1870.
- Lisān = لسان العرب v. Muḥ. b. Mukarram ibn Manẓur. Kairo 1308.
- Nawawī = The Biographical Dictionary of illustrious men by el-Nawawī,
ed. by F. Wüstenfeld. Göttingen 1842—1847.
- Nihāja = النهاية في غريب الحديث والأثر von Ibn al-Aṭṭr. Bulāq 1311.
- Ṭabarī = Annales quos scripsit Abu Ḡa‘far Mohammed b. Djarīr aṭ-
Ṭabarī, cum aliis ed. M. J. de Goeje. Lugd. Bat. 1879—1901.
- Ṭaḡ = تاج العروس von Sajjīd Mustafā az-Zubaidī. Kairo 1307.
- Taqrīb = تقريب التهذيب von Ibn Ḥaḡar.
- Tuḥfa = Tuḥfat Dawī-l-‘Arab von Ibn al Daḡṣa. Hrsg. v. Traugott
Mann. Leiden 1905.
- Uṣd = Uṣd al-Ḡaba von Ibn al-Aṭṭr. 5 Bde. Kairo 1286.

Seite 1, 1 Überschrift und Anfang der Vita fehlen; das erste
aus dem Zusammenhang gerissene Wort أَصَاحِبُ erkläre ich „um Ge-
nosse zu werden“. — 4 لَل habe ich des Verständnis wegen einge-
fügt. — 14 Cod. unvocalisiert يَحْوِيهِ. — 17 Man könnte الْمَاء, wie die
Hs. als letztes Wort der ersten Seite hat, für einen Überlieferer halten;

VERBESSERUNGEN.

Seite	٣, 6 und ٩, 9 und 13	statt عمرو	lies عمرو
»	٧, 9	statt حرس أمراء أجله	lies حرس أمراء أجله
»	١٩, 21	» اعنى	» عنى
»	٢١, 8	» يأمر أنهم	» يأمرانهم
»	٢٢, 18	» بثبت	» بثبت
»	٢٣, 14	» طريفا	» طوريا
»	٢٩, 7	» على	» على
»	٣٠, 25	» فأخطأ	» فأخطأ
»	٣٩, 10	» فبايعته	» فبايعته
»	٤٢, 10	» فافتره	» فافتره
»	٤٥, 4	» الوداع	» الوداع
»	٤٨, 19	» حده	» جدّه
»	» 21	» فقل	» فقل
»	٧١, 1	» ذاك	» رآك
»	٧٢, 15	» لهيعة	» لهيعة
»	٧٢, 20	» طفقت	» طفقت
»	٧٥, 9	» قبل	» قتل
»	٨٩, 7	» أنزل	» أنزل
»	٨٧, 7	» حشم	» جُشم
»	٨٨, 18	» شيء من الحميمير	» شر من الحميمير
»	٩٢, 26	» علاقة	» علاقة
»	٩٣, 1	» تحرق	» تحرق

man zu ihm: O Abū Qais, dieses ist der Herr, den du beschrieben hast. Er sagte: Wahrhaftig! er bringt die Wahrheit. Er kam zum Propheten und sagte ihm: „Was predigst Du?“ Da sagte der Gottesgesandte: „Das Zeugnis, dass es keinen Gott gibt ausser Allah, und dass ich der Gottesgesandte bin. Er erwähnte die weiteren Vorschriften des Islāms.“ Da sagte Abū Qais: Wie schön ist dieses und wie vollkommen; wohlan, ich werde mir die Sache überlegen; dann werde ich zurückkehren zu Dir. Er war nahe daran gläubig zu werden, da traf ihn ‘Abdallāh b. Ubajj und sagte: Woher? Er sagte: Von Muḥammad: Er hat mir eine Rede gehalten; wie schön war sie! Er ist der, den wir kannten, und von dem uns die Rabbinen der Juden benachrichtigten. Da sprach zu ihm ‘Abdallāh b. Ubajj: Du hast, bei Allah, den Krieg der Ḥazrağ nicht gewollt. Da wurde Abū Qais zornig und sagte: Bei Allāh, nicht werde ich Muslim werden vor Jahresablauf. Dann kehrte er an seinen Wohnort zurück. Aber nicht kam er zum Propheten zurück, denn er starb vor Jahresablauf im Du ‘l-Ḥiğga 10 Monate nach der Hiğra.

Ibn Sa’d sagt: Es benachrichtete uns Muḥ. b. ‘Omar nach Ibn Abī Ḥabība nach Da’ūd b. Ḥuṣain nach ihren Schaichen: Sie sagten: Man hörte, wie er die Einheit Allāhs bekannte, als er starb. — Ibn Sa’d sagt: Es benachrichtigte mich Muḥ. b. Omar nach Mūsā b. ‘Ubaida nach Muḥ. b. Ka‘b al-Quraṣī: „Wenn der Mann vor seiner Frau starb, ist sein Sohn der würdigste, dass er sie heirate, wenn er will, ausser wenn es [seine Mutter] ist ¹⁾“.

1) Nach dem Sinne ergänzt.

sein Verlangen vor, sie nahmen sich seiner an. Er fragte die Mönche und die Ahbar, da forderten sie ihn auf, ihre Religion anzunehmen; er aber wollte nicht und sagte: Nicht werde ich in diese Religion jemals eintreten. Da sagte zu ihm ein Mönch in Syrien: Du suchst die Religion der Hanifiten! Es antwortete Abū Qais: Das ist, was ich suche. Da sagte der Mönch: Die ist hinter dir; dort, wo du hergekommen bist, die Religion Abrahams. Und es sagte Abū Qais: Ich habe die Religion Abrahams und werde ihr dienen, bis ich darin sterbe. Darauf kehrte er zurück nach dem Hiğaz und blieb da; dann ging er hinaus nach Mekka, um die kleine Wallfahrt zu machen und traf den Zaid b. 'Amr b. Nufail. Es sprach zu ihm Abū Qais: Ich bin ausgezogen nach Syrien, um zu suchen nach der Religion Abrahams; da wurde mir gesagt: diese ist hinter dir. Auch habe ich besucht Syrien und Ġazira und die Juden von Jaṭrib, und habe ihre Religion eitel gefunden. Denn die Religion Abrahams pflegt keinen Götzendienst neben Allāh zu treiben, und betet zu diesem Hause und isst nicht, was geschlachtet ist für einen anderen als Allāh. Abū Qais pflegte zu sagen: Niemand hat die Religion Abrahams ausser mir und Zaid b. 'Amr. Und nachdem der Gottesgesandte nach Medīna gekommen war, und die Hazrağ und die Stämme von den Aus Benū Abd al-Ašhal alle, wie die Zafar und Hāriṭa und Muā'wija und 'Amr b. 'Auf, Gläubige geworden waren, mit Ausnahme der Aus Allāh d. s. Wa'il und der Benu Ḥaṭma und Waqif samt Abū Qais b. Aslat, war dieser ihr Häuptling und ihr Dichter und Redner und führte sie in den Kampf. Beinahe wäre er Muslim geworden. Er erwähnte in seinen Versen das Hanifitentum. Er sprach von dem Aussehen des Propheten, und was ihm über ihn die Juden berichtet hatten, dass sein Geburtsort Mekka und seine Secession nach Jaṭrib sein werde. Da sagte er, nachdem der Prophet gesandt worden: Dies ist der Prophet, welcher bleiben wird, und dieses der Ort seiner Hiğra. Als das Treffen von Bu'āt stattfand, nahm er daran Teil. Es waren zwischen der Ankunft des Gottesgesandten und der Schlacht von Bu'āt fünf Jahre. — Abū Qais war bekannt in Jaṭrib, er wurde Hanif genannt, und machte ein Gedicht, in dem er die Religion erwähnte. [4 Z. Metrum Waṣīr].

Als der Gottesgesandte in Medīna angekommen war, sagte

genommen an Bedr? Er sagte, ja! auch an der 'Aqaba mit meinem Vater als Radif. — Es sagt Muḥammad b. Sa'd: Ich erwähnte diesen Ḥadīṭ dem Muḥ. b. 'Omar. Da sagte er: Ich kannte ihn; aber es ist Unsinn; denn es hat 'Abdallāh b. Sa'd nicht teilgenommen, weder an Bedr, noch an Oḥod. — Ibn Sa'd sagt: Es benachrichtigte uns Muḥ. b. 'Omar: Es benachrichtigte mich Ḥaṭṭama b. Muḥammad b. 'Abdallāh b. Sa'd b. Ḥaṭṭama nach den Angaben seiner Väter: Teilgenommen hat 'Abdallāh b. Sa'd mit dem Propheten an al-Ḥudaibija und Ḥunain, und er war am Tage, wo der Prophet starb, jünger als Ibn 'Omar. Er starb in Medina, nachdem die Leute sich auf 'Abd al-Malik b. Merwan geeinigt hatten. — Muḥ. b. 'Omar sagt, dass er in der Schlacht von al-Ḥudaibija 18 Jahre alt gewesen ist.

143. *Miḥṣan b. Abī Qais* b. al-Aslat. ¹⁾ ١٤, ١٥ Der Name des Abū Qais ist Ṣaifī, er war Dichter; der Name des Aslat war 'Āmir b. Ġuṣam. Miḥṣan hatte keine Nachkommen; dagegen hatte sein Bruder 'Āmir b. Abī Qais Nachkommen, aber sie sind ausgestorben und nicht einer von ihnen ist übrig. Abū Qais wäre beinahe Muslim geworden; er erwähnte die Ḥanīfija in seiner Poesie und erwähnte die Gestalt des Propheten. Es wurde ihm gesagt: In Jaṭrib ist der Ḥanīf. — Muḥ. b. 'Omar, berichtet uns auf Autorität des Mūsā b. 'Ubaida ar-Rabaḍī nach Muḥ. b. Ka'b al-Quraṣī; es benachrichtigte uns Ibn Abī Ḥabiba von Da'ūd b. al-Ḥuṣain nach seinen Schaichen. Uns hat benachrichtigt 'Abdarrahmān b. Abī az-Zinād nach seinem Vater; es hat uns benachrichtigt 'Abdarrahmām b. 'Abd al-'Azīz nach 'Abdallāh b. Abī Bekr. b. Muḥ. b. 'Amr b. Ḥazm; Jeder dieser Gewährsmänner hat mir etwas über Abū Qais berichtet; ihre Angaben fasse ich in Folgendem zusammen: Keiner von den Aus und Ḥazrağ sprach mehr vom Ḥanīfitentum und fragte mehr danach als Abū Qais b. al-Aslat. Er hatte die Juden in Jaṭrib nach ihrer Religion gefragt und sie hatten ihn aufgefordert Jude zu werden; da wäre er beinahe ihrem Rufe gefolgt; aber dann wollte er es doch nicht, und marschierte nach Syrien zu den Ghassaniden und stellte ihnen

1) Charakteristisch ist bei dieser Vita, dass Miḥṣan garnicht darin vorkommt, nur sein Vater Abū Qais. Das mag daher rühren, dass die Vita nicht vollständig erhalten ist.

„Ich bezeuge, dass du es ihm verkauft hast.“ Da trat der Gottesgesandte an Huzaima heran und sagte: Was bezeugst Du? er sagte: Deine Wahrhaftigkeit, o Gottesgesandter! Da bezeichnete der Gottesgesandte das Zeugnis des Huzaima als gleichwertig dem Zeugnis zweier Männer. — Es berichtet uns Muḥ. b. ‘Omar von Muḥammed b. ‘Umāra b. Huzaima, dass er sagte: Der Gottesgesandte sprach: o Huzaima, wie kannst du bezeugen, da du doch nicht bei uns warst? Da sagte ich: o Gottesgesandter, ich bezeuge, dass du die wahre Botschaft des Himmels bringst, und nicht bezeuge ich, was Du sonst sagst. Da erklärte der Gottesgesandte sein Zeugnis als gleichwerthig dem Zeugnis zweier Männer. — [Dieser Bericht wird in der Vita noch oft wiederholt.] [Noch mehrere Ḥadīṭe, dass Huzaima b. Ṭābit in einem Traum betend die Stirn des Propheten mit seiner Stirn berührt.] Zum Schluss sagt Muḥ. b. ‘Omar: Die Fahne der Benū Ḥaṭma trug Huzaima b. Ṭābit in der Expedition der Eroberung Mekkas, er kämpfte bei Šifīn neben ‘Alī b. Abī Ṭalib und starb als Märtyrer an diesem Tage im Jahre 37 d. H.; er hat Nachkommenschaft hinterlassen und wurde Abū ‘Umāra genannt.

140. *‘Umair b. Ḥabīb.* ¶ Genealogie. Er soll gesagt haben: Fürwahr, der Glaube nimmt zu und nimmt ab. Darauf wurde zu ihm gesagt: Und was ist seine Zunahme und was seine Abnahme? Da sagte er: Wenn wir Allāh erwähnen und ihn fürchten, so ist dieses seine Zunahme, und wenn wir ihn vernachlässigen und vergessen, so ist dies die Abnahme.”

141. *‘Umāra b. Aus al-Anṣārī.* ¶ Genealogie. Er berichtet: Wir beteten ein Abendgebet; da stand ein Mann am Tore der Moschee, während wir beim Gebet waren und rief: „Siehe, das Gebet ist nach der Ka‘ba gerichtet worden“. Da wandte sich unser Imam nach der Ka‘ba, [ebenso die Männer] ¹⁾, die Frauen und die Kinder.

142. *‘Abdallāh b. Sa‘d.* ¶ Genealogie. — al-Muḡira b. Ḥakīm sagt: Ich fragte den ‘Abdallāh b. Sa‘d b. Ḥaṭama: Hast Du teil-

1) Fehlt in der Hs. ergänzt nach dem Sinn. s. auch Usd. IV, f_v, Z. 1.

Pardon zu gewähren, er aber wollte nicht. Er war ein Freund 'Amir's b. at-Ṭufail. Obwohl sein Stamm von den Benū Sulaim dasselbe erstrebte, lehnte er dennoch ab und sagte: Nicht nehme ich Euren Schutz an, und nicht will ich mich trennen von dem Platze, wo meine Genossen gefallen sind. Darauf ging er vor und kämpfte, bis er als Märtyrer fiel. Das geschah im Šafar, 36 Monate nach der Hiğra.

138. *Gaz' b. 'Abbas*. 1. Eidgenosse der Benū Ġaḥğaba b. Kulfa von den Benu 'Amr b. 'Auf. Er fiel in Jemāma als Märtyrer im Jahre 12.

139. *Ḥuzaima b. Ṭābit*. 1. Genealogie. Es waren Ḥuzaima b. Ṭābit und 'Umair b. 'Udajj b. Ḥaraša, die die Götzenbilder der Benu Ḥaṭma zerbrochen haben; Ḥuzaima war der Doppelzeuge. Er gehörte zu den Genossen des Propheten und berichtet, dass der Prophet von einem Manne von den Beduinen ein Pferd gekauft hatte. Da liess ihn der Prophet kommen, damit er ihm den Preis bezahle. Es beeilte der Prophet seinen Marsch, aber der Beduine ging langsam und blieb stehen. Da trafen ihn einige Leute und fragten ihn nach dem Preise des Pferdes, ohne zu wissen, dass der Prophet es gekauft hatte, und einer von ihnen bot einen höhern Preis für das Pferd als den, den der Prophet gegeben hatte. Nachdem dies Mehrgebot erfolgt war, rief der Beduine den Propheten und sagte: Wenn Du dieses Pferd kaufen willst, so kaufe es, und wenn nicht, verkaufe ich es. Da stand der Prophet auf, als er die Rede des Beduinen gehört hatte, und sprach: Habe ich es nicht von Dir gekauft? Der Beduine sagte: Nein, bei Allāh! nicht habe ich es Dir verkauft. Da sagte der Gottesgesandte: Keineswegs! Ich habe es von Dir gekauft! Da blieben die Leute stehen um den Propheten und den Beduinen, und während die beiden sich stritten, rief der Beduine: Bring einen Zeugen, der bezeugt, dass ich Dir es verkauft habe. Da sprachen alle Gläubigen zu dem Beduinen: Wehe Dir! denn der Gottesgesandte sagt nie etwas anderes als die Wahrheit. Da kam Ḥuzaima b. Ṭābit heran und hörte das Streiten des Gottesgesandten und des Beduinen. Da stand der Beduine auf und sagte: Bring einen Zeugen, der bezeugt, dass ich es Dir verkauft habe. Da sprach Ḥuzaima:

ihn schwören; er sagte: „Bei Allah! nicht habe ich es gesagt, o Gottesgesandter“. Aber der Bursche sprach: „Fürwahr! bei Allah, du hast es gesagt. Darum tue Busse zu Allah!“ Und es wurde der Koran geoffenbart: Sie schwören bei Allah, nicht haben sie gesagt, und fürwahr sie haben es gesagt, ein Wort des Unglaubens und sind ungläubig nach ihrer Bekehrung ¹⁾ — Muh. b. ‘Omar sagt: Dies Gespräch mit Ğulās fand statt auf der Expedition nach Tabūk; sie waren mit dem Gottesgesandten ausgezogen nach Tabūk. An der Expedition von Tabūk nahmen viele von den Heuchlern Theil; niemals sind in irgend einer Expedition mehr als in der Expedition von Tabūk gewesen, sie sprachen die Heuchelei aus und es sagte Ğulās, was oben berichtet worden. Da widersprach ihm ‘Umair b. Sa‘īd — er war mit ihm zusammen in dieser Expedition — und sagte zu ihm: Keiner von den Menschen ist mir lieber als Du und keiner ehrwürdiger; aber ich habe von dir eine Rede gehört, bei Allah, würde ich sie verheimlichen, würde ich untergehen, und würde ich sie verbreiten, so würde sie mich mit Schmach bedecken; aber das letztere ist mir leichter als das erstere. Dann ging er zum Propheten und verkündigte ihm, was Ğulās gesagt hatte. Nachdem dann die Koranstelle geoffenbart war, bekannte al-Ğulās seine Sünde und that Busse. Er wich nicht mehr vom Guten ab. Er bewies das durch sein Handeln gegen ‘Umair b. Sa‘īd. Auf solche Weise wurde seine Busse bekannt.

134. *Ğudajj b. Murra*. ¹⁾ Genealogie. Fiel bei Ĥaibar als Märtyrer. Sein Vater Murra starb bei Ĥunain als Märtyrer.
135. *Aus b. Ĥabīb*. ¹⁾ von den Benū ‘Amr b. ‘Auf. Fiel als Märtyrer bei Ĥaibar auf dem Schloss von Nā‘im.
136. *Unaiḥ b. Wā‘ila*. ¹⁾ von den Benu ‘Amr b. ‘Auf. Fiel als Märtyrer bei Ĥaibar auf dem Schloss von Nā‘im.
137. *‘Urwa b. Asmā b. aṣ-Ṣalt as-Sulamī*. ¹⁾ Eidgenosse der ‘Amr b. Auf. Muh. b. ‘Omar berichtet: Mitgeteilt hat es mir Muṣ‘ab b. Tabit von Abū Aswad von ‘Urwa. Die Ungläubigen wünschten an dem Tage von Bi‘r Ma‘ūna dem ‘Urwa b. aṣ-Ṣalt.

¹⁾ Sure 9, 75.

131. *‘Abdarrahmān b. Sibl.* ∞ Genealogie. *‘Abdarrahmān* überliefert vom Propheten, dass er beim Gebet den „Schnabel des Raben“¹⁾ und die Arme²⁾ wie bei wilden Tieren auszustrecken verboten hätte.
132. *‘Umair b. Sa‘d.* ∞ Genealogie. Sein Vater *Sa‘d al-Qari’* gehörte zu denen, die bei Bedr mitgefochten hatten, und er ist es, welcher die Kufenser benachrichtigte, dass *Abu Zaid* es sei, welcher den Korān zur Zeit des Gottesgesandten gesammelt hatte. *Sa‘d* starb als Märtyrer in Qadisija, und sein Sohn *‘Umair b. Sa‘d* begleitete den Propheten; *‘Omar b. al-Hattāb* machte ihn zum Wālī über Ḥimṣ. *Ibn Sa‘d* sagt: Ich wurde benachrichtigt von *‘Abdallāh b. Ṣāliḥ* von *‘Umair b. Sa‘d*, dass er als Emir auf dem Minbar von Ḥimṣ zu reden pflegte, er gehörte zu den Genossen des Propheten: Ist es nicht so, dass der Islām eine befestigte Mauer und vertrauenswürdiges Tor ist. Und die Mauer des Islams ist Gerechtigkeit und sein Tor ist Wahrheit. Und wenn die Mauer zerstört und das Tor zerbrochen ist, so ist der Islām der Eroberung preisgegeben. Und nicht wird der Islām aufhören unangreifbar zu sein, so lange die Herrschaft kräftig ist. Die Herrschaft besteht aber nicht im Töten mit dem Schwerte und Schlagen mit der Geißel, sondern im Richten nach Recht und gerechtem Handeln.”
133. *‘Umair b. Sa‘id.* ∞ Der Sohn der Frau des Ğulās b. Suwaid b. aṣ-Ṣamit. Er war arm und hatte kein Vermögen, eine Waise unter dem Schutze des Ğulās, der sein Vormund war und für ihn sorgte. — *‘Arim b. al-Faḍl* berichtet uns, dass ein Mann von den Anṣār, der Ğulās hiess, zu seinen Söhnen sprach: „Bei Allah, wenn das, was Muḥammad sagt, die Wahrheit ist, sind wir schlimmer als Esel“. Er berichtet: Das hatte ein Bursche, der *‘Umair* hiess und dessen Ernährer und Oheim Ğulās war, gehört und sagte zu ihm: O mein Oheim! Tue Busse zu Allah. Der Bursche ging zum Propheten und benachrichtigte ihn. Da schickte der Prophet zu ihm und liess

1) a. Nihāja IV 199 unten. i. e. die Schnelligkeit des Berührens des Bodens beim Gebet.

2) a. Nihāja III, 199 u. i. e. dass er ausbreite seine Unterarme beim Ṣuḡūd im Gebet.

Muḥ b. 'Omar berichtet: Sa'īd b. 'Ubaid al-Qari' war Imām der Moschee der Benū 'Amr b. 'Auf. Nachdem er getötet war am Tage von Kadisiya, stritten sich die Benū 'Amr. b. 'Auf über das Imāmat vor 'Omar b. al-Ḥaṭṭab und einigten sich dahin, dass sie den Muḡammi' b. Ḥariṭa zu ihrem Imām haben wollten. Da warf 'Omar ihm vieles vor und machte ihn schlecht, weil er Imām der Moschee von Dirār war. Da wollte 'Omar ihn nicht befördern; er liess ihn rufen und sagte: o Muḡammi'; ich weiss, dass die Leute allerlei von dir reden. Da sagte er: o Beherrscher der Gläubigen! Ich war ein Jüngling, und es war mir die Rede schnell; aber heute bin ich einsichtig geworden und nicht so wie früher, und kenne die Sachen. Da fragte 'Omar seine Leute nach ihm, die sagten: Wir wissen nur Gutes von ihm, er hat auch einen Koran gesammelt, es fehlen ihm nur noch wenige Suren. Da beförderte er ihn und machte ihn zum Imām der Moschee der Benū 'Amr b. 'Auf; es giebt keine Moschee, in welcher der Imām so beliebt war, wie er in der Moschee der Benū 'Amr b. 'Auf. Muḡammi' starb in Medīna unter dem Chalifat des Mu'āwija b. Abī Sufjan; er hinterliess keine Nachkommenschaft.

129. *Ṭabīṭ b. Wadr'a.* ^Λ Sein Vater Abū Wadr'a b. Ḥidām gehörte zu den Heuchlern. Er sagte: Es berichtete uns 'Abdallāh b. Numair von Abū Ma'sār von Sa'īd al-Maqburī von seinem Vater von Ibn Abī Wadr'a, Genossen des Gottesgesandten, dass er sagte: Der Gottesgesandte sprach: Wer am Freitag sich so wäscht wie das Waschen nach Beschmutzung, und sich mit Öl oder Parfüm einreibt, wenn er es hat, und die schönsten Kleider anzieht, die er hat, und nicht zwischen Zweien Unfrieden säet, und dem Imām schweigsam gegenübersteht, wenn er zu ihm kommt, dem werden [alle Sünden] zwischen den beiden Freitagen verziehen. Und Sa'īd sagt: Ich erwähnte dies dem Ibn Ḥazm. Da sagte er: Geirrt hat sich Dein Vater; Verziehen wird ihm für die genannte Zeit und noch vier [Tage lang].

130. *'Amir b. Ṭabīṭ.* ^Λ Genealogie. Er war derjenige, welcher den 'Amir b. Muḡammi' b. al-'Aṭṭaf am Tage von Jemāma als Märtyrer im Jahre 12 tötete; er hatte keine Nachkommenschaft.

denen, die Du zu uns geschickt hast und die Dir vom vergangenen Jahre geblieben sind. Da sagte der Gottesgesandte: So kauft mit diesen die grünen Datteln auf Calculation, und sie taten es. Die Leute pflegten ihre Arbeiter mit Datteln zu ernähren. Das war eine Erlaubnis des Propheten für sie, galt aber den anderen als unstatthaft. 'Ulba war arm und die Leute pflegten ihm Almosen zu geben. Und wenn er nichts mehr hatte, bettelte er und sagte: Ich bin ein Hülffloser geworden; da sagte der Gottesgesandte zu ihm: Allāh hat dein Almosen angenommen. 'Ulba gehörte zu den Weinern, welche zum Gottesgesandten gingen, als er nach Tabūk hinaus gehen wollte, und bettelten ihn um Tragtiere an. Er sagte, ich finde nicht, was euch hintragen kann. Sie wandten sich ab und weinten vor Gram, dass die Expedition mit dem Gottesgesanten ihnen entging.

- 125 u. 126. *Malik u. Sufjan* die beiden Söhne des *Tabūt*. ∞ Diese gehörten zu den an-Nubait von den Anṣār. Sie beide hat Muḥ. b. 'Omar in seinem Buche unter denen erwähnt, die als Glauenskämpfer gefallen waren am Tage von Bi'r Ma'ūna; nicht hat ein anderer sie erwähnt. [Ibn Sa'd]: Wir haben ihre Abstammung im Buch der Genealogie der an-Nubait gesucht und haben sie nicht gefunden.
127. *Jazīd b. Ḥārīṭa*. ∞ Genealogie sehr ausführlich; Jazīd b. Ḥārīṭa starb in Medīna, wo Nachkommenschaft von ihm vorhanden ist.
128. *Muḡammī' b. Ḥārīṭa*. ∞ Genealogie. — Muḥ. b. 'Omar berichtet: Man nannte die Benū 'Āmir b. al-'Aṭṭaf b. Ḍubai'a im Heidentum „Brüche aus Gold“ wegen ihrer Vornehmheit in ihrem Stamme. Muḥ. b. 'Omar berichtet nach Muḡammī': Wir waren in Ṣuḥḥān auf der Rückkehr von Medīna, da sah ich Leute galoppieren. Sie sagten: Auf den Gottesgesandten ist eine Offenbarung herab gekommen. Da galoppierte ich mit den Leuten, bis wir bei dem Gottesgesandten ankamen, und siehe da! Er liest: Fürwahr! wir haben Die einen entschiedenen Sieg gegeben. (Sure 48, 1). Und nachdem Gabriel ihm dies geoffenbart hatte, sagte er: Er grüsst Dich! o Gottesgesandter; und nachdem Gabriel ihn begrüsst hatte, grüßten ihn die Gläubigen. —

‘Azib, am Tage des Grabens teilzunehmen, als er ein Knabe von 15 Jahren war.

Abū Safar berichtet: Ich habe an dem Finger des Barā b. ‘Azib einen goldenen Ring gesehen.

Muḥ. b. Omar berichtet: Al-Barā liess sich in Kūfa nieder und starb dort in den Tagen des Muṣ‘ab b. az-Zubair; er hat Nachkommenschaft und überlieferte von Abū Bekr.

121. Sein Bruder ‘*Ubaid b. ‘Azib*. ^{af}; er zeugte Lūṭ u. Suleimān u. Nuwaira und Umm Zaid d. i. ‘Umra; ihre Mutter wird nicht erwähnt. Er war einer von den Zehn von den Anṣār, welche ‘Omar b. al-Ḥaṭṭāb mit ‘Ammār b. Jasir nach Kufa schickte. Er hat dort Nachkommenschaft.

122. *Usaid b. Zuhair*. ^{af} Genealogie. Er zeugte Tabit, Muḥammed, Umm Kulṭūm und Umm al-Hasan; ihre Mutter ist Umāma Tochter des Ḥadiḡ b. Rafi‘. Er wurde Abū Tabit benannt, und gehörte zu den zu jung gefundenen am Tage von Oḥod, nahm aber am Graben teil. Sein Vater Zuhair b. Rafi‘ gehörte zu den Leuten der ‘Aqaba. Usaid hinterliess Nachkommenschaft.

123. ‘*Arāba b. Aus*. ^{af} Genealogie. Sein Vater Aus b. Qaiṣī und seine beiden Brüder ‘Abdallāh und Kabāṭa nahmen an der Schlacht von Oḥod teil; ‘Arāba war zu jung befunden und wurde zurückgewiesen. Durfte an den Tagen des Grabens teilnehmen. Muḥ. b. ‘Omar sagt: Es war ‘Arāba b. Aus am Tage von Oḥod 14 Jahre und 5 Monate alt. Da wies ihn der Gottesgesandte zurück und wollte ihm nicht den Kampf erlauben.

Muḥammad b. ‘Omar sagte: ‘Arāba b. Aus ist derjenige, den der Dichter aš-Šammāḥ b. Ḍirār lobte; er hatte, als er nach Medīna ging, sein Kamel mit Datteln beladen.

124. ‘*Ulba b. Jazid al-Ḥariṭi von den ‘Anṣār*. ^{af} Dieser ist einer der bekanntesten Genossen des Gottesgesandten, wir haben aber nach ihm in dem Geschlechtsregister der Benu Ḥariṭa von den Anṣār gesehen, aber seine Genealogie nicht gefunden. — Muḥ. b. ‘Omar berichtet nach Ḥarām b. Sa‘d b. Muḥajjiṣa: ‘Ulba b. Jazid und seine Sippe hatten kein Vermögen und keine Früchte von Grund und Boden. Als die grünen Datteln kamen, sagten sie: o Gottesgesandter, siehe wir haben keine Datteln und kein Gold noch Münzen, wohl aber reife Datteln von

Unwissenden von den Menschen haben sich nicht von ihrer Qibla, welche sie hatten, abgewendet; da offenbarte Allah: Sprich! Allah gehört der Osten und der Westen; er führt, wen er will, auf die rechte Strasse.

Da betete ein Mann mit dem Gottesgesandten; dann ging er hinaus, nachdem er gebetet hatte, und ging vorbei an Leuten von den Anṣār, die knieend waren beim Abendgebet und sich nach Jerusalem richteten; da sagte der Mann, er sei Zeuge gewesen, als er mit dem Gottesgesandten gebetet habe, dass er sein Gesicht nach der Ka'ba gerichtet habe. Da wandte sich die Gemeinde, bis sie ihr Gesicht nach der Ka'ba gerichtet hatte.

Es sagt Barā: Der erste, der zu uns ankam von den Muḥāğirīn, war Muṣ'ab b. 'Umair, der Bruder der 'Abd ad-Dār. Wir sagten: Was hat der Gottesgesandte getan? Er sagte: Er ist an seinem Bestimmungsorte, und seine Genossen sind auf meiner Fährte. Darauf kam nach ihm 'Amr b. Umm Maktūm, der Bruder der Benu Fihr, der Blinde. Und wir sagten zu ihm: Was hat hinter Dir der Gottesgesandte getan und seine Genossen? Er sagte: Sie sind ganz nahe auf meiner Fährte. Darauf kamen zu uns nach ihm 'Ammār b. Jāsir und Sa'd b. Abī Waqqāṣ und 'Abdallāh b. Mas'ud und Bilāl; dann kamen zu uns nach ihnen 'Omar b. al-Ḥaṭṭāb mit 20 Berittenen; dann kam nach ihnen der Gottesgesandte und Abū Bekr mit ihm. — Es sagt Barā: Es kam zu uns der Gottesgesandte, als ich Suren aus dem Korān gelesen hatte, dann gingen wir und trafen die Karawane, wir fanden sie betrübt. — Barā sagt: Ich wurde zu jung befunden, ich und Ibn 'Omar am Tage von Bedr, wir nahmen nicht daran teil; der Gottesgesandte fand mich zu jung, mich und Ibn 'Omar, und wies uns am Tage von Bedr zurück. Barā sagte: „Als der Gottesgesandte zu uns kam, konnte ich lesen, „Lobpreise den Namen deines höchsten Herrn“ in den Suren des Korān. Barā sagte: Ich habe mit dem Gottesgesandten 15 Expeditionen mitgemacht, ich und 'Abdallāh b. 'Omar sind Altersgenossen. — Barā: Ich habe den Gottesgesandten begleitet auf 18 Reisen und nicht habe ich gesehen, dass er 2 Neigungen des Kopfes vor Besteigen seines Reittieres zu machen unterliess. Muḥ. b. 'Omar berichtet: „Es erlaubte der Gottesgesandte dem Barā b.

Wir sind reisefertig, o Gottesgesandter. Da brachen wir auf, während das Volk uns suchte; aber nicht erreichte uns einer von ihnen ausser Suraqa b. Malik b. Ġuṣam auf seinem Pferde. Da sprach ich: Dies ist ein Suchender, er hat uns erreicht, o Gottesgesandter. Er sagte: Sei nicht bange! Siehe, Allāh ist mit uns. Und nachdem er näher auf 2 oder 3 Lanzen-Weiten herangekommen war, sagte ich: Dieser ist ein Verfolger, und ich weinte. Da sagte er: Was weinst du? Da sagte ich: „Nicht, bei Allāh, über meine Seele, sondern ich weine über Dich.“ Da rief der Gottesgesandte Allāh gegen ihn an und sagte: „O Allāh, hilf uns gegen ihn, womit du willst.“ Da sank mit ihm sein Ross in die Erde bis zum Bauche; da sprang er vom ihm ab und sagte: „o Muḥammad, ich wusste, dass das dein Werk ist. Rufe Allāh, dass er mich rette aus dem, worin ich bin. Bei Allāh! Ich will blind machen diejenigen, die hinter mir sind von den Verfolgern. Nimm diesen meinen Köcher, und einen Pfeil daraus; du wirst vorbeigehen an meinen Kamelen und Kleinvieh am Orte so u. so, nimm davon nach deinem Bedarf.“ Da sagte zu ihm der Gottesgesandte: Wir haben keinen Bedarf nach deinen Kamelen. Da betete der Gottesgesandte für ihn, da kam sein Ross heraus, und er kehrte zurück zu seinen Genossen. Der Gottesgesandte ging fort, und ich mit ihm, bis wir nach Medina kamen des Nachts. Das Volk disputierte, wer denn zu ihnen herunter gekommen sei; da sprach der Gottesgesandte: Fürwahr ich bin es, der herabsteigt nächtlicher Weise zu den Benū an-Naǧǧār, Onkeln des ‘Abd al-Muṭṭalib, ich ehre Euch damit. Und es kamen die Menschen heraus, als wir einzogen in Medina. Auf dem Wege, auf den Häusern waren Burschen und Gesinde [schreiend]: „Gekommen ist Muḥammed, gekommen ist der Gottesgesandte, gekommen ist Muḥammed, der Gottesgesandte.“ Und nachdem es Morgen geworden war, ging er hin und liess sich nieder, wo es befohlen worden war. Albara’ sagte: Der Gottesgesandte hatte es gern, wenn die Gesichter nach der Ka’ba gerichtet wurden. Da offenbarte Allāh: Wir haben die Wendung des Gesichtes nach dem Himmel gesehen, und wollen Dir eine andere Kibla geben, mit der du zufrieden bist. Wende Dein Gesicht nach der heiligen Moschee.

Da richtete er sein Gesicht nach der Ka’ba und sprach: Die

wurde; und Manzūr und Maimūn und ʿOtman und Umajja und Amat-ar-Raḥman. Labīd b. ʿUqba hatte Nachkommenschaft, die insgesamt ausstarb, und von der auch nicht einer übrig blieb.

119. *Ḥaǧīb b. Buraida*. ♂. von den Leuten der Rābiḥ, das sind die Beni Zaʿūra b. Guṣam, Brüder des ʿAbd al-Ašhal b. Guṣam. Er wurde getötet am Tage von al-Jemāma als Blutzzeuge im Jahre 12.

120. *al-Barā b. ʿAzib*. ♂.—♂ Genealogie. Er hatte die Kunja Abu ʿUmāra. Man sagte, ʿAzib habe sich ebenfalls früh bekehrt.

Al-Barā sagte: Abū ʿBekr kaufte von ʿAzib einen Kamelsattel für 13 Dirhem, und sprach zu ihm: Befiehl dem Barā, lass ihn meinen Sattel herbringen. Da sagte ihm ʿAzib: Nicht eher als bis du uns berichtet hast, wie du getan hast, du und der Gottesgesandte, als ihr beide auszoget und die Ungläubigen euch suchten. Er sagte: Wir traten um Anbruch der Nacht die Reise an und waren thätig die Nacht und den Tag, bis wir in die Mittagsglut kamen. Ich warf meine Blicke nach einem Schatten zu suchen, wo wir uns lagern konnten; da sah ich einen Felsen, der noch etwas Schatten warf. Ich betrachtete den Schatten. Dann machte ich den Boden eben und breitete dem Gottesgesandten ein Kleidungsstück aus Kamelhaaren aus. Darauf sagte ich: Schlaf, o Gottesgesandter, und er schlief ein. Darauf ging ich hinaus, um zu spähen, ob ich von den Verfolgern einen sähe. Und siehe da! Ich traf einen Hirten, welcher sein Kleinvieh zu dem Felsen trieb, indem er dasselbe suchte wie ich, den Schatten. Da fragte ich ihn: Wem gehörst du, o Bursche! Er sagte: Einem Mann von den Quraiš. [Da nannte er ihn mir], ich kannte ihn und sagte: Haben deine Tiere Milch? Er sagte: ja! Da sagte ich, willst du mir etwas melken? Er sagte ja und band ein Milchschaaf von seiner Herde; darauf befahl ich ihm, dass er seine Hände reinige; er klopfte mit einer Hand auf die andere, und melkte mir einen Krug voll von Milch. Ich that die Milch für den Gottesgesandten in ein Gefäß, das ich bei mir hatte, und kühlte sie etwas ab. Dann ging ich zum Gottesgesandten — er war schon aufgewacht — und sagte: Trink, o Gottesgesandter; da trank er, bis er gesättigt war. Dann sagte ich:

wurde, als er nach Baṣra kam, al-Baḥrānī genannt. Ihm wurde in Baḥrain ein Sohn Abdallāh b. Abī Bekra geboren.

Šaʿbī erzählt weiter: Als sie in Lijās in der Nähe von aš-Šiʿab waren — aš-Šiʿab gehört zum Lande der Benu Tamīm — starb al-ʿAlā b. al-Ḥaḍramī; Abū Huraira kehrte nach Baḥrain zurück und Abu Bekra ging nach Baṣra. Abū Huraira pflegte zu sagen: Ich habe von al-ʿAlā 3 Sachen gesehen, deretwegen ich nicht aufhören werde ihn zu lieben in Ewigkeit. Ich habe ihn gesehen das Meer auf seinem Rosse passieren am Tage von Darīn. Als er von Medīna nach Baḥrain gekommen war und in al-Dahnā war, war ihr Wasser zu Ende; da betete er zu Allāh; da sprang ihnen das Wasser unter dem Sande hervor, sie tranken und brachen dann auf. Da hatte ein Mann von ihnen eines seiner Geräte vergessen; nun ging er zurück und brachte es, fand aber das Wasser nicht mehr vor. Ich ging mit ihm hinaus aus Baḥrain auf der Reise nach Baṣra, und als wir in Lijās waren, starb er. Wir waren ohne Wasser, da brachte uns Allāh eine Wolke; da nahmen wir den Regen, wuschen ihn und gruben ihm das Grab mit unsern Schwertern. Wir haben ihm keine Höhle im Grab gemacht, bestatteten ihn und gingen davon. Da sprach ein Mann von den Genossen des Gottesgesandten: Wir haben ihn begraben und ihm keine Höhle im Grabe bereitet. Und wir kehrten um, damit wir ihm die Höhle bereiteten, fanden aber den Ort seines Grabes nicht mehr. Abū Bekra ging nach Baṣra nach dem Hinscheiden des al-ʿAlā al-Ḥaḍramī.

116. *Šuraiḥ al-Ḥaḍramī*. vñ — as-Sāʿib b. Jazīd berichtet, dass, als Šuraiḥ einmal beim Propheten erwähnt wurde, dieser sprach: Dieser ist ein Mann, der den Koran nicht als Kissen braucht.
117. *ʿAmr b. ʿAuf*. vñ Muḥ. b. ʿOmar sagt: Er ist Jemenenser, Eidgenosse der Benu ʿAmir b. Luʿajj. Bekehrte sich früh, war Genosse des Propheten und überlieferte von ihm.
118. *Labīd b. ʿUqba*. vñ Genealogie. In Hinsicht auf Labīd b. ʿUqba erschien ursprünglich die Erlaubnis zu speisen für den, der nicht fasten kann. Und es zeugte Labīd b. ʿUqba den Maḥmūd b. Labīd, den Faqih, der noch zur Zeit des Propheten geboren

vorbeimarschieren von den Gläubigen. So marschierte al-ʿAlā mit denen, die ihm folgten von ihnen, bis er hinabkam bis zum Schlosse Hawāṭā; er kämpfte mit ihnen und nicht entkam ein einziger von den Leuten. Darauf kam er nach al-Qaṭīf, wo die Ungläubigen sich versammelt hatten. Da bekämpfte er sie und tödtete von ihnen einen Teil, die anderen flohen und vereinigten sich mit den Ungläubigen von az-Zāra. Da kam zu ihnen al-ʿAlā und stieg herab zur Küste des Meeres, bekämpfte sie und schloss sie ein, bis dass Abū Bekr starb, und ʿOmar b. al-Ḥaṭṭab Chalife wurde; da bat das Volk von as-Zāra um Frieden, und es gewährte al-ʿAlā ihnen Frieden. Darauf zog al-ʿAlā über das Meer zu dem Volk von Darīn, bekämpfte sie, tödtete die streitbare Mannschaft und sammelte die Frauen und Kinder. ʿAlā schickte ʿArfaḡa b. Ḥaṭama nach den Küsten von Persien: da setzte er über in Schiffen. Er war der erste, der eine Insel vom Lande Persien eroberte und darin eine Moschee baute, und Züge machte gegen Bārīḥān und die Küsten. Dies war im Jahr 14. — aṣ Ṣaʿbī erzählt: Es schrieb ʿOmar b. al-Ḥaṭṭab an al-ʿAlā b. al-Ḥaḍramī — er war in Bahrain: — Reise zu ʿUtba b. Ḡazwān, ich habe Dich zum Statthalter seines Bezirks gemacht, und wisse, dass du zu einem Manne von den ersten Fluchtgenossen kommst, welchen Gott grosse Gnade erwiesen hat. Nicht habe ich ihn abgesetzt, weil er nicht etwa enthaltsam, hart und tapfer sei. Jedoch habe ich geglaubt, dass du die Muslims in diesem Bezirk noch weniger brauchst als er. Behandle ihn nach Verdienst. Ich habe vor Dir einen Mann mit der Verwaltung betraut, der aber starb, bevor er ankam. Wenn Allah will, dass Du regierst, regierst Du, und wenn Allah will, dass ʿUtba regiert, so regiert ʿUtba. Die Schöpfung und der Befehl liegt in Allah's Hand, des Herrn der Welten; wisse, dass der Befehl Allah's bewahrt ist in seinem Buche, welches er offenbart hat, und bedenke, wozu du geschaffen bist, damit allein gieb dir Mühe. Denn das Diesseits ist ein Termin, das Jenseits aber ist die Ewigkeit. Lass dich nicht durch eine Sache, die zur Zeit ungünstig liegt (den Islam), von der Beschäftigung mit dem, was ewig unheilvoll ist (dem Heidentum) abhalten u. s. w. Al-ʿAlā b. al-Ḥaḍramī zog dann hinaus aus Bahrain mit einer Anzahl Personen, darunter Abū Huraira und Abū Bekra. Abū Bekra

Dich gut zu behandeln; und so sprich, was Du willst." Da sagte ich: „Dass Du mich anstellst, das Gebet zu rufen, und dass Du mir Niemanden vorziehst". Da gewährte er ihm das." — ‘Amr b. ‘Auf erzählt, dass der Gottesgesandte den ‘Ala b. al-Ḥaḍramī nach Baḥrain geschickt hatte; darauf setzte er ihn ab und schickte Abān b. Sa‘d an seine Stelle. — Muḥammed b. ‘Omar sagt: „Der Gottesgesandte hatte an ‘Ala b. al-Ḥaḍramī geschrieben, dass er zu ihm kommen solle mit 20 Mann von den ‘Abd al-Qais. Da kam er mit 20 Mann; ihr Häuptling war ‘Abdallāh b. ‘Auf al-Aṣaḡḡ. ‘Alā hatte als Stellvertreter in Baḥrain den Mundir b. Sāwa gelassen. Da beklagten sich die Angekommenen über ‘Ala b. al-Ḥaḍramī; darauf setzte ihn der Gottesgesandte ab und bestätigte den Abān b. Sa‘id b. al-‘Āṣ als Walī und sagte: Behandle die ‘Abd-al-Qais gut und ehre ihre Recken. — ‘Alī b. Zaid sagt, dass der Gottesgesandte an al-‘Alā b. al-Ḥaḍramī ein Hemd, weit und lang an beiden Ärmeln, bemerkte; da schnitt er an den Enden der Aermel ein Stück ab. — Ich habe gehört, dass ‘Omar b. ‘Abd-al-‘Azīz den Sa‘ib b. Jazīd fragte: Was hast du gehört über den Aufenthalt in Mekka? Da sagte er: ‘Alā b. al-Ḥaḍramī hat gesagt: Siehe, der Prophet hat gesagt: „3 Tage stehen dem Mekkapilger nach der Rückkehr zur Verfügung." — Sa‘ib sagte: Ich habe gehört, dass al-‘Alā b. al-Ḥaḍramī sagte: Ich habe den Gottesgesandten sagen hören „Drei Nächte soll der Mekkapilger nach der Rückkehr bleiben." — Ibn Sa‘d: ‘Abān b. Sa‘id blieb Statthalter von Baḥrain, bis der Gottesgesandte von Allāh zu sich genommen war. Da fielen die Rabīfa in Baḥrain ab, es machte sich Abān auf nach Medina und verliess seine Provinz. Da wollte Abū Bekr aṣ-Ṣiddīq ihn nach Baḥrain zurückschicken, aber er wollte nicht und sagte: Nicht will ich Verwalter sein für einen Nachfolger des Gottesgesandten. Doch entschloss sich Abū Bekr den ‘Ala b. al-Ḥaḍramī zu entsenden; da liess er ihn rufen und sagte: Ich habe dich vorgefunden als einen der Statthalter des Gottesgesandten, welche er ernannt hat; so finde ich für gut, dass ich dich mit derselben Verwaltung betraue. Fürchte dich vor Gott! — ‘Ala ging hinaus mit 16 Reitern, unter ihnen Furāt b. Ḥajjān al-‘Iḡlī als Wegweiser. Da schrieb Abū Bekr einen Brief an al-‘Ala b. al-Ḥaḍramī, dass er einen Jeden mitgehen lassen solle, der an ihm

Er habe seine Genossen versammelt und gesagt: Herbei! habt ihr schon gebetet? oder ist es vergessen? Er sagte: Er war ein Mann von den Aš'aris; er rief nach einer Schüssel mit Wasser und wusch seine Hände dreimal; dann spülte er sich den Mund, und wusch sein Gesicht dreimal und seine Unterschenkel dreimal; rieb dann über seinen Kopf und über seine Ohren und wusch seine Füße. Er sagt: Dann betete er das Zuhr. Er las dabei die Fatiha ¹⁾ und sprach zweiundzwanzig Mal Allah akbar.

114. *al-Ḥariṭ al-Aš'arī*. Er bekehrte sich, begleitete den Propheten und überlieferte von ihm. al-Ḥariṭ al-Aš'arī berichtete vom Propheten, dass er sagte: „Fürwahr, Allah hat Jahjā b. Zakarija fünf Gebote gegeben und befohlen, dass er nach ihnen handeln solle, und dass er den Kindern Israel befehlen solle danach zu handeln.
115. *al-ʿAlā b. al-Ḥaḍramī* aus Ḥaḍramaut; √1—√1 Er war Eidgenosse der Benu ʿUmajja b. Abd-uš-Šams b. Menāf; sein Bruder Maimūn b. al-Ḥaḍramī war Herr des Brunnens im obersten Mekka in al-Abṭah; er wird nach ihm genannt Bir Maimūn und ist bekannt auf der Route des Volkes von ʿIrāq; er hatte ihn im Heidentum gegraben. Al-ʿAlā bekehrte sich früh. Der Gottesgesandte schickte ihn bei seiner Rückkehr von al-Giʿirra zu Mundir b. Sāwī al-ʿAbdī in Baḥrain, und schrieb an al-Mundir b. Sāwī einen Brief, in dem er ihn aufforderte Muslim zu werden. Er gab ihm die Wahl, ob er selbst die Ṣadaqa einziehe oder al-ʿAlā.

Der Gottesgesandte schrieb auch dem ʿAlā einen Brief mit Instructions betreffend die Ṣadaqa von Kamelen, Grossvieh, Kleinvieh, Früchten und Vermögen; auf Grund dieser Anweisung sollte er die Almosensteuer erheben. Und er befahl ihm, dass er von den Reichen die Ṣadaqa nehme und an die Armen vertheile; der Gottesgesandte schickte mit ihm Leute, unter ihnen Abū Huraira, und sagte ihm, dass er ihn gut behandeln sollte. Abū Huraira erzählt: „Der Gottesgesandte hatte mich mit ʿAlā geschickt und hatte ihn beauftragt, mich gut zu behandeln. Als wir nun von Medina weggegangen waren, sprach er zu mir: „Fürwahr der Gottesgesandte hat mich beauftragt.

1) Ist die 1. Sure; das arab. „Vater unser.“

110. *Abū Burda b. Qais al-Aš'arī.* √ Genealogie. Er ist der Bruder des Abū Mūsā al-Aš'arī; bekehrte sich und machte die Hiğra vom Lande seines Volkes; seine Ankunft in Medina traf zusammen mit der Ankunft der Aš'ariten, welche die Hiğra nach Abessynien gemacht haben. Es wurde gesagt: Es waren 50 Mann, die ankamen mit den beiden Schiffen vom Lande Abessynien. Abū Burda überlieferte vom Propheten.
111. *Abū 'Āmir al-Aš'arī.* √ Gehörte zu den Aš'arijīn, die zum Gottesgesandten kamen; er nahm Teil mit ihm an der Eroberung Mekka's und an Ḥunain. Der Gottesgesandte schickte ihn am Tage von Ḥunain hinter den Ungläubigen von den Hawāzin her, die sich nach Aṭās begeben hatten; es knüpfte ihm der Gottesgesandte eine Fahne. Er gelangte zu ihrem Heere; da trat von ihnen ein Mann vor und sagte: Wer tritt vor? Da trat ihm Abū 'Āmir entgegen und tötete ihn. Dann traten von ihnen 9 zum Zweikampf hervor, und er tötete sie alle. Und als der Zehnte zum Kampf vortrat, trat Abū 'Āmir auch ihm entgegen, aber dieser verwundete den Abū 'Āmir tödtlich, er wurde fortgetragen halb tot, setzte Abū Mūsā al-Aš'arī zu seinem Nachfolger ein und berichtete ihm, dass sein Mörder einen gelben Turban trage; übergab ihm sein Testament und die Fahne und sagte: Gib meinen Bogen und meine Waffen dem Propheten. Da starb Abū 'Āmir. Abū Mūsā setzte den Kampf fort, bis Allāh ihm den Sieg gab; er tötete den Mörder des Abū 'Āmir, und kam mit seinem Pferd, Waffen und Erbschaft zum Gottesgesandten. Da wies der Gottesgesandte es seinem Sohne zu. Darauf sprach er: O Allāh! verzeih dem Abū 'Āmir und mach ihn zum Höchsten meines Volkes im Paradies.
112. Sein Sohn *'Āmir b. Abī 'Āmir.* √ War Genosse des Propheten, machte Expeditionen mit ihm und überlieferte von ihm.
113. *Abū Mālīk al-Aš'arī.* √ Bekehrte sich und war Begleiter des Propheten, machte Expeditionen mit ihm und überlieferte von ihm. — Abū Mūsā al-Aš'arī berichtet: Es setzte der Gottesgesandte den Abū Mālīk über die Rosse der Späher und befahl, er sollte die Hawāzin suchen, nachdem sie geflohen waren. — Abū Mālīk berichtet vom Propheten, dass er sagte: „Die Reinlichkeit ist die Hälfte des Glaubens.“ — Abū Mālīk berichtet:

103. *Abū aš Samūs al-Balawi.* √ Er wohnte in Hukb; bekehrte sich und begleitete den Propheten.
104. *Ṭalḥa b. al-Barā b. 'Umair al-Balawi.* √ Genealogie. Er war Eidgenosse unter den Benu 'Amr b. 'Auf von den Anṣar; er ist derjenige, zu welchem der Prophet sprach: „O Allāh, begegne Ṭalḥa, indem Du ihm zulächelst, und er Dir“. — Ibn Sa'd sagt: Belehrt hat mich über die Genealogie des Ṭalḥa und diese seine Erzählung Hišām b. Muḥammad b. as-Sa'ib al-Kelbī.
105. *Abū Umama b. Ta'labā al-Balawi.* √ Neffe des Abū Burda b. Nijār, Onkel des Barā b. 'Azib. Er war Genosse des Propheten, und ist der Neffe des Abū Burda b. Nijār; er wurde gesehen, wie er seine Hände mit Lehm von faulem Fleischgeruch reinigte. Es wurde zu ihm darüber gesprochen; da sagte er: Es hat uns befohlen der Gottesgesandte uns so zu reinigen, so dass keiner von uns den andern schädigt.
106. *'Abdallāh b. Saifī b. Wabra.* √ Genealogie. Er gehörte zu den Benu 'Amr b. 'Auf. Er machte Hudaibija mit dem Gottesgesandten mit und huldigte unter dem Baume die Huldigung des Wohlgefallens. Ibn Sa'd spricht: Berichtet hat darüber Hišām b. Muḥammad b. as-Sa'ib al-Kelbī nach seinem Vater.
107. *Ḥalid b. 'Urfuṭa al-'Uḍrī.* √ Genealogie. Er war Eidgenosse der Benū Zuhra b. Kilab, war in Begleitung des Propheten und überlieferte von ihm. Sa'd b. Abi Waqqas hatte ihn zum Oberbefehlshaber am Tage von Qadisija gemacht; er war es auch, der die Charigiten am Tage von Nuḥaila tötete. Er liess sich in Kufa nieder, baute sich ein Haus, und hat noch heute dort Nachkommenschaft.
108. *Ḡamra b. an-Nu'mān b. Haḍa al-'Uḍrī.* √ Genealogie. Er war der Herr der 'Uḍra und er war der erste von den Leuten des Hiḡāz, der dem Propheten die Almosensteuer der 'Uḍra brachte; es belehnte ihn der Gottesgesandte mit so viel Land von Wādī-Alqurā, als dem Wurf seiner Peilsche und dem einmaligen Lauf seines Pferdes entsprach; und er blieb daselbst, bis er starb.
109. *Abu Hizūma al-'Uḍrī.* √ Er wohnte in al-Gināb, im Land der 'Uḍra und Balī; bekehrte sich, blieb beim Propheten und überlieferte von ihm.

nach Jemen. Wenn man geglaubt hätte, dass er sterben würde, hätte ich ihn nicht verlassen. Ich ging nach Jemen. Da kam zu mir der Rabbi und sagte: Muḥammad ist gestorben! Da sagte ich zu ihm: wann? Da sagt er „heute“. Hätte ich Waffen gehabt, so hätte ich mit ihm gekämpft. Noch hatte ich nicht lange verweilt, bis ein Brief des Abū Bekr ankam. „Siehe! der Gottesgesandte ist gestorben, und die Leute haben mir gehuldigt zum Chalifen nach ihm, und huldige Du von Deiner Seite“. Da sagte ich: fürwahr! ein Mensch, der mich an demselben Tage davon benachrichtigt hat, muss ein besonderes Wissen haben. Da schickte ich zu ihm und sagte: Fürwahr, was du gesagt hast, ist Wahrheit! Er sagte: Lügen war nicht meine Sache. Ich sagte zu ihm: Von woher weisst du das? Da sagte er: Fürwahr, wir finden in dem Buche erwähnt, dass der Prophet am dem und dem Tage sterben wird. Ich sagte: Und was wird mit uns nach ihm? Er sagte: Es wird eure Mühle sich 35 Jahre drehen.

98. *‘Ausağa b. Harmala b. Ğadīma.* † Genealogie. Muḥammed b. Sa’d sagt: So berichtete mir Hišām b. Muḥammed b. Sa’ib al-Kelbī: dass der Prophet den ‘Ausağa am Tage der Eroberung Mekka’s über 1000 Mann gesetzt haben soll. Er belehnte ihn mit Dū-Marr. Nicht hörte ich dies von einem andern Gewährsmann.
99. *Banna al-Ğuhani.* † Muḥammad b. Sa’d hat nach Ğabir b. ‘Abdallah von Banna al-Ğuhani berichtet: Der Gottesgesandte sagte: Nicht soll ein Schwert aus der Hand gegeben werden, wenn es gezückt ist.
100. *Ibn Ḥadīda al-Ğuhani.* † Er war Genosse; er war derjenige, den ‘Omar b. al-Ḥattāb antraf und fragte: wohin willst Du? Er sagte: ich will zum Abendgebet. Da sagte er: Mach’ schnell; denn es hat schon angefangen.
101. *Rifā‘a b. ‘Arāda al-Ğuhani.* † Andere sagen: ‘Arāba und ‘Urāba. Bekehrte sich und war Genosse des Propheten.
102. *Ruwaiğ b. Tūbit al-Balawī.* † Er wohnte in al-Ğināb. Bekehrte sich, war ein Genosse des Propheten und überlieferte von ihm.

sieht und an Dich glaubt und Deine Lehre für wahr erklärt, was wird ihm dafür? da sagte er: Tūbā¹⁾ wird ihm! Da strich er über seine Hand²⁾ und entfernte sich. Er berichtet weiter. Da kam der Andere heran und nahm seine Hand, damit er ihm huldigte; da sagte er: o Gottesgesandter! Wenn Jemand an dich glaubt und an Deine Lehre und Dir folgt, ohne Dich gesehen zu haben, was wird ihm dafür? Da sagte er: Tūbā wird ihm! Da berichtete er weiter: Darauf strich er über seine Hand und wandte sich weg. Abū 'Abdarrahmān sagt weiter: Es sprach der Prophet: Wenn irgend ein Reiter morgen früh zu den Juden reitet, so grüsst sie nicht zuerst; aber wenn sie Euch grüssen, so erwiedert den Gruss.

96. 'Abdallāh b. Hubaib al-Ġuhānī. √ Bekehrte sich, war Genosse des Propheten und überlieferte von ihm; sein Sohn Mu'ad b. 'Abdallāh berichtet von seinem Vater: „Wir gingen hinaus in dunkler Regennacht und suchten den Gottesgesandten, damit er mit uns betete. Da traf ich ihn, und er sagte: sprich! Aber nicht sprach ich ein Wort. Darauf sagte er: sprich! und nicht sprach ich ein Wort. Da sagte er wieder: sprich! Ich sagte: o Gottesgesandter, was soll ich sprechen? da sagte er: Sprich, er, Allāh, ist Einer, und bete die al-mu'awwidatāini³⁾, wenn du abends schlafen gehst und morgens aufstehst, 3 Mal. Sie werden dich vor allem Unheil schützen.
97. al-Ḥarīṭ b. 'Abdallāh al-Ġuhānī. √ Ma'bad al-Ġuhānī sprach: Ad-Daḥḥāk b. Qais schickte mich zu al-Ḥarīṭ b. 'Abdallāh al-Ġuhānī mit 20,000 Dirhems und sagte: Sag ihm, dass der „Beherrscher der Gläubigen“ uns befohlen hat, dass wir dir dies überliefern sollten, und dass Du dir damit helfen sollst. Da ging ich hin zu ihm und sagte ihm: Möge Dich Allāh glücklich machen; der Beherrscher der Gläubigen hat mich geschickt zu Dir mit diesen Dirhems u. s. w. Da sagte er: Wer bist Du? Da sagte ich: ich bin Ma'bad b. 'Abdallāh b. 'Owaimir. Er befahl mir, dass ich Dich fragen sollte nach den Worten, welche Dir der Rabbi in Jemen an dem und dem Tage gesagt hat. Er sagte: Zu Befehl. Es schickte mich der Gottesgesandte

1) Tūbā ist Seligkeit. 2) Als Zeichen der Huldigung.

3) das sind 2 Suren aus dem Koran: Surat-al-Talq (Sur. 65) und Surat an-nās (ist die 114te).

Almūzdalifa angezündet wurde; er ging daraufzu und liess sich in der Nähe des Feuers nieder.

92. *Suwaid b. Šaḥr al-Ġuhānī*. ʿʿ Bekehrte sich früh und war mit Kurz b. Ġābir al-Fihri, als ihn der Gottesgesandte mit der Expedition gegen die ʿUranier schickte, welche einen Angriff auf die Milchkameele des Gottesgesandten gemacht hatten. Er machte nachher die Expedition nach Ḥudaibija mit und huldigte unter dem Baume die Huldigung des Wohlgefallens; er ist einer von den vieren, die die 4 Fahnen der Ġuhaina trugen, welche der Gottesgesandte ihnen geknüpft hatte am Tage der Einnahme von Mekka.

93. *Sinān b. Wabr al-Ġuhānī*. v. War Eidgenosse der Benū Salim von den Anšār. Machte Muraisīʿ mit dem Gottesgesandten mit; er war es, der mit Ġahġāh b. Saʿd an diesem Tage den Eimer zog, beide tranken das Wasser und stritten und rissen sich darum; da riefen sie ihre Stämme herbei. Er rief die Anšār, und Ġahġāh rief: o Volk der Quraiš! Da sprach ʿAbdallah b. Ubajj b. Salūl: „Fürwahr, wenn wir zurückkehren nach Medina, wird die stärkere Partei von uns die schwächere verjagen“. u. s. w. Da brachte Zaid b. Arkam dieses zum Gottesgesandten; aber ʿAbdallāh b. Ubajj leugnete dies gesagt zu haben. Da wurde die Koranstelle geoffenbart, die hierauf Bezug hat.

94. *Ḥalid b. ʿAdī al-Ġuhānī*. v. Ḥalid bekehrte sich, war Genosse des Propheten und überlieferte von ihm. Von ihm rührt dieses Ḥadīṭ her: „Wenn zu Jemand Gutes kommt von seinem Bruder ohne Bitte und ohne Stolz, soll er es annehmen und nicht zurückweisen; denn es ist eine Gabe, die Allah ihm verliehen hat.

95. *Abū ʿAbdarrahmān al-Ġuhānī*. Bekehrte sich, war Genosse des Propheten, und überlieferte von ihm. Ein Ḥadīṭ von ihm ist das folgende: Während wir beim Gottesgesandten waren, da erscheinen zwei Reiter. Als er sie sah, sprach er: zwei Kindenser, zwei Maḍḥigenser. Als sie zu ihm kamen, waren sie in der That von den Maḍḥiġ. Da nähert der eine von ihnen sich ihm, damit er ihm huldige; und nachdem er seine Hand genommen hatte, sagte er: „o Gottesgesandter! Was meinst du, wenn jemand dich

Abkunft zuschrieb. Er berichtet: Es sagte der Gottesgesandte eines Tages: „Wer von den Ma'add ist, der soll aufstehen“. Da stand ich auf; da sagte er: „setz Dich“. Dann sagte er wieder: „Wer von den Ma'add ist, der soll aufstehen“; da stand ich auf. Da sagte er: setz Dich. Dann sagte er wieder: „Wer von den Ma'add ist, der soll aufstehen. Da stand ich auf; da sagte er: Setz Dich! „Da sagte ich: o Gottesgesandter, von wem sind wir denn! Er sagte: Ihr seid von Quḍā'a b. Malik b. Ḥimjar.“

88. *Sabra b. Ma'bad al-Ġuhānī*; ٩٨ Dieser ist der Vater des ar-Rabī^c b. Sabra, von dem الرُّفْرُي überlieferte, und es überlieferte ar-Rabī^c von seinem Vater. Er sagte: Wir waren bei dem Propheten in der Wallfahrt des Abschieds; da verbot der Prophet die Mut'a-Ehe s. Nihāja IV, ٧. Sabra hatte ein Haus in Medīna unter den Ġuhainas; er zog hinab in der letzten Zeit seines Lebens nach Da al-Marwa und seine Nachkommenschaft ist dort bis heute. Sabra starb im Chalifat des Mu'āwija b. Abī Sufjān.
89. *Ma'bad b. Ḥālid*, ٩٩, d.i. Abū Zur'a al-Ġuhānī. Er bekehrte sich früh und war bei Kurz b. Ġābir al-Fihri, als der Gottesgesandte ihn mit der Expedition gegen die 'Uranier schickte, welche einen Angriff auf die Milchkamele des Gottesgesandten in al-Ġadr gemacht hatten. Er war einer von den vieren, die die vier Fahnen der Ġuhaina trugen, welche ihnen der Gottesgesandte geknüpft hatte am Tage der Eroberung Mekkas; und er lebte mehr als die anderen in der Steppe. Er überlieferte von Abū Bekr und 'Omar und starb im Jahre 72, einige 80 Jahre alt.
90. *Abū Dubais al-Ġuhānī*. ٩٩ Bekehrte sich früh und war bei Kurz b. Ġābir in der Expedition gegen die 'Uranier, welche einen Angriff auf die Milchkameele des Gottesgesandten gemacht hatten in Du 'l-Ġadr. Dies war im Šawwāl des Jahres 6. — Nachher machte er die Expedition des Propheten nach Ḥudaibja mit, und huldigte unter dem Baume die Huldigung des Wohlgefallens; er machte auch den Feldzug gegen Mekka mit; dann lebte er in der Steppe und starb in den letzten Jahren des Mu'āwija.
91. *Kulaib al-Ġuhānī*. ٩٩ Er sagte: Ich sah den Gottesgesandten bei einer Wallfahrt von 'Arafa bis Ġam^c, während das Feuer in

von ihnen den Zehnten; er hatte ein Haus in Medina, und die Ġuhaina hatten eine Moschee daselbst.

85. *Ġundub b. Mukait̃ b. 'Amr.* ٧ Bruder des Vorigen. Nahm teil an Ġudaibija und huldigte unter dem Baume. Er war mit Kurz b. Ġabir al-Fihri, als ihn der Gottesgesandte mit der Expedition gegen die 'Uranī's schickte, welche die Milchkamele des Gottesgesandten in Du-l-Gadr geraubt hatten. — Es berichtet Muḥ. b. 'Omar, dass der Gottesgesandte, als er Mekka angreifen wollte, den Ġundub und Raṣī', die beiden Söhne des Mukait̃, zu den Ġuhaina schickte mit dem Befehl, dass sie den Ramaḍan in Medina anwesend sein sollten; desgleichen schickte er sie beide, als er nach Tabūk ausziehen wollte, zu den Ġuhaina, sie sollten sie zur Hilfe rufen für die Expedition gegen ihren Feind. Ġundub berichtet: Es pflegte der Gottesgesandte, wenn eine Gesandtschaft ankam, seine schönsten Kleider anzuziehen, und befahl den edelsten seiner Genossen dasselbe zu tun; so habe ich den Gottesgesandten am Tage, als die Gesandtschaft der Kinda ankam, mit jemenischer Ḥulla bekleidet gesehen; und ebenso Abū Bekr und 'Omar.
86. *'Abdallāh b. Bedr b. Zaid al-Ġuhani.* ٧ Genealogie. Sein Name war 'Abd al-'Uzzā; als er Muslim geworden war, wurde sein Name geändert, und er 'Abdallah genannt. Sein Vater Bedr b. Zaid ist derjenige, den 'Abbās b. Mirdas in seinem Gedichte erwähnt; und es war 'Abdallāh b. Bedr bei Kurz b. Ġabir al-Fihri, als ihn der Gottesgesandte zu der Expedition gegen die 'Uranī's schickte, welche einen Beutezug auf die Milchkamele des Gottesgesandten gemacht hatten in Du'l-Gadr. Er war einer von den Vieren, welche die Fahnen der Ġuhaina getragen haben, die der Gottesgesandte ihnen geknüpft hatte am Tage der Einnahme von Mekka. 'Abdallāh b. Bedr siedelte sich in Medina an und hatte ein Haus daselbst; aber er wohnte auch in der Wüste im Süden von den Bergen der Ġuhaina. Er hat überliefert von Abū Bekr und starb im Chalifāt des Mu'āwija b. Abi Sufjan.
87. *'Amr b. Murra b. 'Abi al-Ġuhani.* ٧ seine Genealogie. Wurde früh Muslim, folgte dem Propheten, beteiligte sich an seinen Kämpfen und war der erste, welcher den Quḍā'a jemenische

Abu 'Ussāna sagte: Ich habe den 'Uqba gesehen, wie er sich schwarz färbte und dazu sprach:

Wir verändern ihr Oberstes, aber ihre Wurzeln weigern sich. — Moḥammad b. 'Omar sagte: 'Uqba b. 'Amir nahm Teil an der Schlacht von Šiffin mit Mu'awija, er wandte sich dann nach Alt-Cairo und machte es zu seinem Wohnsitz, baute da ein Haus und starb am Ende des Chalifats von Mu'awija b. Abi Sufjan.

82. *Zaid b. Ḥalid al-Ġuhani*. ¶ Hatte die Kunja Abū 'Abd-Arraḥman oder Abū Talḥa. Er starb in Medina im Jahre 78 im Alter von 85 Jahren. Er hat überliefert von Abū Bekr und 'Omar und 'Othman. Und Muḥ. b. Sa'd sagt: Ich habe einen anderen als Muḥ. b. 'Omar gehört, der sagte: Zaid b. Ḥalid starb in Kufa am Ende des Chalifats von Mu'awija b. Abi Sufjan.
83. *Tamim b. Rabi'a b. 'Aṣṣa al-Ġuhani*. ¶ Genealogie. Wurde Muslim, nahm mit dem Gottesgesandten an Ḥudaibija teil und huldigte unter dem Baume die Huldigung des Wohlgefallens.
84. *Rafi' b. Mukaiṣ b. 'Amr al-Ġuhani*. ¶ Genealogie. Wurde Muslim, nahm mit dem Gottesgesandten an Ḥudaibija teil und huldigte unter dem Baume. Er war mit Zaid b. Ḥāriṣa in der Expedition, welche der Gottesgesandte nach Ḥismā schickte. Im 2. Ġumāda des Jahres 6 schickte ihn Zaid b. Ḥāriṣa als Botschafter zum Gottesgesandten auf einer Kamelstute von den Kamelen des Stammes. Da nahm sie ihm 'Alī b. Abi Tālib auf dem Wege weg und gab sie dem Stamme zurück. Dies geschah, als ihn der Gottesgesandte beauftragt hatte zurückzugeben, was ihnen abgenommen war, weil sie zum Gottesgesandten gekommen und Muslims geworden waren; er schrieb ihnen einen Brief. Rafi' b. Mukaiṣ war auch bei Kurz b. Ġābir al-Fihri, als ihn der Gottesgesandte nach Du al-Ġadr schickte; er war ebenfalls bei 'Abdarrāḥmān in der Expedition gegen Dumat al-Ġandal; dieser schickte ihn zum Gottesgesandten mit der Siegesbotschaft. Rafi' b. Mukaiṣ ist einer von den vieren, welche die vier Fahnen der Ġuhaina trugen, die ihnen der Gottesgesandte geknüpft hatte, am Tage der Einnahme von Mekka. Der Gottesgesandte setzte ihn über die Šadaqat der Ġuhaina. Er nahm

war schon früh Genosse des Propheten; er war ein frommer Mann und fastete dauernd; er liess sich nieder in Baṭn Rīm 30 Meilen von Medīna und starb hier in der letzten Zeit der Statthalterschaft Merwāns b. al-Ḥakam über Medina im Chalifat des Muʿawija b. Abi Sufjān.

79. Sein Bruder von Vaters und Mutters Seite *Ġubair b. Mālik*. ٦ Seine Mutter ist Buḥaina bint al-Ḥariṭ b. ʿAbd-Muṭṭalib. Folgte dem Propheten und fiel am Tage von Jemāma als Glaubensstreiter im Jahre 12 unter dem Chalifat des Abū Bekr aṣ-Ṣiddīq.

80. Dann einer von den Lihb *al-Ḥariṭ b. ʿUmair al-Azdī*. ٦. Der Gottesgesandte schickte al-Ḥariṭ b. ʿUmair al-Azdī zu dem König von Boṣra mit einem Briefe, und nachdem er nach Muta gekommen war, stellte sich ihm Šuraḥbil b. ʿAmr al-Ġassānī entgegen und sagte: wohin willst Du? Er sagte: nach Ša'm. Da sagte er: Du bist vielleicht einer von den Boten Muḥammeds. Er sagte; ja, ich bin der Bote des Gottesgesandten. Da befahl er, dass er an eine Kette gelegt würde; dann führte man ihn vor, und er schlug ihm den Kopf ab. Von den Boten des Gottesgesandten wurde keiner getödtet ausser ihm. Als die Nachricht den Gottesgesandten erreichte, war er darüber aufgebracht, entbot die Leute und teilte ihnen den Mord des al-Ḥariṭ b. ʿUmair mit. Da beeilten sie sich ihn zu rächen; es war dies der Grund für die Expedition von Muta.

Von den Qudā'a b. Mālik b. ʿAmr b. Murra b. Zaid b. Ḥimjar und von den Ġuhainu.

81. *ʿUqba b. ʿAmir b. ʿAbd al-Ġuhani Abū ʿAmr*. ٦. Er berichtet: Ich hörte von der Ankunft des Propheten, war grade mit Schafen beschäftigt, liess sie laufen, ging zu ihm und sagte: O Gottesgesandter, ich bin gekommen Dir zu huldigen. Da sagte er: Willst Du eine beduinische Huldigung oder die Huldigung der Hiġra? Da huldigte er ihm und blieb bei ihm. Muhammed sagte eines Tages: wer hier ist von den Maʿadd, der soll aufstehen. Da standen die Leute auf, und ich stand mit ihnen auf. Da sagte er zu mir: setz Dich! Er tat das mit mir 2 mal oder 3 mal. Da sagte ich: O Gottesgesandter, sind wir nicht von den Maʿadd? er sagte: nein! ich sagte: von wem sind wir? er sagte: Ihr seid von den Qudā'a b. Malik b. Ḥimjar. —

unter den Leuten; dann betete er über ihm in Gegenwart von Ibn 'Omar und Sa'īd el-Hudrī, Es betete über ihm al-Walīd b. 'Utba, der Statthalter von Medina; Merwān b. al-Ḥakam war am Tage, da Ibn Huraira starb, abgesetzt.

Walīd b. 'Utba schrieb an Mu'awija, indem er ihm über den Tod Abū Hurairas berichtet. Da schrieb ihm Mu'awija: „Siehe, was er nachgelassen hat, und gib seinen Erben 10,000 Dirhem, gewähre ihnen deinen Schutz und erweise ihnen Gutes; denn er war unter denen, die dem 'Othmān halfen und bei ihm im Gehört waren. Sei Allāh ihm gnädig! — Er überlieferte von Abu Bekr und 'Omar und starb im Jahr 59 d. H. am Ende des Chalifats von Mu'awija b. Sufjan im Alter von 78 Jahren. Er betete über A'īša, die Gattin des Propheten, im Monat Ramaḍān des Jahres 58, und über die Umm Salama, die Gattin des Propheten, im Šawwāl des Jahres 59. Bald darauf starb er.

76. *Abu'l Rawā ad-Dausī* von Stamme Azd. ٧٢ Er pflegte in Du'l Ḥulaifa zu wohnen und war ein Anhänger 'Othmāns; hat überliefert von Abū Bekr. und starb vor dem Tode Mu'awijas b. Sufjan.
77. *Sa'd b. Abī Dubāb ad-Dausī*. ٧٢ Er berichtet von sich: Ich ging zum Propheten und bekehrte mich; dann sagte ich zum Gottesgesandten: Lass doch meinem Volke die Güter, in deren Besitz sie zum Islam übergetreten sind. Da tat er das und setzte mich über sie; später that 'Omar dasselbe. Sa'd gehörte zu den Vornehmsten seines Stammes und sagte: Ich sprach mit meinem Stamme wegen des Honigs und sagte ihnen: Gebet Zakāt von ihm, denn es ist nicht Gutes in einer Frucht, von der nicht Zakāt gegeben wird. Sie sagten: wieviel hältst Du für nötig? ich sagte: den Zehnten. Ich nahm von ihnen den Zehnten, kam damit zu 'Omar und benachrichtigte ihn von dem Hergang; da nahm ihn Omar, verkaufte ihn und bestimmte seinen Preis für die Verwerthung der Šadaqāt der Muslims.
78. *'Abdallāh b. Buḥaina*. ٧٣ Buḥaina ist seine Mutter. Genealogie. Erzürnte sich mit seinem Stamme, den Benu Miḥḍab, wegen einer Sache und schwor, dass ihn und sie kein Ort mehr vereinigen sollte. Er ging nach Mekka, wurde Eidgenosse des al-Muṭṭalib b. 'Abd.-Manāf und heiratete Buḥaina, die Tochter des Ḥārīṭa b. al-Muṭṭalib; sie gebar ihm den 'Abdallāh; er erhielt die Kunja Abū Mūhammed. Er bekehrte sich und

Von seinem Verhältnis zu 'Omar berichtet Abū Huraira selbst: „Ich war sein Statthalter in Bahrein. Als ich zurückkam zu 'Omar b. al Ḥaṭṭāb, sprach er: „Feind Gottes und des Islāms“ oder „Feind Gottes und seines Buches“; hast Du das Vermögen Allāhs gestohlen? Ich sagte: „nein! sondern ich bin ein Feind dessen, der sie beide befeindet. Meine Rosse vermehrten sich und ebenfalls meine Beuteanteile. Da nahm er 12000 Dirhems von mir.“ Dann schickte er wieder zu mir später und sagte: „willst Du Statthalter werden? ich sagte nein! Er sagte: warum? wurde nicht Josef Statthalter? ich sagte: Josef war Prophet und Sohn eines Propheten; ich fürchte mich vor Eurer Statthalterschaft drei und zwei mal. Da sagte er: Warum sagst Du nicht fünfmal? Da sagte ich: „ich fürchte nicht, dass man meine Ehre schmähen, mein Vermögen nehmen und meinen Rücken schlagen kann; aber ich fürchte, dass ich spreche ohne Milde und richte ohne Wissen.“

Ein andermal sagte Abū Huraira: „Es sprach 'Omar zu mir: o Feind Allāhs und Feind seines Buches! hast Du gestohlen vom Vermögen Allāhs? Da sagte ich: nicht bin ich ein Feind Allāhs und nicht ein Feind seines Buches; sondern ein Feind dessen, der Feind der beiden ist, und nicht habe ich gestohlen das Vermögen Allāhs. Da sagte er: Woher hast du dir die 10,000 Dirhems gesammelt? Da sagte ich: o Herrscher der Gläubigen, meine Rosse vermehrten sich, und meine Antheile häuften sich sowie auch mein Gehalt. Da befahl der Herrscher der Gläubigen, und das Geld wurde wir abgenommen. Abū Huraira sagte: O Gott, verzeihe dem Herrscher der Gläubigen.

Zum Schlusse folgen eine Menge Traditionen von seinem Verhalten auf dem Sterbebette. Als Abu Huraira gestorben war, stiegen die Leute von den Höhen herab, um bei seinem Begräbnis zu folgen. Es war Walid b. 'Utba Emir von Medina; da befahl er ihnen: Beerdigt ihn nicht, bis ihr mich benachrichtigt; er schief nach dem Mittagsgebet. Da sagten Ibn 'Omar und Abu Sa'īd al-Ḥudrī, und sie waren beide anwesend: Gehet hinaus mit ihm; da gingen sie heraus mit ihm nach dem Mittagsgebet zum Orte des Kirchhofes; und als sie ankamen, war der Zeitpunkt des Nachmittagsgebets nahe. Da sagte das Volk: betet über ihn. Da sagte der Bote des Walid: nicht wird über ihn gebetet, bis der Emir ankommt. Da ging er zum 'Asrgebet, und betete

wäre es Dir besser gewesen. Er sagte: O Gottesgesandter, ich wusste nicht, dass es in der Angelegenheit eine freiere Auffassung gäbe. Da rief der Gottesgesandte die, mit welcher er sich vergangen hatte, und sprach: Geh heim, und frage sie weiter nicht. Da sprachen die Leute viel über Mā'iz und schwatzten viel darüber. Da sagte der Gottesgesandte: Fürwahr, er hat Busse getan; würde eine Schaar aus meiner Gemeinde solche Busse tun, würde ich ihnen verzeihen.

74. *Mā'iz b. Malik al-Aslamī.* o' Bekehrte sich und folgte dem Propheten er ist es, welcher die Schande begangen hatte; dann tat er Busse, kam zum Gottesgesandten und gestand es ihm. Da befahl er, dass er gesteinigt wurde; aber er sagte: „Fürwahr, er hat Busse getan; würde eine Schaar von meiner Gemeinde eine solche Busse tun, würde ich es ihnen verzeihen.“ Und der Gottesgesandte sagte: „bittet um Verzeihung für Mā'iz b. Mālik.

Und von den übrigen Stämmen der Asd und dann von den Daus.

75. *Abu Huraira.*

Seine Vita ist die längste in diesem Bande, trotzdem in der Hs. 8 Blätter (im Text p. ٤٨, 7 zwischen ٥٥ und ٥٦) fehlen. Ich will seine Besprechung nur kurz machen, da er ja als Schwindler längst bekannt ist, aus seinen Ḥadīthen auch viel Überhebung spricht und sie langweilig oft wiederkehren. Seine Hörer wurden selbst seiner überdrüssig, s. p. ٥٧, Z. 17, wo er sagt: die Leute sagen, du redest zu viel, o Abū Huraira! Und ٥٧, l. Z. und ٥٧, 1 ruft ihm der ehrwürdige 'Abdallāh b. 'Omar zu: Sieh zu, was du berichtest; denn du überlieferst zu viel von dem Propheten. Ich will mich deshalb nur auf Ḥadīthe beschränken, die besondern Wert haben, insbesondere über sein Verhältnis zu 'Omar.

'Abdallāh b. Rāfi' fragte ihn, wie er zu seiner Kunja gekommen sei: Ich sagte zu Abū Huraira, warum nennen dich die Leute Abū Huraira; er sagte, fürchtest Du dich vor mir? Ich sagte: Keineswegs, bei Allah, ich verehere Dich. Er sagte: Ich hütete das Kleinvieh für meinen Stamm und hatte ein kleines Kätzchen; ich pflegte, wenn es Nacht wurde, es in einen Strauch zu legen, und wenn ich morgens aufstand, nahm ich es zu mir und spielte mit ihm; deshalb gaben sie mir die Kunja Abū Huraira".

als so, dass sie den Gottgesandten bedienten. Sie waren beide bedürftig, und hatten Nachkommenschaft in Jain. Hind b. Hārīṭa starb in Medina unter dem Chalifat des Mu'awija b. Abī Sufjan. Einer der Gelehrten hat erwähnt, dass sie 8 Brüder waren, Genossen des Propheten, dass sie bei der Bai'at ar-riḍwān anwesend waren, nämlich Asma' u. Hind u. Hidaš u. Du'aib u. Humrān u. Fuḍala u. Salama u. Mālik, Söhne des Hārīṭa b. Sa'id b. 'Abdallāh b. Gijāt.

72. *Du'aib b. Ḥabīb al-Aslami.* o Er gehörte zu den Benu Mālik b. Afṣa, den Brüdern der Aslam. Ibn 'Abbas sagt: Berichtet hat uns Du'aib, dass er der Aufseher des Schlachtviehs des Propheten war, und dass der Prophet ihn fragte, was von dem Schlachtvieh umgekommen. Er hatte ein Haus in Medina und lebte bis zum Chalifat des Mu'awija b. Abī Sufjan.

73. *Hazzāl al-Aslami.* o Er ist Abū Nu'aim b. Hazzāl und gehört zu den Benu Mālik b. Afṣa, den Brüdern des al-Aslam; er ist der Genosse des Mā'iz b. Mālik, welcher ihm befahl zum Propheten zu gehen und ihm zu gestehen. — Muḥ. b. 'Omar berichtet von Jazīd b. Nu'aim b. Hazzāl nach seinem Vater: Abu Mā'iz hatte mir seinen Sohn Mā'iz als Pflegling übergeben, und ich sorgte für ihn auf das beste. Da kam er zu mir eines Tages und sagte: Siehe, ich bewarb mich um eine vornehme Frau, die ich kenne, bis ich von ihr jetzt erlangte, was ich wollte. Ich bereue die Tat. Was ist deine Meinung? Da befahl ich ihm, dass er zum Propheten ginge und ihm es mitteilte; er ging zum Gottesgesandten und gestand seine Unzucht — er war verheiratet gewesen. — Da befahl ihm der Gottesgesandte, in die Harra zu gehen und schickte mit ihm Abu Bekr, dass er ihn steinige. Da berührten ihn die Steine und er floh in der Richtung auf al-'Aqiq, und wurde getroffen in al-Mukaimin; 'Abdallāh b. Unais traf ihn mit einem Eselsknochen; nicht hörte er auf ihn zu schlagen, bis er ihn tötete. Dann kam 'Abdallāh b. Unais zum Propheten und erzählte es ihm. Da sprach er: Und warum habt ihr ihn nicht gelassen? Vielleicht, dass er Busse getan hätte, und Allāh ihm verziehen hätte. Da sagte er: O Hazzāl, wie schlecht ist, was Du getan hast mit deinem Waisen; wenn Du ihn gehüllt hättest in dein Gewand,

69. *Malik b. Gubair b. Hibāl.* † Folgte dem Propheten und war mit ihm in Ḥudaibija nach dem Bericht Hišam b. Muḥ. b. as-Sā'ib al-Kelbī.

Ende des 12. Guz' vom Buche des Ibn Ḥajjawaihi. Es folgt der 13.te von den Benū Malik b. 'Aḩṩā. Diese gehören zu denen, die sich ebenfalls den Ḥuza'a angeschlossen haben.

Im Namen Allāhs, des Allbarmherzigen.

Ibn Sa'd sagt: Und zu den Benū Malik b. 'Aḩṩā, den Brüdern der Aslam, die sich ebenfalls den Ḥuza'a angeschlossen haben, gehört:

70. *Asmā' b. Ḥārīṩa.* o. Genealogie. Zu seinen Nachkommen gehörte Ġailān b. 'Abdallāh b. Asmā b. Ḥārīṩa, der einer von den Generalen Abū Ġa'far al-Manṩūr's war. Muḥ. b. 'Omar berichtet von Asmā b. Ḥārīṩa al-Aslamī, dass er sagte: Ich trat beim Propheten am Tage 'Āṩūrā ein, da sagte er: Hast Du heute gefastet? Ich sagte: nein! ich habe schon gespeist, o Gottesgesandter. Da sagte er: So faste den Rest dieses Tages und befehl deinem Stamme, dass sie fasten. Da nahm ich meine Stiefel in die Hand und eilte von dannen, bis dass ich herunterkam nach Jain zu meinem Stamme, und sagte: Der Gottesgesandte befiehlt Euch, dass ihr fastet. Sie sagten, wir haben schon gespeist; da sagte er: Fürwahr, er hat Euch befohlen, dass ihr den Rest dieses Tages fastet. Dann schickte der Gottesgesandte den Asmā und Hind, die beiden Söhne des Ḥārīṩa, zu den Aslam, sie sollten ihnen sagen: Der Gottesgesante befiehlt euch, dass ihr anwesend seid im Ramaḩān in Medīna. Dies war damals, als der Gottesgesandte seine Expedition gegen Mekka machen wolte. Asmā' b. Ḥārīṩa starb i. J. 66 als Mann von 80 Jahren, er war bedürftig, einer von den Leuten der ṩuffa. Muḥ. b. Sa'd sagt: Ich habe einen andern von den Gelehrten gehört, wie er sagte: Asmā starb in Baṩra unter dem Chalifat des Mu'āwija b. Abi Suḩān unter der Verwaltung Zijād's.

71. und sein Bruder *Hind b. Ḥārīṩa al-Aslamī,* o Muḥ. b. 'Omar sagt, es hätte Abū Huraira gesagt: Niemals pflegte ich Asmā und Hind, die beiden Söhne Ḥārīṩa's, anders zu sehen

63. *Zahir b. al-Awwad b. Muḥalla*. f. Genealogie. Sein Sohn Mağza's berichtet, dass er zu denen gehörte, die an der Huldigung unter dem Baum teilnahmen. Er sagte: Ich zündete Feuer an mit Kohlen. Da rief der Rüfer des Gottesgesandten: Der Gottesgesandte verbietet, das Fleisch der Esel zu essen. — Muḥ. b. 'Omar sagt: Zahir nahm seinen Wohnsitz in Kufa, als die Muslims hinunterzogen; sein Sohn Mağza'a b. Zahir war angesehen in Kufa und gehörte zu den Genossen des 'Amr b. al-Hamiq.
64. *Hānī' b. Aus al-Aslamī*. f. Gehörte zu den Genossen des Baumes; er hatte Schmerzen in seinem Knie. Wenn er mit der Stirn den Boden berührte, legte er ein Kissen unter sein Knie.
65. *Abū Merwān al-Aslamī*. f. Sein Name war Mu'attib b. 'Amr; es überlieferte von ihm sein Sohn 'Aṭa' b. Abī Merwān, und Andere überlieferten von 'Aṭa' b. Abī Merwān. — Muḥ. b. 'Omar sagt, dass ihm Sa'īd b. 'Aṭa' b. Abī Merwān von seinem Vater und seinem Grossvater Mu'attib b. 'Amr al-Aslamī berichtet habe, was folgt: Ich sass beim Propheten, da kam zu ihm Mā'iz b. Malik und sprach: Ich habe Unzucht begangen. Da wandte er sich von ihm dreimal ab, als er es ihm zum vierten Male sagte, trat er auf ihn zu und sagte: Hast du den Coitus mit ihr vollzogen? Er sagte: Ja, bis sich „dieses“ in „jenem“ verbarg, wie sich verbirgt der Stift in der Schminkbüchse und das Seil in dem Brunnen.
66. *Baṣīr al-Aslamī*. f. Bīṣr b. Baṣīr sagt, dass sein Vater, der zu den Genossen des Baumes gehörte, ihn benachrichtigte, dass der Gottesgesandte gesagt habe: Wer von diesem schlechten Baume isst, der soll nicht mit uns sprechen". Ḥumaid b. 'Abdarrahmān überliefert von diesem Baṣīr einen langen Ḥadīṭ über die Huldigung des Jazīd b. Mu'awija und über die Schamhaftigkeit.
67. *al-Haiṭam b. Naṣr b. Daḥr al-Aslamī*. f. Muḥ. b. 'Omar sagte: Ibn Daḥr. Es berichtete uns Muḥ. b. 'Omar von al-Haiṭam: Ich schätzte die Haare des Propheten zwischen Unterlippe und Kinn und sein Stirnhaar auf 30 graue Haare.
68. *al-Ḥarīṭ b. Ḥibāl al-Aslamī*. f. Seine Genealogie. Folgte dem Propheten, war mit ihm in Ḥudaibija nach dem Bericht vom Ḥiṣm b. Muḥammad.

der Gottesgesandte? Er sagte: Der Prophet meint: „Werfet die Kiesel, wie man mit 2 Fingern wirft“.

59. *Sinān b. Sanna al-Aslamī*. fv Er ist der Oheim des Ḥarmala b. ‘Amr Abū ‘Abdarrahmān al-Aslamī, welcher von Sa‘īd b. al-Musajjib überliefert hat. Sinān wurde Muslim und folgte dem Propheten.
60. *‘Amr b. Ḥamza b. Sinān al-Aslamī*. fv Muḥ. b. ‘Omar berichtet, dass ‘Amr b. Ḥamza mit dem Gottesgesandten die Schlacht bei Ḥudaibija mitgemacht habe. Er ging nach Medīna und bat den Propheten um die Erlaubnis, in seine Wüste zurückgehen zu dürfen. Dieser erlaubte es ihm. Da ging er hinaus bis nach Dabū‘a eine Poststation von Medīna, auf dem Ḥaġġwege nach Mekka; da traf er ein schönes Mädchen von den Arabern; es stachelte ihn der Satan an, dass er sie schändete, und nicht war er verheiratet gewesen. Dann bereute er, kam zum Propheten und berichtete ihm darüber. Da belegte er ihn mit der Prügelstrafe und befahl einem Manne, dass er ihn geisselte mit einer Geissel, die umwickelt und milde war.
61. *Ḥaġġaġ b. ‘Amr al-Aslamī*. fv Dies war Abū Ḥaġġaġ, von dem ‘Urwa b. az-Zubair überlieferte, und Ḥaġġaġ b. Ḥaġġaġ hatte von Abū Huraira überliefert. — Ḥaġġaġ b. ‘Amr berichtete, dass er den Propheten sagen gehört habe: Wenn einer ein Bein gebrochen hat oder hinkt, so ist er entschuldigt, aber ihm liegt eine spätere Wallfahrt ob. Sein Sohn berichtet, dass sein Vater gesagt habe: Ich sprach: o Gottesgesandter, was ist die Sühne für mein Vergehen gegen die Milchverwandschaft? da sagte er: Die Freilassung eines Sklaven oder einer Magd.
62. *‘Amr b. ‘Abd-Nuḥm al-Aslamī*. fv Ging mit dem Propheten hinaus nach Ḥudaibija und war sein Führer auf dem Wege zum Pass Dāt-al-Ḥanzal; er ging vor ihm her, bis er mit ihm oben stand. Da sagte der Gottesgesandte: Bei dem, in dessen Hand meine Seele ist, es gibt Nichts gleich diesem Pass in dieser Nacht, ausser etwa das Tor, von welchem Allah den Kindern Israels sagte: Gehet hinein in das Tor, mit den Stirnen den Boden berührend, und saget „Hitta“. ¹⁾ Und er sagte: Niemand wird diesen Pass in der Nacht passieren, ohne dass ihm verziehen wird.

dem Geräte, die Geißel, die Frauenausstattung und Ähnliches. Es war Ḥamza, der Ka'b b. Malik mitteilte, dass ihm verziehen war, und was in Bezug auf ihn dem Propheten geoffenbart worden war. Da riss Ka'b zwei Kleider, die er anhatte, von sich herunter und bekleidete ihn mit beiden. Und Ka'b sprach: Bei Allāh, ich hatte keine andern als diese beiden, und borgte mir zwei Kleider von Abū Qatāda.

55. *‘Abdarrahmān b. al-Ašjam al-Aslamī.* f¶ Salama b. Wardān berichtete von ihm: Ich sah den ‘Abdarrahmān b. al-Ašjam al-Aslamī, einen von den Genossen des Propheten, einen Mann mit weissem Kopf und weissem Bart.
56. *Miḥjan b. al-Adra‘ al-Aslamī.* f¶ von den Benu Sahm. Er ist der, von dem der Prophet sagte „Werfet Eure Lanzen, und ich bin mit Ibn al-Adra‘“. Er wohnte in Medina und starb daselbst unter dem Chalifat des Mu‘awija b. Abī Sufjan.“
57. *‘Abdallāh b. Wahb al-Aslamī.* f¶ Begleitete den Propheten und war in Oman, als der Prophet starb. Da machte er sich auf, er und Ḥabīb b. Zaid al-Mazinī zu ‘Amr b. Aš, als sie das Ende des Propheten erfuhren. Da überfiel sie Musailima, ihre ganze Begleitung entkam; aber festgenommen wurden Ḥabīb b. Zaid u. ‘Abdallāh b. Wahb. Da sprach er: Bezeugt Ihr beide, dass ich der Prophet Gottes bin? Ḥabīb weigerte sich, dies Zeugnis abzulegen; da tötete er ihn und zerschnitt ihn Glied für Glied. Darauf legte ihm ‘Abdallāh b. Wahb das Zeugnis ab, während sein Herz ruhig war durch den Glauben; nun tötete er ihn nicht, aber setzte ihn gefangen. Als Ḥalid b. Walid mit den Gläubigen nach Jemāma herunterstieg und den Musailima bekämpfte, entkam ‘Abdallāh b. Wahb und ging zu Usama b. Zaid. Er war bei Ḥalid b. Walid und blieb bei ihm, und bekämpfte mit den Muslims den Musailima und seine Genossen in hartnäckigen Kämpfen.
58. *Ḥarmala b. ‘Amr al-Aslamī.* f¶ Er war der Vater des ‘Abdarrahmān b. Ḥarmala, welcher von Sa‘īd b. Musajjib überlieferte. Ḥarmala erzählt: Ich machte die Abschiedswallfahrt als Hinterreiter meines Oheims Sinān b. Sanna. Nachdem wir bei ‘Arafāt abgestiegen waren, sah ich den Propheten einen seiner Finger auf den anderen legen. Ich sprach zu meinem Oheim: Was will denn

Poststation von Medina. Er lebte bis zu den Tagen der Harra-schlacht im Du al-Ḥiġġa des Jahres 63 unter dem Chalifat des Jezīd b. Muʿāwija.

52. *Nāġia b. Ġundub al-Aslamī.* ff. Nahm mit dem Gottesgesandten an Ḥudeibija teil; da setzte ihn der Gottesgesandte über die Schlachttiere, als er nach Ḥudeibija aufbrach, und befahl ihm, dass er sie bis Du Ḥulaifa vortrieb. Nach ʿAbdallāh b. Nijār's Bericht soll der Prophet den Nāġia b. Ġundub über die Schlachttiere gesetzt haben, als er zum Abschiedsbesuch aufbrach. Da reiste er mit Schlachtvieh vor ihm her und suchte die Weide in den Sträuchern, er und 4 Jünglinge von den Aslam. Es sagte Muḥ. b. ʿOmar: Ibn Ġundub nahm an der Eroberung von Mekka teil. Und es übertrug ihm der Gottesgesandte die Aufsicht über die Schlachttiere bei der Ḥiġġat al-wadaʿ. Nāġia zog hinunter in das Gebiet der Benu Salima und starb in Medina unter dem Chalifat des Muʿāwija b. Abī Sufjān.
53. *Nāġia b. al-Aʿġam al-Aslamī.* fo Nahm an Ḥudeibija mit dem Gottesgesandten teil. 14 Männer von den Genossen des Propheten berichten, dass Nāġia mit einem Pfeile in den Brunnen bei Ḥudeibia hinuntergestiegen, und dass er von Wasser überquoll, bis sie die Kamele tränkten. Es berichtet Wāqidī: es heisst, derjenige, welcher mit dem Pfeile hinabstieg, war Nāġia b. Ġundub, nach Anderen Barā b. Āzib, nach Anderen heisst er ʿAbbad b. Ḥalid al-Ġifārī, aber das erste ist das richtigste, dass es Nāġia b. al-Aʿġam war. Der Gottesgesandte band am Tage der Eroberung Mekka's den Aslam 2 Fahnen; es trug die eine Nāġia b. al-Aʿġam und die andere Buraida b. al-Ḥuṣaib. Nāġia b. al-Aʿġam starb in Medina am Ende des Chalifats Muʿāwija's b. Abī Sufjān, er hat keine Nachkommen hinterlassen.
54. *Ḥamza b. ʿAmr al-Aslamī.* fo. Abū Muḥammed starb im Jahre 61 im Alter von 71 Jahren und hat überliefert von Abū Bekr und ʿOmar. Muḥammed b. ʿOmar berichtet nach Ḥamza b. ʿAmr: Als wir in Tabūk waren, und die Heuchler mit der Kamelin des Gottesgesandten in die Schlucht flohen, bis manches von dem Kamelszeug herunterfiel, da sprach Ḥamza: Da wurde mir hell an meinen 5 Fingern, es wurde Licht, so dass ich mich daran machte aufzulesen, was weggekommen war von

nämlich seinen Sklaven Mas'ūd. Da gingen wir hinaus insgesamt, bis wir nach Ġatġāta gelangten, eine Poststation von Medīna; da betete der Gottesgesandte daselbst, und seine Moschee ist heute in dem Orte. Wir frühstückten hier vom Rest unserer Reisekost, schlachteten am Abend ein Schaf und trockneten sein Fleisch. Da sagte der Prophet: Wer führt uns zu den Benū 'Amr b. 'Auf? Ich stieg ab mit dem Gottesgesandten bei Sa'd b. Ĥaitama, da bekehrte sich Sa'd, der Freigelassene der Aslam, und folgte dem Propheten.

51. *Rabī'a b. Ka'b al-Aslamī*. ff Bekehrte sich und folgte dem Propheten in früher Zeit, gehörte zu den Leuten der Suffa und bediente den Gottesgesandten. Er sagte: Ich pflegte am Tore des Gottesgesandten zu übernachten und ihm das Wasser zur religiösen Waschung zu geben. Ich hörte, wie es mir Nachts in den Ohren klang: „Al-Ĥamdu lillāhi rabbi-l-'ālāmīna". Der Prophet hatte den Abū Bekr und den Rabī'a al-Aslamī mit Terrain belehnt, in dem eine schiefe Palme war, deren Wurzel in dem Boden des Rabī'a war, während die Äste in das Gebiet des Abū Bekr ragten. Da sagte Abū Bekr: sie gehören mir; und Rabī'a sagte: sie gehören mir. Da erreichte die Angelegenheit den Stamm des Rabī'a, und diese kamen zu ihm. Da sprach er zu ihnen: Ich verbiete jedem Manne von Euch, ihn (Abū Bekr) durch irgend, ein Wort zornig zu machen, was zur Folge haben könnte, dass der Prophet über ihn und Gott über seinen Propheten zornig werden könnte. Als dann der Zorn Abū Bekr's verraucht war, sagte er: „Gib es zurück an mich, o Rabī'a; da sagte er: Nicht werde ich es dir zurückgeben. Da ging Abū Bekr zum Propheten, und es kam Rabī'a schneller an und sagte: Ich bitte um Verzeihung Allah wegen seines Zorns und wegen des Zorns seines Propheten. Da sagte er: Was ist denn das? Da erzählte er ihm die Geschichte; da sagte der Prophet: Fürwahr! gib es ihm nicht wieder. Da wandte Abū Bekr sein Gesicht zur Wand und weinte. Dennoch entschied der Prophet: Die Aeste gehören dem, dem die Wurzeln gehören. — Muḥ. b. 'Omar berichtet: Nicht hörte Rabī'a b. Ka'b auf, ihm in Medina anzuhängen und seine Feldzüge mitzumachen, bis der Prophet zu Gott genommen ward. Da verliess er Medina und liess sich nieder in Jain; das gehört zu dem Gebiet der Aslam, eine

ihm, er solle mir ein Kamel und Proviant und einen Führer schicken." Ich ging hinaus, bis ich zu meinem Herrn kam und teilte ihm die Botschaft Abū Bekr's mit. Er gab mir ein Kamel mit Frauensattel für seine Familie, das Dajjal hiess, und einen Eimer Milch und einen Scheffel Datteln, schickte mich als Führer und sagte mir: Führe ihn auf dem Wege, bis er Dich entbehren kann. Da ging ich mit ihnen, bis ich die Rakuba betrat, und als wir oben waren, war die Gebetsstunde da. Da stand der Gottesgesandte auf und es stand Abū Bekr zu seiner Rechten, da ging der Islām in mein Herz, und ich bekehrte mich. Ich stand an seiner andern Seite, da streckte er seine Hand nach der Brust Abū Bekr's aus, und es war unsere Reihe hinter ihm. Und es sagte Mas'ūd: Ich weiss Keinen von den Benū Sahm, der früher Muslim wurde als ich ausser Buraida b. al-Ḥuṣaib [†] — Mas'ūd b. Hunaida sagt: Nachdem wir heruntergestiegen waren mit dem Gottesgesandten nach Qubā, fanden wir eine Moschee, worin die Genossen des Propheten zu beten pflegten mit dem Gesicht nach Jerusalem; es was ihr Imam Ṣalim, der Freigelassene des Ḥudāifa. Da vergrösserte der Gottesgesandte die Moschee und betete mit ihnen. Ich blieb bei ihm in Qubā, bis ich mitgebetet hatte fünf Gebete mit ihm; dann ging ich um Abschied von ihm zu nehmen. Da sagte er zu Abū Bekr: Gib ihm etwas. Da gab er mir 20 Dirhams und bekleidete mich mit einer „Tobe". Dann ging ich fort zu meinem Herrn mit der Satteldecke, und ich kam zum Stamm, indem ich Muslim war. Da sagte mein Herr zu mir: „Du hast es schnell gemacht." Da sagte ich zu ihm: „O mein Herr, ich habe eine Rede gehört, wie ich noch keine schönere gehört habe." Darauf bekehrte sich mein Herr.

Wāqidī sagt, dass er an Muraisī^c mit dem Propheten teilnahm, und dass sein Herr ihn freiliess; da gab ihm der Gottesgesandte 10 Kamele.

50. *Sa'd Maula al-Aslamijjīn.* [†] Wāqidī berichtet von 'Abdallāh b. Sa'd, dass sein Vater gesagt habe: Als der Gottesgesandte in 'Arğ war, und ich mit ihm als Führer, bis wir in den Rakūbapass eintraten, da ging ich in die Gebirge und hielt mich dort auf. Der Gottesgesandte ging vorbei an Ḥaḍawāt in der Nähe von 'Arğ. Da schickte ihm Abū Temīm Proviant und einen Führer,

dieses! Da sagte der Wolf: Fürwahr! wunderbarer als dieses ist der Gesandte Gottes zwischen diesen Dattelpalmen", und er zeigte auf Medina. Da führte Uhbān seine Schafe auf Medina hinab, kam zum Gottesgesandten und erzählte ihm die Geschichte. Da wunderte sich der Gottesgesandte darüber und befahl, dass er wenn der 'Asr gebetet sei, es seinen Genossen erzähle, und er tat es. Da sagte der Gottesgesandte: Er hat Recht mit Bezug auf Wunderzeichen, die vor der Auferstehung eintreten werden. Es bekehrte sich Uhbān, begleitete den Propheten und wurde Abū 'Uqba genannt. Später liess er sich in Kufa nieder und baute darin ein Haus unter den Aslam. Er starb dort unter dem Chalifate des Mu'āwija und während der Statthalterschaft des Muğira b. Su'ba.

47. *'Abdallāh b. Abī Ḥadrad*, f† f† Genealogie. Er hatte den Beinamen Abū Muḥammed. Es war das erste Gefecht, das er mit dem Gottesgesandten mitmachte, Hudaibija; alsdann Ḥaibar, und die späteren Schlachten. — Es wird berichtet, dass Abū Ḥadrad den Gottesgesandten um Unterstützung bei der Mitgift seiner Frau bat. — Aber Wāqidi sagte: das ist falsch. Viel mehr ist der Ḥadīṭ, dass Ibn Abī Ḥadrad den Gottesgesandten um Beihilfe für die Ausstattung seiner Frau gebeten habe. Da sagte er: Wieviel Morgengabe hast du ihr ausgesetzt? Er sagte: 200 Dirhams. Da sagte er: Wenn ihr mit den Händen aus dem Baḥān schöpfen könntet, würdet ihr nicht mehr geben. Es starb 'Abdallāh b. Abī Ḥadrad im Jahre 71 im Alter von 81 Jahren; er überlieferte von Abū Bekr und 'Omar.
48. *Abū Tamīm al Aslami*. f† Bekehrte sich, nachdem sich der Gottesgesandte nach Medina begeben hatte; dieser ist es, der seinen Sklaven Mas'ūd b. Hunaida von 'Arğ zum Gottesgesandten schickte, dass er ihm über die Ankunft der Quraiš, über ihre Zahl und Kriegsrüstung und Kavallerie und Waffen für den Tag von Uhud Nachricht gäbe.
49. *Mas'ūd b. Hunaida*. f† Freigelassener des Aus b. Ḥağar Abī Aus b. Ḥağar Abī Tamīm al-Aslami. Wāqidi berichtet von Mas'ūd b. Hunaida, dass er sagte: Ich war in Ḥağawāt um Mittag, traf den Abū Bekr und begrüßte ihn. Er war befreundet mit Abū Tamīm. Da sprach er zu mir: Geh hin zu Abū Tamīm und bestell ihm den Gruss von mir und sag

dass er es ihm gab, wenn er es auch nicht wollte, aber er sagte: „Das ist ein Grund, der zwingt.“ — Er pflegte den Ort Qihf zu besuchen, und dann zu beten, und erzählte, dass der Gottesgesandte diese Stelle auswählte; es war zwischen der Qibla und dem Minbar nur soviel Raum, dass ein Schaf durchgehen konnte. — Jazīd b. Abī ‘Ubaid berichtet, dass Salama b. Akwa^c nicht die Ṣadaqa von seinem Vermögen kaufen wollte. — Derselbe berichtet auch, wie Salama die rituelle Waschung vollzog. — Derselbe berichtet, dass er einmal Dattelbrot ass; darauf kam das Gebet und er stand auf zum Gebet, ohne sich gewaschen zu haben. — Derselbe berichtet, dass Ḥaḡḡāḡ dem Salama ein Stipendium bewilligt hatte; das nahm er an. — Sein Sohn Ijās berichtet von Salama: ‘Abd-al-Malik b. Merwān pflegte uns Stipendien aus Medina nach Kufa anzuweisen; da gingen wir hin und nahmen sie. — Muḥ. b. ‘Aḡlān sagte: Ich sah den Salama seinen Schnurrbart beschneiden nach ¹⁾ dem Rasieren. — Wāqidi sagt: Salama b. al-Akwa^c starb in Medina im Jahre 74 im Alter von 80 Jahren. — Wāqidi sagt, dass Salama von Abū Bekr, ‘Omar und ‘Othmān überliefert habe.

46. *Uhbān b. al-Akwa^c* f) Er war der, mit dem der Wolf sprach nach dem Bericht des Hišām b. Muḥammed b. as-Sā’ib und einem seiner Nachkommen Ġa’far b. Muḥ. b. ‘Uqba b. Uhbān b. al-Akwa.^c — ‘Oṭmān b. ‘Affān hat ‘Uqba b. Uhbān b. al-Akwa^c über die Ṣadaqat der Kelb und Balqain und Ġassān gesetzt. — Hišām sagt, so hat einer der Nachkommen des Ġa’far b. Muḥammed den Stammbaum berichtet; aber Muḥ. b. al-Aš’aṭ sagte: Ich bin ein besserer Kenner dieser Dinge. Er sagte: ‘Uqba b. Uhbān ist der, mit dem der Wolf sprach; und Wāqidi sagte: der, mit dem der Wolf sprach, ist Uhbān b. Aus al-Aslamī. Er hat seinen Stammbaum nicht weiter hinauf angegeben. — Er sagte: Er wohnte in Jain, dem Gebiet der Aslam, und während er seine Schafe hütete in der Wüste von Wabra, fiel der Wolf über ein Schaf her, riss es an sich und machte sich von dannen. Da trat er auf seinen Schwanz; da sagte der Wolf: Wehe Dir, warum hältst Du mich ab von Unterhalt, den mir Allāh beschert hat. Da fing Uhbān al-Aslamī an in seine beiden Hände zu klatschen und sagte: Bei Allāh, nicht habe ich wunderbarereres gesehen als

1) Vgl. Bad. IV, 1, p. 11³⁴, 10.

O Gottesgesandter, siehe die Feinde sind durstig: wir haben sie so schnell angegriffen, dass sie nicht mehr trinken konnten. Da sagte er: „O Ibn al-Akwa‘! du hast gesiegt; so übe Milde. Diese geniessen jetzt unter den Ġaṭafan Gastfreundschaft.“ Da liess mich der Prophet seinen Radif sein. — Er sagte: Ich huldigte dem Gottesgesandten am Tage von Ĥudaibija unter dem Baume, darauf ging ich zurück, und nachdem auch die Leute zurückgegangen waren, sprach er: o Salama, was ist Dir? du huldigst nicht? Ich sagte: Ich habe gehuldigt, o Gottesgesandter. Er sagte: So noch einmal! Da huldigte ich ihm. Da sagte zu ihm Jazid b. Abi ‘Uбайд: (ein Freigelassener des Salama b. Akwa‘ vgl. Usd II, ۳۳۳). Was habt ihr ihm versprochen? Er sagte: Treue bis in den Tod! — Waqidī sagt: ich habe gehört einen, der erwähnt, dass die Kunja Salama’s Abū Ijās gewesen sei. Dieser Ijās erzählt nach seinem Vater: Wir waren mit dem Gottesgesandten nach Ĥudaibija gekommen; dann gingen wir fort rückkehrend nach Medina. Da sagte der Gottesgesandte: der tüchtigste unserer Reiter ist heute Abū Qutāda und der tüchtigste Fusskämpfer ist Salama. Dann gab mir der Gottesgesandte 2 Anteile, einen für den Reiter, den anderen für den Fusssoldaten. — Sein Sohn Ijās erzählt von ihm: Es entfernte sich ein Mann vom Propheten, der benachrichtigt wurde, dass er ein Spion der Ungläubigen sei. Da sagte er: Wer ihn tötet, dem soll seine Rüstung gehören. Und ich holte ihn ein und tötete ihn. Da gab er mir seine Rüstung. — Salama bat den Propheten, in der Wüste leben zu dürfen. Da erlaubte er es ihm. — ‘Abdarrahmān b. Zaid al-‘Irāqī erzählt: Wir kamen zu Salama in Rabāḡa, da zeigte er uns seine riesige Hand, als ob sie der Huf eines Kameels wäre, und sagte: Ich habe gehuldigt dem Gottesgesandten mit dieser meiner Hand, und wir haben seine genommen und haben sie geküsst. — Er gehörte zu den Genossen des Baumes, d. h. er hat gekämpft bei Ĥudaibija mit dem Gottesgesandten und huldigte ihm unter dem Baum. Da wurde die Koranstelle Sure 48, 18 geoffenbart: „Fürwahr! Allah freut sich über die Gläubigen, da sie Dir huldigen unter dem Baume“. Salama b. Akwa‘ sagte: Es war Ĥudaibija im Du‘l-Qa‘da des Jahres 6, und wir waren 1600 Mann, und der Gottesgesandte brachte die Kamele des Abū Ġahl zur Schlachtung. — Niemals bat ihn Jemand um Gottes willen, ohne

*

dass ein Mann zu 'Āmir sagte: „Lass mich etwas hören von Deinen Versen“. 'Āmir war ein Dichter, stand auf und recitierte die vorigen Verse mit einem Halbvers mehr. Da sagte der Prophet: Wer ist dieser Ḥādī? Man sagte, Ibn Akwa'. Da sprach er: Gott schenke ihm Barmherzigkeit. Da sagte ein Mann vom Heere: „Möge es geschehen, o Prophet. Wenn doch Allah auch uns damit begnadigt hätte!“ 'Āmir fiel am Tage von Ḥaibar; er ging und schlug einen Mann von den Juden; da traf die Spitze des Schwertes seine Kniekehle. Da sagten die Leute: Gering ist die Handlung 'Āmirs; er hat sich selbst getötet. Dann ging ich zum Gottesgesandten, nachdem ich nach Medina gekommen war, während er in der Moschee war. Da sagte ich: O Gottesgesandter, man meint, dass 'Āmir's Tat gering war. Er sagte: Wer sagt das? Ich sagte: Männer von den Anṣār, von ihnen der und jener und Usaid b. Ḥudair. Er sagte: Gelogen hat, wer das gesagt hat; er hat zwei Belohnungen, und mit seinen beiden Fingern machte er eine Geste — Ḥammād zeigte: mit seinem Zeigefinger und dem mittleren — fürwahr, er ist ein tüchtiger Glaubenskämpfer, und selten ist ein Araber auf ihr [auf der Halbinsel Arabien] aufgewachsen, der seinesgleichen war.

45. *Salama b. Akwa'* ٣٧. Er erzählt: Ich machte mit dem Gottesgesandten sieben Expeditionen und mit Zaid b. Ḥarīṭa neun Expeditionen, als ihn der Gottesgesandte über uns gesetzt hatte. — Ferner: Der Gottesgesandte hatte den Abū Bekr über uns gesetzt, da machten wir eine Razzia gegen Leute von den Ungläubigen, griffen sie in der Nacht an und töteten sie, und es war unsere Parole: Töte, töte! Ich tötete mit meiner Hand in jener Nacht sieben vornehme Leute. — Er erzählt ebenfalls: Ich machte mit dem Gottesgesandten sieben Expeditionen. Er zählte Ḥudaibija und Ḥaibar und Ḥunain und den Tag von Qarad auf, und sagte: Ich habe die übrigen vergessen. — Er sagte: Ich ging hinaus und wollte ins Dickicht; da traf ich einen Sklaven des 'Abdarrāḥmān b. 'Auf und hörte ihn, wie er sprach: Weggenommen sind die Milchkamele des Gottesgesandten. Ich sagte: Wer hat sie genommen? Er sagte: die Gatafan. Ich ging weg und rief: O Ueberfall, o Ueberfall! bis alle es hörten, die zwischen beiden Ḥarras waren; dann ging ich fort und entriß sie ihnen. Da kam der Gottesgesandte mit seinen Leuten, und ich sprach:

43. *al-Akwa'*, sein Name ist Sinan b. 'Abdallāh b. Quṣair. ٣٧. Bekehrte sich früh, er und seine beiden Söhne 'Āmir und Salama. Sie waren Genossen des Propheten insgesamt.

44. 'Āmir b. *al-Akwa'* war ein Dichter. ٣٨. Er soll einen Ungläubigen am Haibartage geschlagen und getötet haben, und verwundete dabei sich selbst. Da citierte er: Ich habe mich selbst getötet. Als diese Nachricht zu dem Propheten gelangte, sagte er: Ihm sind zwei Belohnungen. — Wāqidi berichtet: Der Gottesgesandte war auf dem Marsch nach Haibar, da sagte er zu 'Āmir: Steig ab und mach uns einige Verschen. Da stieg 'Āmir von seinem Reittiere und machte die folgenden 6 Regeverse auf den Propheten:

O, Gott, wenn Du nicht wärest, wären wir nicht auf dem rechten Wege
Und nicht würden wir Almosen geben, und nicht beten.

Wirf die Sekina über uns, festige unsere Füße, wenn wir
[den Feind treffen.

Fürwahr, wenn wir gerufen und durch den Ruf gewinnen wir
[werden, kommen wir [Vertrauen.

Da sprach der Prophet: „Allāh gebe Dir Barmherzigkeit.“ Und 'Omar b. al-Ḥaṭṭāb sagte: „So sei es, bei Gott, o Gottesgesandter.“ Da sagte einer aus dem Heere: „Wenn du doch uns damit begnadigen wolltest! o Gottesgesandter.“ 'Āmir starb als Märtyrer am Tage von Haibar; er ging hin und tötete einen Mann von den Ungläubigen; da flog sein Schwert rückwärts, verwundete ihn selbst, und er starb. Er wurde nach Raḡf getragen und wurde begraben mit Maḥmūd b. Maslama in einer Höhle. Da sagte Muḥammed b. Maslama: O Gottesgesandter, be lehne mich bei dem Grabe meines Bruders. Er sprach: Dir soll gehören, was du mit dem Rosse umreiten kannst, und, wenn du vermagst, mit 2 Rossen. Da sagte Usaid b. Ḥudair: Gering war die Tat des 'Āmir; er hat sich selbst getötet. Als der Gottesgesandte davon hörte, sagte er: Gelogen hat, wer das sagt. Fürwahr, er ist getötet worden auf dem Wege Gottes und er schwimmt im Paradiese wie der Du'mūs. ¹⁾ — Salama b. *al-Akwa'* erzählt

1) Du'mūs ist ein kleines Tierchen, das im Wasser lebt; dann aber auch kleine Kinder, die im Paradiese im Wasser schwimmen.

mit mir hin zu diesem Manne von den Genossen des Propheten, zu Abū Barza [hier im Ms. Lücke und ebenso am Anfang des folgenden Artikels].

42. [*‘Abdallah b. Abī Aufā*] ٣٣١. Er berichtet: Wir haben 7 Expeditionen mit dem Propheten gemacht, in denen wir Heuschrecken gegessen haben. — Wāqidī sagt: Die Kufenser berichten von ‘Abdallah b. Abī Aufā, was sie denken von seinen Kämpfen, aber in meiner Überlieferung ist der erste Zug, den er mitgemacht hat, Ḥaibar, und was nachher folgt. Isma‘īl b. Ḥalid sagt von ‘Adallah b. Abī-Aufā: Ich sah in seiner Hand einen Speer. Da sagte ich: was ist dies? ich bin von ihm getroffen worden am Tage von Ḥunain. Da sprach ich: Und hast du an Ḥunain teilgenommen? Er sagte: Ja und an den früheren Kämpfen. Isma‘īl b. Ḥalid: Ich habe den ‘Abdallah b. Abī Aufā gesehen, seine Bartfärbung war rot. Ebenfalls sagte er: Ich habe gesehen, dass Ibn Abī Aufā rotes Haar und Bart hatte. Hatte einen Burnus von schwärzlicher Seide. — Soll zu den Gefährten des Baumes gehört haben. — Ein Bericht von Sa‘īd b. Ġumhān sagt: Wir bekämpften die Ḥariġiten mit ‘Abdallah b. Abī Aufā; es kam ein Sklave von ihm zu ihnen; da riefen wir ihn — er war auf dem andern Ufer, — „Feirūz!“ dies ist dein Herr ‘Abdallah. Da sprach er: ein trefflicher Mann ist er, wenn er die Hiġra (zu den Ḥariġiten) machen würde. Da fragte Ibn Abī Aufā: Was sagt der Feind Allāhs? Wir sagten, er meinte: ein trefflicher Mann ist er, wenn er die Hiġra machen würde. Da sagte er: Eine Hiġra nach meiner dreimaligen Hiġra mit dem Gottesgesandten? Ich habe den Gottesgesandten sagen hören: Selig der, der sie tötet und von ihnen getötet wird. Wāqidī: ‘Abdallah b. Aufā blieb in Medina, bis der Prophet starb. Dann siedelte er nach Kufa über und liess sich da nieder, wo sich die Muslims niedergelassen hatten, und baute sich ein Haus unter den Aslamiten. Er war nach Baṣra gegangen und starb in Kufa im Jahre 86. — Wāqidī berichtet: ‘Abdallah b. Abī Aufā ist der letzte, welcher von den Genossen des Gottesgesandten in Kufa starb. — Muḥammed b. A‘jan al-Marāī sagte: Ich war in Kufa, da habe ich den ‘Abdallah Ibn Abī Aufā gesehen, wie er in Kufa von der Ramadamoschee aus die Pilgerfahrt antrat und begann „Labbaika“ zu rufen.

Eroberung von Mekka mit. Abū Barza erzählt: Ich habe den Gottesgesandten gehört — er meint, am Tage der Eroberung Mekkas — wie er sagte: Die Menschen, sie alle sind sicher mit Ausnahme des ‘Abd al-‘Uzzā b. Ḥaṭal und der verbrecherischen Bunāna. Nun sagte Abū Barza: Da tötete ich ihn, während er sich festhielt an den Hüllen der Ka‘ba; er meinte den ‘Abdallāh b. Ḥaṭal. Muḥ. b. ‘Omar sagte: ‘Abdallāh b. Ḥaṭal gehörte zu den Benu al-Adram b. Taim b. Ġalib b. Fihir. Einst sagte Abū Barza zum Gottesgesandten: Befehl mir ein Tat, die ich tue. Da sagte er: „Bringe die Schäden von dem Wege weg; das ist Dir ein Almosen.“ Muḥ. b. ‘Omar sagt: Nicht hörte Abū Barza auf, Expeditionen mit dem Gottesgesandten zu machen, bis dass der Prophet von Gott fortgenommen wurde; da wandte er sich nach Baṣra und liess sich nieder zu der Zeit, als die Muslims sich niederliessen, und baute sich ein Haus; er hat dasselbst Nachkommen. Dann machte er eine Expedition nach Chorasān und starb dort. Es wird von ihm erzählt, dass er morgens und abends eine Schüssel mit Brei für die Witwen, Waisen und Armen spendete. Abū Barza hatte einen weissen Bart und weisses Haar, kleidete sich in Wolle, während sein Bruder ‘A‘iq sich in Seide kleidete. Zuträger zwischen beiden wurden von beiden energisch abgewiesen. ‘Abdallāh b. Zijād sagte: Wer gibt uns Nachricht von der Cisterne (Alkauthar)? Da sagte Jemand: Hier ist Abū Barza, der Genosse des Gottesgesandten. Abū Barza war beleibt; nachdem er ihn gesehen, sagte er: Fürwahr, dieser Euer Muḥammadsgenosse ist ein Dickwanst. Da wurde Abū Barza zornig und sagte: Lob sei Allāh, dass ich nicht eher gestorben bin, als bis ich ob der Genossenschaft des Gottesgesandten geschmäht worden bin. Darauf wurde er zornig und setzte sich auf den Sitz des ‘Ubaidallāh. Da fragte er ihn nach der Cisterne, worauf er sagte: Wer das für nicht wahr erklärt, den möge Allāh nicht zu ihr hinabführen und nicht möge er ihn aus ihr trinken lassen. Dann ging er erzürnt weg. Es berichtet Abu-l’Minhāl Sajjār b. Salama: Zur Zeit des Ibn Zijād wurde er vertrieben, und Ibn Merwān bemächtigte sich Syriens. Als auch Ibn Zubair sich Mekkas bemächtigte, und diejenigen, welche „Leser“ genannt wurden, sich Baṣras bemächtigten, da erfasste meinen Vater schwere Betrübniß. Abū-l’Minhāl pflegte von seinem Vater Gutes zu erzählen; so sagte er zu mir: Geh

kam zu mir und sagte: Ich hatte ein Geschäft bei meinem Stamme. Da sprach ich: Gewiss! Und wir gingen weiter, bis wir nach Mekka kamen, und ich das Geld an Abū Sufjān übergab.

28. *Abdallāh b. Aqram al-Huza'i*. Er soll gesagt haben: Ich war mit meinem Vater in al-Qa' bei den Namira; da kam an uns eine Karavane vorbei; sie machten an einer Stelle des Weges halt. Da sagte mir mein Vater: O mein Sohn, bleib da in deiner Herde, bis ich zu jenen Leuten hingehe und sie befrage. Er ging hinaus und ich ging hinaus, und siehe da, der Gottesgesandte! Die Stunde des Gebets war gekommen. Da betete ich mit ihm, da war es mir, als sähe ich die Blässe der beiden Achselhöhlen, wenn er den Kopf beugte.
39. *Abū Lās al-Huza'i* ٣٣. Von ihm wurde berichtet, dass er sagte: Der Gottesgesandte liess uns auf störrigen Kamelen auf der Reise zum Ḥaḡḡ reiten. Da sagten wir: „O Gottesgesandter, nicht finden wir es angenehm, dass Du uns diese reiten lässt.“ Da sprach er: Es gibt kein Kamel, in dessen Höckerspitze nicht ein Satan sitzt. Ruft nur oft den Namen Gottes an, wenn ihr auf ihnen reitet, und macht sie euch dienstbar; dann lässt Allāh sie euch tragen.
40. *Ġarhad b. Razāḥ* ٣٣. ٣٤. Genealogie. War ein angesehener Mann. Gehörte zu den Leuten der Šuffa. Zuhri sagt, dass dies Ġarhad b. Ḥuwailid al-Aslamī war. Zu'ra b. 'Abdarrāḥmān b. Ġarhad al-Aslamī erzählt von seinem Grossvater Ġarhad, dass an ihm der Gottesgesandte vorbeiging, während sein Schenkel entblösst war. Da sagte er: Bedecke deinen Schenkel, denn der Schenkel ist eine Scham oder: ein Teil der Scham. — Muḥ. b. 'Omar sagt: Ġarhad b. Razāḥ, und so sagt Hišām b. Muḥ. b. as-Sa'ib al-Kelbi: seine Abstammung ist diejenige, welche wir erwähnt haben. — Ġarhad hatte ein Haus in Medina in der Strasse der Benu Ḥunain, er starb in Medina am Ende des Chalifats Mu'awija's oder zu Beginn des Chalifats Jezīds b. Mu'awija.
41. *Abū Barza al-Aslami* ٣٤. Sein Name war nach Muḥammed b. 'Omar nach einigen von seinen Nachkommen 'Abdallāh b. Naḍla. Hišām b. Muḥammed b. as-Sa'ib al-Kalbi und andere von den Gelehrten sagen: Sein Name ist Naḍla b. 'Abdallāh. Bekehrte sich früh und machte mit dem Gottesgesandten die

der Eroberung Mekkas. Abū Suraiḥ starb in Medina im J. 68, er berichtete Ḥadīṭe vom Propheten.

35. *Tamim b. Asad b. ʿAbd al-ʿUzza* ٣٢. Genealogie. Wurde Muslim und folgte dem Propheten vor der Eroberung Mekkas. Waqidī sagt, dass der Gottesgesandte im Jahre der Eroberung den Tamīm mit dem Befehl, die Grenzsteine des heiligen Gebietes zu erneuern, nach Mekka schickte.

36. *ʿAlqama b. al-Qaʿwā b. ʿUbaid* ٣٢. War früh Muslim geworden und pflegte bei den Brunnen des Ibn Surahbīl zu wohnen; sie liegen zwischen Duʿl-Ḥuṣub und Medina. Er kam oft nach Medina und war der Führer des Gottesgesandten nach Tabuk.

37. *ʿAmr b. al-Qaʿwā* Bruder des vorigen ٣٢. Ibn Saʿd berichtet nach Nūḥ b. Jazīd, dieser nach Ibrāhīm b. Saʿd; dieser nach Ibn Ishāq, nach ʿIsā b. Maʿmar, nach ʿAbdallāh b. ʿAmr b. Al-Qaʿwā al-Ḥuẓāʿī, nach seinem Vater (ʿAmr): Der Gottesgesandte rief mich zu sich und wollte mich mit Geld zu Abū Sufjān schicken, dass er es in Mekka nach der Einnahme unter die Quraiṣ verteilen solle. Da sprach er: Nimm Dir einen Begleiter mit! Da sagte ʿAmr: Da kam zu mir ʿAmr b. Umajja aḍ-Ḍamrī und sagte: „Ich habe erfahren, dass Du hinausgehen willst und einen Genossen suchst.“ Ich sagte ja. Da sagte er: Dann will ich Dir Genosse sein. Ich ging nun zum Gottesgesandten und sprach: Ich habe einen Genossen gefunden. Es hatte aber der Gottesgesandte gesagt: „Wenn Du einen gefunden hast, so benachrichtige mich.“ Er sagte darauf: Wer ist es? Ich sagte: ʿAmr b. Umajja aḍ-Ḍamrī. Da sprach er: „Wenn Du hinabsteigst in die Gebiete seines Stammes, so nimm Dich in Acht vor ihm; denn Jemand hat gesagt: Deinem Bruder, dem Bekrī, dem traue nicht.“ Da gingen wir fort, bis ich nach al-Abwā kam. Da sagte er: Ich habe ein Geschäft bei meinem Stamme in Waddān, so erwarte mich! Ich sagte: Gute Reise! Und als er den Rücken gekehrt hatte, fiel mir die Warnung des Propheten ein. Da trieb ich mein Reittier an und ging fort, indem ich es galoppieren liess, bis ich in al-Aṣṣfir ankam. Da stellte er sich mir mit einer Schar entgegen. Ich aber galoppierte und kam vor ihm an. Nachdem er gesehen, dass ich ihm zuvorgekommen war, wandten sie sich weg, er aber

vor der Eroberung Mekkas und nahm an der Eroberung teil; er und Kurz b. Gābir beschritten einen andern Weg als den, welchen der Gottesgesandte nach Mekka eingeschlagen hatte. Sie hatten den richtigen Weg verfehlt, da trafen sie die Reiterei der Ungläubigen und fielen beide als Blutzengen. Den Ḥalid tötete Ibn Abī al-Aǧdaʿ al-ǧumahī. Hišām b. Muḥammad b. Sāʿib sagt: Das war Hubaiš b. Ḥalid al-Ašʿar.

32. *ʿAmr b. Salim b. Ḥaḍira* ٣١. War Dichter. Nachdem der Gottesgesandte nach Ḥudaibija herabgestiegen war, brachte ihm ʿAmr Schafe und ein Schlachtkamel. Da sagte der Gottesgesandte: Möge Allah den ʿAmr segnen! Es traten eines Tages ʿAmr und Budail b. Warqā vor den Gottesgesandten und benachrichtigten ihn von den Quraiš. ʿAmr trug eine der drei Fahnen der Kaʿb, welche der Gottesgesandte für sie geknüpft hatte am Tage der Eroberung Mekkas. Er machte an diesem Tage ein Raǧaz-Gedicht, das bei Usd IV, 1. f. vollständig gegeben ist.
33. *Budail b. al-Warqā b. ʿAbd al-ʿUzzā* ٣١. Genealogie. — Es schrieb der Prophet an ihn und an Busr b. Sufjān, indem er sie beide zum Islām rief. Sein Sohn Nāfiʿ b. Budail war früher im Islām als sein Vater, hat Biʿr Maʿūna mit den Muslims mitgemacht, und fiel hier als Glaubenszeuge. — Sein Sohn ʿAbdallah b. Budail wurde in der Schlacht bei Šiffin auf Seiten ʿAlī's getötet. — Budail selbst nahm mit dem Propheten an der Eroberung Mekkas und Ḥunain Anteil. Und als der Prophet die Gefangenen von den Hawāzin von Ḥunain nach Ġiʿrana schickte, machte er den Budail b. Warqā al-Ḥuzaʿi zum Befehlshaber; der Gottesgesandte schickte ihn sowie den ʿAmr b. Salim und den Busr b. Sufjān zu den Benū Kaʿb, dass sie sie zu Hilfe riefen gegen ihren Feind, als er nach Tabūk ausziehen wollte. Da kämpften sie alle mit dem Gottesgesandten wider Tabūk. Budail war auch anwesend bei der Abschiedswallfahrt, die der Gottesgesandte machte. Hierbei wird vom ihm der Ḥadiṯ erzählt; „Der Gottesgesandte befahl mir an den 3 Tagen nach dem Opfer auszurufen: „Fürwahr, diese sind Tage des Essens und des Trinkens, fastet also nicht.“
34. *Abū Suraiḥ al-Kaʿbi* ٣٢. Seine Name ist Huwailid b. ʿAmr. Genealogie. Bekehrte sich vor der Eroberung Mekkas und trug eine der drei Fahnen der Benū Kaʿb b. Ḥuzaʿa am Tage

29. *Akṭam b. Abi l'Gaun* ٢٩. Genealogie. Er ist der, zu dem der Prophet sagte: „Mir erschien der Dağğal. Da war er ein rötlicher, lockiger Mann, und am ähnlichsten mit ihm habe ich den Akṭam b. al'Ġaun gehalten.“ Da sagte Akṭam: „O Gottesgesandter, wird mir meine Ähnlichkeit mit ihm schaden?“ Er sagte: „Nein. Du bist ein Muslim und er ist ein Kaḡr“.
30. *Sulaimān b. Šurad b. al-Gaun b. Abi l'Gaun* ٣٠. Er wurde Muslim und folgte dem Propheten, sein Name war سُلَيْمَان; nachdem er sich bekehrt hatte, nannte ihn der Gottesgesandte Sulaiman. Er erreichte ein hohes Alter und genass Ansehen in seinem Stamme. Nach dem Tode des Propheten begab er sich nach Kufa und liess sich dort nieder, als sich die Muslims dort ansiedelten. Er machte mit 'Alī die Kamelschlacht und Šiffin mit, und war unter denen, die an Ḥusain geschrieben hatten, dass er nach Kufa käme; aber nachdem dieser angelangt war, hielt er sich von ihm fern und kämpfte nicht mit ihm. Als Ḥusain getötet war, bereute er und Musajjib b. Nağaba al-Fazārī und alle, die den Ḥusain in Stich gelassen und nicht mit ihm gekämpft hatten, und sagten: Was ist die Sühne für das, was wir getan haben? Da zogen sie aus und lagerten sich in Nuchaila am Neumond des Rabī' II des Jahres 65, machten zu ihrem Führer den Sulaiman b. Šurad und sagten: Wir wollen ausziehen nach Syrien und wollen das Blut Ḥusains rächen. Sie wurden die „Bereuenden“ benannt und waren 4000 Mann. Sie zogen aus und kamen nach 'Ain al-Warda in der Umgebung von Circesium. Da erreichte sie eine Abteilung von den Syrjern, 20000 Mann, unter Führung Ḥusain b. Numair's und begann den Kampf mit ihnen. Da stieg Sulaimān zu Kamel und focht. Da traf ihn Jazīd b. al-Ḥusain mit einem Pfeile und tötete ihn. Er sprach: Ich bin gerettet, beim Herrn der Ka'ba! Der grösste Teil seiner Genossen wurde getötet, und wer von ihnen übrig blieb, kehrte nach Kufa zurück. Adham b. Muḡriz al-Bāhilī trug das Haupt des Sulaimān b. Šurad und des Musajjib b. Nağaba zu Merwān b. Ḥakam. Sulaimān b. Šurad war am Tage seines Todes 93 Jahre alt.
31. *Ḥalīd al-Aḡar b. Ḥulāif* ٣١. Genealogie. Er ist der Grossvater des Ḥizām b. Ḥiṣām b. Ḥalīd al-Ka'bi, von dem al-Wāqidī und 'Abdallāh b. Maslama b. Qa'nab und Abu Naḡr Ḥaṣim b. al-Qasim überliefert haben. Ḥizām wohnte in Qudaid. Ḥalīd wurde Muslim

Hefe des Gottesgesandten (‘Imrān?) für irgend etwas brauchen. Sie rückten früh aus zur Kamelschlacht: da wurde viel Volks um die ‘A’īsa an diesem Tage getötet, 70, welche alle den ganzen Korān gesammelt hatten, und mehr noch andere. — Qatada überliefert, dass ihm ‘Imrān sagte; Verweile in dieser Moschee! Ich sagte: und wenn sie gegen meinen Willen betreten wird? Da sagte er: Dann bleibe in Deinem Hause. Da sagte er: Und wenn mein Haus gegen meinen Willen betreten wird? Da sprach ‘Imrān; Wenn ein Mann gegen meinen Willen mein Haus betritt, der mich und mein Geld wollte, glaube ich, dass es mir erlaubt wäre mit ihm zu kämpfen. — Muḥ. b. Sīrīn berichtet, dass ‘Imrān die Wassersucht hatte 30 Jahre hindurch, und dass ihm in der ganzen Zeit das Brennen angeraten wurde, aber er wollte nicht, bis auf 2 Jahre vor seinem Tode. Viele Ḥadīṭe über das Brennen. Er erzählt, dass er hörte, wie er in seinen Schmerzen begrüsst wurde, und meint, dass es wohl die Engel waren, die ihn besuchten. Zu Muṭarrif, der diese Ḥadīṭe überliefert, schickte er in seiner Krankheit, und sagte ihm: Ich habe die Ḥadīṭe tradirt, vielleicht dass Allāh dir dadurch nach meinem Tode nütze. Und solange ich lebe, halte sie geheim; wenn ich gestorben bin, so tradiere sie, wenn du willst. In seinen Schmerzen pflegte er zu sagen: Fürwahr, das Liebste für mich ist das, was für Gott das liebste ist. — Die Tochter ‘Imrān’s erzählt, dass er in seiner Sterbestunde zu ihr sprach: Wenn ich gestorben bin, bindet meine Totenbahre mit meinem Turban, und wenn ihr zurückkommt, schlachtet und gebt [den Armen] zu essen. — Abū Raḡa’ al-‘Uṭaridī berichtet, dass ‘Imrān b. Ḥuṣain zu ihnen in einem seidenen Kleide herauskam; wir hatten es noch nicht an ihm gesehen, weder vorher noch nachher. Da sagte der Gottesgesandte: Fürwahr! Allāh will, dass wenn er einem eine Wohltat erweist, die Spur seiner Wohltat an ihm gesehen wird. — Hilāl b. Jisāf berichtet: Ich kam nach Basra und ging in die Moschee. Da sah ich einen Schaich mit weissem Kopf und Bart an eine Säule gelehnt, umringt von Menschen, wie er Ḥadīṭe berichtete. Da fragte ich, wer ist dieser? Sie sagten: ‘Imrān b. Ḥuṣain. — Muḥ. b. ‘Omar und ein anderer sagten: Überliefert hat ‘Imrān von Abu Bekr und ‘Oṭman, er starb in Basra ein Jahr vor dem Tode des Ziyād b. Abī Sufjan, und Ziyād starb im Jahre 53 im Chalifat des Mu‘awija b. Abī Sufjan.

als ich noch die Religion meines Stammes hatte, jetzt aber bin ich Muslim geworden, nachdem ich in dieser Stunde bei dir eingetreten bin". Da sagte er: Der Islam zerschneidet alle früheren Bande.

28. [*Imrān b. Ḥuṣain.*] ٣١. [Anfang fehlt.] ... Imrān sagte: Niemals wieder habe ich mit meiner Rechten meinen Penis berührt, seit ich dem Gottesgesandten gehuldigt habe. — Ubaid-Allah b. Ziyād hatte Imrān zum Qaḍī gemacht. Da processierten zwei Männer bei ihm; weil die Argumente gegen den einen von ihnen sprachen, verurteilte er ihn. Da sprach der Mann: Du hast gegen mich geurteilt und hast nicht eingesehen, bei Gott, dass es Unrecht ist. Da sprach Imrān: Allah, ausser dem es keinen Gott gibt! Und er sprang auf, ging hinein zu Ubaid-Allah b. Ziyād und sagte: Enthebe mich des Richteramtes. Ubaid-Allah antwortete: Gemach! O Abu'l-Naḡīd. Er sagte: Nein, bei Gott, ausser dem es keinen gibt, ich urteile nicht mehr zwischen zwei Männern, solange ich Gott diene." Keiner von den Genossen des Propheten kam nach Basra, der dem Imrān b. Ḥuṣain vorgezogen worden wäre. — Qatāda sagte, ich habe den Muṭarrīf sagen hören: Ich ging mit Imrān von Kufa nach Basra. Kein Tag verging, ohne dass er uns Gedichte rezitierte, indem er sagte: Bei zweideutiger Rede hat man die Möglichkeit sich frei zu halten von Lügen. — Imrān soll gesagt haben; „ich wünschte, dass ich Asche wäre, damit mich die Winde hinwegtrügen." — Ḥuḡair b. al-Rabīʿ sagte, dass Imrān ihn zu den Benu ʿAdī schickte: „Geh zu ihnen, wenn sie möglichst zahlreich in ihrer Moschee am Nachmittag sind und erhebe dich [zur Rede]." Da stand er auf und sagte: Geschickt hat mich zu Euch Imrān b. Ḥuṣain; er wünscht Euch den Heilgruss und die Barmherzigkeit Gottes, und tut Euch kund, dass ich Euch guten Bath gebe. Er schwört bei Allah, ausser dem es keinen Gott gibt: Dass er ein verstümmelter abessinischer Sklave wäre, der Ziegen auf den Ḥaḍanbergen auf der Spitze des Berges hütet, bis der Tod ihn erreicht, sei ihm lieber, als dass er mit Pfeilen schösse auf Seiten einer von den beiden Parteien, ob er fehle oder treffe. Deshalb enthalte Euch des Kampfes, — mein Vater und meine Mutter sollen Lösegeld für Euch sein". Er sagte: Da hoben die Leute die Köpfe hoch und sagten: Lass uns in Ruhe, du junger Mann, denn, bei Allah, wir werden niemals die

den Wein, sie tranken und ich trank mit ihnen und ich wollte nicht, dass sie zurückkehren sollten nach Ta'if mit dem, was sie erhalten hatten, und was ihnen der König als Praesent gegeben hatte, und dass sie den Stamm benachrichtigten, wie schlecht ich dabei weggekommen war, und wie er mich gering geschätzt hatte. So beschloss ich sie zu töten. Als wir in Busaḡ waren, stellte ich mich krank und verband meinen Kopf. Da sagten sie: Was ist Dir? Ich sagte: ich habe Kopfschmerz. Da stellten sie ihren Wein hin und riefen mich dazu; aber ich sagte: Mein Kopf tut mir weh, aber ich will mich setzen und Euch einschenken. Sie lehnten das nicht ab, ich setzte mich und schenkte ihnen ein und gab ihnen zu trinken Krug auf Krug; als der Becher unter ihnen kreiste, wurden sie begierig auf den Trank, und ich fing an ihnen den Wein unvermischt zu geben, reichte den Becher hin, und sie tranken und merkten es nicht; da machte der Becher sie schläfrig, bis sie schliefen ohne Bewusstsein. Nun sprang ich auf sie zu und tötete sie alle, nahm alles, was sie hatten, ging zum Propheten und fand ihn sitzend in der Moschee unter seinen Genossen — ich war noch bekleidet mit meinen Reisekleidern — und grüsste ihn mit dem Gruss des Islām. Da sah mich Abū Bekr, erkannte mich und sprach: Sohn meines Bruders 'Urwa? Ich sagte: ja! ich bin gekommen, um zu bezeugen, dass es keinen Gott gibt ausser Allāh und dass Muḡammad der Gesandte Allāhs ist. Da sagte der Gottesgesandte: „Lob sei Allāh, welcher dich zum Islām geführt hat.“ Da sprach Abu Bekr: Von Aegypten seid ihr gekommen? Ich sagte ja. Er sagte „und was haben die Malikiten getan, welche mit Dir waren“. Ich sagte „Es war zwischen mir und ihnen eine Fehde, wie sie zu sein pflegt zwischen Arabern. Wir waren noch Heiden, da tötete ich sie und nahm ihre Habe und bin damit zum Gottesgesandten gekommen, damit er den Fünften davon nehme oder damit verfare, wie er es für gut halte; denn das ist Beute von Ungläubigen und ich bin Muslim, der an Muḡammad hängt. Da sagte der Gottesgesandte: Was deinen Islām anbetrifft, so habe ich ihn angenommen, aber ich nehme nichts von deinen Gütern, auch nicht den fünften Theil davon, weil dieses Verrat ist und im Verrat nichts gutes ist.“ Da war ich in der grössten Verlegenheit und sprach: „O Gesandter Gottes, ich habe sie wohl getötet,

zwei Männern, deren Terrains oder Höfe an einander grenzen, dem anderen einen Faden seines Landes entwendet. Wenn er das thut, werden ihm sieben solcher Faden Erde (im Jenseits) um den Hals gehängt am Auferstehungstage.

27. *Mugira b. Su'ba b. 'Abi 'Amir* ۳۶—۳۹. Genealogie. Hatte die Kunja Abū 'Abdallāh und wurde Mugīra der Einsicht genannt, ein Mann, der in schwierigen Angelegenheiten immer einen Ausweg fand. Er sagte: Wir waren Leute von den Arabern, festhaltend an unserer Religion, und Tempelhüter der Lat. Da hielt ich dafür, falls ich gesehen hätte, dass unser Stamm den Islām annahm, ihm nicht zu folgen. Es entschlossen sich Leute von den Benu Malik zu Hofe zu gehen zum Muqauqis und ihm Geschenke zu bringen; ich entschloss mich mit ihnen auszu ziehen und fragte meinen Oheim 'Urwa b. Mas'ud um Rat; der verbot es mir und sagte: „Nicht ist einer von den Söhnen deines Vaters bei Dir.“ Aber ich wollte doch mitgehen und ging hinaus mit ihnen. Es war mit ihnen kein Eidgenosse ausser mir, bis wir nach Alexandria gelangten. Da war der Muqauqis auf einem schattigen Sitze am Meere; ich bestieg ein Boot, bis ich seinem Sitze gegenüber war; da erblickte er mich und fand mich fremd; dann befahl er einem, der mich fragen sollte, wer ich sei, und was ich wollte. Da fragte der Gesandte mich, und ich gab ihm Auskunft über unsere Angelegenheit und über unsere Ankunft bei ihm. Da befahl er, dass wir in einer Kirche absteigen sollten, und liess uns ein Mahl bereiten; dann liess er uns rufen und wir traten bei ihm ein. Da erblickte er den Schaich der Benu Malik, liess ihn näher treten und bei sich setzen; dann fragte er ihn: Sind alle Leute von den Benu Malik? Er sagte: „Ja, nur ein Mann von den Eidgenossen“ und er zeigte mich ihm. Da war ich der geringste des Stammes vor ihm. Und sie legten ihre Geschenke vor ihm hin, er freute sich darüber, befahl sie anzunehmen, befahl ihnen Geschenke zu geben und bevorzugte den einen vor dem andern. Und mir gab er ganz wenig; er gab mir etwas Geringes, das nicht der Rede wert war. Wir gingen wieder hinaus, und es gingen die Benu Malik fort, indem sie Geschenke für ihre Familien kauften; sie freuten sich, und nicht bot mir einer von ihnen einen Trost. Sie gingen hinaus und nahmen mit sich

nach Syrien. Er ging dorthin mit einer Schaar von Lenten Medinas und verkehrte dort mit Muslim b. 'Utba, welcher *Musrif* „Verschwender“ genannt wurde. Da sprach Ma'qil zu Musrif, dem er befreundet war und mit dem er sich oft unterhielt, erwähnte den Jazid und sagte: „Führwahr, ich bin ungern mit der Huldigung dieses Mannes hergekommen; aber es war Allāh's Fügung und Bestimmung, dass ich zu ihm ging. Er ist ein Mensch, der Wein trinkt, und die Harems schändet.“ Darauf schmähte er ihn noch weiter und hörte damit nicht auf. Dann sagte er zu Musrif: „Ich wünsche, dass dies bei Dir geheim bleibt.“ Da sagte zu ihm Musrif: Was das anbetrifft, ob ich dies etwa dem Beherrscher der Gläubigen heute mitteile, so werde ich das bei Allah nicht tun; aber bei Allāh gebe ich das Versprechen und die Versicherung, dass wenn meine Hände sich Deiner bemächtigen oder mir über Dich Macht gegeben wird, ich Dir deinen Kopf abschlage.“ Und als Musrif nach Medina gekommen war, und über sie herfiel in den Tagen der Harra, war Ma'qil der Chef der Fluchtgenossen. Da wurde er gefangen zu Musrif gebracht, der sprach zu ihm: O Ma'qil, hast Du Durst? Er sagte: Ja. Allāh gebe dem Emir Heil! Jener sagte: Gebt ihm einen Trunk. Da gaben sie ihm und er trank. Da sagte er zu ihm: Hast Du getrunken und Deinen Durst gelöscht? Er sprach: ja. Da sagte er: Bei Gott, du wirst mich nicht verachten dafür, o Muḥağ, stehe auf, ich will Deinen Kopf abschlagen lassen. Dann sagte er: Setz' Dich! Und nun sprach er zu Naufal b. Musahiq: Stehe auf, schlage ihm den Kopf ab. Da stand er auf und schlug ihm den Kopf ab. Da sagte jener: Bei Allāh, ich war nicht der Mann, der dich am Leben liesse nach einer Rede, die ich von Dir gehört habe, worin Du deinen Imam angegriffen hast“. Er tötete ihn in Fesseln; es war nach der Harra-schlacht ihm Du'l-Hiğga d. J. 63 d. H.

25. *Abū Ta'labā al-Aḡḡa'i* ʔ. Von ihm das Ḥadīṭ: Ich sagte, o Gottesgesandter, es sind mir zwei Kinder im Islam gestorben. Da sprach der Gottesgesandte: Wem zwei Kinder im Islam gestorben sind, den führt Allāh ins Paradies durch sein grosses Mitleid mit ihnen beiden.
26. *Abū Mālīk al-Aḡḡa'i* ʔ. Der Gottesgesandte sagte zu ihm: Die grösste Treulosigkeit ist es nach Gottes Urteil, wenn einer von

Dann sagte er: Mir scheint, dass wir Dir Schmerz gemacht haben, als wir Dir den Ring wegwarfen. Er kam anderen Tages wieder und hatte einen Ring von Eisen; da sagte 'Omar: „Schmuck der Leute der Hölle.“ Dann kam er nochmals und hatte einen Ring von Silber. Da schwieg 'Omar. 'Auf b. Mälik zog dann nach Syrien im Chalifat Abū Bekrs, stieg in Hims ab und blieb bis zum Anfang des Chalifates 'Abd-al-Malik b. Merwān's dort. Er starb i. J. 73; seine Kunja war Abū 'Amr.

22. *Ġarija b. Humail b. Nušaba* ٢٢. Genealogie. Ašġa'i. Wurde Muslim und folgte dem Propheten früh. Hišām b. Muḥ. b. Sā'ib al-Kalbī berichtet nach seinem Vater, dass Ġarija b. Humail die Badrschlacht mitgekämpft habe; aber das hat kein anderer Gelehrter als er erwähnt und ist nach unserer Ansicht nicht richtig.

23. *'Amir b. al-Aḍbaṭ al-Ašġa'i* ٢٣. Er sagte: Nachdem uns der Gottesgesandte mit Abū Qatāda al-Anṣārī in das Tal Iḍām geschickt hatte, ging 'Amir b. al-Aḍbat an uns vorbei, da grüsste er uns mit dem Grusse des Islams. Wir aber hielten uns fern von ihm; da sprang Muḥallim b. Ġaṭṭama, der bei uns war, auf und tötete ihn, entriss ihm seine Waffen, sein Reittier und seinen Proviant.

Nachdem wir angekommen waren, wurde uns die Offenbarung zu Theil: „O ihr, welche gläubig geworden seid, wenn ihr ausziehet auf dem Wege Gottes, dann informirt euch und sagt nicht dem, der euch den Heilgruss zuruft: Du bist kein Gläubiger“ etc. Ferner die Erzählung von Muḥallim b. Ġaṭṭama, als der Gottesgesandte ihn wegen 'Amir in Fesseln legen lassen sollte; was zwischen 'Ujaina b. Bedr und Al-Aqra' b. Ḥābis vor dem Propheten in Hunain für eine Rede gehalten wurde, wie der Gottesgesandte beschloss, sein Lösegeld selbst zu zahlen, sofort fünfzig und fünfzig Kameele und nach der Rückkehr nach Medina weitere fünfzig, wie der Gottesgesandte die Leute bewog das Lösegeld anzunehmen.

24. *Ma'qil b. Sinān b. Muḡahhir* ٢٤. Genealogie. Nahm teil an der Eroberung Mekkas mit dem Propheten und lebte bis zum Tage der Ḥarraschlacht. Ma'qil b. Sinān hatte den Propheten begleitet, und hatte die Fahne seines Stammes am Tage der Eroberung getragen; er war ein eleganter Jüngling. Da schickte ihn Walid b. 'Utba b. Abī Sufjān — er war Statthalter über Medina — mit der Nachricht von der Huldigung für Jasīd b. Mu'āwija

er sich hin die Leute anzubetteln. Die Šadaqa wird nur vom Ueberfluss gegeben. Sorge du zunächst für die Deinigen”.

17. *Nu‘aim b. Mas‘ūd b. ‘Āmir* ۱۱. Genealogie. Aššā‘i. Er erzählt, durch welche List er die geplanten Versuche der Ġaṭaṣān und Quraiš, den Propheten gemeinsam anzugreifen, zu Schanden gemacht habe. Er machte darauf die Hiğra und wohnte in Medina, auch seine Nachkommen sind dort. Er pflegte an den Expeditionen mit dem Propheten teilzunehmen, wenn er sie unternahm. Und es schickte ihn der Gottesgesandte, als er gegen Tabūk ausziehen wollte, zu einem Volke, damit er sie zu Hilfe rufe zur Expedition gegen ihren Feind. Ein anderer Bericht besagt, dass der Gottesgesandte den Nu‘aim b. Mas‘ūd und den Ma‘qil b. Sinān zu den Aššā‘ geschickt habe mit dem Befehl sich in Medina einzufinden zur Expedition gegen Mekka.

Ein weiterer Bericht teilt mit, dass der Gottesgesandte die Speisereste zwischen den Zähnen Nu‘aims, als er gestorben war, entfernt habe. Wāqidi erklärt dieses Ḥadiṯ für irrig, weil Nu‘aim nicht zu Lebenszeiten des Propheten gestorben war, sondern bis zur Zeit des ‘Uṯmān b. ‘Affān gelebt habe. ۱۱.

18. *Mas‘ūd b. Ruḥaila b. ‘Aid al-Aššā‘i* ۱۱. Genealogie. Er war der Führer der Aššā‘ am Tage der Stämme auf der Seite der Ungläubigen. Dann nahm er den Islam an und sein Islam war schön.
19. *Ḥusail b. Nuwaira al-Aššā‘i* ۱۱. Er ist der Führer des Propheten nach Ḥaibar; und er ist es, der zum Gottesgesandten kam von Ġināb und ihm mitteilte, dass eine Abteilung von den Ġaṭaṣān in Ġināb sei. Da schickte der Gottesgesandte um diese Zeit den Bišr b. Sa‘d mit dreihundert Muslims zur Expedition nach Ġināb; sie kämpften erfolgreich mit dem Feinde.
20. *‘Abd Allāh b. Nu‘aim al-Aššā‘i* ۱۱. War ebenfalls Führer des Propheten nach Ḥaibar mit Ḥusail b. Nuwaira.
21. *Auf b. Malik al-Aššā‘i* ۱۱. Der Prophet soll Bruderschaft gemacht haben zwischen Abū Darda und ‘Auf b. Malik. Es soll ‘Auf b. Malik bei Ḥaibar als Muslim mitgefochten haben. Ferner war die Fahne der Aššā‘ in der Hand des ‘Auf b. Malik am Tage der Eroberung Mekkas. Einmal kam ‘Auf b. Malik zu ‘Omar mit einem goldenen Ringe an seinem Finger. Da schlug ihn ‘Omar auf seine Hand, sprach: „Du kleidest Dich in Gold?“ und warf den Ring weg.

11. *Hufaf b. 'Umair b. al-Hārīt as-Sulami* ۱۸. Genealogie. War Dichter und wurde Hufaf b. Nudba genannt; letztere ist eine Sklavin und nach ihr ist er benannt. Nahm teil an der Eroberung Mekkas mit dem Gottesgesandten, er trug die letzte Fahne der Benu Sulaim (die vierte).
12. *Ibn Abi l-'Auġa' as Sulami* ۱۸. Der Prophet schickte ihn im Du 'l-Hiġġa des Jahres 7 mit 50 Mann auf eine Expedition gegen die Benu Sulaim; da übertraf sie der Stamm an Zahl, und sie kämpften einen heftigen Kampf, bis die Gesamtheit der Muslims gefallen war. Ihr Führer Ibn Abi 'l-'Auġa' wurde unter den Gefallenen verwundet aufgefunden. Darauf strengte er sich an, den Gottesgesandten zu erreichen; und erreichte ihn in Medina am 1. Tage des Šafar des Jahres 8.
13. *al-Ward b. Hālīd b. Hudaiſa* ۱۸. Genealogie. Bekehrte sich und folgte dem Propheten. Kommandierte den rechten Flügel bei der Eroberung Mekkas.
14. *Hamda b. al-Hārīt b. 'Uġra* ۱۹. Genealogie. Wurde Muslim und nahm Teil an der Eroberung Mekkas. Er ist es, welcher zu 'Omar sagte, während er mit seinem Vetter wegen der Fahne stritt: Die Herrschaft hat sich einer anderen Familie zugewendet, Und sieh, Inhaber der Herrschaft, wohin strebst Du?
15. *al-'Irbād b. Sārīja as-Sulami* ۱۹. Wurde أبو نجیح genannt. Er sagte: „Wollten doch die Leute nicht sagen: gemacht hat es Abū Naġīḥ, gemacht hat es Abū Naġīḥ“. Er meinte sich.
16. *Abū Ḥuṣain as-Sulami*. Ġābir b. 'Abdallāh sagte: Es kam Abū Ḥuṣain mit Gold aus der Mine der Sulaim und bezahlte damit eine Schuld, für die der Gottesgesandte gebürgt hatte; es blieb ihm noch soviel übrig wie ein Taubenei. Er ging damit zum Gottesgesandten und sagte: „O Gottesgesandter, verwende dies, wo Du es für gut findest“. Zuerst trat Abū Ḥuṣain an seine rechte Seite, und M. wandte sich ab; dann trat er an seine linke Seite; da wandte M. sich wieder ab; dann trat er vor ihn; da senkte der Gottesgesandte sein Haupt. Als dann Abū Ḥuṣain aufdringlich wurde, nahm er es aus seiner Hand und warf ihn damit; wenn es ihn getroffen hätte, hätte es ihn verwundet. Darauf wandte sich der Gottesgesandte zu ihm und sprach zu ihm: „Einer wie ihr giebt Almosen, und dann setzt

- 4 Kamelstuten. Da tadelte er den Propheten in sechs Versen, die Abū Bekr dem Propheten recitierte. Muhammed wurde daraufhin zornig und befahl, ihm die Zunge abzuschneiden. Die Leute schreckten davor zurück und sagten: „Es ist befohlen worden, dass ‘Abbās verstümmelt würde“. Da gab ihm der Prophet 100 oder nach Andern 50 Kamelstuten. Eine andere Tradition sagt, dass auf die Spottverse hin der Prophet dem Bilal befohlen habe, ihm die Zunge abzuschneiden, in Wirklichkeit aber eine Hulla zu geben, wodurch sein Schweigen erzielt werden sollte. ‘Abbās b. Mirdās wohnte weder in Mekka noch in Medina; er hat mit dem Propheten die oben genannte Expedition mitgemacht und ist dann in die Gebiete seines Volkes zurückgekehrt. Er pflegte vielfach im Tale von Basra zu verkehren. Die Basrenser überlieferten von ihm.
7. *Ġahima b. al-‘Abbās b. Mirdās.* 1v Sohn des Vorigen. Wurde Muslim, begleitete den Propheten und überlieferte von ihm Ḥadīṭe. Auf seinen Sohn Mo‘āwija geht das Ḥadīṭ zurück, dass er zum Propheten gekommen sei und gesagt habe: „O Gottesgesandter, ich möchte Razzias machen und bin zu Dir gekommen, um Dich um Rat zu fragen“. Da antwortete er ihm: „Hast Du eine Mutter?“ Er sagte: „Ja!“ Da sprach er: „So bleib bei ihr; denn das Paradies ist unter ihrem Fusse“. Das sagte er ihm zu wiederholten Malen, es wurde zum Sprichwort.
8. *Jazīd b. al-Aḥnas b. Ḥabīb.* 1v Genealogie; war Vater des Ma‘n b. Jazīd, von dem Abu Ġuwairija berichtete: „Ich huldigte dem Propheten, ich und mein Vater und mein Grossvater; da stritt ich mit einem Gegner bei ihm und er gab mir Recht“. Der Gottesgesandte gab ihm am Tage der Eroberung Mekkas eine der 4 Fahnen, welche er für die Benu Sulaim gebunden hatte. Er wohnte dann in Kufa, er und seine Kinder, und sein Sohn Ma‘n b. Jazīd nahm an dem „Tage der Wiese“ (مَرْج, اعط) teil.
9. *ad-Daḥḥāk b. Sufjān b. al-Ḥarīṭ as-Sulami.* 1v Genealogie. Wurde Muslim und Genosse. Der Prophet band für ihn eine Fahne am Tage der Eroberung Mekkas.
10. *‘Utba b. Farqad.* 1v Genealogie; Sulami. War angesehen in Kufa; sein Geschlecht hiess Al-Faraqida.

Ḥaḡḡaḡ unterhielten. Da sprach er: „Keineswegs! bei Gott, bei dem ihr geschworen habt, erobert hat der Gottesgesandte Ḥaibar und ist zurückgeblieben als Bräutigam der Töchter des Ḥuġġaj b. Aḥṭab und hat die weissen Nacken der Benu Abi Ḥuqaiḡ geschlagen, die Ihr gesehen habt als Herren der Naḡir von Jaṭrib und Ḥaibar, und Ḥaḡḡaḡ ist geflohen mit dem Gelde, welches bei seiner Frau war“. Sie sagten: Wer hat Dir das erzählt? Er sprach: Der Wahrhaftige und der Vertrauenswürdige, Ḥaḡḡaḡ; schicket hin zu seiner Familie. Und sie schickten hin und fanden, dass Ḥaḡḡaḡ mit seinem Gelde fort war, und fanden alles, was ‘Abbas ihnen gesagt hatte, richtig. Da wurden die Ungläubigen niedergeschlagen und fröhlich die Gläubigen. Und kaum 5 Tage waren verflossen, da kam ihnen die Nachricht zu.

Dieses alles ist der Bericht des Muḥ. b. ‘Omar von seinen Gewährs-Männern, nach denen er die Ḥaibarexpedition berichtete.

Der Gottesgesandte soll, als er die Expedition nach Mekka vorhatte, den Ḥaḡḡaḡ b. ‘Ilāṭ und den ‘Irbāḍ b. Saria weggeschickt haben, indem er ihnen gebot, nach Medina zu gehen.

Ḥaḡḡaḡ machte auch die Hiḡra nach Medina mit, und wohnte dort unter den Benū Umajja b. Zaid, baute daselbst ein Haus und eine Moschee, die unter seinem Namen bekannt ist.

6. ‘Abbās b. Mirdās. 11 Genealogie. — Wurde Muslim vor der Eroberung Mekkas und unterstützte den Propheten bei dieser Eroberung mit 900 Mann seines Stamms. ‘Abbās sagte: Ich begegnete ihm auf dem Marsche, als er von Muschattal herunterstieg; wir waren in Kriegsrüstung, und das Eisen sichtbar an uns, und die Rosse trabten mutig dahin. Da ordneten wir uns vor dem Gottesgesandten, bei ihm waren Abū Bekr und ‘Omar. Da sprach der Gottesgesandte: „O ‘Ujaina, dies sind die Benu Sulaim, sie sind erschienen mit dem, was Du da siehst von Rüstung und Anzahl“. Da sagte er: Dein Bote ist zu ihnen gekommen, aber nicht zu uns. Aber, bei Allāh, mein Stamm ist kampfbereit und ausgerüstet mit Munition und Waffen, und ist es gewohnt auf Rossen zu sitzen, es sind Männer des Krieges und gute Schützen“. Da erwiderte ihm ‘Abbās in heftigen Worten, worauf ‘Ujaina die Antwort nicht schuldig blieb. Da winkte ihnen der Prophet zu schweigen. Dann gab der Gottesgesandte ihm sowie anderen Arabischen Stammeshäuptern

sagten sie: Wir werden ihn nicht töten [لَنْ نَقْتُلَهُ] ¹⁾. „Wir werden ihn nicht eher töten, als bis wir ihn zu den Leuten von Mekka geschickt haben werden“. Man schrie in Mekka: „Gekommen ist die Nachricht“. Ich sprach: „Helfet mir zur Sammlung des Geldes bei meinen Schuldnern; denn ich will vorangehen, damit ich die Beute Muḥammeds und seiner Genossen vorfinde, bevor die Kaufleute eintreffen“. Sie standen auf und sammelten mein Geld auf die eiligste Weise, von der ich je gehört habe. Dann ging ich zu meiner Frau, bei der ich auch Geld hatte, und sagte zu ihr: Mein Geld! vielleicht lange ich in Ḥaibar an, und erreiche den Verkauf, bevor die Kaufleute ankommen“. Von der Sache hörte auch ‘Abbās b. ‘Abd al-Muṭṭalib, sein Rücken war schwach und er konnte nicht stehen; da rief er einen Sklaven namens Abū Zabība und sprach: Geh zu Ḥaḡḡāḡ und sprich: „Es sagt Dir ‘Abbās: Allāh ist grösser und erhabener, als dass Dein Bericht Wahrheit sein könnte“. Da ging der Bursche hin und Ḥaḡḡāḡ sprach zu ihm: Gib mir ein Stell-dichein, damit ich Dir Mittags bringe, was Du wünschest; doch halte es geheim“. Da kam er zu ihm um die Mittagszeit, und ‘Abbās beschwor Ḥaḡḡāḡ bei Allāh, dass er die Nachricht 3 Tage verheimlichen sollte. Da sagte er: Ich bin Muslim geworden und ich habe Gold bei meiner Frau und Forderungen bei den Leuten, und wüssten sie um meinen Islām, so würden sie mir nichts zurückgeben. Ich habe den Gottesgesandten zurückgelassen, wie er Ḥaibar erobert hatte, und die Pfeile Allāhs und seines Gesandten geflogen waren, und die Benu Abī al-Ḥuqaiq getötet hatten“. Und als Ḥaḡḡāḡ am bestimmten Abend aus der Stadt gegangen war, ging ‘Abbās, als der Termin abgelaufen war, mit einem Mantel angetan, parfümiert und in der Hand einen Stab haltend, bis er am Tor des Ḥaḡḡāḡ stand. Da klopfte er und sagte: Wo ist Ḥaḡḡāḡ? Da sprach seine Frau: Er ist weggegangen zur Beute Muḥammeds und seiner Genossen, damit er davon kaufe“. Da sagte ‘Abbās: Fürwahr, der Mann ist nicht Dein Gatte, es sei denn, dass Du ihm in seiner Religion folgst; denn er ist Muslim geworden und hat die Eroberung mit dem Propheten mitgemacht“. Dann wandte sich ‘Abbās zur Moschee, wo die Quraiṣ sich über den Bericht des

1) Mit diesem Worte beginnt der Text.

den Vogelflug: er sagte ja! Da sagte er: und was sagst Du? Da sagte er: Ich sage; o Gott, keinen Vogel ausser dem deinigen, und kein Gutes ausser dem deinigen, und keinen Herrscher ausser Dir; und keine Kraft und Macht ausser bei Dir!" Da sagte Ka'b: „Du bist der klügste Rechtslehrer der Araber; denn fürwahr, es ist geschrieben in der Tora, wie Du gesagt hast". 'Abdallah b. 'Amr b. al-'Āṣ starb in Syrien im Jahre 65 im Alter von 72 Jahren; er überlieferte von Abu Bekr und Omar.

4. *Sa'īd b. 'Āmir b. Hiḍḍām*. 13te Genealogie. Hatte keine Kinder und keine Nachkommen. Aber sein Bruder Ġamil hatte Nachkommenschaft, darunter den Sa'īd b. 'Abdarrahman b. 'Abdallah b. Ġamil, der das Qaḍīamt in Bagdad in 'Askar Mahdī verwaltete. Sa'īd b. 'Āmir nahm den Islam vor Ḥaibar an, machte die Secession nach Medina mit und nahm mit dem Gottesgesandten an der Schlacht von Ḥaibar und den späteren teil. In Medina wissen wir von ihm kein Haus. Nach dem Tode des Ijaḍ b. Ġanm machte 'Omar ihn zu seinem Nachfolger als Gouverneur über Ḥimṣ und die benachbarten Gebiete von Syrien und schrieb an ihn einen Brief, in dem er ihm die Gottesfurcht empfahl und den Eifer in der Sache Allāhs, die Wahrnehmung des Rechts, die ihm oblag, die Verringerung der Grundsteuer und das Wohlwollen gegen die Untertanen. Da antwortete ihm Sa'īd b. 'Āmir in Gemässheit seines Briefes. 14. [Schluss fehlt].
5. [*Ḥaḡḡaḡ b. 'Ilāṭ* (Name und Anfang fehlt)]. Wie aus Tabarī I, III, 102er, 103er hervorgeht, handelt es sich um das, was sich in Mekka nach der Eroberung von Ḥaibar zugetragen hat. Ḥaḡḡaḡ hatte nach dem Siege den Propheten gebeten, nach Mekka zu gehen, um sein Geld in Sicherheit zu bringen, das er bei dortigen Kaufleuten deponiert hatte. Nach erhaltener Erlaubnis wandte er sich nach Mekka und traf am Passe Baiḍā kuraischitische Spione, die dort lagerten, um von Muhammed's Expedition näheres zu erfahren. Sie fragten den Ḥaḡḡaḡ, von dem sie nicht wussten, dass er Muslim geworden war, nach den nähern Umständen; der log ihnen nun vor: Sie haben eine Niederlage erlitten, dergleichen Ihr noch nie gehört. Gefallen sind seine Genossen im Kampfe und Muhammed ist kriegsgefangen. Da

3. *‘Abdallāh b. ‘Amr b. al-‘Āṣ*. $\wedge$ Abstammung und Kinder. Soll vor seinem Vater Muslim geworden sein. Sagt, dass er den Propheten gebeten habe, ein Buch schreiben zu dürfen über das, was er von ihm gehört hätte; „da erlaubte er es mir, und ich habe es geschrieben“. Und *‘Abdallāh* nannte dieses Buch „*as-Ṣadiqa*“ („das wahrhaftige“). Muḡahid sagte: „Ich sah bei *‘Abdallāh b. ‘Amr* ein Buch und fragte ihn danach; da sagte er: Dies ist die „*Ṣadiqa*“; darin ist, was ich gehört habe vom Propheten, ohne dass zwischen mir und ihm eine Mittelsperson war“. Noch eine Tradition, die beweist, dass der Prophet ihm die Niederschrift erlaubt hatte. Des Propheten Vermahnungen an ihn wegen seiner übertriebenen Askese, die ihn am Tage fasten und des Nacht aufbleiben liess. Er las den Koran jede Nacht ganz durch. Der Gottesgesandte fragte ihn einst: in welcher Zeit liest Du den Korān; er sagte: in einem Tage und einer Nacht; da sagte er zu ihm: „schlaf und bete, und bete und schlaf, und lies ihn in einem Monat!“ Ich aber hörte nicht auf mit ihm zu diskutieren, bis er sagte: „Lies ihn in sieben Nächten!“ Dann fragte er mich: „Wie fastest Du?“ ich antwortete: ich faste und breche das Fasten nie. Da sagte er: Faste und iss, und faste drei Tage von jedem Monat“. Aber ich hörte nicht auf mit ihm zu diskutieren, bis er zu mir sagte: Faste dann das Allah liebste Fasten, das Fasten meines Bruders David, faste einen Tag, und brich das Fasten den andern“. Sein äussere Erscheinung. Erblindete in seinem Alter; las syrisch.

Der Prophet sah, dass *‘Abdallāh b. ‘Amr* zwei safrangefärbte Kleider anhave, da sprach er: Sieh, solche Kleider tragen die Ungläubigen; deshalb zieh sie nicht an. — Der Prophet sah an *‘Amr b. ‘Abdallāh* zwei safrangefärbte Kleider; da sprach er: hat Dir deine Mutter das befohlen? *‘Abdallāh* erwiderte: ich werde sie beide waschen; da sagte der Prophet: verbrenne beide! — *‘Abdallāh* sprach: Was habe ich mit der Schlacht von Ṣiffin zu schaffen? was mit dem Kampfe des Muslims? Ich wünschte, dass ich 10 Jahre früher gestorben wäre. Aber trotzdem, bei Gott, ich habe mit keinem Schwert geschlagen, und mit keiner Lanze gestossen und mit keinem Pfeile geschossen, und kein Mensch ist eifriger (im Glauben), wenn ich auch nichts dergleichen getan habe. — Es trafen sich Ka‘b al-Aḥḅar und *‘Abdallāh b. ‘Amr*. Da sprach Ka‘b: Kennst Du

Gottesgesandte und keiner erhabener in meinem Auge als er; und wenn ich aufgefordert wäre ihn zu beschreiben, hätte ich es nicht vermocht, weil ich nicht ihm grade in's Antlitz zu sehen vermochte, aus Ehrerbietung vor ihm. Und wenn ich in jener Periode gestorben wäre, hätte ich gehofft, dass ich in das Paradies kommen würde. Dann war ich in Sachen verwickelt und ich weiss nicht, wie ich daraus hervorgegangen bin. Wenn ich gestorben bin, soll mir kein Klageweib folgen, und wenn Ihr mich begrabet, so werft die Erde sanft darauf, und wenn Ihr fertig seid mit meiner Beerdigung, bleibt bei meinem Grabe so lange, bis ein Kamel geschlachtet und sein Fleisch verteilt ist; denn ich will Euch um mich haben, bis ich weiss, wie ich den Boten meines Herrn Rede stehen kann". Die Berufung seiner Leibwache in seiner Todesstunde und seine Unterhaltung mit ihnen. Der Befehl an seinen Sohn 'Abdallāh wegen seiner Waschung und Beisetzung: er starb mit dem Tauḥīd auf seinen Lippen.

Sein Sohn 'Abdallāh sagte zu ihm in seiner Sterbestunde: O Väterchen, du pflegtest doch zu sagen, es ist wunderbar, dass jemand, auf den der Tod herabsteigt, während er noch seinen Verstand hat, ihn nicht beschreibt. So beschreibe uns den Tod, da Du ja bei Verstand bist. Da sagte er: O mein Sohn, der Tod ist erhabener, als dass er beschrieben werden könnte; jedoch will ich Dir etwas von ihm beschreiben. Ich empfinde, als ob auf meinem Halse die Gebirge van Raḍwā wären, und ich in meinem Bauche einen Dorn der Sullā-Palme hätte, und ich empfinde, als ob meine Seele aus einem Nadelöhr herausgehe". 'Amr b. Šu'aib sagt, dass 'Amr b. 'Aṣ am Fiṭr des Jahres 42 in Aegypten starb, während er daselbst Statthalter war. Ein anderer lässt ihn im J. 43 gestorben sein; ein anderer wieder im J. 51. Er gab bei seinem Tode alle seine Sklaven frei.

'Omar b. al-Ḥaṭṭāb soll an 'Amr einen Brief geschrieben haben: „Sieh, wer vor Dir war von denen, die dem Propheten unter dem Baume gehuldigt haben; gib ihm volle 200 Dinare; und gib dir selbst für Deine Herrschaft 200 Dinare, und dem Ḥarīḡa b. Ḥudāfa für seine Tapferkeit, und dem Qais b. 'Aṣ für seine Gastlichkeit". Einst wurde 'Amr gefragt, was Männlichkeit sei, da sprach er: Dass der Mann sein Vermögen wohl verwaltet und gegen seine Brüder wohlthätig ist.

dessen Text hier wörtlich gegeben wird. 'Ali hält auf die Kunde davon vor den Kufensern eine Schmäherei auf ihn. Sein tapferes Verhalten in der Schlacht bei Šiffin. Seine List mit dem Koran und das Schiedsgericht. Wie von den beiden Schiedsrichtern der gewiegte 'Amr den braven Abū Mūsā al-Aš'arī übertölpelt. Nachdem 'Amr so dem Mu'āwija zur Erreichung seiner Ziele verholfen und auch eigentlich die Seele dieser ganzen Entwicklung gewesen war, verlangte er ausser Aegypten auch noch Syrien. Sie stritten mit einander, bis Mu'āwija b. Ḥudaiğ unter ihnen Frieden stiftete und ein Abkommen fixierte, das die Bedingungen für Mu'āwija und 'Amr specialisierte, sowie für das Volk, über das sie herrschten; dass dem 'Amr die Verwaltung Aegyptens für 7 Jahre bewilligt sein, und dass 'Amr dem Mu'āwija Gehorsam und Ergebenheit praestieren sollte, indem sich beide unterstützten und verbündeten, und beide Zeugen beibrächten. Dann ging 'Amr nach Aegypten und trat dort die Herrschaft an. Das war am Ende des Jahres 37 d. H., und er blieb dort nur zwei oder drei Jahre, bis er starb. Bei seinem Tode waren seine Söhne und Freunde bei ihm im Zimmer; 'Amr aber wandte sein Gesicht gegen die Wand und weinte lange. Da sagte sein Sohn zu ihm: Was macht Dich weinen? hat Dich nicht der Prophet beglückwünscht mit dem und dem Ausspruch? Da wandte sich 'Amr zu ihm um und sprach: Das trefflichste, was Du mir vorrechnest, ist das Glaubensbekenntnis. Aber mein Leben bestand aus drei Perioden: Ich dachte in der ersten, dass es keinen Menschen gäbe, der mir verhasster wäre als der Prophet, und nichts mir lieber wäre, als dass ich ihn in meine Gewalt bekäme, so dass ich ihn töten könnte; und wenn ich in dieser Periode gestorben wäre, hätte ich zu den Leuten des Feuers gehört. Dann warf Allāh den Islam in mein Herz, und ich ging zum Gottesgesandten, um ihm zu huldigen. Ich sprach: Streck Deine Rechte aus! ich will Dir huldigen, o Gottesgesandter! Da streckte er seine Hand aus; aber ich zog meine zurück. Da sagte er: was ist Dir, 'Amr? Ich sagte: ich wollte Bedingungen stellen. Da sagte er: was sind das für Bedingungen? Ich sagte: ich bedinge, dass mir verziehen wird. Da sprach er: Weissst Du denn nicht, dass der Islam alles, was vor ihm war, zerstört? Da wurde keiner von den Menschen mir lieber als der

INHALTSANGABE.

1. [*Ḥalid b. al-Walid.*] † [Die Vita ist vorn und hinten defect]. Beginnt mit dem Entschlusse Ḥalid's, Muslim zu werden und sich zu Muḥammed zu begeben; da trifft er auf dem Wege 'Uṭmār b. Ṭalḥa und später 'Amr b. al-'Āṣ, die beide dasselbe beabsichtigen. Als sie am 1. Tage des Šafar des Jahres 8 ankamen begrüßte Ḥalid Muḥammed als Propheten und dieser erwiderte den Gruss mit strahlendem Blick. Er legte nun das Glaubensbekenntnis ab, huldigte dem Propheten und bat ihn dann, Allāh für ihn um Verzeihung zu bitten für alles, was er zur Verhinderung des Werkes Allāhs getan habe. Der Prophet antwortete ihm: „Der Islām macht einen Schnitt durch alles Vorhergehende“ und flehte Allāh an, dem Ḥalid zu vergeben. Dann gingen 'Amr b. al-'Āṣ und 'Uṭmān zum Propheten, wurden Muslims und huldigten ihm. Ḥalid aber sagte: Bei Gott, seit dem Tage, da ich Muslim geworden war, pflegte der Prophet keinen von seinen Genossen gleichzustellen mit mir in Bezug auf das, was er Gutes erwies. Der Prophet belehnte ihn mit einem Platz für sein Haus nach der Schlacht bei Ḥaibar; dieser Platz gehörte ursprünglich dem Ḥāritha b. an-Nu'mān, der ihn von seinen Vätern geerbt und dem Propheten zum Praesent gemacht hatte. Dieser belehnte damit Ḥalid und 'Ammār b. Jāsir. Von seiner Heldenhaftigkeit bei Muta, wo ihm im Kampfe [9 Schwerter] zerbrochen wurden.
2. [*'Amr b. al-'Āṣ.*] † Der Torso dieser Vita beginnt damit, dass 'Amr, nachdem er mit seinen beiden Söhnen Rat gehalten, sich für Mu'āwija entschliesst; er begiebt sich mit seinen beiden Söhnen zu Mu'āwija, huldigt ihm und schliesst mit ihm einen Pact,

	Seite.		Seite.
61. Ġarbad b. Razāh	٣٣	103. Mihġan b. al-Adra ^c . . .	٢٩
62. Ġaz' b. 'Abbas	٨٩	104. Mihġan b. Abī Qais . .	٩٢
63. Ġarija b. Ĥumail	٩٩	105. Muġammi ^c b. Ĥariṭa . .	٨٥
64. Ġubair b. Malik	٩٥	106. Muġira b. Šu ^c ba	١٢
65. Ġudajj b. Murra	٨٩	107. Naġija b. al-A ^c ġam . .	٢٥
66. Ġundub b. Mukaiṭ . . .	٢٧	108. Naġija b. Ġundab . . .	٢٢
67. Ĥaġġaġ b. 'Amr	٢٧	109. Nu ^c aim b. Mas ^c ud . . .	١٩
68. Ĥaġġaġ b. 'Ilaṭ	١٢	110. Rabi ^c a b. Ka ^c b	٢٢
69. Ĥaġib b. Buraida	٨	111. Rafi ^c b. Mukaiṭ	٩٩
70. Ĥaiṭam b. Naṣr	٢٩	112. Riṣa ^c a b. 'Arada	٧٢
71. Ĥalid b. 'Adī	٧	113. Ruwaiṣi ^c b. Tabit	٧٣
72. Ĥalid al-Aš ^c ar b. Ĥulaif	٣	114. Sabra b. Ma ^c bad	٩٨
73. Ĥalid b. 'Urfuṭa	٧٢	115. Sa ^c d b. Abi Dubab. . .	٩٢
74. Ĥalid b. Walid	١	116. Sa ^c d Maula al-Aslamijm	٢٢
75. Ĥamza b. 'Amr	٢٥	117. Sa ^c id b. 'Āmir	١٢
76. Ĥāni' b. Aus	٢٨	118. Salama b. Akwa ^c	٣٨
77. Ĥariṭ b. Abdallah	٧	119. Sinan b. Sanna	٢٧
78. Ĥariṭ b. al-Aš ^c ari	٧١	120. Sinan b. Wabr	٧
79. Ĥariṭ b. Ĥibal	٢٩	121. Suṣjan b. Tabit	٨٥
80. Ĥariṭ b. 'Umair	٩٥	122. Sulaimān b. Šurad . . .	٣
81. Ĥarmala b. 'Amr	٢٩	123. Šuraiḥ al-Ĥaḍramī . .	٧١
82. Ĥauḍa b. al-Ĥariṭ	١٩	124. Suwaid b. Šahr	٩٩
83. Ĥazzal al-Aslamī	٥١	125. Tabit b. Wadi ^c a	٨٩
84. Ĥind b. Ĥariṭa	٥١	126. Ṭalḥa b. al-Barā	٧٣
85. Ĥuṣaf b. 'Umair	١٨	127. Tamīm b. Asad	٣٣
86. Ĥuṣail b. Nuwaira	٩١	128. Tamīm b. Rabi ^c a	٩٩
87. Ĥuzaima b. Tabit	٩	129. 'Ubaid b. 'Āzib	٨٣
88. Ibn Abī-l-'Auġa as-Sulamī	١٨	130. Uhban b. al-Akwa ^c . . .	٢١
89. Ibn Ĥadiḍa al-Ġuhani . .	٧٢	131. 'Ulba b. Jazid	٨٢
90. 'Imrān b. Ĥuṣain	٢٩	132. 'Umair b. Ĥabib	٩٢
91. 'Irbaḍ b. Šarija	١٩	133. 'Umair b. Sa ^c d	٨٨
92. Jazid b. al-Aḥnas	١٧	134. 'Umair b. Sa ^c id	٨٨
93. Jazid b. Ĥariṭa	١٥	135. Umara b. Aus	٩٢
94. Kulaib al-Ġuhani	٢٩	136. Unaif b. Wa'ila	٨٩
95. Labid b. 'Uqba	٧	137. 'Uqba b. 'Āmir	٩٥
96. Ma ^c bad b. Ĥalid	٢٩	138. 'Urwa b. Asma	٨٩
97. Ma ^c iz b. Malik	٥٢	139. Ussaid b. Zuhair	٨٣
98. Malik b. Ġubair	٢٩	140. 'Utba b. Farqad	١٨
99. Malik b. Tabit	٨٥	141. Ward b. Halid	١٨
100. Ma ^c qil b. Sinan	٣٣	142. Zāhir b. al-Aswad . . .	٢٨
101. Mas ^c ud b. Hunaida . . .	٢٢	143. Zaid b. Halid	٩٩
102. Mas ^c ud b. Ruḥaila . . .	٧		

ALPHABETISCHES VERZEICHNIS DER IN DIESEM BANDE BEHANDELTEN GENOSSEN.

	Seite.		Seite.
1. 'Abbās b. Mirdās	10	31. Abū Tamīm al-Aslamī . .	ff
2. 'Abdallāh b. Abī Aufā . .	134	32. Abū Umāma b. Ta'labā . .	13
3. 'Abdallāh b. 'Amr b. al-'Ās	8	33. Akṭam b. Abi'l-Ġaun . . .	14
4. 'Abdallāh b. Abī Ḥadrad .	11	34. al-Akwa' wa-smuhu Sinān	
5. 'Abdallāh b. Aqram . . .	133	b. 'Abdallāh	135
6. 'Abdallāh b. Badr	48	35. 'Alā' b. al-Ḥadramī . . .	14
7. 'Abdallāh b. Buḥaina . . .	14	36. 'Alqama b. al-Qa'wā . . .	132
8. 'Abdallāh b. Ḥubail . . .	16	37. 'Āmir b. al-Aqbat	12
9. 'Abdallāh b. Nu'aim . . .	11	38. 'Āmir b. Abi'Āmir	10
10. 'Abdallāh b. Sa'd	133	39. 'Āmir b. al-Akwa'	135
11. 'Abdallāh b. Saifī	13	40. 'Āmir b. Tabit	15
12. 'Abdallāh b. Wahb	14	41. 'Amr b. al-'Āṣ	2
13. 'Abdarraḥmān b. al-Ašjam	14	42. 'Amr b. 'Abd-Nuhm. . .	15
14. 'Abdarraḥmān b. Šibl . .	15	43. 'Amr b. 'Auf	16
15. Abū 'Abdarraḥmān b. al-		44. 'Amr b. Ḥamza b. Sinān	15
Guhanī	10	45. 'Amr b. Murra b. 'Abs .	48
16. Abū 'Āmir al-Aš'arī . . .	10	46. 'Amr b. al-Qa'wā	132
17. Abū Barza al-Aslamī . . .	134	47. 'Amr b. Sālim	131
18. Abū Burda b. Qais	16	48. 'Arāba b. Aus	14
19. Abū Ḍubais al-Ġuhanī . .	11	49. Asma b. Ḥarīṭa	0
20. Abū Hizāma al-'Uḍrī . .	17	50. 'Auf b. Mālik	12
21. Abū Huraira	09	51. Aus b. Ḥabīb	19
22. Abū Ḥuṣain as-Sulamī .	11	52. 'Ausāḡa b. Ḥarmala . . .	16
23. Abū Lās al-Ḥuza'ī	133	53. Banna al-Ġuhanī	17
24. Abū Mālik al-Aš'arī . . .	10	54. Barā b. 'Āzib	8
25. Abū Mālik al-Ašḡa'ī . . .	14	55. Bašīr al-Aslamī	18
26. Abū Marwān al-Aslamī .	18	56. Budail b. Warḡa	131
27. Abū Rawā ad-Dausī . . .	14	57. Ḍaḥḥāk b. Suḡjan . . .	15
28. Abū Šamūs al-Balawī . .	13	58. Du'aib b. Ḥabīb	01
29. Abū Šuraiḡ al-Ka'bir . . .	132	59. Ġāhima b. al-'Abbās . .	15
30. Abū Ta'labā al-Ašḡa'ī . .	14	60. Ġamra b. an-Numān . .	16

	Seite.		Seite.
<i>Banū Ḥatma b. Ḡuṣam</i>		<i>Banū Wā'il b. Zaid b.</i>	
<i>b. Mālik b. al-Aus.</i>		<i>Qais b. 'Āmir b. Murra</i>	
139. Ḥuzaima b. Tabit . . .	9.	<i>b. Mālik b. al-Aus.</i>	
140. 'Umair b. Ḥabīb . . .	9 ^r	143. Miḥṣan b. Abi Qais . .	9 ^r
141. 'Umāra b. Aus	9 ^r		
<i>Banū as-Silm b. Imru'-l-</i>			
<i>Qais b. Mālik b. al-Aus.</i>			
142. 'Abdallāh b. Sa'd . . .	9 ^m		

	Seite.		Seite.
89. Ma ^c bad b. Ḥalid	49	<i>Zaid b. Kahlān b. Sabā</i>	
90. Abū Dubais al-Ḡuhanī.	49	<i>b. Jaṣṣub b. Ja^crub</i>	
91. Kulaib al-Ḡuhanī. . . .	49	<i>b. Qaḥṭān ist.</i>	
92. Suwaid b. Saḥr al-Ḡuhanī	49	110. Abū Burda b. Qais . .	vf
93. Sinān b. Wabral-Ḡuhanī	v.	111. Abū ^c Amir al-Aṣ ^c arī . .	vo
94. Ḥalid b. ^c Adī al-Ḡuhani.	v.	112. ^c Amir b. Abī ^c Amir. .	vo
95. Abū ^c Abdarrahmān al-		113. ^c Abū Mālik al-Aṣ ^c arī .	vo
Ḡuhanī.	v.	114. al-Ḥariṭ al-Aṣ ^c arī. . . .	vf
96. ^c Abdallah b. Ḥubaib al-		<i>Von den Ḥaḍramauten.</i>	
Ḡuhanī.	vf	115. ^c Ala b. al-Ḥaḍramī . .	vf
97. al-Ḥariṭ b. ^c Abdallāh al-		116. Ṣuraiḥ al-Ḥaḍramī. . .	vf
Ḡuhanī.	vf	117. ^c Amr b. Auf	vf
98. ^c Ausaḡa b. Ḥarmala b.		118. Labīd b. ^c Uqba.	vf
Ḡudaima.	vf	119. Ḥaḡib b. Buraida . . .	Λ.
99. Bannā al-Ḡuhanī. . . .	vf	<i>Banū Ḥariṭa b. al-Ḥariṭ</i>	
100. Ibn Ḥadīda al-Ḡuhanī.	vf	<i>b. al-Ḥazraḡ b. ^cAmr.</i>	
101. Rifā ^c a b. ^c Arāda al-		120. al-Barā b. ^c Āzib	Λ.
Ḡuhanī.	vf	121. ^c Ubaid b. ^c Āzib sein	
<i>Balī b. ^cAmr b. al-Ḥāf</i>		Bruder	Λ ^w
<i>b. Qudā.</i>		122. ^c Usaid b. Ḍuhair. . . .	Λ ^w
102. Ruwaiḡ ^c b. Ṭabit al-		123. ^c Arāba b. Aus	Λ ^f
Balawī	Λ ^w	124. ^c Ulba b. Jazīd al-Ḥariṭi.	Λ ^f
103. Abū Ṣamūs al-Balawī .	Λ ^w	125. Mālik b. Ṭabit.	Λo
104. Ṭalḡa b. al-Barā b.		126. Suḡjan b. Ṭābit.	Λo
^c Umair	Λ ^w	<i>Banū ^cAmr b. ^cAuf b.</i>	
105. Abū Umāma b. Ṭa ^c laba		<i>Mālik b. al-Aus.</i>	
al-Balawī.	Λ ^w	127. Jazīd b. Ḥariṭa.	Λo
106. ^c Abdallāh b. Ṣaifī b.		128. Muḡammi ^c b. Ḥariṭa. .	Λo
Wabra	Λ ^w	129. Ṭabit b. Wadr ^c a	Λ ^f
<i>Banū ^cUḡra b. Sa^cd b.</i>		130. ^c Amir b. Ṭabit.	Λv
<i>Zaid b. Laiṭ b. Sud</i>		131. ^c Abdarrahmān b. Sibl .	Λv
<i>b. Aslam b. Ḥāf b.</i>		132. ^c Umair b. Sa ^c d.	ΛΛ
<i>Qudā^ca</i>	vf	133. ^c Umair b. Sa ^c d	ΛΛ
107. Ḥalid b. ^c Urfuṭa. . . .	vf	134. Ḡudajj b. Murra. . . .	Λ ^f
108. Ḡamra b. an-Nu ^c mān .	vf	135. Aus b. Ḥabīb.	Λ ^f
109. Abū Ḥizama al- ^c Uḡrī. .	vf	136. Unaif b. Wa ^c ila	Λ ^f
<i>Aṣ^cariten, die Söhne al-</i>		137. ^c Urwa b. Asma b. as-Ṣalt	Λ ^f
<i>Aṣ^car's, dessen Name</i>		138. Ḡaz' b. ^c Abbas.	1.
<i>Nabt b. Udad b. Zaid</i>			
<i>b. Jaṣṣub b. ^cArīb b.</i>			

	Seite.		Seite.
36. 'Alqama b. al-Qa'wa' b. 'Ubaid	۳۳	65. Abū Merwān al-Aslamī .	f۸
37. 'Amr b. al-Qa'wa'	۳۳	66. Bašīr al-Aslami	f۸
38. 'Abdallāh b. Aqram al-Huza'i	۳۳	67. al-Haitam b. Naṣr al-Aslami	f۹
39. Abū Lās al-Huza'i	۳۳	68. al-Hāriṭ b. Ḥibāl	f۹
<i>Und von denen, die sich ebenfalls als Huza'a ausgeben.</i>		69. Mālik b. Ġubair b. Ḥibāl	f۹
40. Garhad b. Razāḥ	۳۳	<i>Schluss des 12. Teiles des Buches des Ḥajjawaihi und es folgt ihm im 13. Von den Banu Mālik b. Afṣa und das sind diejenigen, die sich ebenfalls zu den Huza'a rechneten.</i>	
41. Abū Barza al-Aslami . .	۳۴	70. Asma' b. Hāriṭa	o.
42. 'Abdallāh b. Abī Aufā . .	۳۴	71. Hind b. Hāriṭa al-Aslamī	o۱
43. al-Akwa'	۳۵	72. Du'aib b. Ḥabīb al-Aslamī	o۱
44. 'Āmir b. al-Akwa'	۳۵	73. Hazzal al-Aslamī	o۱
45. Salama b. al-Akwa' . . .	۳۸	74. Mā'iz b. Mālik al-Aslamī	o۲
46. Uhbān b. al-Akwa'	f۱	75. Abū Huraira	o۲
47. 'Abdallāh b. Abī Ḥadrad.	f۱	76. Abu-r-Rawā ad-Dausī . .	۴f
48. Abū Tamīm al-Aslamī . .	f۲	77. Sa'd b. Abī Ḍubāb ad-Dausī	۴f
49. Mas'ūd b. Hunaida	f۲	78. 'Abdallāh b. Buḥaina . .	۴f
50. Sa'd Maula al-Aslamijīn.	f۳	79. Ġubair b. Mālik	۴o
51. Rabī'a b. Ka'b al-Aslamī.	f۴	80. al-Hāriṭ b. 'Umair al-Azdī	۴o
52. Nağija b. Ġundub al-Aslamī	f۴	<i>Und von den Qudā'a b. Mālik b. 'Amr b. Murra b. Zaid b. Ḥimjar, dann von Ġuhaina b. Zeid b. Laiṭ b. Sūd b. Aslam b. al-Ḥāf b. Qudā'a.</i>	
53. Nağija b. al-a'ḡam al-Aslamī	f۵	81. 'Uqba b. 'Āmir al-Ġuhanī	۴o
54. Ḥamza b. 'Amr al-Aslamī.	f۵	82. Zaid b. Ḥālid al-Ġuhanī	۴۱
55. 'Abdarrahmān b. al-Ašjam al-Aslamī	f۶	83. Tamīm b. Rabī'a	۴۱
56. Miḡḡan b. al-Adra' al-Aslamī	f۶	84. Rāfi' b. Mukaiṭ b. 'Amr	۴۱
57. 'Abdallāh b. Wahb al-Aslamī	f۶	85. Ġundub b. Mukaiṭ b. Amr	۴۱
58. Ḥarmala b. 'Amr al-Aslamī	f۶	86. 'Abdallāh b. Badr. b. Zaid	۴۸
59. Sinān b. Sanna al-Aslamī.	f۷	87. 'Amr b. Murra b. 'Abs . .	۴۸
60. 'Amr b. Ḥamza al-Aslamī.	f۷	88. Sabra b. Ma'bad al-Ġuhanī	۴۸
61. Ḥağğağ b. 'Amr al-Aslamī	f۷		
62. 'Amr b. 'Abd-Nuhm al-Aslamī	f۷		
•63. Zahir b. al-Aswad b. Muḡalla'	f۸		
64. Ḥani' b. Aus al-Aslamī	f۸		

VERZEICHNIS DER IN DIESEM BANDE BEHANDELTEN PERSONEN.

	Seite.		Seite.
1. Ḥalid b. al-Walīd	i	20. ʿAbdallāh b. Nuʿaim al-	
2. ʿAmr b. al-Āṣ	ʻ	Ašgaʿī	ʻʻ
3. ʿAbdallāh b. ʿAmr b. al-Āṣ	v	21. Auf b. Malīk al-Ašgaʿī.	ʻʻ
<i>Von den Benu Ġumah</i>		22. Ġarija b. Ḥumail b.	
<i>b. ʿAmr.</i>		Nuṣaba	ʻʻ
4. Saʿīd b. ʿĀmir b. Ḥidjam.	ʻʻ	23. ʿĀmir b. al-Aḍbaṭ . . .	ʻʻ
5. al-Ḥaġġaġ b. ʿIlāṭ . . .	ʻʻ	24. Maʿqil b. Sinān b. Mu-	
6. al-ʿAbbās b. Mirdās . .	ʻb	zahhir	ʻʻʻ
7. Ġahima b. al-ʿAbbās b.		25. Abū Taʿlaba al-Ašgaʿī .	ʻʻ
Mirdās	ʻv	26. Abū Malīk al-Ašgaʿī . .	ʻʻ
8. Iazīd b. al-Aḥmas b. Ḥabīb	ʻv	<i>Von den ʿTaqīf und sein</i>	
9. aḍ-Ḍaḥḥāk b. Sufjān b.		<i>Name ist Qusajj b.</i>	
al-Ḥarīṭ	ʻv	<i>Munabbih b. Bakr b.</i>	
10. ʿUtba b. Farqad	ʻʻ	<i>Hawāzin b. Ikrima b.</i>	
11. Ḥuṣaf b. ʿUmair b. al-		<i>Ḥasafa b. Qais ʿAilān</i>	
Ḥarīṭ	ʻʻ	<i>b. Muḍar.</i>	
12. Ibn Abī al-ʿAuġaʿ . al-		27. al-Muġīra b. Šuʿba b.	
Sulamī	ʻʻ	Abī ʿĀmir	ʻʻ
13. al-Ward b. Ḥalid	ʻʻ	28. ʿImrān b. Ḥuṣain . . .	ʻʻ
14. Ḥauḍa b. Ḥarīṭ b. ʿUġra.	ʻʻ	29. Akṭam b. Abī'l-Ġaun . .	ʻʻ
15. al-ʿIrbaḍ b. Sarija . . .	ʻʻ	30. Sulaimān b. Šurad b. al-	
16. Abū'l-Ḥuṣain as-Sulamī .	ʻʻ	Ġaun	ʻʻ
<i>Von den Benu Ašgaʿ b.</i>		31. Ḥalid al-Ašʿar b. Ḥulaif.	ʻʻ
<i>Raiṭ b. Ġatafān b. Saīd</i>		32. ʿAmr b. Salīm b. Ḥaḍīra.	ʻʻ
<i>b. Qais ʿAilān b. Muḍar.</i>		33. Budail b. Warqa b. ʿAbd	
17. Nuʿaim b. Masʿūd b. ʿĀmir	ʻʻ	al-ʿUzza	ʻʻ
18. Masʿūd b. Ruḥailab. Āʿīd	ʻʻ	34. Abū Suraiḥ al-Kaʿbī . .	ʻʻ
19. Ḥusail b. Nuwaira al-		35. Tamīm b. Asad b. ʿAbd	
Ašgaʿī	ʻʻ	al-ʿUzza	ʻʻ

S. ۱۴۵, 10 l. سَعْدٌ für سَهْمٌ.

» ۱۷۰, 21 » لَمِیْمُونُ بْنُ مِیْمُونٍ für لَمِیْمُونُ بْنُ مِیْمُونٍ.

Einzufügen in Bd IV, 2.

» ۱, 13 nach حَبَّانٍ ergänze قَالَ عَمْرُو بْنُ عَبْدِ اللَّهِ, was in der Hs. fehlt.

» ۲۲, 18 l. بَثْبَثٌ für بَثْبَثٌ.

» ۲۸, 22 » اِنَّهُ für اِنَّهٗ.

, 23 » وَأَعْلَمُ für وَأَعْلَمُ.

» ۵۲, » نَوَّسُ بْنُ عَدْسَانَ für نَوَّسُ بْنُ عَدْسَانَ.

» ۵۳, 8 Hs. بلدة, a. R. دَارَةٌ.

» ۷۵, 9 l. قَبْلٌ für قَبْلَ.

» ۷۸, 21 » فَانْظُرْ für فَانْظُرْ. — 25. l. الْكَرْبِيِّنَ für الْكَرْبِيِّنَ.

» ۷۹, 8 nach رَسُولٍ ergänze اللَّهُ, was auch im Ms. steht.

» ۸۱, 24 [صَارْخُونَ] fehlt in der Hs., nach Tabari ergänzt.

, 25 أَكْبَرُ, wie vor 2. جَاءَ in der Hs. steht, muss getilgt werden.

» ۸۹, 10 l. Hs. وَاعْتَرَفَ l. فَاعْتَرَفَ. — 24. Hs. بِعَامِرٍ corrig. nach Usd. لِعَامِرٍ.

» ۹۳, 1 [وَالرِّجَالُ] fehlt in der Hs.; ergänzt nach Usd IV, ۴۸, 1. Z.

» ۹۵, 28 [أُمَّةٌ] اِنْ لَمْ تَكُنْ [أُمَّةٌ] von mir sinngemäss ergänzt; mit يَكُنْ bricht die Hs. ab.

- S. ۴۱, 1 l. أُخْتِي für آخر. — 13 vocal. يَرْفَعُ für يَرْفَعُ.
- » ۴۴, 19 » يَبِينُ für يَبِينُ.
- » ۴۷, 21 » مَدَّةٌ für مَدَّةٌ.
- » ۵۰, 11 » دَعْوَةٌ a. R. der Hs.
- » ۵۵, 3 » يُعَدِّي für يُهْدِي.
- » ۵۹, 4 » الْجُنْدَى für الْجُنْدَى.
- » ۵۸. 13 » كِسَاءٌ من خَرٍّ für كِسَاءٌ خَرٍّ.
- » ۶۴, 2 » آخر nicht in Ms.; am R. ergänzt m.?
- » ۶۹, 4—7 s. auch ۶۸, ۱۹—۲۲.
- » ۷۰, 4 l. وَبَرٍّ für وَبَرٍّ.
- » ۷۲, 3 tilge - unter ذِ. — 8. unter حَرْمَلَةٍ.

Einzufügen in Bd IV, 1.

- S. ۸, 24 l. مِّنْ für مِّنْ.
- » ۱۲, 10 u. 16 u. 17 l. الْقَصَاءُ für الْقَصَاءُ.
- » ۱۳, 19 l. فِي دَارٍ für فِي دَارٍ.
- » ۲۷, 4 ist zu ergänzen nach زَيْدَا زوجة زَيْدَا
schon aus Z. 15 Schluss hervorgeht and aus دَعَاءٍ (statt
نَعَامَا) in Z. 4 sich erweist. Die Auslassung fehlt in den Hs.
- » ۳۱, 22 zwischen بَابِ الْحَارِثِ und عَبْدِ الْمُطَّلِبِ fehlt بن نوفل.
- » ۴۹, die Paginaturen ۲. und ۲۰ müssen eine Zeile höher gerückt werden.
- » ۶۳, 27 » الْغَارَى für الْغَارَى.
- » ۷۲, 17 l. أَخْلَقِي 2 mal für أَخْلَقِي.
- » ۷۷, 20 » أَبُو تَجْرَةَ.
- » ۸۷, 21 » شَقْلٌ für شَقْلٌ.
- » ۱۰۹, » وَسَطٌ » وَسَطٌ.
- » ۱۴۰, 26 W wie Text; ich würde وَحِينَ vorschlagen.

In der Inhaltsangabe.

- S. XVI, 'Abu Sufjan, tilge '
- » XVII, 11. l. niederliess für niederlies (Druckf.).
- » XXI, 25. 1. Wort l. »dass" für »das" (Druckfehler).
- » XXXI, Z. 7 v. u. l. بنت für b.
- » XXXIII, Z. 11. u. 12. v. u. l. »der Himmel" für »das Laub" vgl. Nihaja III, 146, 4 v. u.

Correcturen von Bd IV, 2.

- S. 1, 9 l. اَسْتَغْفِرُ für اَسْتَغْفَرُ.
- » 5, 15 der erste Buchstabe d. Z. im Druck missraten. l. اصْنَعُ.
- » || ergänze der * nach يَذْكُرُ.
- » 10, 13 l. يعرُو für يغرو. — 22 tilge die مُعَاوِيَةَ unten.
- » 19, 8; diese Verse finden sich auch in Ibn Qutaiba, Kitab as-Si'ir wa-š-su'ara', ed. de Goeje; Leiden 1904. Nur ist hier die Stellung ein wenig anders.
- hier der 1. v. ist unser auf Z. 26 اَتَجَعَلَ الخ.
- der 2. v. ist unser 1. auf Z. 8. mit der geringen Variante, dass er الْقَوْمُ für الْقَوْمِ und وَكَيْ for وَكَيْ hat.
- der 3. ist unser 4. Z. 12. mit der Variante, dass er بَدْرٌ für حَصْنٌ
- u. a. Schluss مَجْمَعٌ ohne Artikel hat.
- der 4. ist unser 6. Z. 13 وَقَدْ كُنْتُ الخ.
- der 5. ist unser 4. Z. 11 وَكَانَتْ وَفَائِلٌ إِلَّا zu verbessern in وَكَانَتْ.
- S. 28, 22 vocal. اَنَّهُ.
- » 34, 8 رَقَا for رَقَا.
- » 39, 25 l. اَوْفَى. wie auch in Hs.
- » 38, 16 وَقَدْ for وَقَدْ.

S. lv, 3 und 8 ist metri causa الكَفَيْنَ zu lesen, wie richtig bei Jaqut IV, ۳۹۲, 22. Auch muss am Ende der Halbverse كَ für لَ gelesen werden.

- » ۱۸۰, 10 رَوَّحْتُ (Druckfehler). — 15. l. مَجَالْتُمْ, wie ober ۳, 27.
- » ۱۸۱, Es ist merkwürdig, das Ibn Sa'd nach Z. 14 den bekannten (Tab. I, ۱۴۶۱ l. Z. nur mit der zweifellos falschen Lesart طَهَّرَ und dem schwer zu erklärenden ظَهَّرَ kennt. — Z. 19. 1. طِلَاعِ الارضِ ذَعْبًا nach Analogie von مَثَلٌ für مَثَلٌ vgl. Tab. I, ۱۶۸۱, i u. unten n.

Folgende Correcturen vom Autor.

Im Text.

- S. ۶۳, 24 l. الغَارِ für الغَارِ.
- » ۷۷, 1. اِنِ تَجَرَّةٌ für اِنِ تَجَرَّةٌ s. Isaba s. v.
- » ۱۴۰, 26 wird vor حِينَ vielleicht, einzuschieben sein.
- » ۱۸۳, 25 لَحْدَاكَيْنِ für لَحْدَاكَيْنِ (wohl Druckf.).
- » ۱۸۵, 8 حَيْرَتَهُ für حَيْرَتَهُ (sicher Druckf.).

In den Anmerkungen.

- » 3. in Seite ۱۳, Z. 2 lies اُمِّيَّةٌ für اُمِّيَّةٌ.
- » 8. » ۶., Z. 5 الهَذْنِيَّ für الهَذْلِيَّ.
- » 8. Seite ۶۳ l. الغَارِ für الغَارِ.
- » 8. » ۶۶ رَأَيْتُ » رَأَيْتُ.
- » 9. » ۷۶ اَمْرًا » اَمْرًا:
- » 13. in Seite ۱۳۱ für آخِي, wie Goldziher lehrt, l. آخِرَ.

Im Vorwort.

Lies »ihr" Stammbaum für »ihre" (Druckfehler).

أَصْبَحْتُمْ (Druckfehler). Die Bedeutung des Ausdrucks ist: »Gott mache sie schlafen“. — 17. 1. قَدَعَنِى »er wehrte mich ab“ für فَقَدَ عَنِى.

S. 143, 12 1. وَقَبْلَ ذَلِكَ مَا قَدْ طَلَبَ; und steht auch in W.

» 144, 21 1. نَفَرَ (أَنْفَرَ) بِمَ vom unpersönlichen بِمَ; nach Bekri und Jaqut ist فَنَلَقَى zu sprechen. فَنَلَقَى ist wohl فَنَلَقَى zu sprechen, scil. الْأَبِلَ.

» 145, 11 für نَالَ ist نَالَ der Hss. zu behalten.

» 146, 5 s. III, 2, 1. — Z. 23. 1. für الْبِنَاءُ النَّبَأُ; vgl. Tab. I, 284, 8.

» 148, 24 1. لَا أُعِدُّكَ بَشَرًا für لَا أُعِدُّكَ بَشَرًا.

» 149, 1 » أُذِيرْتُ für أُذِيرْتُ — 13. وَلَا, wie die Hss. haben, ist richtig nach der Negation لَيْسَ.

» 151, 7 1. وَتَخَوَّفْنَا عُثْمَانَ عَلَيْهِ »wir befürchteten, dass Othman ihm etwas zu Leide tun würde. — 18. 1. فَمَا بَرَأَ بَشِيًّا »er tat ihm nichts zu Leid“. — 19. 1. يَدٌ für يَدٌ.

» 152, 11 وَلَا يَدَانِ لِي; grammatisch sollte es يَدَيَّ (soll wohl heißen (يَدَيْنِ) sein.

» 154, 1 مصره: »Die Lexika kennen nur مَصْرَه in dieser Bedeutung“ sagt de Goeje; aber sie W und Freytag unter مَصْر II. — 6. 1. تَزَوَّجْ für تَزَوَّجْ »heiratest du?“ — 7. 1. مَا زَالَ بِي für مَا زَالَ بِي »hässlich“ für مَشْتَعَةً. Dieses Wortes wegen ist diese Tradition in den Gharib al-hadith aufgenommen. — 14. Im Faiq wird نَحْضٌ geschrieben. Freytag gibt beides! — 23, lies كَيْسَى für كَيْسَى; denn كَيْسَى ein verbum neutrum, das bedeutet »eine Kleidung besitzen“ (Faiq II, 395a). Hier ist das Verbum »er wurde damit bekleidet, er bekam sie geschenkt.“

» 156, 6 1. صَنَمٌ für صَنَمٌ — 26. مَبْرُورٌ ist hier Nomen proprii.

- Maktum einen Hund zum Begleiter hatte, den er aber nach einiger Zeit töten musste. Dann wurde der Weg zur Moschee ihm schwierig. Demnach ist es klar, dass شكَا قَائِدَ bedeuten muss: »er klagte über den Verlust seines Begleiters.“ — 28. für الْقُرْعَ, wie W deutlich hat, l. الْفُرْعَ oder الْفُرْعَ.
- S. 104, 1 l. الْأَسَدَ für حمراء الأسد, wie Jaqut fälschlich hat. — 12, 1. lies أَبْطَلْتُ; W. Vgl. Gloss. Tab. بطل.
- 105, 5, 10, 21 l. سُرَى für سُرَى.
- 108, 14 de Goeje sagt: »Codd. الْعَقْل; ich schlage الْعَقْل vor; doch sind die Vocative hier schwierig zu deuten.“ Aus الْعَقْل weiss ich auch nichts zu machen und denke mit Lippert, das الْعَقْل das richtige ist. Was er mit »Vocative“ meint, ist mir unverständlich. Ich übersetze: »Fürwahr der Mann des Verstandes ist einer aus den Banu Solaim“ (wie du) d. h. ein Solaimi spricht kein dummes Zeug.“ — 18. W hat جَرَعْنِي; ich habe daraus جَرَّان conjectiert, und glaube auch, dass das richtig ist. — 23. l. سَمِعْتُ بِي wie S. 11, 12. — 25. l. رَكْبَةً für رَكْبَةً.
- 109, 2 de Goeje schlägt حِينَ für حَتَّى vor; W hat حَتَّى. — Nihaja hat يَسْتَقِلُّ »bis die Lanze den kleinsten Schatten hat“ d. h. bis zum Mittag.
- 11, 26 l. بِصَفَةٍ für بِصَفَةٍ; s. Bekri 413, 8 o. u.
- 111, 17 نَافَرَ عَنْ hat hier die Bedeutung von »wetten um.“ vgl. Lisan III, 86, 1. — 18. l. يَا ابْنِ أَخِي vgl. S. 113, 5.
- 111, 25. Nach Faiq II, 473 sollen die Worte Z. 26 f. وَاللَّهِ إِنَّهُ لَصَادِقٌ nach بِقَوْلِهِ gesetzt werden.
- 113, 1 l. شَنَعُوا für شَنَعُوا vgl. z. B. Bd. I, 133, 6. — 4 vocal. نُصَبَّ أَحْمَرُ seine (vom Opferblut) rote Säule. — Z. 8 l.

gewöhnlich von einem anderm geleistet wird vgl. z. B. ۱۱۸,
16. — 20. l. الطائفتان nämlich فَأَخْطَا.

8. ۱۳۱, 6 1. مَعَارِفَيْنِ für مَعَارِفَيْنِ zu lesen. — 17. l. ابنة für ابنه.
- » ۱۳۱, 10 » أَخَى für أَخَى. Das hat Goldziher richtig vorher schon festgestellt; de Goeje schlug vor إِلَى oder حَتَّى für أَخَى.
- » ۱۳۲, 8 1. رَدَع für رَدَع 10. l. الْمَقْبَرَى für الْمَقْبَرَى beides Druckfehler. — 19. l. عَنْ für مِنْ; vgl. auch unten 26 und ۱۳۱, 28, — 21. l. عَمَامَتَهُ; denn حَتَّى bedeutet hier selbst. — 23. Da سَهَا ein verb. neutrum ist, müssen wir hier eine Elision von عَنْ annehmen, und nach سَهَوْتُ »ich habe eine Versäumnis begangen“ السَّلامُ عَلَيْكُمْ.
- » ۱۳۳, 22 سَنَةً »in einem gewissen Jahre.“
- » ۱۳۴, 14 1. أَنْ يُظَنُّ بِغَيْرِ الذِّى بِي. — 21. l. ابْتَرَى für ابْتَرَى, das auch »aufstehen gegen“ bedeutet; W hat ابْتَرَى. — 27. l. يَكُون für تَكُون, wie W hat.
- » ۱۳۵, 8 1. أَفْتَنَرَكِهِ; wie W Text.
- » ۱۳۶, 20f أَمَّ الدَّهْمَاءِ يا ابنِ أُمِّ الدَّهْمَاءِ bedeutet vielleicht: »O Unglück!“ أَمَّ الدَّهْمَاءِ ist die Kalamität“ und für الدَّهْمَاءِ wird auch الدَّهْمَاءِ und الدَّهْمَاءِ in derselben Bedeutung gesetzt. Es kann jedoch auch ein Kamel gemeint sein, da أَقْصَى folgt. Vgl. ۱۳۷, 13, wo aber النَجِيْبَةُ.
- » ۱۵۳, 12f أَصْبَحَتْ أَصْبَحَتْ. Es est vermutlich: أَصْبَحَتْ zu lesen; W hat wie Text; wie ich übersetze »est ist Morgen geworden.“ — 22. zwischen كَانَ und يَقْرَأ ist wohl بلال ausgefallen, W. wie Text; besser wäre es aber.
- » ۱۵۳, 1 قَاتِدَهُ durch »seinen weiten Weg“ (zur Moschee) zu übersetzen, geht nicht an. Es folgt aus Z. 6 f., dass Ibn Umm

- S. 114, 16 **الأربعة عشرة** und S. 120, 27 **والأربعة عشر**, so auch wahrscheinlich zu lesen. S. auch de Goeje's VIII, 342, 11. Anmerkung dazu und wohl »die Vierzehn" genannt war. — 23. ist in **طهورا** das **ر** ausgefallen.
- » 115, 5 1. **طَعَمَ**.
- » 116, 14 Welches Nomen hinter **ثلاث** ausgefallen ist, ist nicht sicher; vielleicht **تمرات**.
- » 117, 8 W scheint wie Text mit **Tesdid** zu haben; vielleicht besser **يُشْرِب** vor. — 16. 1. **حضر** für **حضر**.
- » 118, 27 1. **الكِبَرِ** für **الكِبَرِ** »Stolz." —
- » 119, 5 **عِراقِيَا**: er scheint zu meinen **سَبَابَا**, einen solchen, der Menschen fast göttliche Ehren zollt. — 21. für **العاص** vielleicht **القاص** zu lesen d. i. Ubaid b. Umair. s. S. 114, 25 u. V, 342, 1. — 25. **ما هذا متى كان بين عينيك** wahrscheinlich ein Selbstgespräch von Ibn 'Umar »Was ist das? Wann war er vor Dir?
- » 120, 21 Hs. hat **وَنَعْلِيه**. Grammatisch müsste es nominativ **نَعْلَاه** sein.
- » 121, 11 Grammatisch wäre **يَسِيرًا**; aber W hat Nominativ.
- » 122, 8 1. **لَمَّا** mit **Teschdid**; es ist **لَمَّا** = **أَلَا** zu lesen und übersetzen: »ich beschwöre dich, das du dich selbst mit einem Teile des Fisches erquickest." —
- » 123, 7 1. **فَلَانَةَ**. — 27. 1. **عِنْدَكُمَا**; W wie Text.
- » 124, 11 » **جَوَابًا** für **جَوَابًا**, wie C hat.
- » 125, 15 » **لا تُطِيقُونَهُ**, wie auch W hat; »ihr könnt das nicht leisten." — 1. auch **الْوَضُوءُ** für **الْوَضُوءُ**. — 22. 1. **أَفْتَنِي** für **أَفْتَنِي**, wie W hat, (= **أَرْضَى**) »zufrieden stellen." —
- » 126, 3 vielleicht **يُصَبِّ عَلَيْهِ الْمَاءُ** zu lesen, da dieser Dienst einem

Sinn gibt: »bewandert in der Wissenschaft des Islāms.“

S. ۸۴, 19 l. تَحَادَّبَ »er krümmte sich“ für تَجَادَّبَ, ich halte letzteres für besser.

» ۸۵, 9 فَيْش »wer sonst?“ — 18. l. مَمْسَى für مَمْسَى.

» ۸۶, l. Z. f. l. اَتَّقُوهُ كَمَا يَنْتَقِي.

» ۸۷, 3 l. حَدَّثَنِي für حَدَّثَنِي. — 11. l. عَاقِبَةٌ für عَاقِبَةٌ. — 21. l. وَمِنْ شَقِّكَ für وَمِنْ شَقِّكَ.

» ۹۷, 4 » اَللّٰهُمَّ لَا تُعْزِلْهُمْ لَعَنَهُم des Metrums wegen. — 7. لَجْهَاد, wie auch W hat.

» ۱., 21 » جَمَاعٌ für جَمَاعٌ.

» ۱.۱, 8 » الدَّهْرُ »immer“ (so geht es immer).

» ۱.۲, 20 لِقَرَاتِهِمْ heisst »die Armen der Familie »Adi.“

» ۱.۳, 19 l. حَلِيلُهَا. — 20. l. تَجْدُو für تَجْتُو.

» ۱.۴, 7. 8. كَانْ بِهِ شَيْءٌ muss wohl bedeuten: »er spürte bei sich einige Emotion.“ — 12. lies لَا وَلَا »selbst nicht.“ — 21. اَقْتَدِ. — 23. لَقُلْتُ فِيْهِ, hätte ich von ihm etwas zu sagen.“

» ۱.۷, 1 حَتَّى تَقْتَضُوا إِلَيَّ »bis ihr zu mir kommt, um Belehrung zu finden.“ — 17. l. الْغَرَارُونَ für الْغَرَارُونَ.

» ۱.۸, 2 l. اَتَّقِصْنِي »willst du dich von mir fern halten.“ — 4. l. كَنَاف. — 12. l. لَمْ تُرْعَ. — 16. l. مَا حَقَّ أَمْرٌ لَهُ »es geziemt nicht, es ist nicht klug.“ Lisān IX, ۳۳۷, M.

» ۱.۹, 3 l. اُنْقَدَ für اُنْقَدَ; W ebenso! — 6 vielleicht يَنْفَعُهُ für يَنْفَعُهُ. — 13. l. تَصَحَّبْنَا; denn اِنْ leitet hier die directe Rede ein.

» III, 6 W hat اَجْتَمَعَتْ عَلَيْهِ. Dies ist von späterer Hand corrigiert in اَسْتَمَعَتْ; das erheischt dann aber auch اَلَى für عَلَى — 12. W لَا يُهْرَاقُ. — 14. l. اسْتَقْلُوا, wie auch W hat. Das Verbum اسْتَقْلَ hat die Bedeutung »im Stande sein, vermögen.“ — 23. l. يَقْتُلُ für يَقْتُلُ.

- S. ۴۲, 1. الملتزم für الملتزم.
- » ۴۳, 4 Es ist فُشِّحَ zu sprechen, und جَبَّهَتْهَ als Subj. wäre auch richtig.
- » ۴۴, 12 l. أُخْرِقَ oder أُخْرِقَ für أُخْرِقَ. — l. 12 أَبَى für أَبَى ebenso S. 23.
- » ۴۷, 17 بالى richtig.
- » ۴۸, 11 l. مَتَهِّلٌ وَجْهَهُ für مَتَهِّلٌ وَجْهَهُ. — ذو البطنين für ذو البطنين 9.
- » 6 » نصبها für يَصْبُهُ. Faiq hat عَلَى für عَلَى.
- » ۴۹, 13 » لَعَمْرُ اللَّهِ für لَعَمْرُ اللَّهِ.
- » 27 » ذا البطنين für ذا البطنين s. schon ۲۸, 19.
- » ۵۰, 11 welche Sache das war, an welcher Osama sich nicht mit Alr beteiligen wollte, ist aus dem Texte nicht klar, doch vgl. Usd I, 45, 17, ولم يبايع علياً اللخ. — 24 und 27 l. القتبين. القتبين für الغنيتين, wie W beide Mal hat; s. Ibn Sa'd V, ۱۲۷, 14. und Faiq II, 306.
- » ۵۲, 21 l. أَنَا اَهْلٌ für أَنَا اَهْلٌ wie S. ۵۹, 15.
- » ۵۳, 8 » جَى und Z. 12 جَى. Es ist bei Abu No'aim in seiner Geschichte von Isfahan stets diptoton.
- » ۵۴, 16 vor اعظم ist vermutlich لا oder لا einzuschieben. (In W fehlt es).
- » 20 استوجبوا النار بسوء hat wohl ungefähr den Sinn von استوجبوا النار بسوء (Lisan XII, ۳۹۵).
- » ۵۵, 15 l. حَفَى عَلَى أَمْرِهِ. — 28 l. لَهَيْتُ عَنْهُ. حَفَى عَلَى أَمْرِهِ für حَفَى عَلَى أَمْرِهِ. — 28 l. لَهَيْتُ عَنْهُ für مِنْهُ; W hat مِنْهُ.
- » ۵۶, 18 » ثَلَاثًا für ثَلَاثًا.
- » ۵۹, 12 » إِلَى الْمَذَادِ für إِلَى الْمَذَادِ vgl. Tabari I ۱۳۷. حَتَّى بَلَغَ الْمَذَادِ; W hat مِنْ.
- » 23 tilgen; ist wohl Glossa in W.

- S. ۳۰, 9 l. بِمَخِيطٍ für بِمَخِيطِ.
- » 15 » بَعْلُ الْعَرَبِ für بَعَيْنُ الْعَرَبِ.
- » 17 » يَلْقَوْنَ für يَلْقَوْنَ (W hat يَلْقَوْنَ).
- » 18 hat W wie Text; de Goeje schlägt vor قَبْلَ الْحَكِّ وَأَيَّامٍ
مِنِّي بَعْدَ.
- » ۳۱, 13 Metr. erfordert أَلَبَّتْ für أَلَبَّتْ.
- » ۳۲, 13 l. تَقْصِفُ für تَقْصِفُ.
- » 27 hat W wie Text; aber wohl zu lesen قَالَ لِي فِي كِتَابِهِ
وَالهَاشِمِيُّونَ لَا يَسْمُونَهُ وَيَنْتَسِبُونَهُ.
- » ۳۴, 17 l. جُرَّانَهُ für جُرَّانَهُ (so Goldziher u. de Goeje).
- » 19 » فِدَانَا لَكَ قَدْ أَنَالَ لَكَ قَدْ أَنَى لَكَ oder قَدْ أَنَى لَكَ.
- » 20 » أَوْضَعَ von مُوْضِعٍ »fortfahren“.
- » ۳۵, 7 » قَبَلْتُ, wie auch W hat, für قَبَلْتُ.
- » 16 » بَغْلَةً für بَغْلَةً, wie W zu haben scheint.
- » 22 » هَذَا ابْنُ عَمْرِو بْنِ هَذَا ابْنِ عَمٍّ ذَلِكَ الصَّابِيُّ für هَذَا ابْنُ عَمْرِو بْنِ هَذَا ابْنِ عَمٍّ ذَلِكَ الصَّابِيُّ.
- » 28 » تَعَرَّفُوا für تَعَرَّفُوا.
- » ۳۶, 11 » أَيُّهَا für أَيُّهَا.
- » 21 » حَتَّى für حَتَّى; W hat حَتَّى.
- » ۳۷, 10 » الْكَرَاحِيُّ الْكَرَاحِيُّ wahrscheinlich als الْكَرَاحِيُّ.
- » 22 » الْوِدَاعُ für الْوِدَاعُ.
- » ۳۸, 16 » لَا نَعْلَمُ إِلَّا خَيْرًا; vielleicht ist مِنْهُ vor إِلَّا ausgefallen.
- » 22 nach الْحَارِثِ ist einzusetzen; nicht in W.
- » ۴۰, 13 l. لِلْفَضْلِ لِي وَلِلْفَضْلِ l. ۴۰, 13 für لِلْفَضْلِ لِي وَلِلْفَضْلِ l. ۴۰, 13 „er meint mich und den Faql.“
- » 17 » لَمْ يَصْنَعْ لِمَ لَا يَصْنَعُ.
- » 20 für أَخْرِجَا مَا تُصَرِّرانَ lies أَخْرِجَا مَا تُصَرِّرانَ
صِرُّرٍ zu sagen habt;“ Wegen dieses Gebrauchs von صِرُّرٍ
ist das Wort auch in die Nihāja II, ۲۵۹ gekommen. (من)
حَدِيثٍ عَلَى أَخْرِجَا مَا تُصَرِّرانَ لِي مَا تَجْمَعَانِهِ فِي صَدُورِكُمَا

Verbesserungen von de Goeje.

S. 10, 21 1. أَيُّ النَّاسِ تَعْلَمُونَ أَكْرَمُ.

» 14, 15 für تَزْرُوْكُمْ وَلَا تَزْرُوْنَهَا 1. يَرْوَاكُمْ وَلَا تَزْرُوْا بِهَا vgl. Azraqi ed. Wüstenfeld 181 Mille. »Sie wird von Euch nehmen, nehmt aber nicht von ihr.“

» 21 für بِمَاءٍ 1. بِمَا; denn er meint den نَبِيْد; vgl. Azraqi S. 190 u. S. 17, 2.

» 19, 23 » نَاب » باب.

» 20, 7 » رَأَيْتُكَ » رَأَيْتُكَ » was macht dich zweifeln, was beunruhigt dich“.

» 21, 2 » وَيَصْبِرُونَ » يَصْبِرُونَ.

» 22, 13 » فَأَذْنُوا لَهُ » فَأَذْنُوا لَهُ.

» 23, 3 » جَمَاعَ » جَمَاعَ.

» 23 » جَعْفَرُ » جَعْفَرًا das im meinem Ms. stehende 1 war im Reindruck abgefallen.

» 23, 26 » وَقَدْ » وَقَدْ.

» 24, 8 دار عليه [als Glosse zu tilgen].

» 25, 13 zwischen عَوْن und اللّٰه ist wohl eine Z. in der Hs. ausgefallen.

» 23 1. اسْتَحْكَمَ für اسْتَحْكَمَ.

» 27, 1 fehlt in W رَوَاحَةٌ und عبد الله بن رَوَاحَةَ, wie schon نَعَام in 27 weist. S. auch Z. 15.

» 26 fehlt in W nach يعنى d. W. نِسَاءُ جَعْفَرٍ.

» 27 muss für das 2. قَاتَ wahrscheinlich قَاتَ gelesen werden; das Subj. ist عَائِشَةُ.

» 28, 1 1. مَا تَرَكْتَ.

» 20 » انْ für انْ und فَيَشْقُهَا was »auftrennen“ heist, für فَيَبْشِقُهَا, wie W hat.

» 30, 7 » فَتَقْلَهُ für فَتَقْلَهُ (in W ohne jedes diakrit. Zeichen).

Die Schrift der Handschrift ist gross, gewandt, kräftig, und etwas vocalisiert. Die Überschriften hervorstechend gross. Sie ist nach dem Original des Ibn Hǧǧuwaihi (um 320/932) abgeschrieben. Die Abschrift ist um 500/1106 anzusetzen. Die zahlreichen Lücken, die die Handschrift auch durch Wurmfrass aufweist, habe ich nach Möglichkeit auszufüllen gesucht. Die Conjecturen sind in eckige Klammer gesetzt, wie z. B. bei vielen Biographien Titel oder Anfang, wenn sie, durch die Lücken des Buches bedingt, fehlen.

In der Hs. sind die Genossen behandelt, welche sich noch vor der Eroberung Mekka's bekehrten, dem letzten Termin, wo ein Islām noch freiwillig und besonders verdienstlich war ¹⁾. Die verschiedenen Stämme sind ja im Register angegeben. Viele haben noch die Huldigung unter dem Baum *بَيْعَةُ الرِّضْوَانِ* mitgemacht.

Zum Schluss will ich ein Correcturenverzeichnis geben, und zwar zuerst aus IV, 1 dann aus IV, II. Für IV, 1 darf ich wohl auf die Besprechung hinweisen, die M. J. de Goeje in der »Ztschr. d. Deutschen Morgenländ. Ges.« Bd. LXI, S. 468—482 gütigst gegeben hat.

Dann seien hier die Verbesserungen mitgeteilt, die sich nicht jetzt schon bei de Goeje finden, und die mir Hr. Prof. J. Goldziher unter 3/III 1907 freundlichst mitgeteilt hat. Es waren im Ganzen 12.

1., 2	für	قَبِلَتْ	1. قَتَلَتْ.
٣٤, 12	»	بَحْرَانَهُ	» بِحْرَانَهُ (vgl. ZDMG Bd. 44, 171).
٥٣, 15	»	تَخْبُو	» تَكْبُو.
٥٧, 1	»	المُكَاتِبِ	» مُكَاتِبُ.
١.٦, 21	»	الهِمَّ	» اَللَّهُمَّ.
١.٧, 14	»	العَرَّارُونَ	» القَرَّارُونَ.
١١٨, 26	»	قَرَوِيَّ	» قَرَوِيَّةَ.
١٢٣, 9	»	أَمْرَاءَ	» أَمْرًا.
١٣٤, 2	»	أَكْذَلِكْ	» لِكْذَلِكْ.
١٣١, 10	»	أَخِي لَخْلَفِ	» ٢) آخِرَ.

1) s. Loth, Classenbuch des Ibn Sa'd, S. 88 u.

2) So auch Bd. IV, 2 f 37 u. أَخِي لَخْلَفِ. Beidemale deutlich mit J. statt R. zum Schlusse der Vita des Salama b. al-Aqwa; de Goeje in seiner Besprechung p. 478 sagt: für أَخِي ist vermutlich إِلَى oder حَتَّى zu lesen.

VORWORT.

Die vorliegende Edition, die den XII. und XIII. Ġuz nach Ibn Ĥajjuwaihi enthält, hat als einzige Grundlage die Hs. Wetzstein II, 349¹⁾. Die Hs. ist ein Torso, indem sie vorn, in der Mitte und Ende grosse Lücken hat.

Im Anfang fehlen 39 Blatt. Das 1. Textblatt Bl. 3²⁾ gehört nicht unmittelbar vor Bl. 4; es fehlen da im Cod. ein oder ein paar Bl.

Nach Blatt 13 fehlen 40 Bl.

Nach Blatt 23 fehlen 10 Bl.

Nach Blatt 32 fehlt 1 Bl.

Nach Blatt 52 fehlen 8 Bl.

So sehen wir, dass bis Bl. 83, bis wohin die Hs. geht, schon 98 Blatt fehlen. Nach Bl. 83 fehlt noch ein gewiss recht grosser aber nicht bestimmbarer Teil.

Ġuz XII schliesst Bl. 45a. Ġuz XIII beginnt mit 45b.

Die Pagination ist eigentlich eine 3 fache, eine von deutscher Hand, 1–83; die zweite arabisch, mit ١ auf Bl. 32 aufhörend, und die dritte nach Kurrās³⁾.

1) Das Hs. ist besprochen von O. Loth, das Classenbuch des Ibn Sa'd. Leipzig 1869-p. 38. 39. und von W. Ahlwardt, Bd IX der arab. Handschriften Nr. 9650 S. 195.

2) Das 3 Blatt behandelt nicht, wie Ahlwardt sagt, den Übertritt des ʿAmr b. al-ʿĀṣ zum Islām, sondern ist ein Torso der Biographie des Ḥālid b. al-Walid.

3) Hier werden 8 Kurrāse gegeben.

auf Bl. 4 oben	خامس	der fünfte.
" " 14 "	عاشر	der zehnte.
" " 24 "	عاشر ثاني	der zwölfte.
" " 38 "	عاشر ثالث	der dreizehnte.
" " 48 "	عاشر رابع	der vierzehnte.
" " 54 "	عاشر سادس	der sechzehnte.
" " 64 "	عاشر سابع	der siebzehnte.
" " 74 "	عاشر ثامن	der achtzehnte.

Zum Schlusse dieses Bandes, möchte ich noch meinem hochverehrten Lehrer, dem Leiter der Ibn Sa'ad-Ausgabe, Herrn Geheimen Oberregierungsrat Prof. Dr. Sachau meinen verbindlichsten Dank ausdrücken, für die Hilfe, die er mir bei der Lesung der Textcorrecturen geleistet, und die mannigfachen Belehrungen, die ich Ihm bei der Besprechung der einzelnen Stellen verdanke.

J. LIPPERT.

DRUCKEREI VORMALS A. J. BRILL, LEIDEN.

IBN SAAD

BIOGRAPHIEN

MUHAMMEDS, SEINER GEFÄHRTEN UND DER SPÄTEREN TRÄGER
DES ISLAMS BIS ZUM JAHRE 230 DER FLUCHT.

BAND IV

TEIL II

BIOGRAPHIEN DER GENOSSEN,

DIE SICH NOCH VOR DER EROBERUNG MEKKA'S
BEKEHRTEN, DEM LETZTEN TERMIN, WO EIN ISLAM NOCH
FREIWILLIG UND BESONDERS VERDIENSTLICH WAR.

HERAUSGEGEBEN

VON

JULIUS LIPPERT

BUCHHANDLUNG UND DRUCKEREI

vormals

E. J. BRILL

LEIDEN. — 1908

IBN SAAD

BIOGRAPHIEN

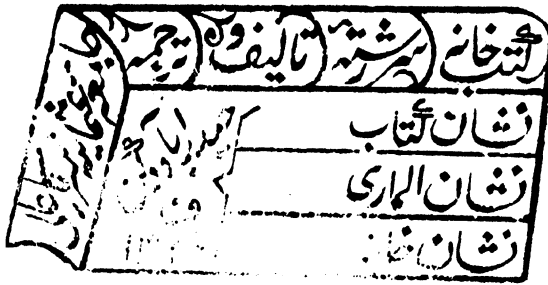
MUHAMMEDS, SEINER GEFÄHRTEN UND DER SPÄTEREN TRÄGER
DES ISLAMIS BIS ZUM JAHRE 230 DER FLUCHT.

IM AUFTRAGE
DER KÖNIGLICH PREUSSISCHEN AKADEMIE
DER WISSENSCHAFTEN

IM VEREIN MIT
C. BROCKELMANN, Königsberg; J. HOROVITZ, Berlin; J. LIPPERT, Berlin;
B. MEISSNER, Breslau; E. MITTWOCH, Berlin; F. SCHWALLY, Gießen,
und K. V. ZETTERSTÉEN, Upsala,

HERAUSGEGEBEN
VON
EDUARD SACHAU

BUCHHANDLUNG UND DRUCKEREI
vormals
E. J. BRILL
LEIDEN. — 1908

IBN SAAD

